

71 4

Tilastokeskus

***Etelä-
Suomen
katsaus
1996***

Etelä-Suomen katsaus 1996

Tilastokirjasto
Statistikbiblioteket

282729

Tiedustelut:

Esko Syrjäkari

(08) 537 2046

Kansikuva: Leena Jäntti, Sirkku Hiltunen

© 1996 Tilastokeskus

Tietoja lainattaessa lähteenä on mainittava Tilastokeskus.

ISSN 1239-7474
ISBN 951-727-264-2

Hakapaino Oy, Helsinki 1997

ALKUSANAT

Etelä-Suomen katsaus 1996 on yksi neljästä Tilastokeskuksen tekemästä aluekatsausjulkaisusta. Muut vastaavalla tietosisällöllä ja esitystavalla toteutetut aluejulkaisut ovat Pohjois-Suomen, Itä-Suomen ja Länsi-Suomen katsaukset. Katsausjulkaisujen aluerajaukset noudattavat lähes täysin uuden läänijaon mukaisia rajoja. Lapin ja Oulun läänien tiedot on kuitenkin esitetty samassa julkaisussa - Pohjois-Suomen katsauksessa. Tässä katsauksessa esitetään tiedot tulevan Etelä-Suomen läänin alueesta (Etelä-Karjalan, Kymenlaakson, Uudenmaan, Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnat).

Julkaisusarja on jatkoa ja laajennus aiemmin kuudesti Oulun läänikatsauksen ja kerran Pohjois-Suomen katsauksen nimellä tuotetulle vuosijulkaisulle. Se on usean vuoden ajan ollut Tilastokeskuksen ainoa tiettyyn Suomen aluekokonaisuuteen keskittyvä kokoomajulkaisu. Se olikin vuonna 1995 Tilastokeskuksen myydyin julkaisu alueellaan.

Katsauksen tavoitteena on antaa alueellista tietoa Etelä-Suomesta, sen maakunnista, seutukunnista sekä kunnista ja niiden keskinäisistä eroavaisuuksista. Tiedot esitetään visuaalisesti joko kuntapohjaisina teemakarttoina tai diagrammeina. Tietolähteinä on käytetty runsaasti muitakin kuin Tilastokeskuksen tuottamia tilastoja.

Katsaus sisältää yhteensä noin 180 kuvaa, diagrammia ja teemakarttaa. Katsauksen kuvat tuotetaan myös värillisinä kalvoina. Koska tietosisältöä päivitetään jatkuvasti, on kalvokoelma aina ajantasainen. Kalvoja voi tilata Tilastokeskuksen aluepalvelutoimistoista. Myös kuvien pohjana olevat tilastoaineistot ovat erikseen tilattavissa. Tuleva Etelä-Suomen katsaus 1997 julkaisu noudattaa täsmällisesti uuden Etelä-Suomen läänin aluerajoja. Se ilmestyy marras-joulukuussa 1997.

Etelä-Suomen katsaus 1996 on tehty Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelussa. Sen toteutuksesta ovat vastanneet suunnittelijat Leena Jäntti ja Sirkku Hiltunen.

Oulussa, tammikuussa 1997

Esko Syrjäkari
aluepäällikkö

SISÄLLYSLUETTELO

	SIVU
ETELÄ-SUOMI.....	7
VÄESTÖ.....	14
Väestönmuutokset.....	14
Ikä- ja sukupuolirakenne.....	14
Väestöennuste.....	14
Syntyvyys ja kuolleisuus.....	26
Muuttotase, ulkomaalaisväestö ja ruotsinkieliset.....	29
ELINKEINOELÄMÄ.....	36
Yritykset ja toimipaikat.....	36
Työpaikkarakenne.....	40
Alkutuotanto.....	45
Jalostus.....	48
Palvelut.....	54
Konkurssit.....	54
Matkailu.....	57
Tulonsaajien tulot ja kotitalouksien velat.....	61
Bruttokansantuote.....	64
TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS.....	66
Työllisyys.....	66
Työttömyys.....	69
KOULUTUS.....	76
TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT.....	81
RAKENTAMINEN JA ASUMINEN.....	86
LIIKENNE.....	91
ENERGIAHUOLTO.....	94
YMPÄRISTÖN TILA.....	98
KUNNALLISTALOUS.....	102
Veroäyrit.....	102
Kuntien nettomenot.....	106
Kunnallistalouden tunnuslukuja.....	106
ALUEPOLITIikka.....	119
VAALIT.....	122
KANSAINVÄLINEN VERTAILU.....	126
<i>KÄYTETYT KÄSITTEET JA LYHENTEET</i>	132
<i>KUVALUETTELO</i>	134

ETELÄ-SUOMI

Tässä julkaisussa Etelä-Suomella tarkoitetaan aluetta, joka käsittää kokonaisuudessaan *Uudenmaan, Hämeen, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson ja Etelä-Karjalan maakunnat*. Alue muodostaa vuoden 1997 syyskuusta lähtien uuden Etelä-Suomen läänin. Alueelle sijoittuu 18 seutukuntaa ja 92 kuntaa, joista 27 on kuntamuodoltaan kaupunkeja. Vuoden 1997 alusta kuntien määrä vähennee kuntaliitosten takia. Tässä katsauksessa tiedot on esitetty vuonna 1996 voimassa olleilla aluejaoilla. Julkaisussa tarkastellaan osin myös *Uudenmaan, Kymen ja Hämeen läänitasoista* tietoa. Tällöin Hämeen läänin tilastoissa on mukana myös *Pirkanmaan maakunta*. Huomioitavaa on myös, että Päijät-Hämeen neljä kuntaa, Heinola, Heinolan maalaiskunta, Sysmä ja Hartola kuuluvat *Mikkelin lääniin*.

Euroopan Unionin hierarkisessa NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics)-alueluokitusjärjestelmässä Suomi on jaettu ylimmällä tasolla Manner-Suomeen ja Ahvenanmaahan (NUTS 1), kuuteen suuralueeseen (NUTS 2) ja 19 maakuntaan (NUTS 3). Euroopan unionin alueella on NUTS 2 alueita yhteensä 206 ja NUTS 3 alueita 1146. Lisäksi on olemassa seutukuntataso (NUTS 4) ja kuntataso (NUTS 5). Suuraluejako on laadittu Tilastokeskuksen ja sisäasiainministeriön yhteistyönä. NUTS 2 tasolla tässä julkaisussa tarkastellut kunnat sijoittuvat Etelä-Suomen ja Uudenmaan suuralueisiin. NUTS -tasojen mukaan laaditaan EU:n yhteiset aluetilastot.

Maakunnat

Valtioneuvosto vahvisti **maakuntajaon** vuonna 1992. Maakuntajaosta on tullut yksi tilastojen perusaluejako.

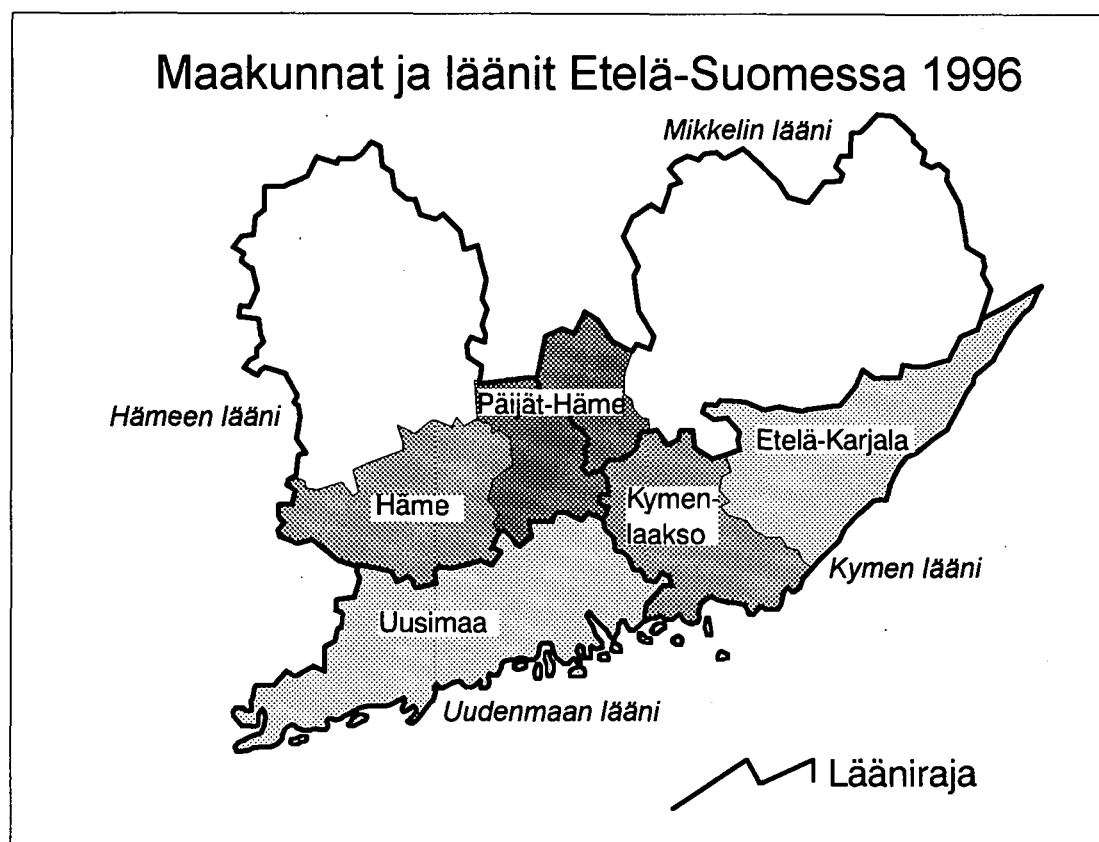
Uudenmaan maakuntaan kuuluu 38 kuntaa, joista väestöltään suurimmat ovat maan pääkaupunki Helsinki sekä sen naapurikaupungit Espoo ja Vantaa. Yhteensä maakunnassa asui vuoden 1996 lopussa 1 342 517 asukasta (vuoden 1996 väkilukutiedot ovat ennakkotietoja), eli 25 % suomalaisista. Maakunnan pinta-ala on tarkasteltavien maakuntien suurin, 9 898 km² ja väestötiheys 134 asukasta/km². Taajama-aste on Suomen maakuntien korkein, 91.8 %. Kunnista 15 on kaupunkeja.

Hämeen maakuntaan kuuluu 16 kuntaa, joista suurin on Hämeenlinna. Pinta-alaa maakunnalla on 5 204 km² ja väestömäärä oli vuoden 1996 lopussa 164 876. Taajama-aste on tarkasteltavien maakuntien alhaisin, 78.2 % ja väestötiheys 32 as/km². Kaupunkeja on alueella 3.

Päijät-Hämeen maakunnan väestömäärä oli vuoden 1996 lopussa 181 861 ja pinta-ala tarkastelualueen pienin, 4 347 km². Väestötiheydeksi muodostuu täten 42 asukasta neliökilometrillä. Maakuntaan kuuluu 11 kuntaa, joista 2 on kaupunkeja. Väestömäärällä mitattuna Lahden kaupunki on suurin ja Hämeenkosken kunta vastaavasti pienin.

Kymenlaakson maakuntaan kuuluu 13 kuntaa, joista Kotka on suurin ja Jaala pienin. Pinta-alaa maakunnalla on 5 106 km² ja asukkaita oli vuoden 1996 lopussa 191 489. Taajama-aste on 84.4 % ja väestötiheys 38 asukasta/km². Kunnista 5 on kuntamuodoltaan kaupunkeja.

Etelä-Karjalan maakunta on pinta-alaltaan 5 673 km². Maakunnan asukasluku oli vuoden 1995 lopussa 139 048. Väestötiheys on tarkastelualueen alhaisin, 25 asukasta/km². Alueen keskus on maakunnan kaupungeista toinen, Lappeenranta. Yhteensä kuntia on neljätoista.

Kuva 1. Maakunnat ja läänit Etelä-Suomessa 1996.

Kunnat

Vuonna 1996 Suomessa oli 455 kuntaa. Maan pääkaupunki Helsinki oli väestöltään suurin (531 892 as.) ja Ahvenanmaalla sijaitseva Sottunga pienin (123 as.). Etelä-Suomen kunnista pienin asukasluku oli Etelä-Karjalassa sijaitsevalla Uukuniemellä (603 as.). Vuonna 1996 Etelä-Suomessa oli kaikkiaan 92 kuntaa, joista 27 oli kaupunkeja. Vuoden 1997 alusta kuntien lukumäärä vähenee kuntaliitosten vuoksi kolmella (yhdistyvät kunnat: Lohja ja Lohjan kunta, Heinola ja Heinolan maalaiskunta, Porvoo ja Porvoon maalaiskunta).

Taajamaväestön osuuteen ja suurimman taajaman väkilukuun perustuvan Tilastokeskuksen kuntaluokituksen mukaan vuonna 1996 kaupunkimaisia kuntia oli tarkastelualueella 22 kappaletta, taajaan asuttuja 20 ja maaseutumaisia 50. Kaupungeista Tammisaari, Karjaa, Karkkila, Orimattila ja Anjalankoski luokitellaan kuuluviksi taajaan asuttuihin, muut kaupungit taas kaupunkimaisiin kuntiin. Tuusulan kunta luetaan kuuluvaksi ainoana muuna kuin kaupunkina kaupunkimaisiin kuntiin.

Vuoden 1995 väestölaskennan mukaan Uukuniemellä ei ole taajamia lainkaan. Taajamaksi määritellään vähintään 200 asukkaan rakennusryhmät, joissa rakennusten välinen etäisyys ei yleensä ole yli 200 metriä. Uukuniemen taajama-aste on siten 0 %. Korkein taajama-aste Etelä-Suomen alueella on Porvoossa, 99.1 %.

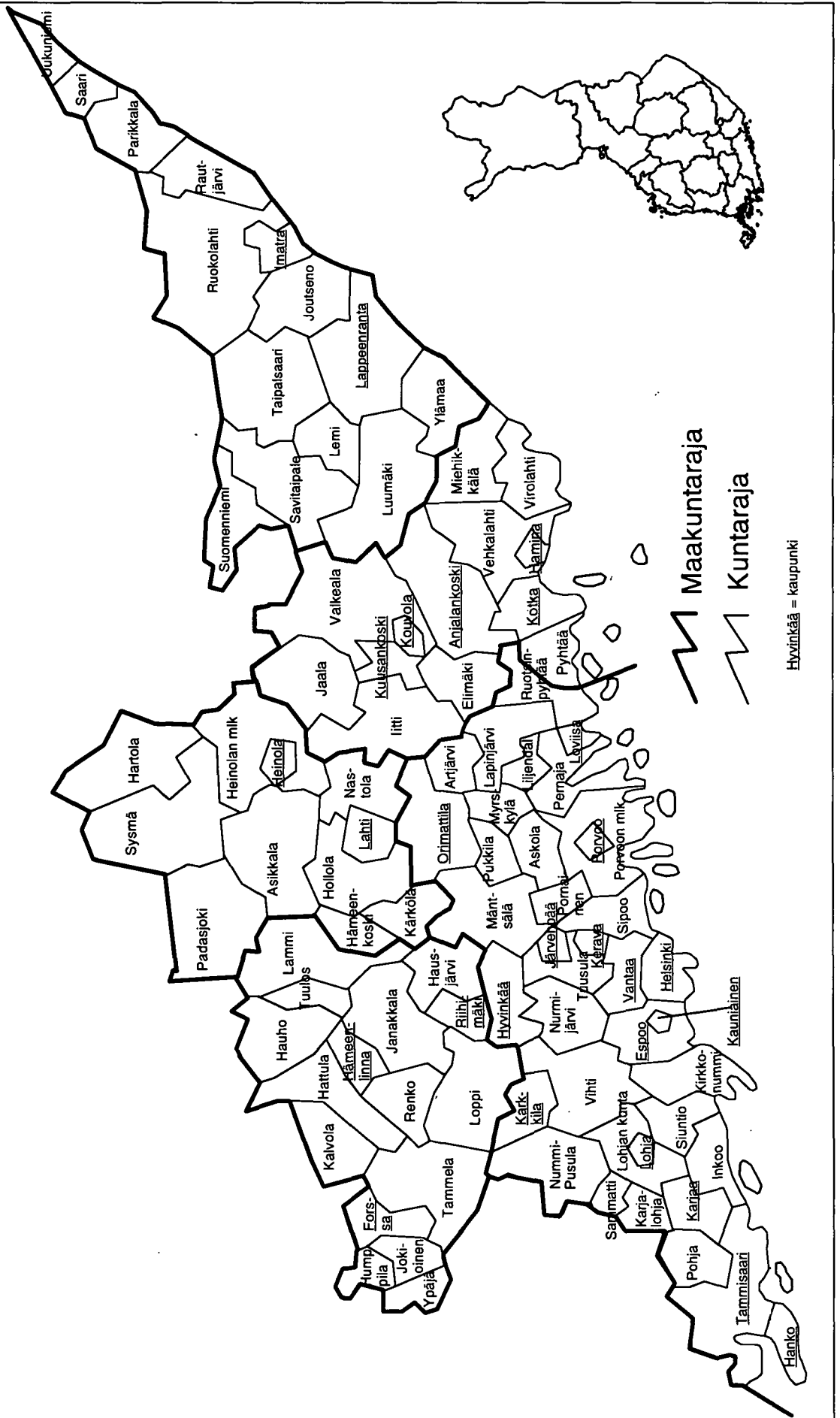
Pinta-alalla mitattuna suurin kunta Etelä-Suomessa on Ruokolahti ja pienin Kauniainen, joka on samalla myös Suomen pienin kunta. Suomessa on kolme kaupunkia, joissa väestötiheys ylittää 1000 asukasta neliökilometrillä, Helsinki (2883), Kauniainen (1434) ja Porvoo (1114).

Taulukko 1. Perustietoja Etelä-Suomen kunnista.

	Maapinta- ala, km ²	Väkiluku 31.12.1996*	Taajama-aste % 1995	Työpaikat % 1995* Alkut.- Jal. - Palv.	Työttömyys- aste % 6/199
Uusimaa:					
Artjärvi	177	1656	25	53 - 14 - 28	14
Askola	213	4296	51	23 - 34 - 38	13
Espoo	312	196054	98	0 - 19 - 78	13
Hanko	115	10618	94	1 - 46 - 51	15
Helsinki	185	531892	97	0 - 15 - 83	18
Hyvinkää	323	41375	90	2 - 37 - 58	18
Inkoo	346	4815	41	15 - 37 - 45	12
Järvenpää	38	34419	99	1 - 34 - 62	16
Karjaa	197	8751	81	5 - 25 - 66	17
Karjalohja	123	1391	45	22 - 15 - 59	16
Karkkila	243	8559	86	7 - 44 - 45	20
Kauniainen	6	8461	99	1 - 10 - 85	11
Kerava	31	29548	98	0 - 26 - 71	13
Kirkkonummi	365	27840	80	2 - 28 - 66	15
Lapinjärvi	331	3105	35	36 - 25 - 34	16
Liljendal	114	1513	30	29 - 25 - 42	14
Lohja	16	15268	98	0 - 36 - 61	19
Lohjan kunta	262	18701	76	4 - 46 - 46	16
Loviisa	45	7702	98	2 - 39 - 57	21
Myrskylä	201	2022	36	34 - 27 - 35	15
Mäntsälä	581	15714	62	15 - 25 - 56	16
Nummi-Pusula	470	5801	44	27 - 28 - 41	18
Nurmijärvi	363	30344	78	6 - 32 - 59	12
Orimattila	609	14133	65	17 - 35 - 44	20
Pernaja	418	3778	38	29 - 16 - 51	15
Pohja	226	4964	75	9 - 55 - 34	15
Pornainen	147	3795	56	23 - 20 - 51	12
Porvoo	19	21293	99	1 - 31 - 66	17
Porvoon mlk	635	22350	69	6 - 54 - 37	14
Pukkila	145	1841	35	39 - 14 - 43	15
Ruotsinpyhtää	262	3216	55	20 - 38 - 38	18
Sammatti	73	1221	44	22 - 21 - 53	15
Sipoo	364	15796	68	7 - 28 - 60	11
Siuntio	243	4478	42	12 - 18 - 65	12
Tammisaari	721	14752	71	7 - 26 - 63	12
Tuusula	220	29340	91	3 - 35 - 59	14
Vantaa	241	168720	98	1 - 26 - 71	16
Vihti	522	22995	70	7 - 31 - 58	13
Häme:					
Forssa	249	19343	91	3 - 42 - 52	23
Hattula	382	9102	70	12 - 21 - 62	17
Hauho	357	4036	36	34 - 12 - 48	18
Hausjärvi	356	8127	60	20 - 32 - 45	17
Humppila	148	2658	61	23 - 32 - 40	17
Hämeenlinna	167	45125	96	1 - 28 - 68	20
Janakkala	551	15340	72	11 - 45 - 42	15
Jokioinen	181	5703	67	18 - 26 - 53	16
Kalvola	300	3360	66	17 - 38 - 41	20
Lammi	538	5737	52	24 - 16 - 55	14
Loppi	596	7504	50	27 - 19 - 50	17

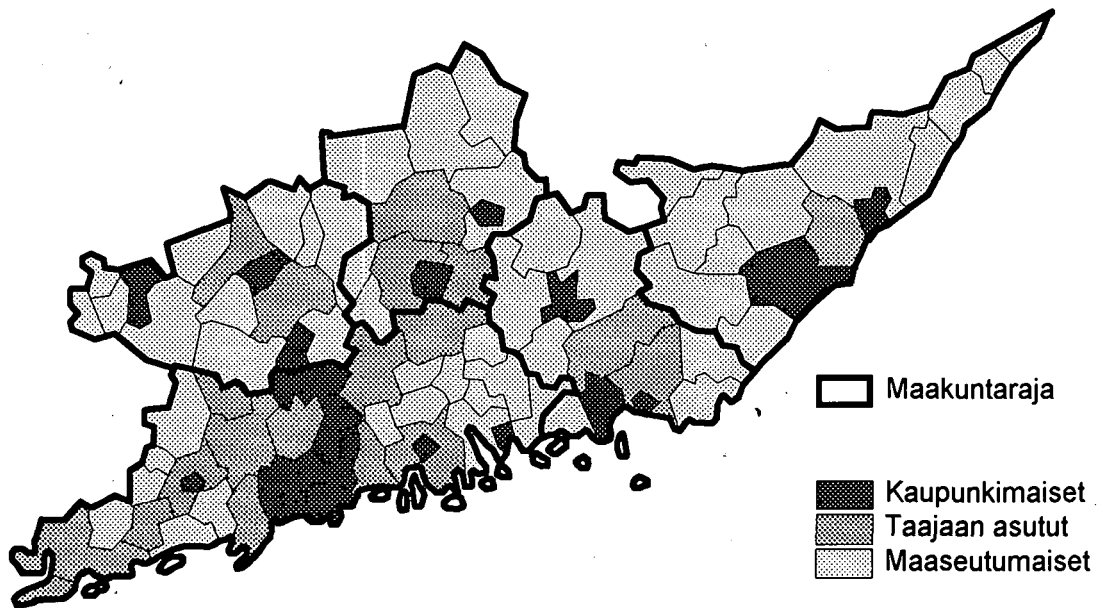
	Maapinta- ala, km ²	Väkiluku 31.12.1996*	Taajama-aste % 1995	Työpaikat % 1995*			Työttömyys- aste % 6/199
				Alkut.-	Jal. -	Palv.	
Renko	278	2338	43	39	~ 18	~ 38	17
Riihimäki	121	25922	95	2	~ 27	~ 68	20
Tammela	642	6230	41	31	~ 20	~ 45	14
Tuulos	158	1566	34	23	~ 33	~ 40	15
Ypäjä	183	2785	36	36	~ 22	~ 37	19
Päijät-Häme:							
Asikkala	564	8719	61	18	~ 35	~ 42	16
Hartola	544	4045	49	30	~ 24	~ 43	17
Heinola	49	15786	99	1	~ 41	~ 56	22
Heinolan mlk	632	6063	62	13	~ 45	~ 39	20
Hollola	463	20180	77	10	~ 39	~ 46	18
Hämeenkoski	189	2303	46	33	~ 28	~ 35	16
Kärkölä	256	5200	68	20	~ 43	~ 34	16
Lahti	135	95484	98	1	~ 31	~ 65	25
Nastola	325	14771	81	6	~ 54	~ 36	23
Padasjoki	525	4092	47	15	~ 36	~ 45	17
Sysmä	666	5218	52	37	~ 16	~ 43	17
Kymenlaakso:							
Anjalankoski	726	18233	77	11	~ 47	~ 39	16
Elimäki	383	8581	64	26	~ 26	~ 44	16
Hamina	19	9918	98	1	~ 18	~ 80	19
Iitti	588	7686	55	20	~ 34	~ 43	18
Jaala	433	2013	36	36	~ 10	~ 48	22
Kotka	268	56010	96	1	~ 32	~ 64	20
Kouvola	44	31990	98	3	~ 24	~ 71	21
Kuusankoski	114	21356	96	1	~ 48	~ 48	19
Miehikkälä	423	2662	25	49	~ 7	~ 38	12
Pyhtää	288	5391	72	19	~ 22	~ 54	16
Valkeala	861	11329	59	22	~ 17	~ 57	15
Vehkalahti	588	12318	74	23	~ 40	~ 31	15
Virolahti	371	4002	45	34	~ 9	~ 53	14
Etelä-Karjala:							
Imatra	155	31755	96	1	~ 41	~ 55	25
Joutseno	311	11511	81	9	~ 40	~ 48	19
Lappeenranta	760	56900	88	4	~ 31	~ 62	21
Lemi	218	3114	42	32	~ 18	~ 44	18
Luumäki	748	5425	55	31	~ 20	~ 45	16
Parikkala	324	4858	54	25	~ 18	~ 53	22
Rautjärvi	354	5029	56	14	~ 45	~ 39	18
Ruokolahti	928	6334	57	26	~ 15	~ 55	19
Saari	167	1668	33	54	~ 5	~ 36	21
Savitaipale	539	4543	45	28	~ 17	~ 50	18
Suomenniemi	285	906	22	36	~ 13	~ 47	16
Taipalsaari	402	4776	54	19	~ 18	~ 58	15
Uukuniemi	102	603	0	41	~ 4	~ 51	24
Ylämaa	381	1626	28	42	~ 20	~ 34	14

Kunnat Etelä-Suomessa 1996

Kuva 2. Etelä-Suomen kunnat 1996.

Taajama-asteeseen perustuva kuntaryhmitys 1996

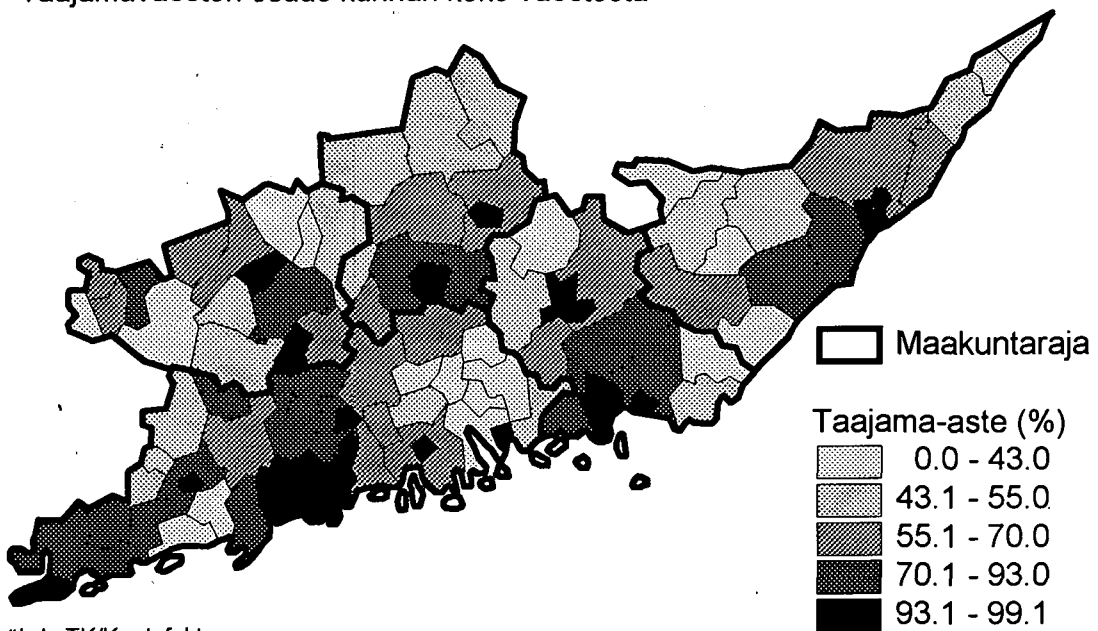

Lähde: TK/Väestötilastot

Kuva 3. Taajama-asteeseen perustuva kuntaryhmitys 1996.

Kuntien taajamoituminen 1995

Taajamaväestön osuus kunnan koko väestöstä

Lähde: TK/Kuntafakta

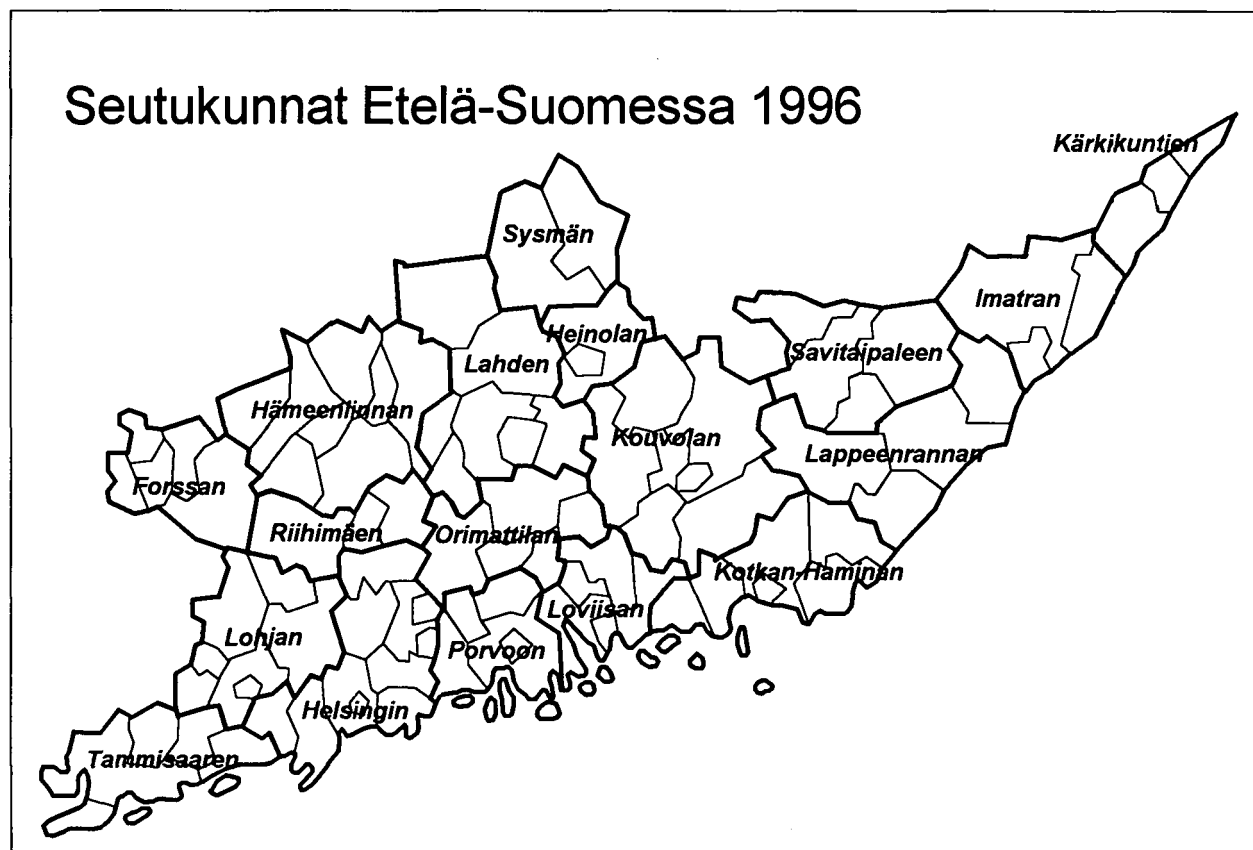
Kuva 4. Kuntien taajamoituminen 1995.

Seutukunnat

Sisäasiainministeriön rajaukseen perustuvia **seutukuntia** on Suomessa yhteensä 88 kpl, joista 18 sijaitsee tämän katsauksen tarkastelualueella. Väestömäärä on suurin Helsingin seutukunnan alueella, missä myös väestötiheys on korkein. Alle 10 000 asukkaan seutukuntia ovat Kärkikuntien (7 250 as.) ja Sysmän (9 455 as.) seutukunnat. Väestötiheys on alle 10 as/km² Savitaipaleen ja Sysmän seutukuntien alueella.

Kuntien lukumäärä seutukunnissa vaihtelee kahdesta yhteentoista. Helsingin seutukuntaan kuuluu yksitoista kuntaa. Kahden kunnan seutukuntia olivat vuonna 1996 Sysmän ja Heinolan seutukunnat. Vuoden 1997 alusta Heinolan seutukunnan muodostamat Heinola ja Heinolan maalaiskunta yhdistyivät Heinolan kaupungiksi.

Lisätietoja Suomen seutukunnista ja niiden välisistä eroista löytyy Tilastokeskuksen vuosittain ilmestyvästä ja vastaavalla tavalla toteutetusta *Seutukuntakatsaus* -julkaisusta.

Kuva 5. Seutukunnat Etelä-Suomessa 1996.

VÄESTÖ

Etelä-Suomi kattaa 9.9 % koko Suomen maapinta-alasta. Alueen asukasluku oli vuoden 1996 lopussa suhteessa huomattavasti suurempi, 39.4 % koko Suomen väestömäärästä eli 2 019 791 henkeä (vuoden 1996 väkiluvut ovat ennakkotietoja). Vuodesta 1995 Etelä-Suomen väkiluku kasvoi 0.7 %.

Uudenmaan väkiluku oli vuoden 1996 lopussa 1 342 517, Hämeen maakunnan 164 876, Päijät-Hämeen 181 861, Kymenlaakson 191 489 ja Etelä-Karjalan 139 048. Etelä-Suomen ja samalla koko Suomen suurin kaupunki asukaluvulla mitattuna on Helsinki (531 892 as). Etelä-Suomen pienin kunta on Etelä-Karjalassa sijaitseva Uukuniemi (603 as.)

Väestömuutokset

Vuodesta 1980 vuoteen 1996 maakuntien väestönkehitys on ollut tappiollista Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa. Uudellamaalla väestö lisääntyi tällä aikavälillä 19 %. Vuodesta 1985 lähtien väestönlisäys on Uudellamaalla ollut 13 %.

Kunnista suhteellisesti suurimman väestön menetyksen tuona aikana koki Saaren kunta, jossa väki väheni lähes 18 %. Väestö kasvoi eniten Pornaisissa, 42 %. Suhteellinen väestönlisäys oli vuonna 1996 suurin Espoossa. Vuoden 1996 aikana suhteellisesti eniten väestöä menettivät Suomenniemi ja Jaala, lähes kolme prosenttia (ennakkotieto).

Ikä- ja sukupuolirakenne

Alle 5 -vuotiaiden osuus on Uudellamaalla suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Myös 25 - 35 -vuotiaiden osuus on Uudellamaalla suurempi. Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa vastaavasti lasten osuus on vähäisempi kuin koko maassa keskimäärin.

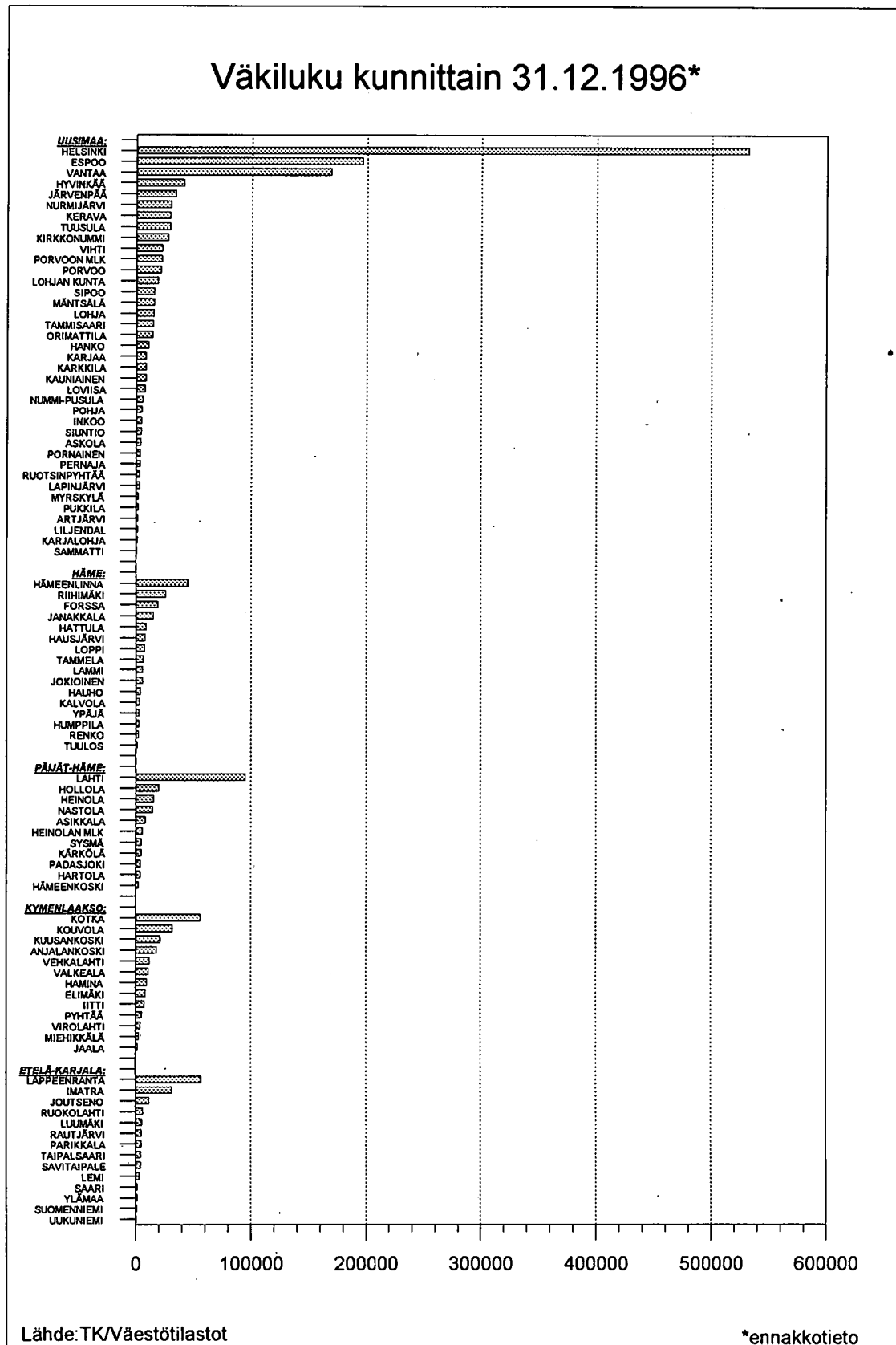
Kunnista alle 15 -vuotiaiden osuus on suurin Pornaisissa ja Nurmijärvellä. Yleisesti voidaan sanoa, että alle 15 -vuotiaiden osuus on suuri pääkaupunkiseudun ympäristössä, missä myös väestön keski-ikä on alhainen. Kunnista yli 64 -vuotiaiden osuus on suurin Suomenniemellä ja pienin Kirkkonummella ja Vantaalla. Kirkkonummella on myös väestön keski-ikä alhaisin (34 vuotta). Yhtä alhainen keski-ikä on myös Järvenpäässä. Suomenniemellä väestön keski-ikä on korkein. Työikäisen väestön osuus on suurin Vantaalla ja Keravalla. Vuodesta 1985 lähtien alle 15 -vuotiaiden osuus on lisääntynyt eniten Myrskylässä ja Pukkilassa. Vastaavasti yli 65 -vuotiaiden osuus on lisääntynyt eniten Loviisassa ja Saaren kunnassa.

Suurin osa Etelä-Suomen kunnista on sukupuolirakenteeltaan naisvaltaisia. Suhteellisesti vähiten naisia on Lemissä. Siellä tuhatta miestä kohti oli 905 naista vuonna 1996 (ennakkotieto). Naisvaltaisinta kunta taas on Helsinki, jossa 1000 miestä kohti oli 1175 naista.

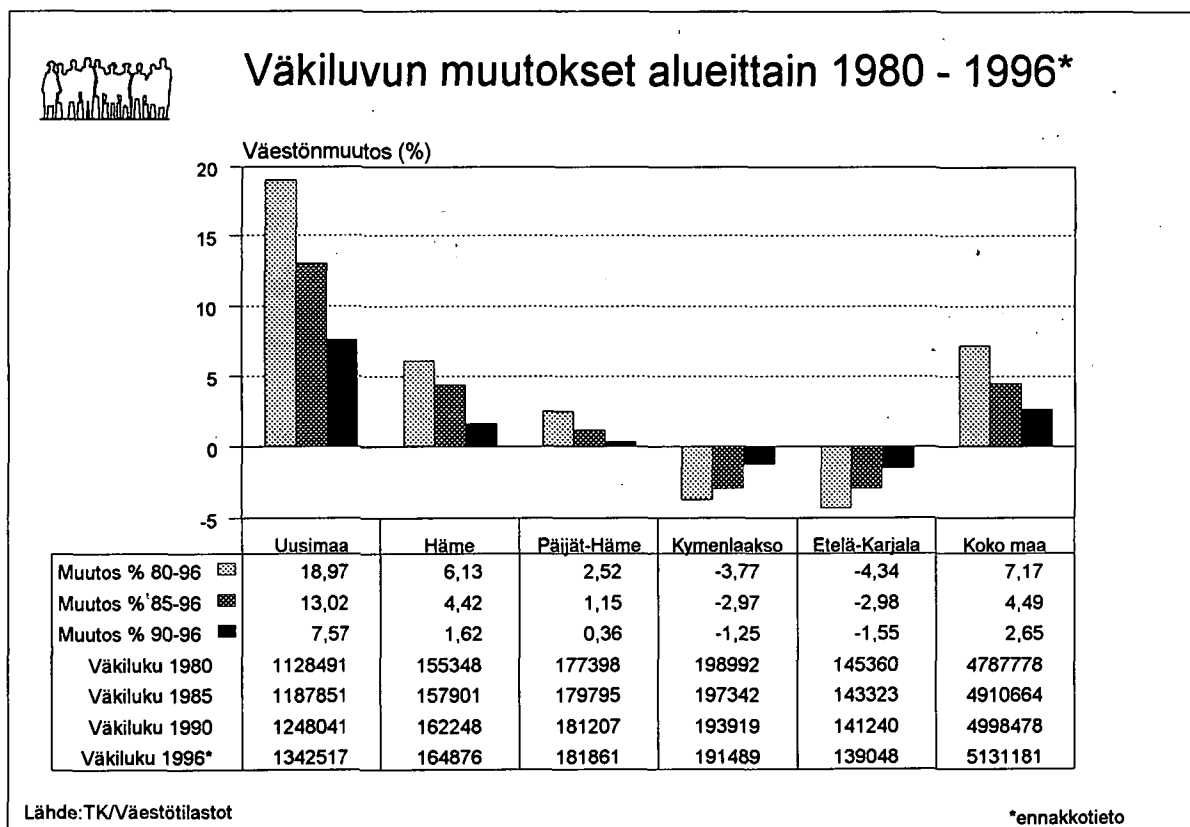
Väestöennuste

Tässä katsauksessa tulevaa väestönkehitystä kuvataan Tilastokeskuksen laskeman trendiennusteen avulla. Siinä väestönkehitystä pyritään ennustamaan käyttämällä hyväksi viime vuosina toteutunutta kehitystä. Ennustemallissa on otettu huomioon sekä syntyvyyden ja kuolevuuden että muuttoliikkeen vaikutus väestönkehitykseen. Viimeisin ennuste ulottuu vuoteen 2030 saakka. Sen mukaisesti Hämeessä ja Päijät-Hämeessä väestö lisääntyy vuodesta 1996 vuoteen 2010, jonka jälkeen se alkaa vähentyä. Uudellamaalla väestö lisääntyy ja Kymenlaaksossa sekä Etelä-Karjalassa vähenee koko ennustekauden.

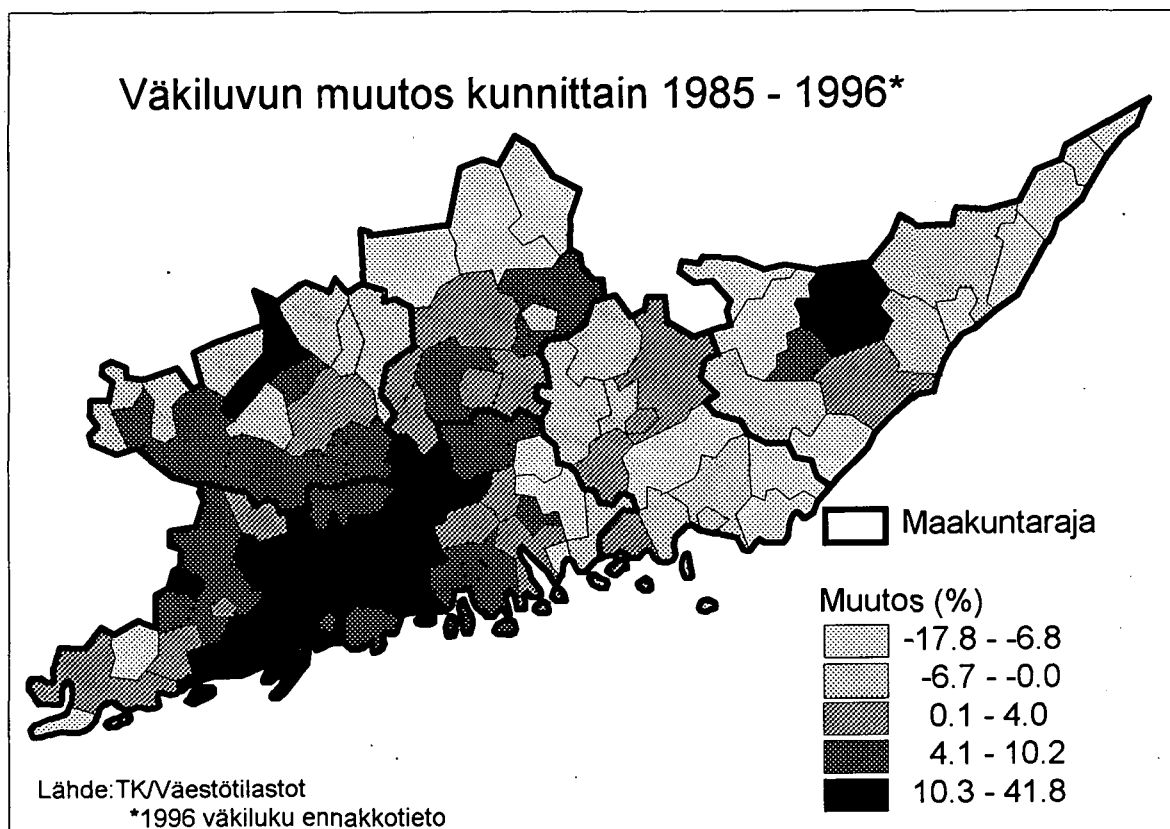
Etelä-Suomen kunnista hieman yli puolet on ennusteen mukaan väestöltään kasvavia. Vuoteen 2030 mennessä suhteellisesti suurin lisäys tulee olemaan Pornaisissa. Vastaavasti Pohjan kunnassa väki vähenee ennusteen mukaan voimakkaimmin.

Kuva 6. Väkiluku kunnittain 31.12.1996 (ennakkotieto).

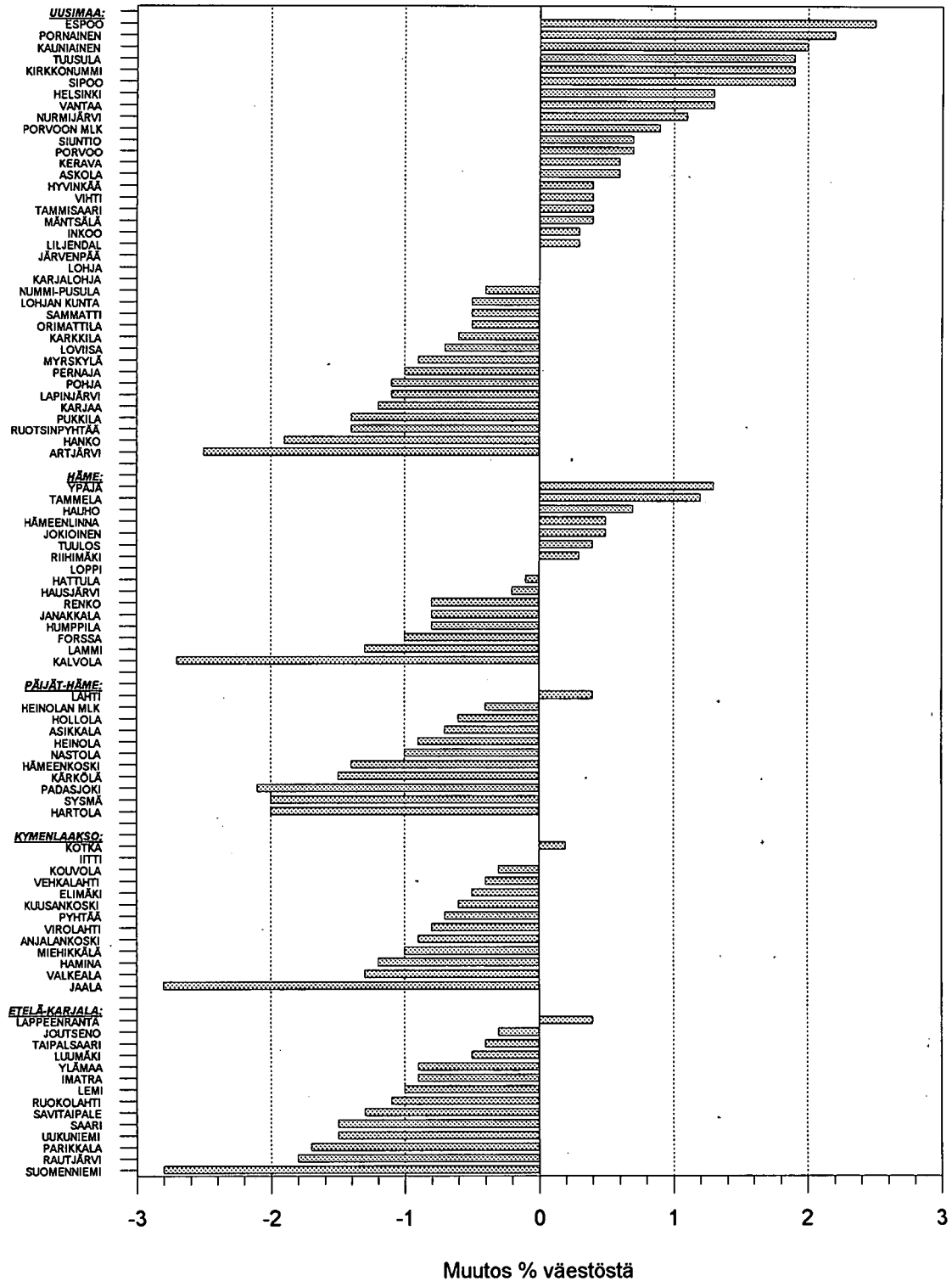

Kuva 7. Väkiluvun muutokset alueittain 1980 - 1996.

Kuva 8. Väkiluvun muutos kunnittain 1985 - 1996.

Väkiluvun muutos kunnittain 1995 - 1996*

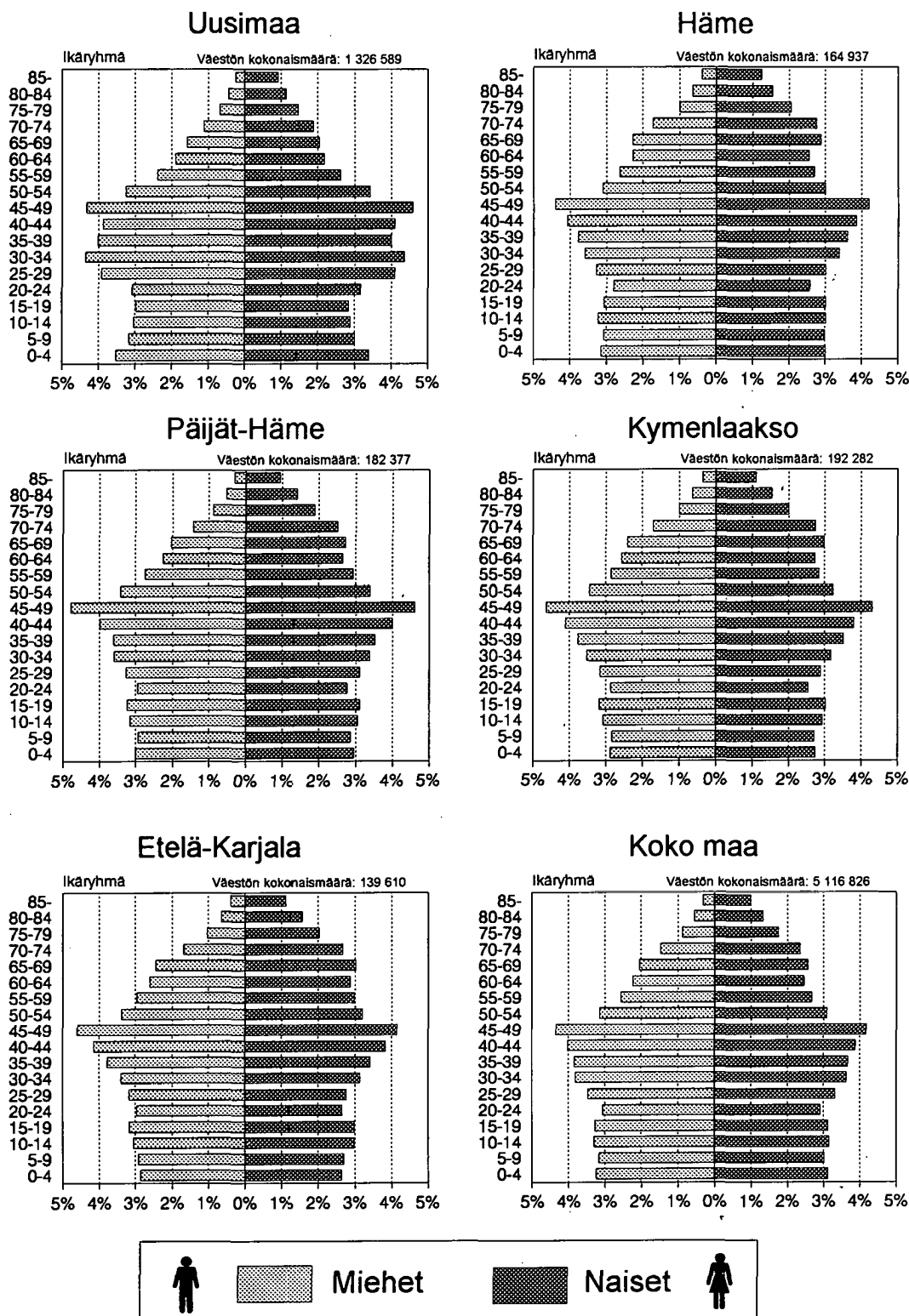

Lähde:TK/Väestötilastot

*1996 väkiluku ennakkotieto

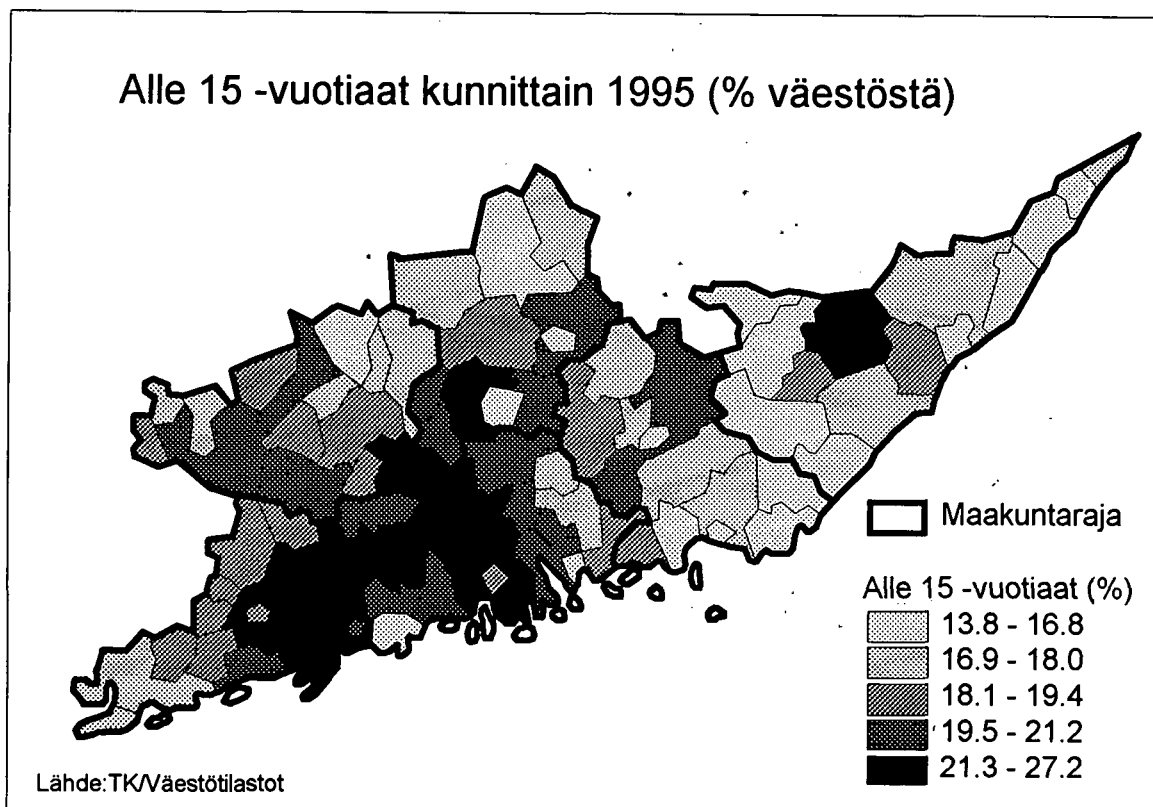
Kuva 9. Väkiluvun muutos kunnittain 1995 - 1996 (ennakkotieto).

Väestön ikä- ja sukupuolirakenne Uudellamaalla, Hämeessä, Päijät-Hämeessä, Kymenlaaksossa ja koko maassa 31.12.1995

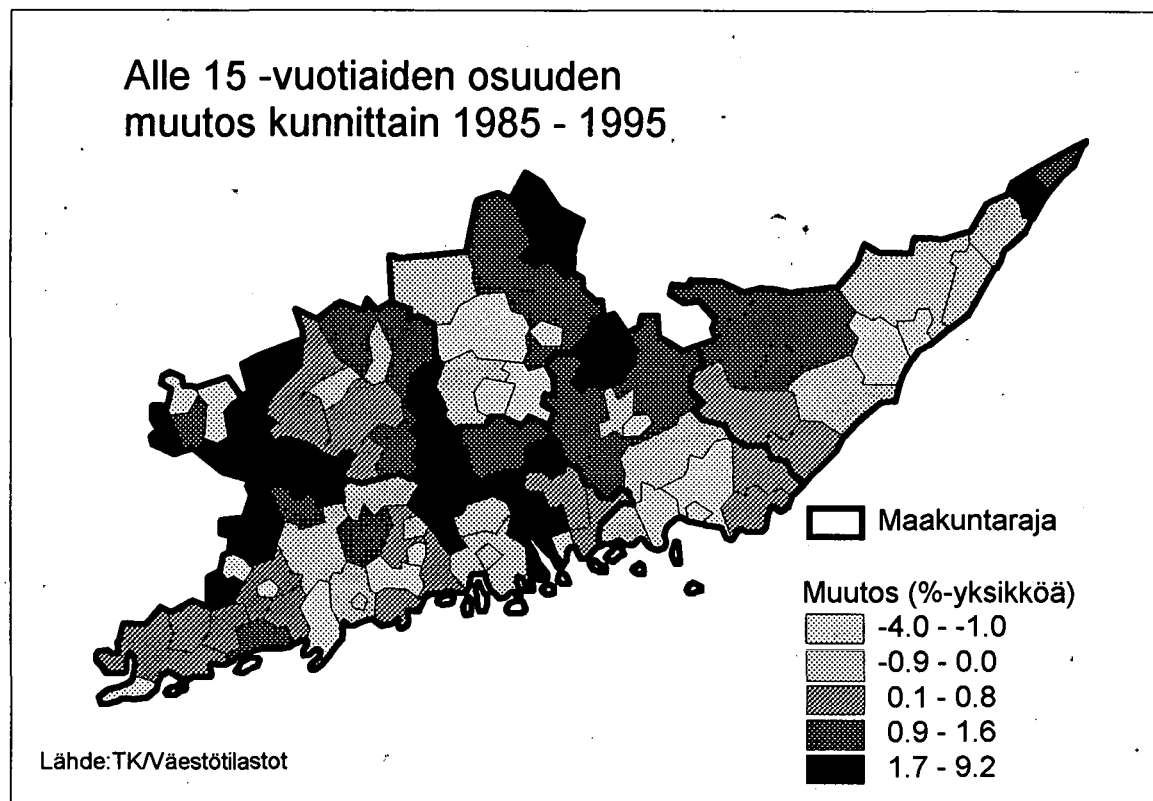

Lähde:TK/Väestö 1996:9

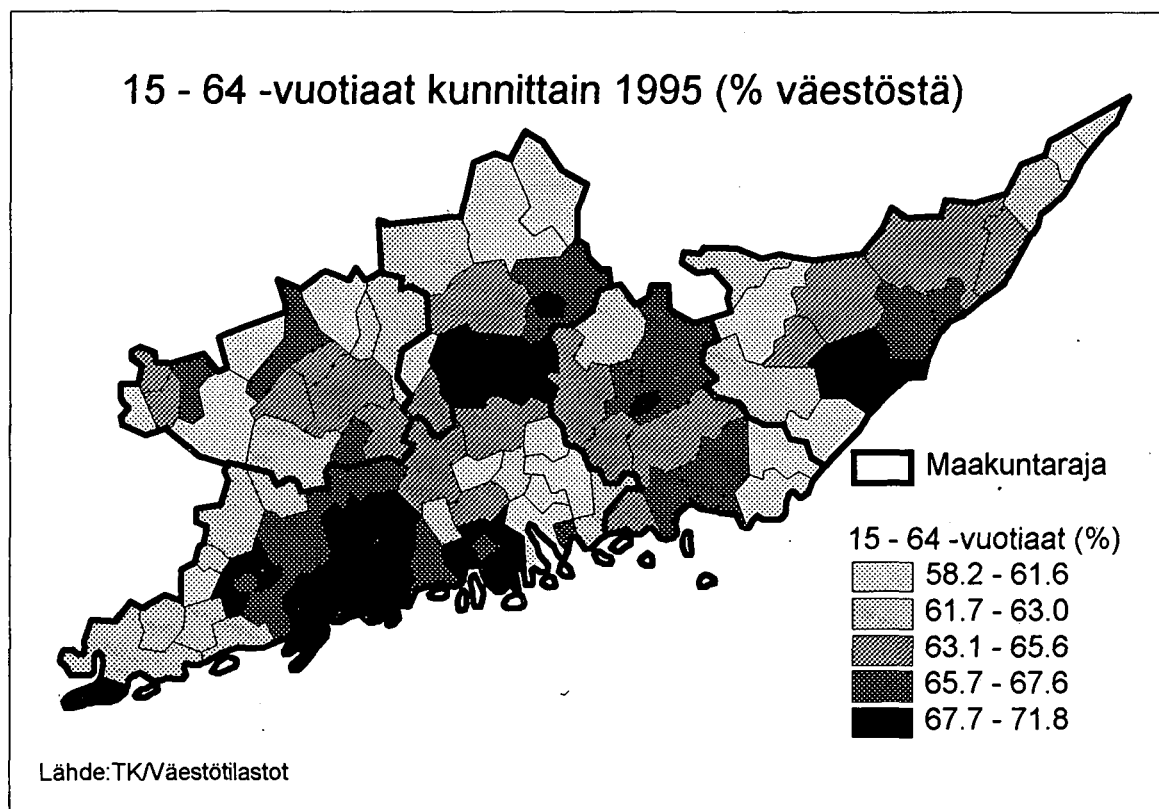
Kuva 10. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain Etelä-Suomessa 1995.

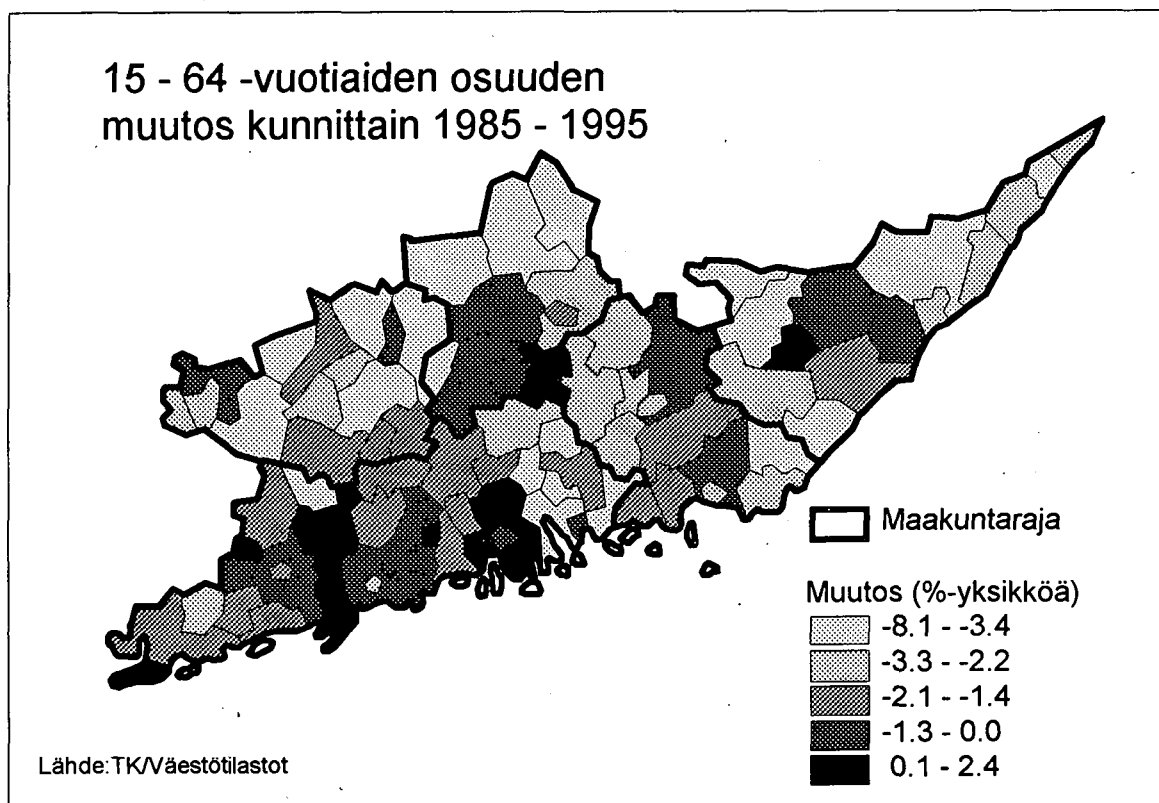
Kuva 11. Alle 15 -vuotiaat kunnittain 1995.

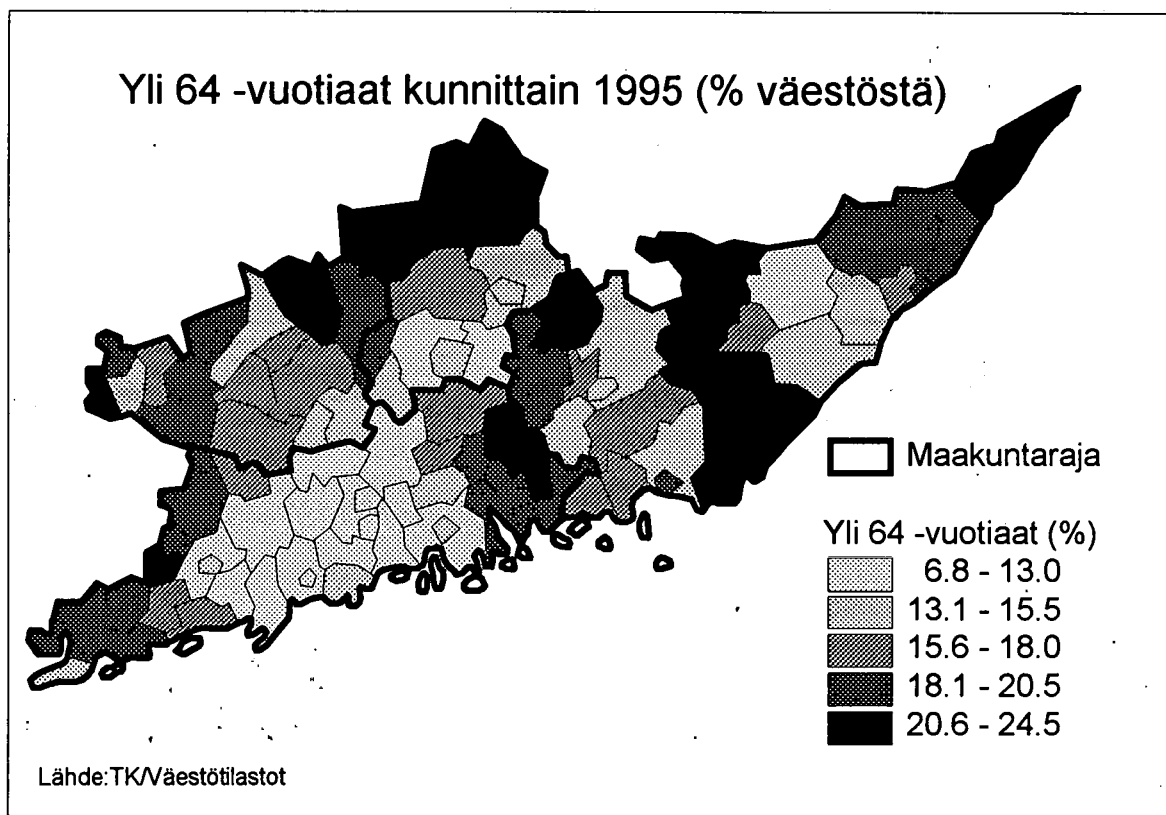
Kuva 12. Alle 15 -vuotiaiden osuuden muutos kunnittain 1985 - 1995.

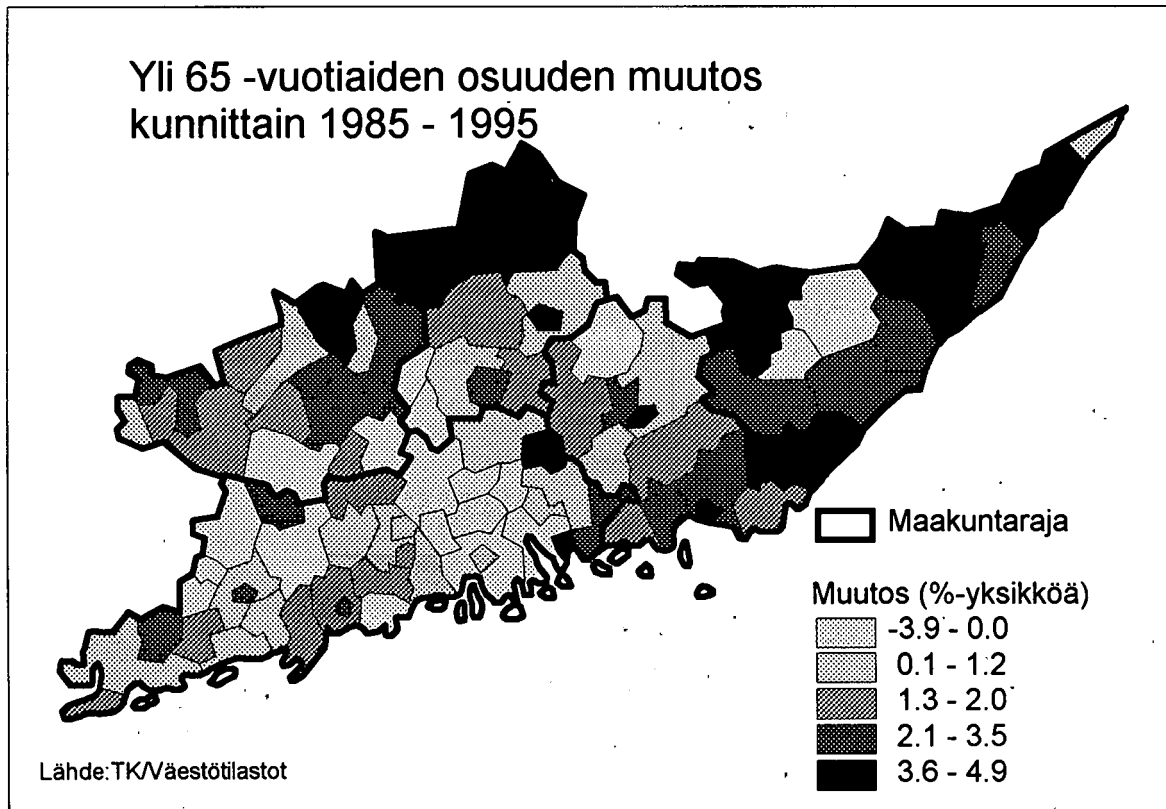
Kuva 13. 15 - 64 -vuotiaat kunnittain 1995.

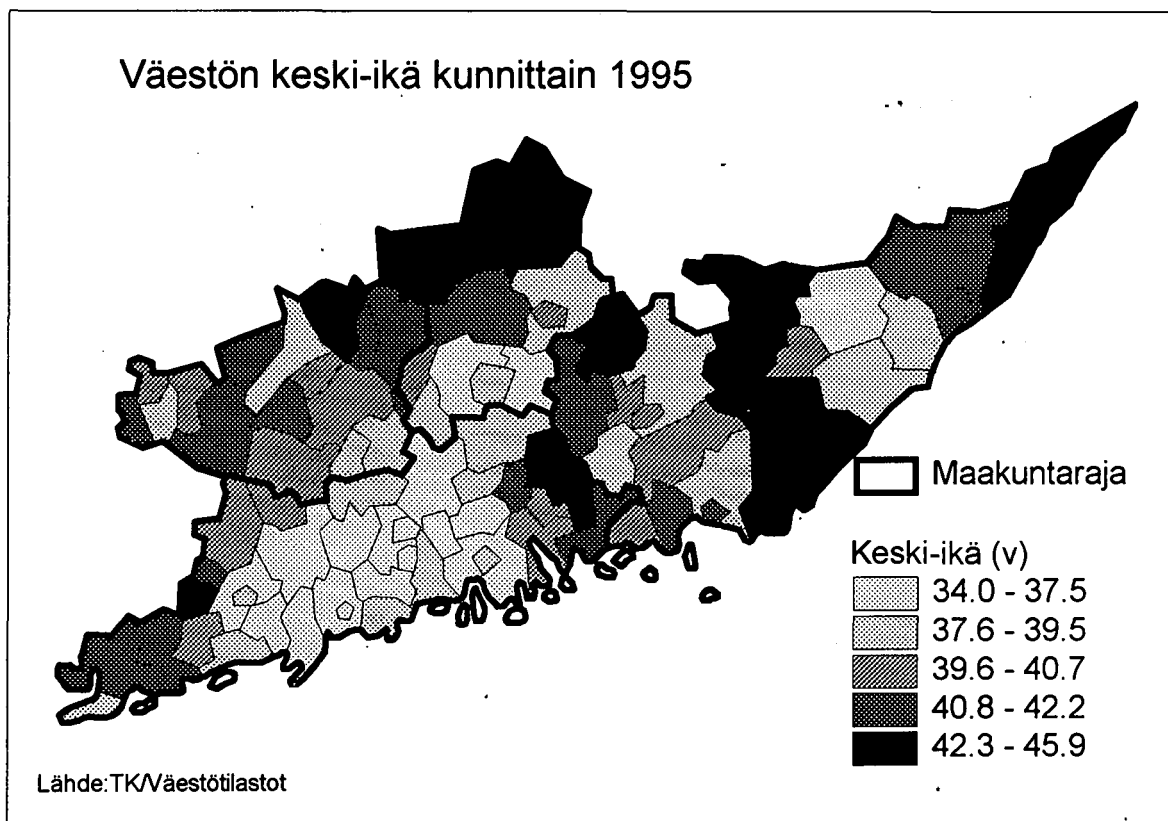
Kuva 14. 15 - 64 -vuotiaiden osuuden muutos kunnittain 1985 - 1995.

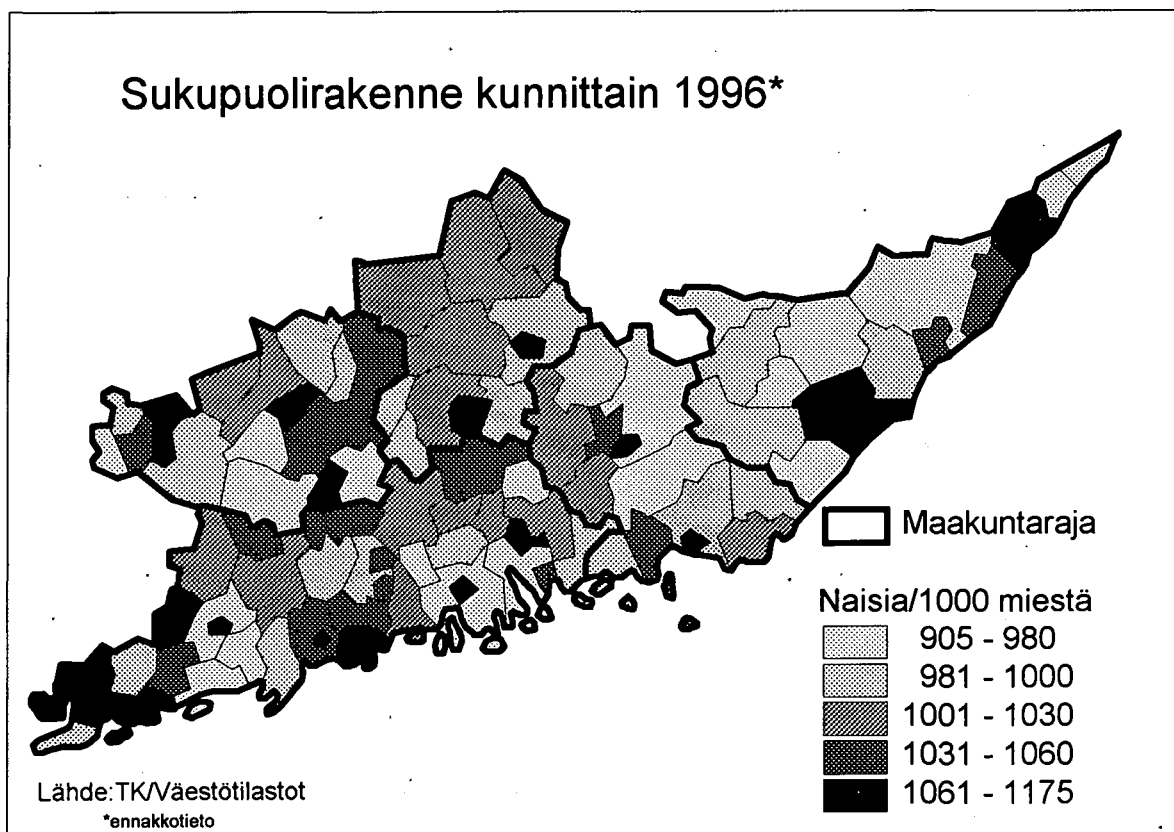
Kuva 15. Yli 64 -vuotiaat kunnittain 1995.

Kuva 16. Yli 64 -vuotiaiden osuuden muutos kunnittain 1985 - 1995.

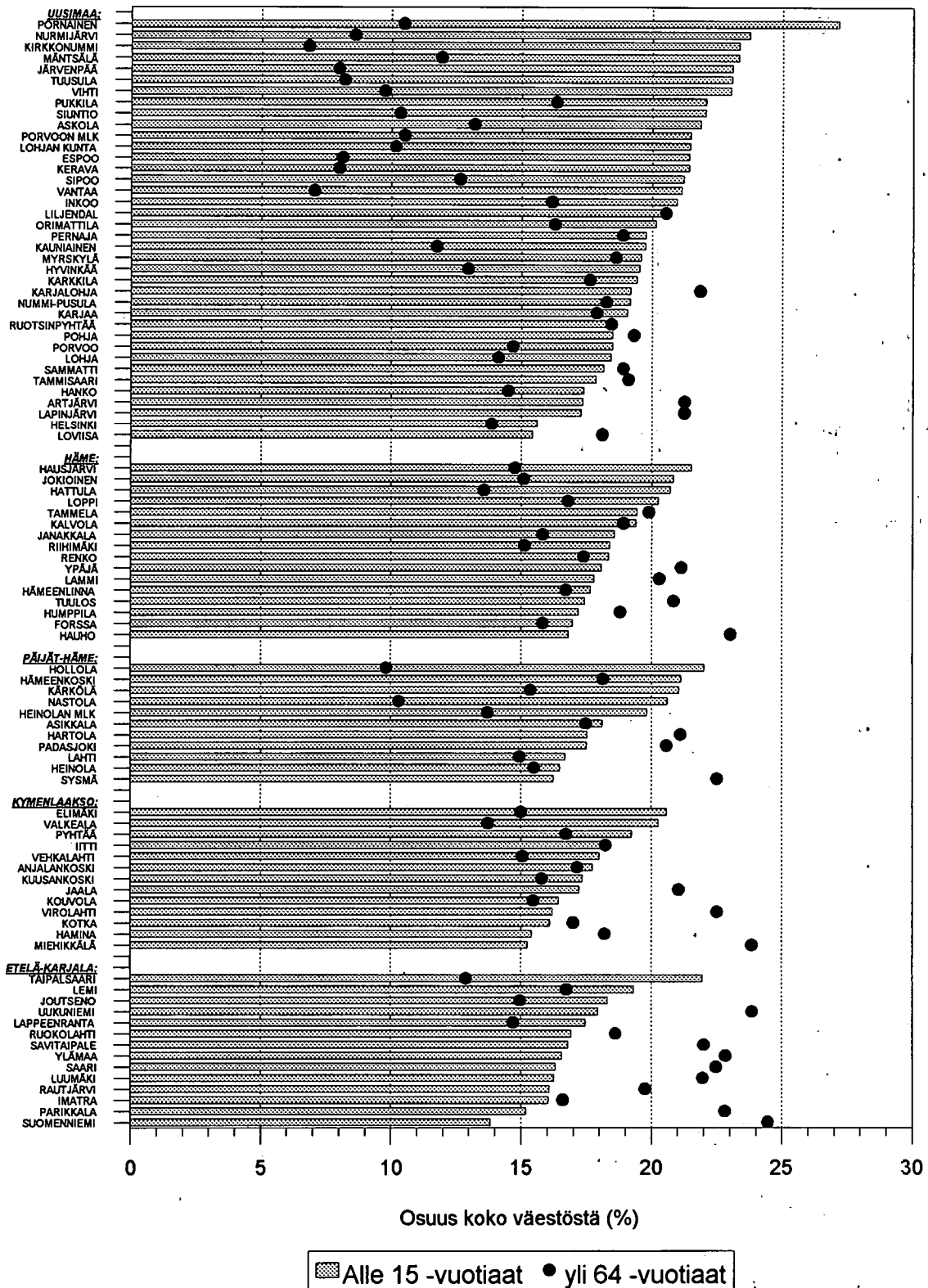

Kuva 17. Väestön keski-ikä kunnittain 1995.

Kuva 18. Sukupuolirakenne kunnittain 1996.

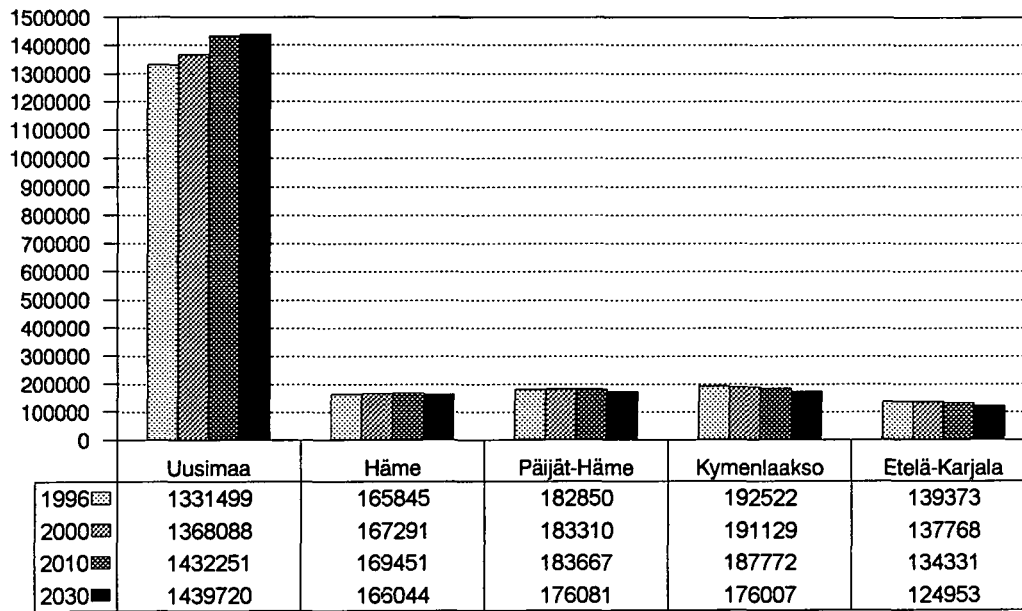
Alle 15- ja yli 64 -vuotiaat kunnittain 31.12.1995

Lähde:TK/Väestötilastot

Kuva 19. Alle 15- ja yli 64- vuotiaat kunnittain 1995.

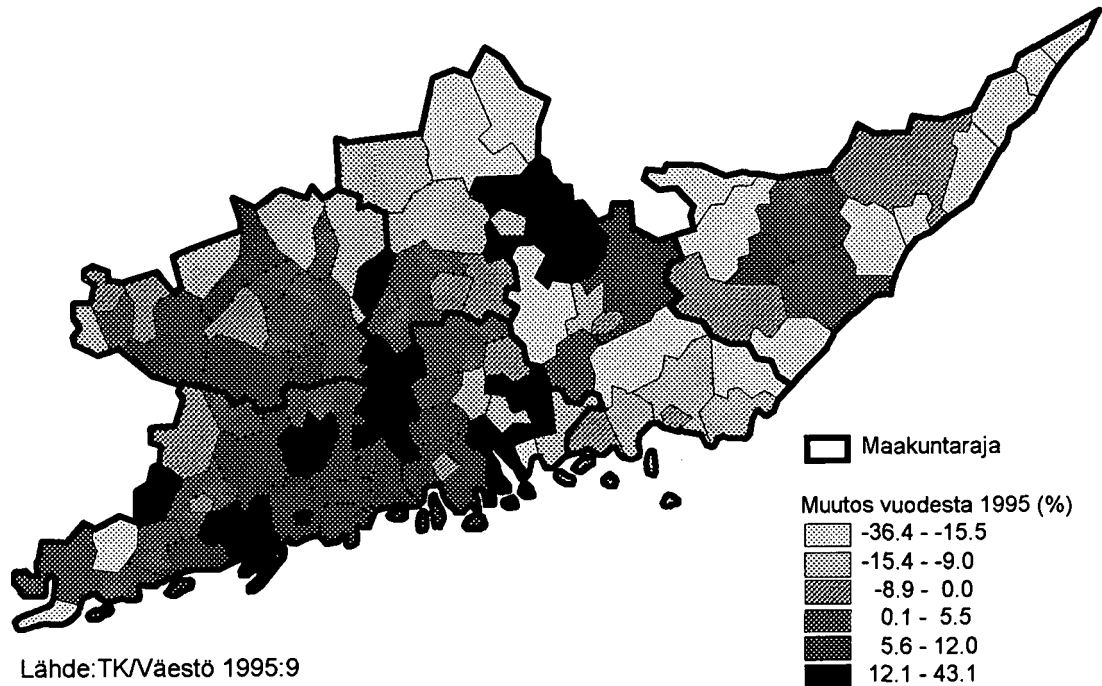
Väestöennuste maakunnittain 1996 - 2030

Lähde:TK/Väestö 1995:9

Kuva 20. Väestöennuste maakunnittain 1996 - 2030.

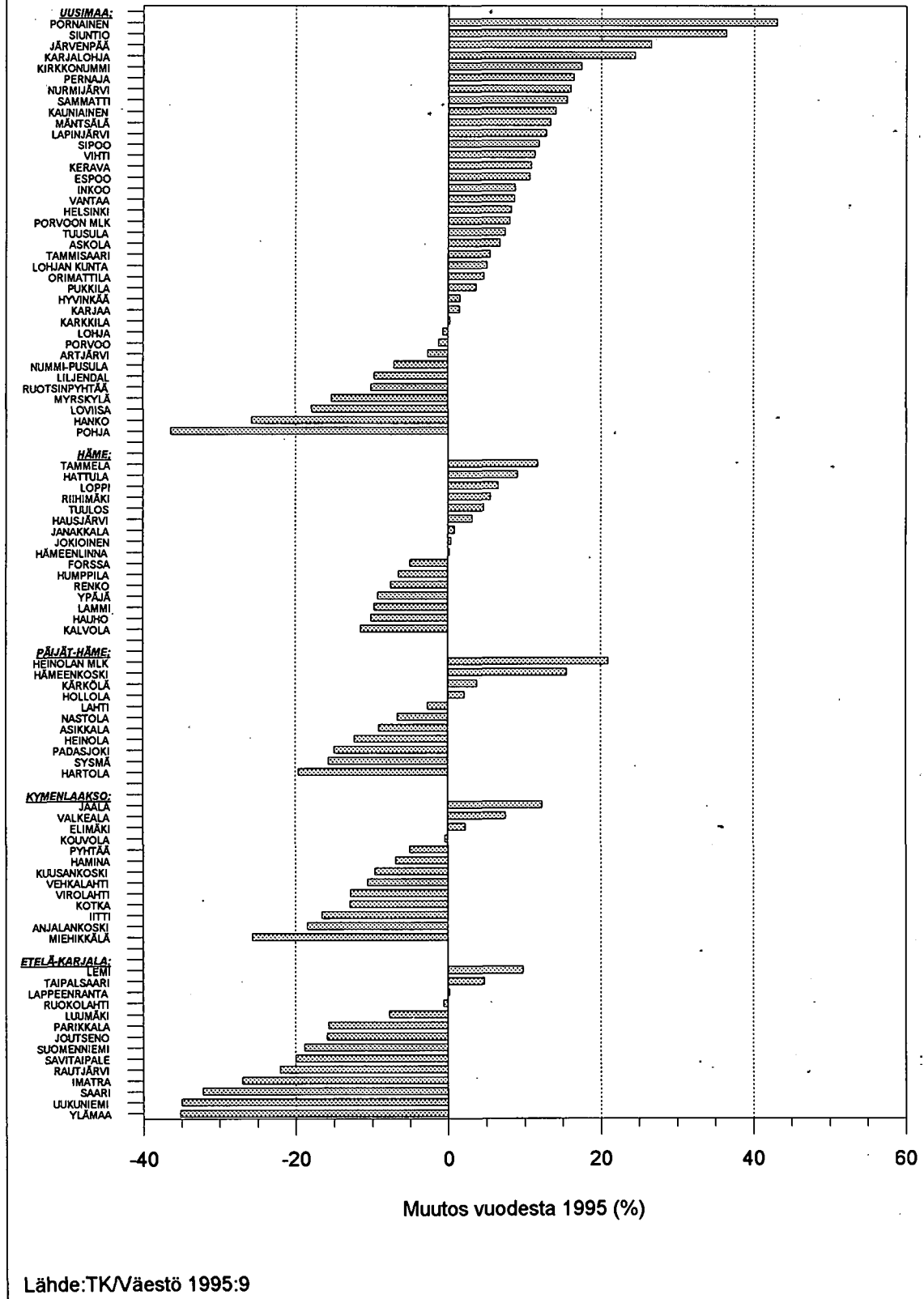
Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030

Lähde:TK/Väestö 1995:9

Kuva 21. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030.

Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030

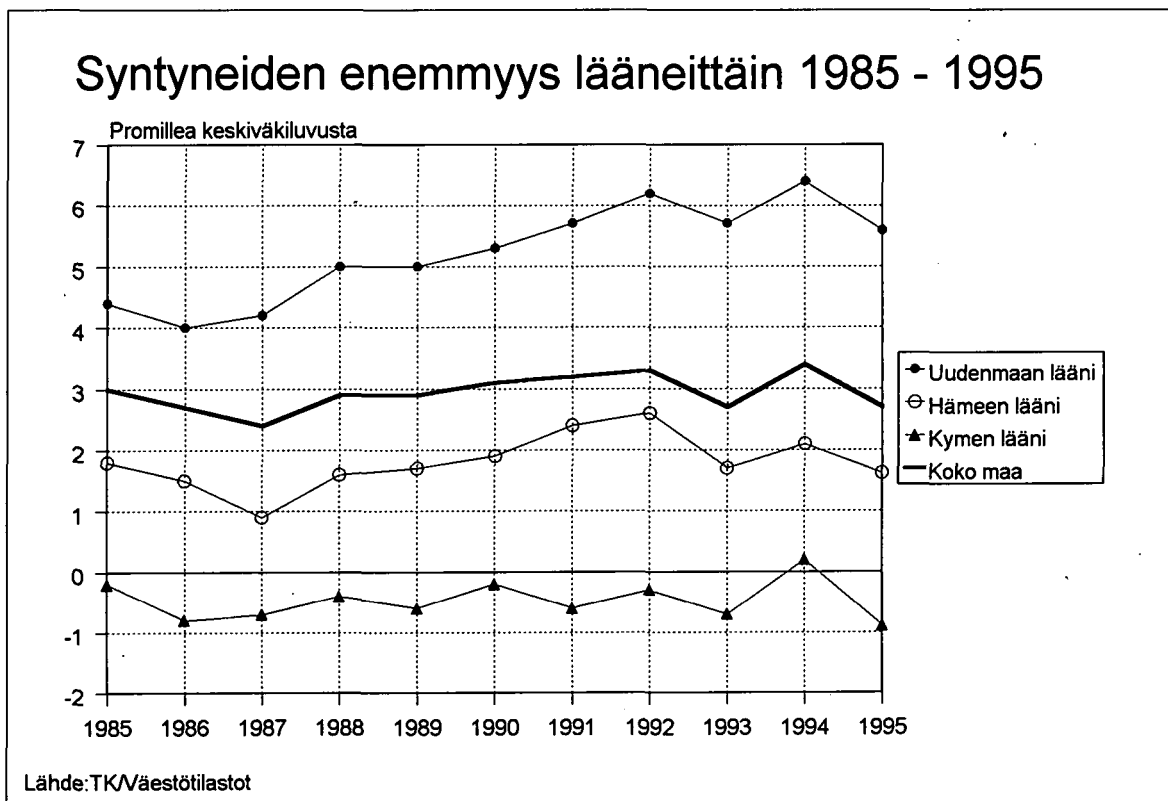
Kuva 22. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030.

Syntyvyys ja kuolleisuus

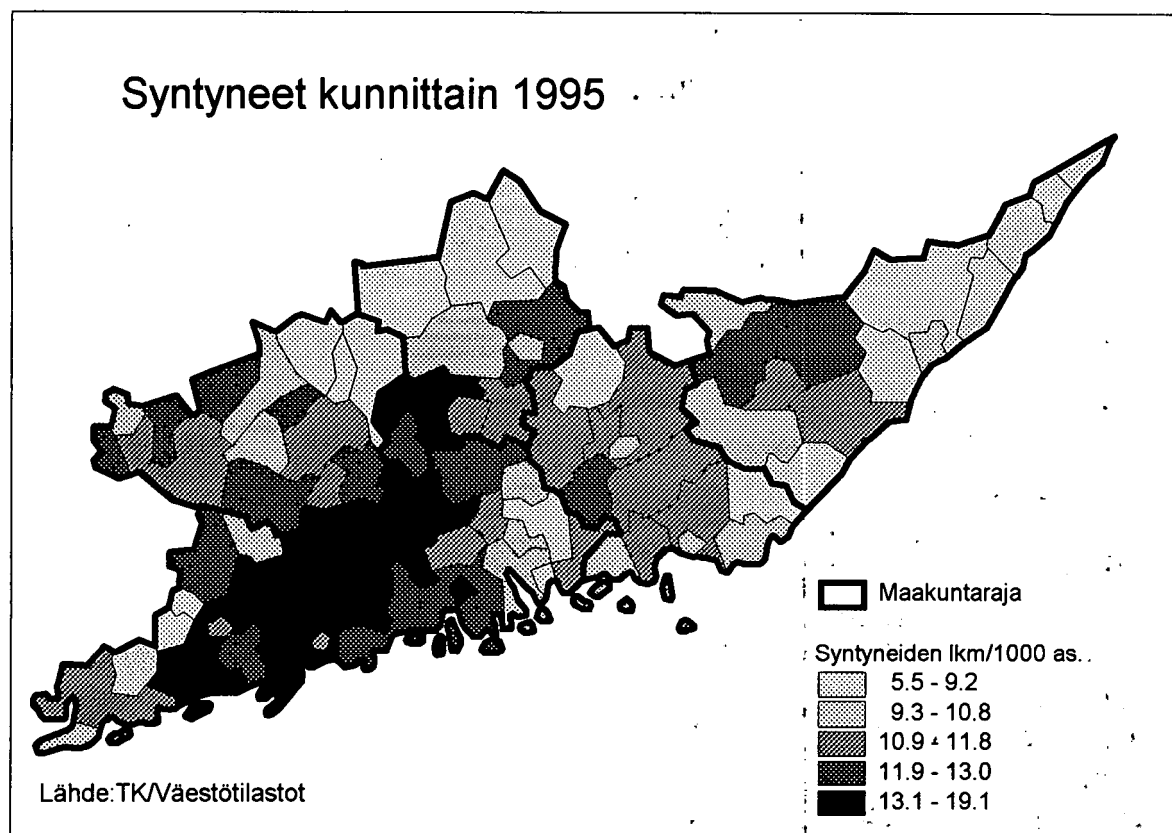
Etelä-Suomessa syntyneiden enemmyys eli luonnollinen väestönlisäys on ollut suurin Uudenmaan läänissä. Vuonna 1995 se oli Uudenmaan läänissä 5.6 promillea ja Hämeen läänissä 1.6 promillea. Kymen läänissä luonnollinen väestönlisäys on ollut negatiivinen lähes koko tarkastelujakson ajan (1985 - 1995). Vuonna 1995 se oli -0.9 promillea.

Vuonna 1995 Etelä-Suomessa pienin syntyneiden osuus tuhatta asukasta kohti oli Miehikkälässä. Tämä suhde oli vastaavasti korkein Pornaisissa, 19 promillea.

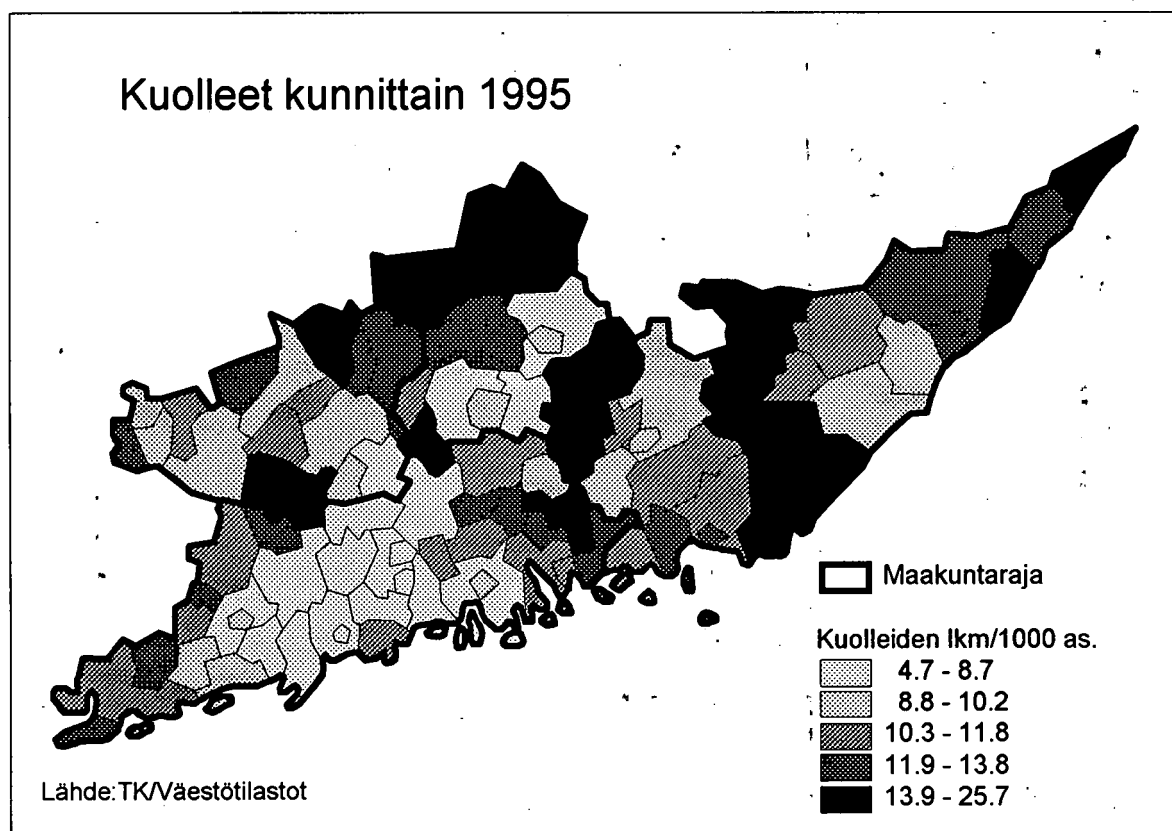
Kuolleiden osuus tuhatta asukasta kohti oli vuonna 1995 suurin Uukuniemellä ja pienin Kirkkonummella.

Kuva 23. Syntyneiden enemmyys lääneittäin 1985 - 1995.

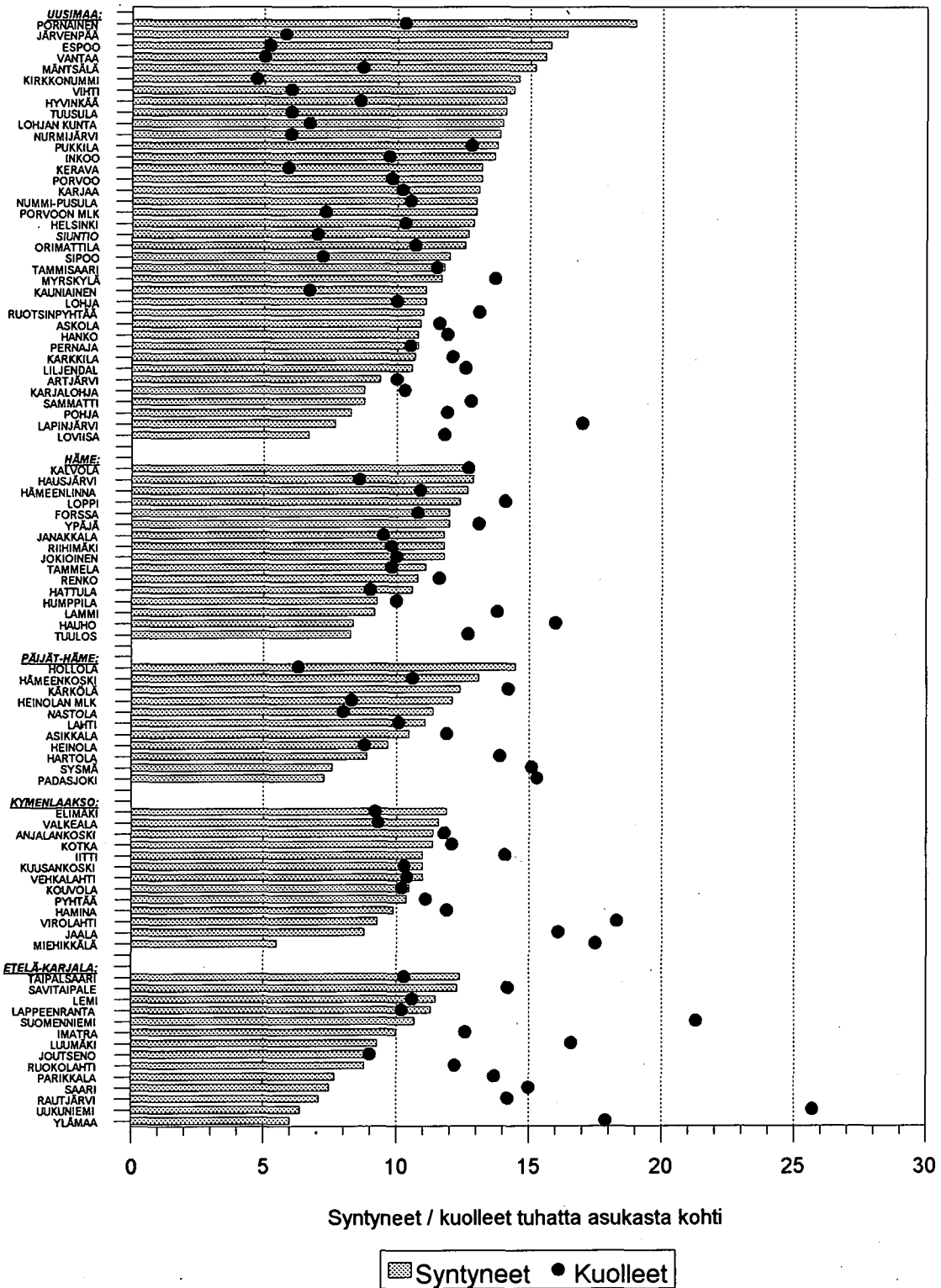

Kuva 24. Syntyneet kunnittain 1995.

Kuva 25. Kuolleet kunnittain 1995.

Syntyneet ja kuolleet kunnittain 1995

Lähde:TK/Väestötilastot

Kuva 26. Syntyneet ja kuolleet kunnittain 1995.

Muuttotase, ulkomaalaisväestö ja ruotsinkieliset

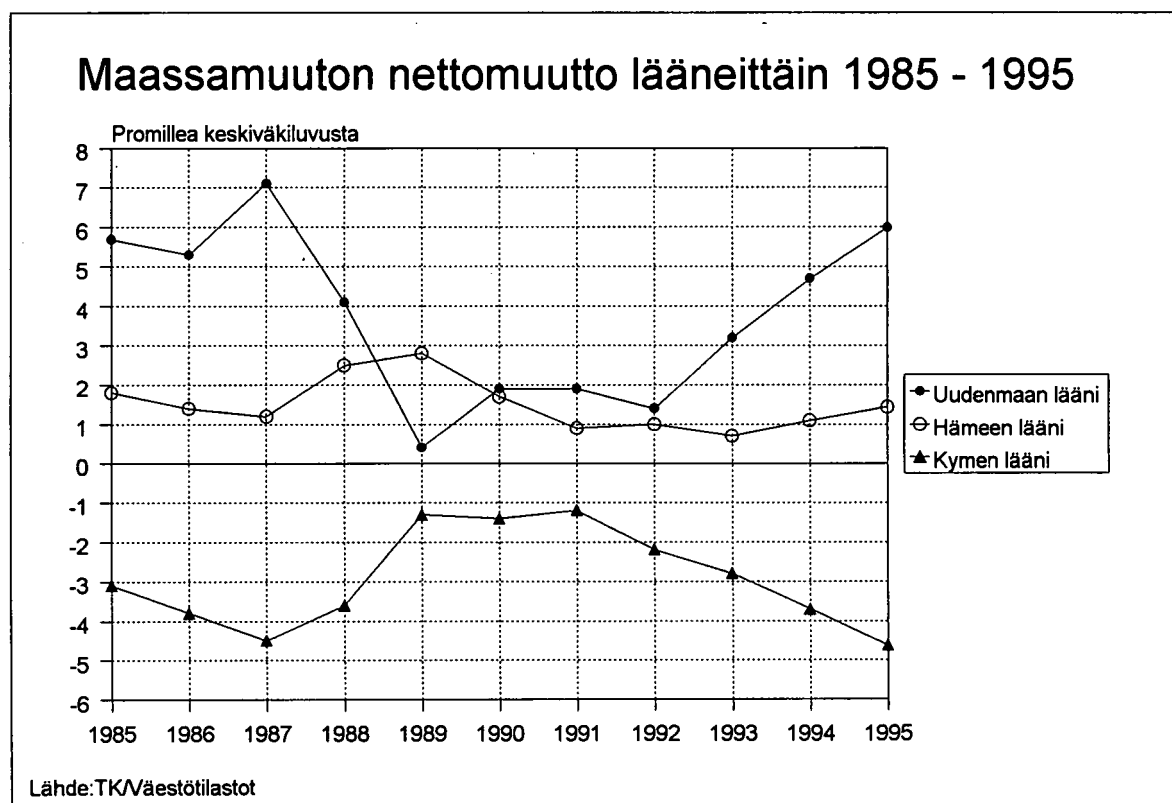
Maassamuuton muuttotase on ollut Uudenmaan ja Hämeen lääneissä positiivinen koko 1990-luvun. Kymen läänissä se on vastaavasti ollut negatiivinen. Muuttotappio oli siellä 4.6 promillea vuonna 1995.

Läänien välisessä muutossa korostuu Uudenmaan läänin vaikutus. Muualta maasta muuttoliike suuntautuu voimakkaimmin juuri sinne, mutta toisaalta sieltä myös muutetaan eniten muille alueille. Uudenmaan lääni oli vuonna 1995 muuttovoittoinen kaikkien muiden läänien suhteen. Hämeen lääni kärsi muuttotappiota Uudenmaan ohella Ahvenanmaan suhteen. Kymen läänille muuttovoittoa tuli Kuopion, Pohjois-Karjalan, Vaasan, Mikkelin, Lapin ja Oulun läänien suhteen.

Samana vuonna kuntien muuttotase oli positiivinen 26 kunnassa. Suurimman suhteellisen muuttotappion koki Lapinjärven kunta. Suurin muuttovoitto oli Karjalohjalla.

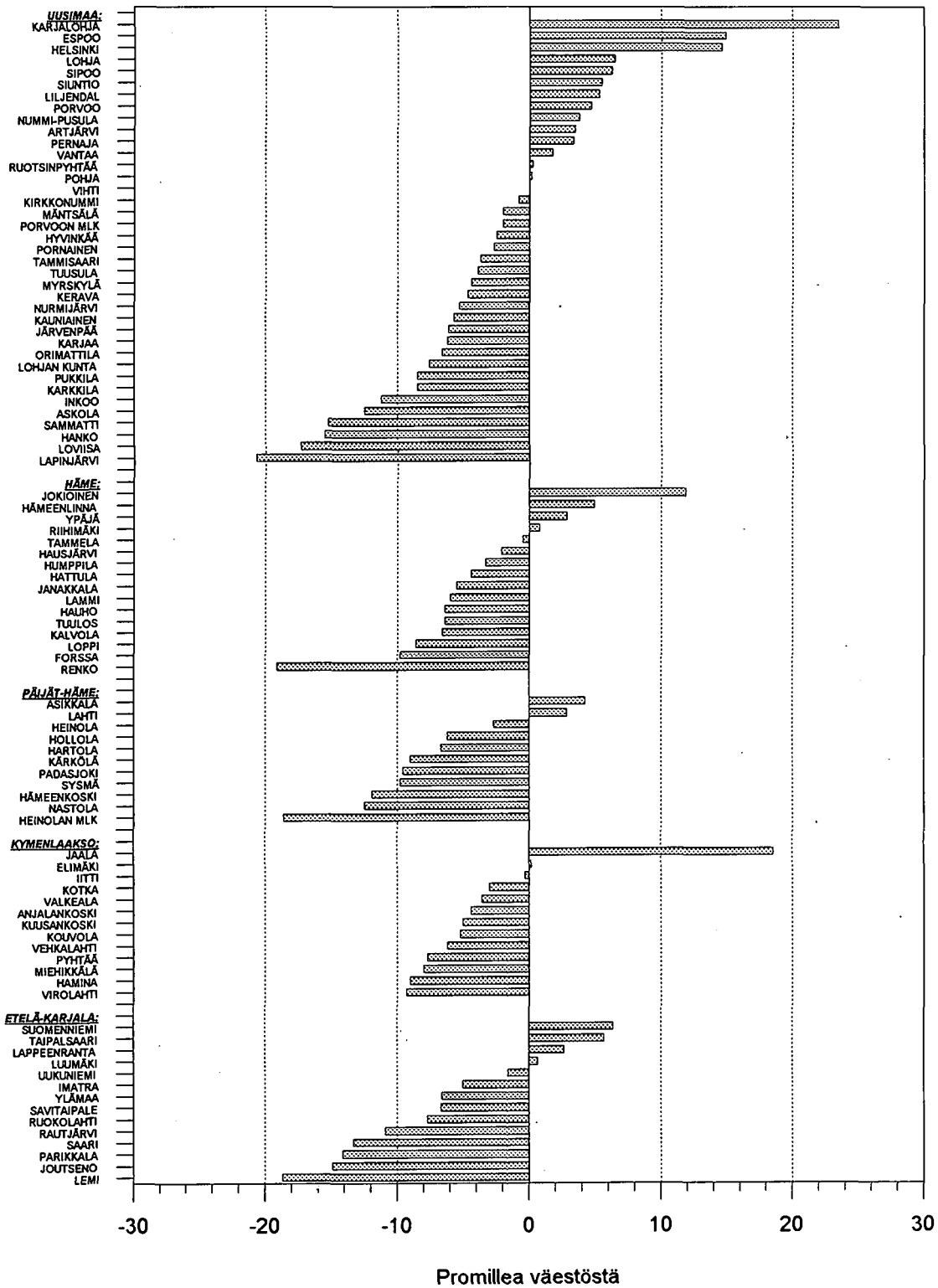
Vuoden 1995 lopussa Etelä-Suomessa asui 41 700 ulkomaalaista, mikä vastaa 61 % kaikista Suomessa asuvista ulkomaan kansalaisista. Suurimman yksittäisen kansallisuuden muodostavat Etelä-Suomessa venäläiset. Suhteellisesti eniten heitä on Etelä-Karjalassa. Virosta muuttaneita on Hämeessä enemmän kuin koko maassa keskimäärin. Uudellamaalla vastaavasti Somaliasta muuttaneiden osuus on suurempi kuin muualla Suomessa. Ulkomaalaisten osuus vuonna 1995 oli suurin Helsingissä, Kauniaisissa ja Espoossa. Ruotsinpyhtäällä heidän osuutensa oli pienin.

Ruotsinkielisten osuus oli vuonna 1995 yli 80 % Liljendalissa ja Tammisaaressa. Myös Karjaalla, Pernajassa ja Inkoossa ruotsinkielisten osuus koko väestöstä ylitti 50 %.

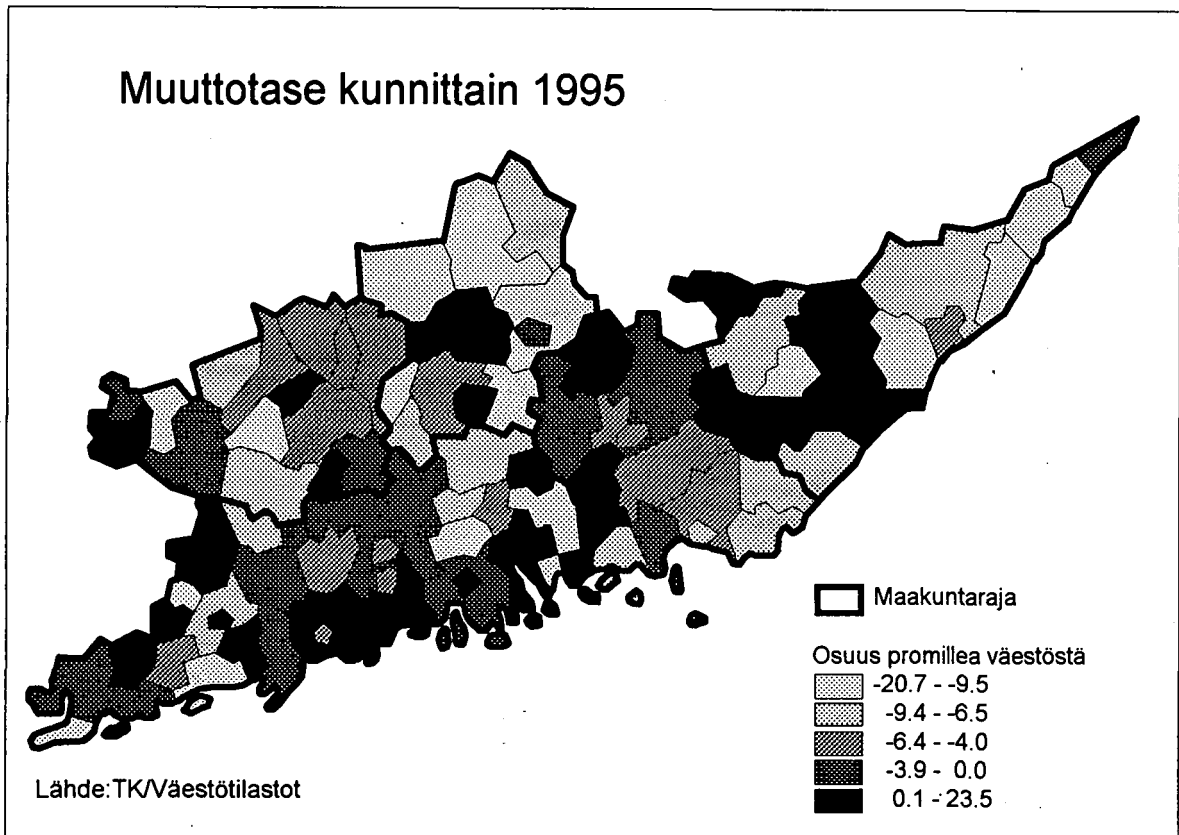
Kuva 27. Maassamuuton nettomuutto lääneittäin 1985 - 1995.

Muuttotase kunnittain 1995

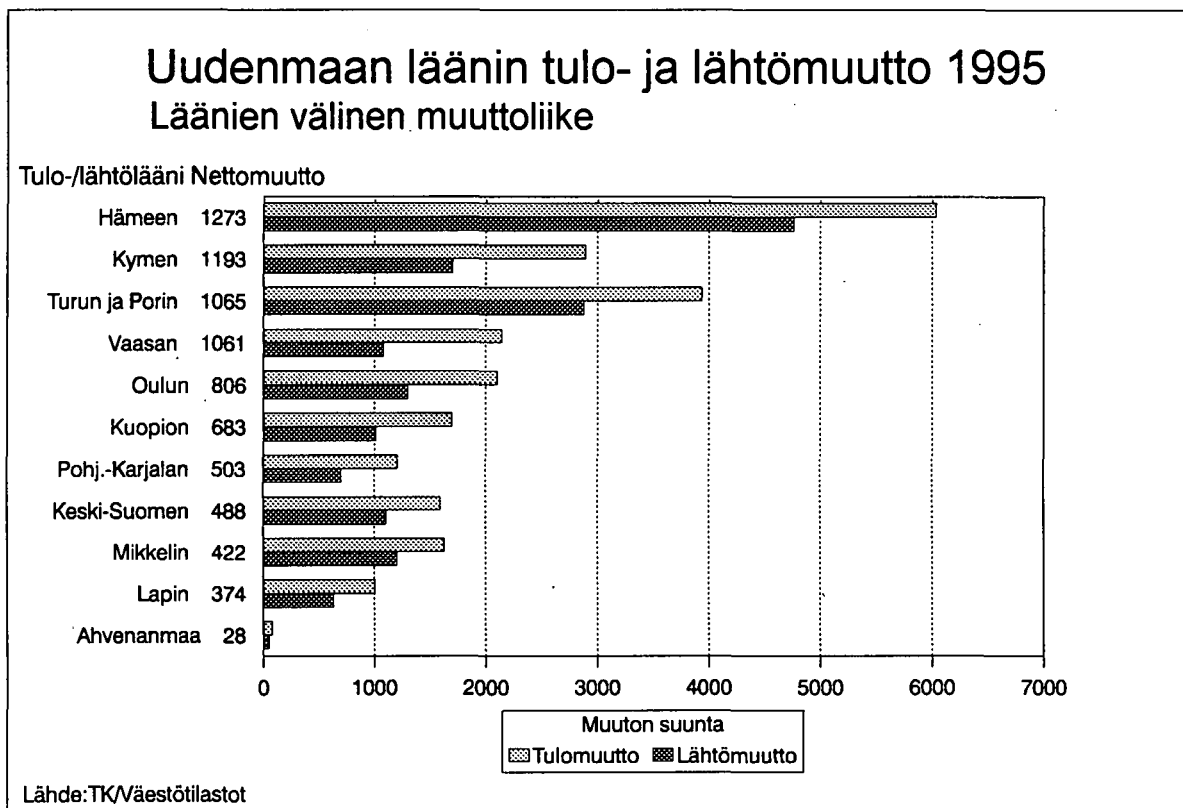

Lähde:TK/Väestötilastot

Kuva 28. Muuttotase kunnittain 1995.

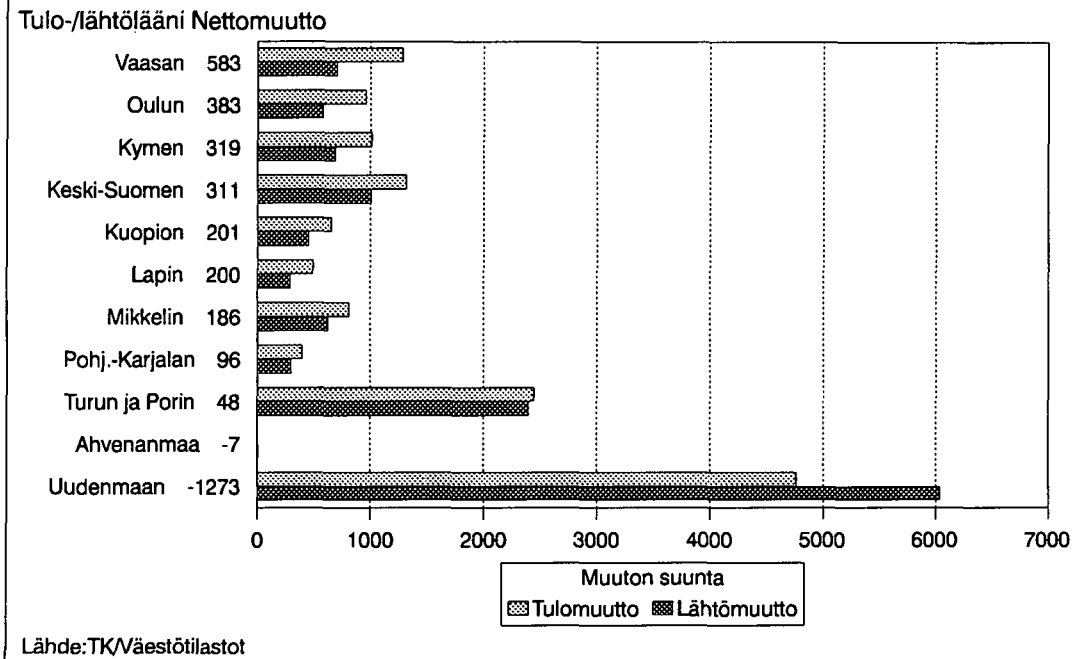
Kuva 29. Muuttotase kunnittain 1995.

Kuva 30. Uudenmaan läänin tulo- ja lähtömuutto lääneittäin 1995.

Hämeen läänin tulo- ja lähtömuutto 1995

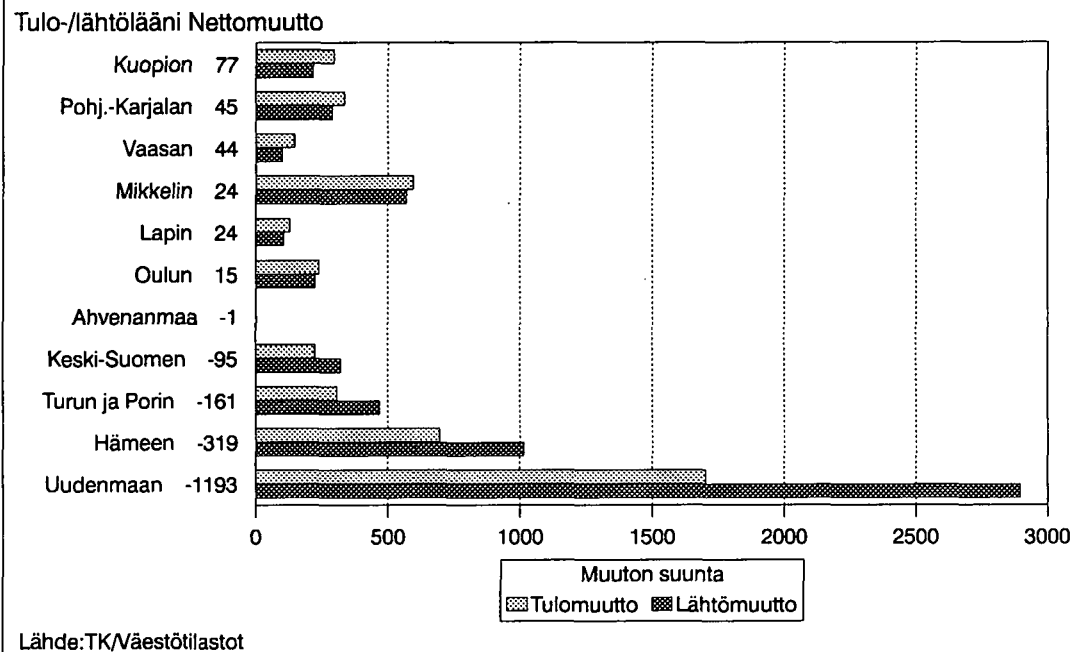
Läänien välinen muuttoliike

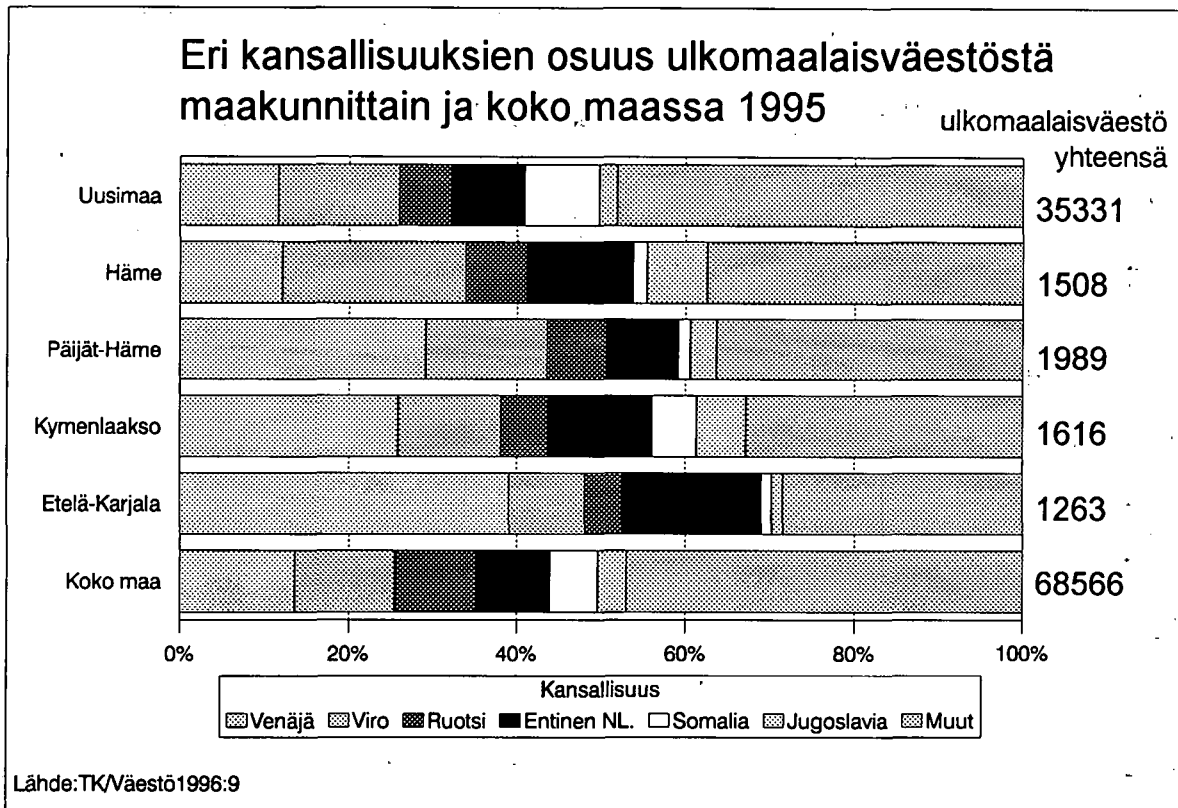
Kuva 31. Hämeen läänin tulo- ja lähtömuutto lääneittäin 1995.

Kymen läänin tulo- ja lähtömuutto 1995

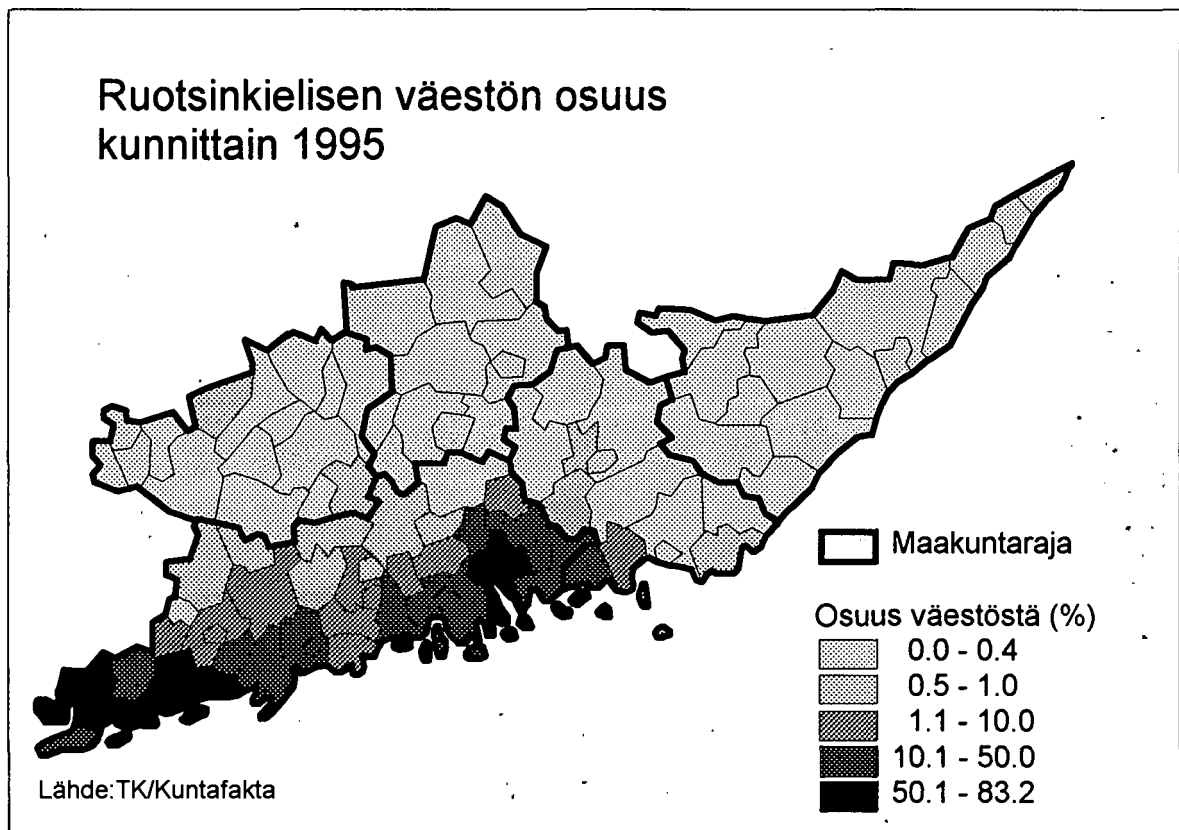
Läänien välinen muuttoliike

Kuva 32. Kymen läänin tulo- ja lähtömuutto lääneittäin 1995.

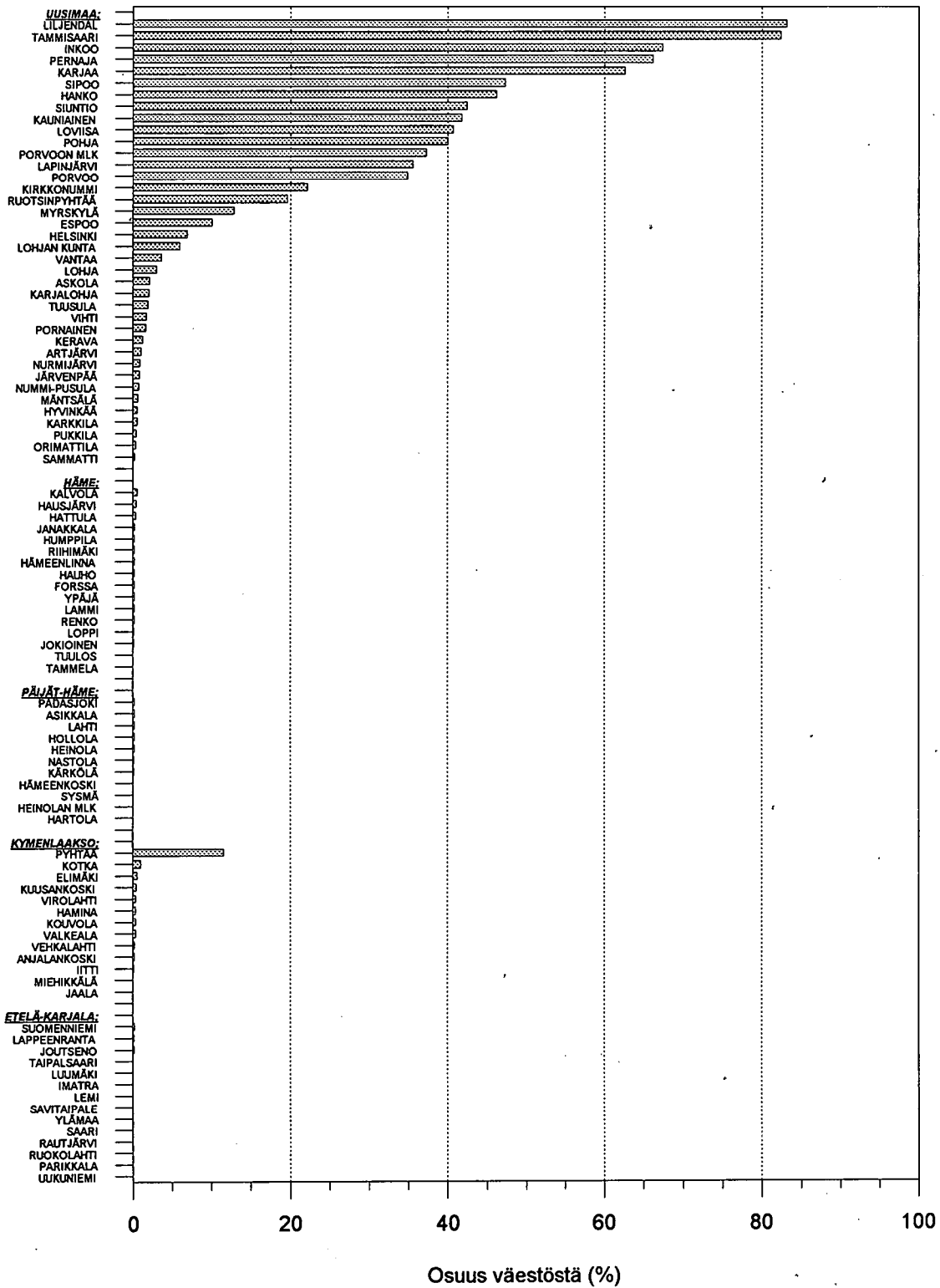

Kuva 33. Eri kansallisuuksien osuus ulkomaalaisista alueittain 1995.

Kuva 34. Ruotsinkielisen väestön osuus kunnittain 1995.

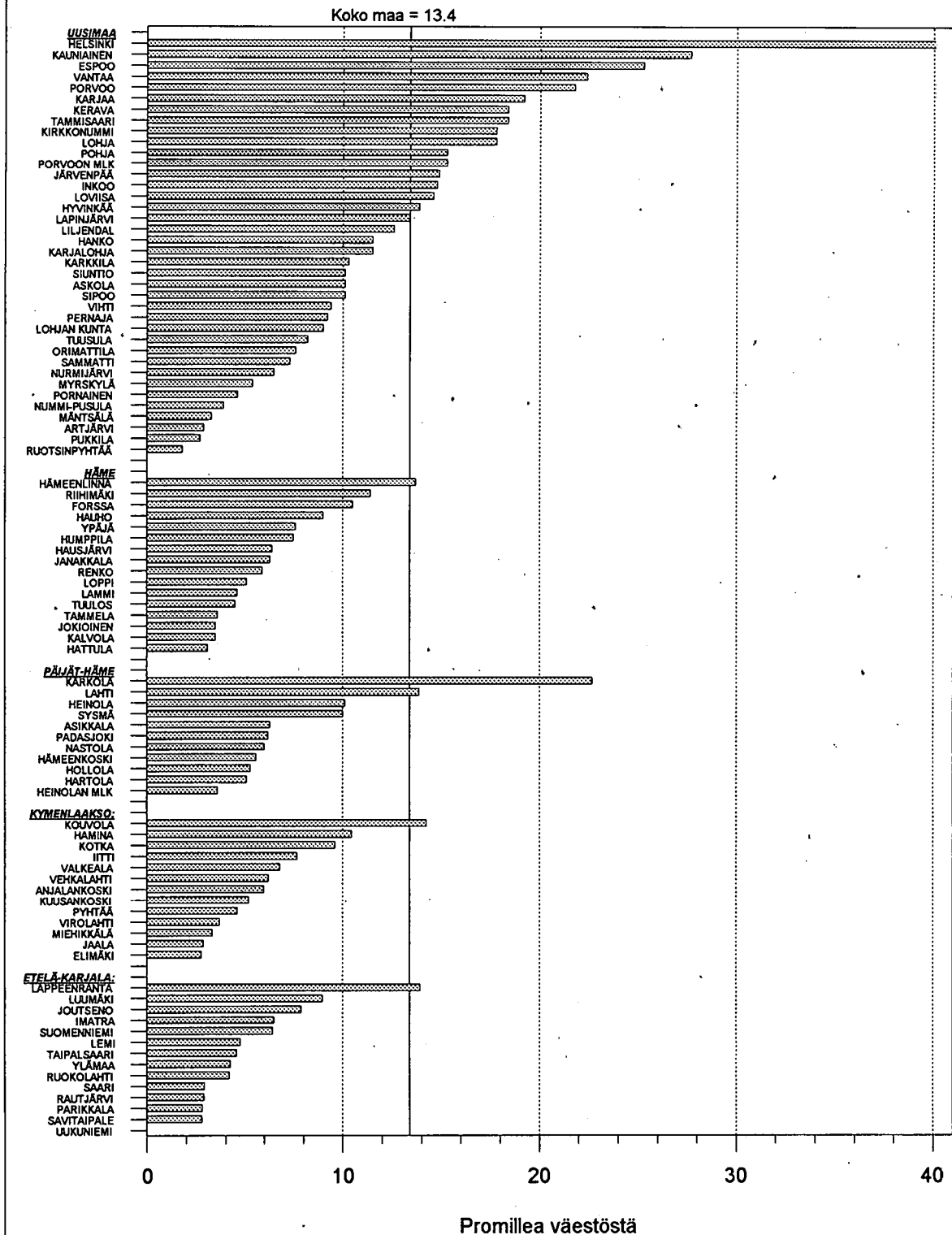
Ruotsinkielisen väestön osuus kunnittain 1995

Lähde:TK/Kuntafakta

Kuva 35. Ruotsinkielisen väestön osuus kunnittain 1995.

Ulkomaalaisten osuus kunnittain 1995

Lähde:TKV/väestö 1996:9

Kuva 36. Ulkomaalaisten osuus kunnittain 1995.

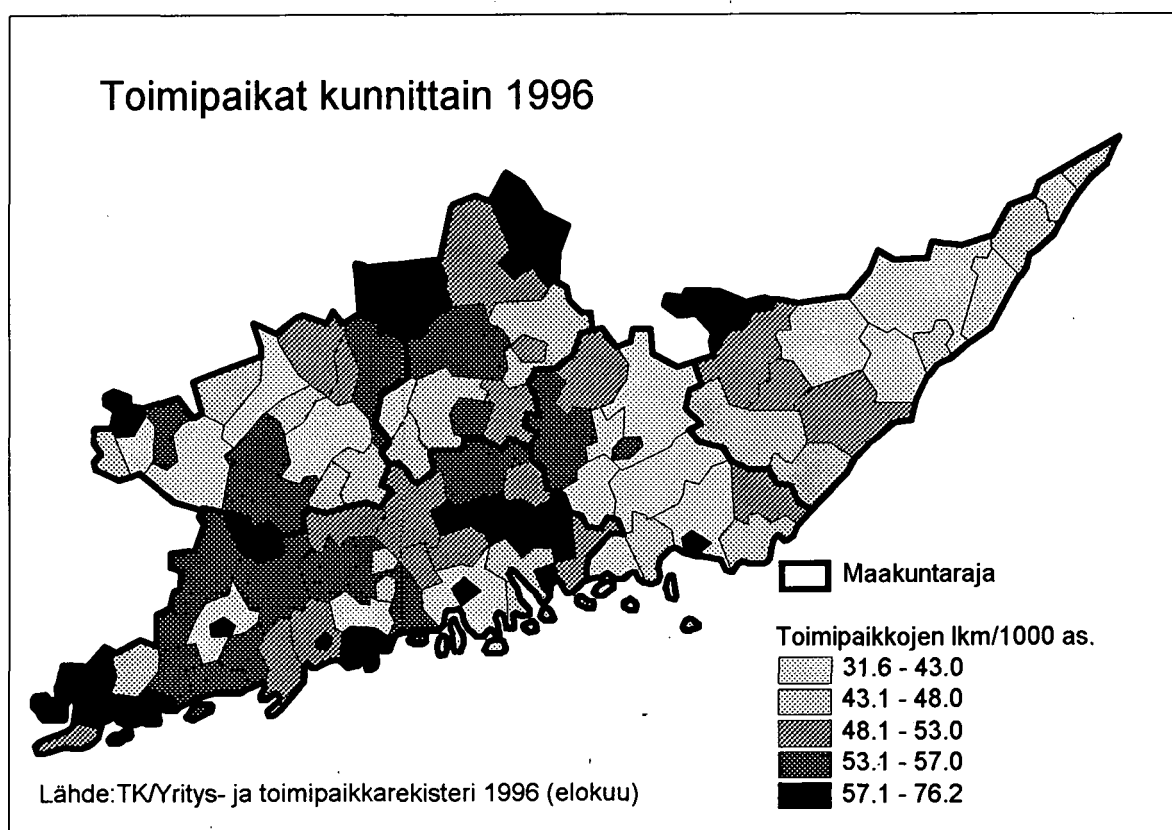
ELINKEINOELÄMÄ

Yritykset ja toimipaikat

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan vuoden 1996 elokuussa oli Etelä-Suomen alueella noin 111 500 toimipaikkaa. Näistä yli 79 000 oli Uudellamaalla. Hämeessä toimipaikkoja oli vajaa 7 800 ja Päijät-Hämeessä noin 9 600. Kymenlaaksossa toimipaikkoja oli noin 8 500 ja Etelä-Karjalassa vajaa 6 500. Tukku- ja vähittäiskaupan osuus toimipaikoista oli kaikissa maakunnissa yli 24 %. Uusimaata lukuunottamatta sen osuus oli kaikilla alueilla suurin. Uudellamaalla suurimman ryhmän muodostaa kiinteistö, vuokraus- ja tutkimuspalvelut sekä liike-elämän palvelut. Kunnittaisessa tarkastelussa yritysten toimipaikkoja oli asukasta kohti eniten Suomenniemellä ja Helsingissä, vähiten taas Vehkalahdella.

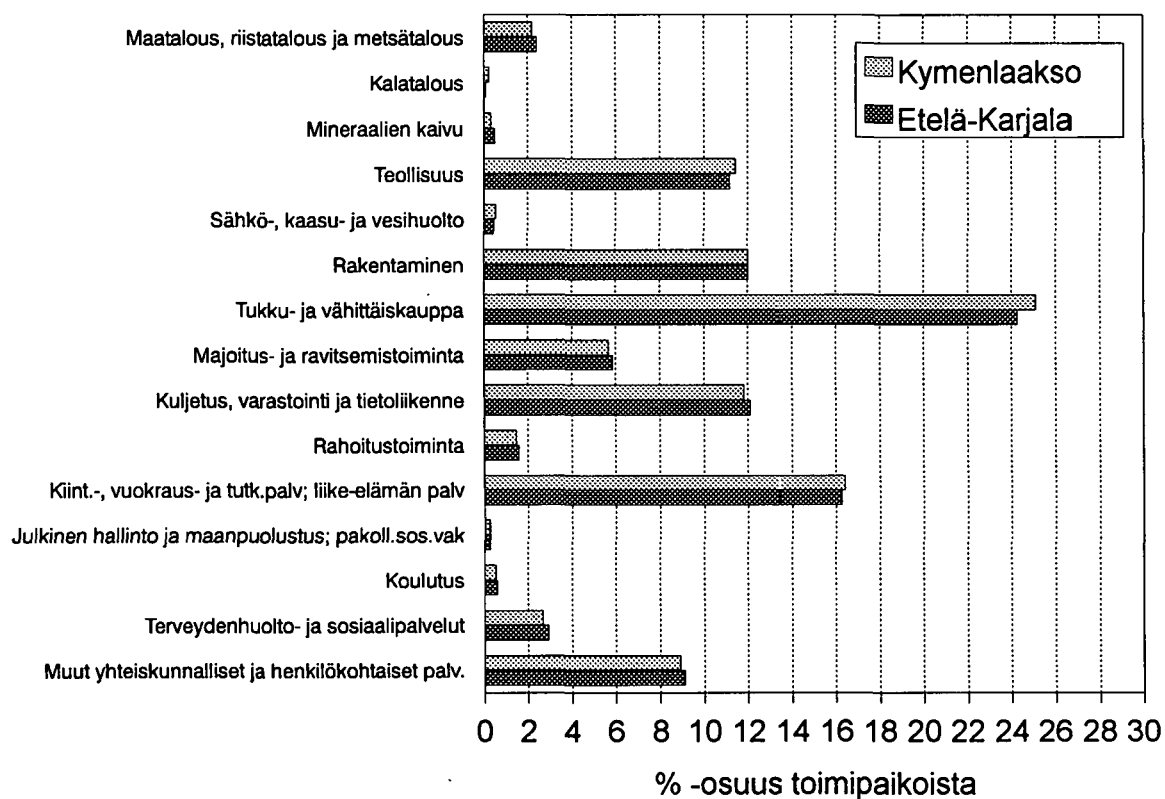
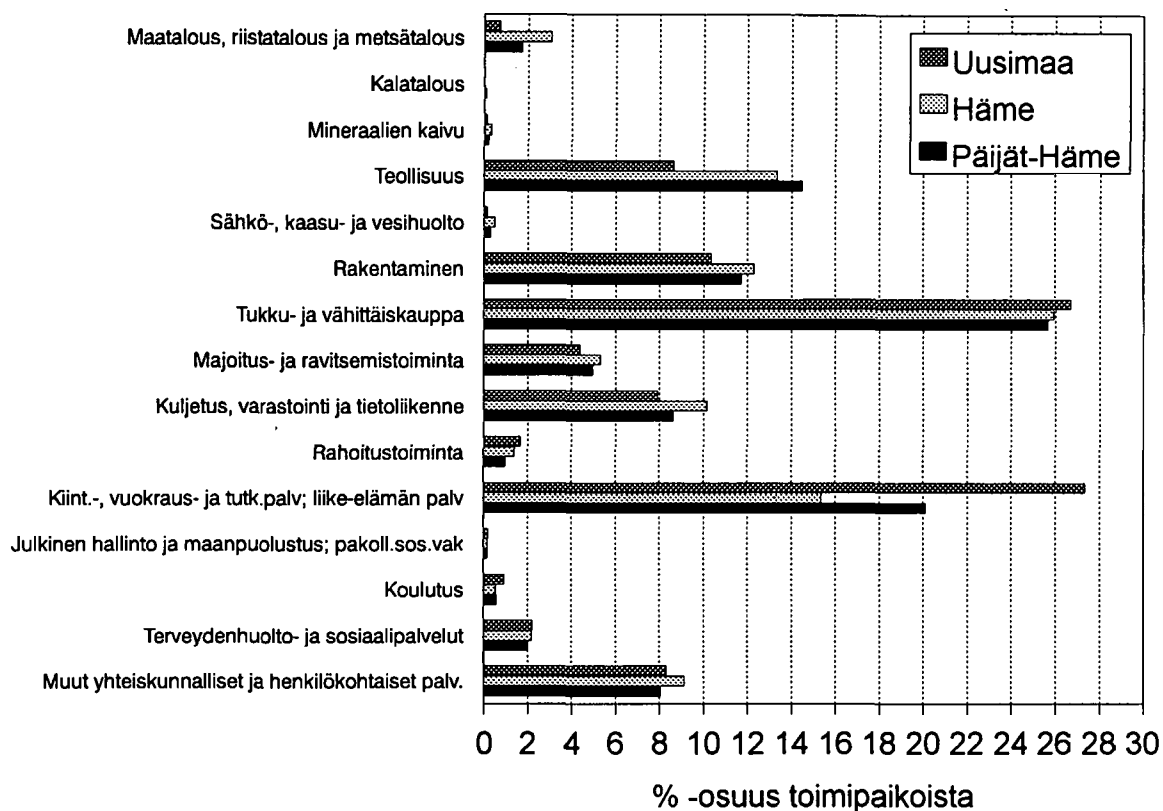
Keskimääräinen liikevaihto oli vuonna 1994 suurin teollisuuden toimialoilla Kymen ja Hämeen lääneissä sekä vastaavasti kaupan toimialoilla Uudenmaan läänissä. Uudenmaan läänissä toimipaikkojen liikevaihdosta yli 50 % syntyi kaupan toimialoilla. Samana vuonna kymmenessä Etelä-Suomen kunnassa (Porvoon mlk., Espoo, Vantaa, Lapinjärvi, Kuusankoski, Imatra, Hamina, Liljendal, Anjalankoski, Kirkkonummi) oli toimipaikkojen liikevaihto yli miljoona markkaa yhtä työntekijää kohti. Porvoon maalaiskunnassa arvo oli Suomen kuntien korkein. Etelä-Suomen alhaisin se oli Artjärvellä.

Toimialaluokituksen (TOL95) avulla toimipaikat luokitellaan samankaltaista toimintaa harjoitaviin toimialoihin. Luokitus on hierarkinen edeten kirjaintasolta numerotasolle. Yhteensä 3-numerotason toimialoja luokituksessa on 223 kpl. Suomen kunnissa yritysten toimipaikkoja toimi keskimäärin 75 toimialalla toukokuussa 1996. Etelä-Suomessa eniten edustettuja toimialoja oli Helsingissä (209 kpl), Espoossa (172), Vantaalla (171) ja Lahdessa (166). Vähiten toimialoja oli Uukuniemellä (18 kpl).

Kuva 37. Toimipaikat kunnittain 1996.

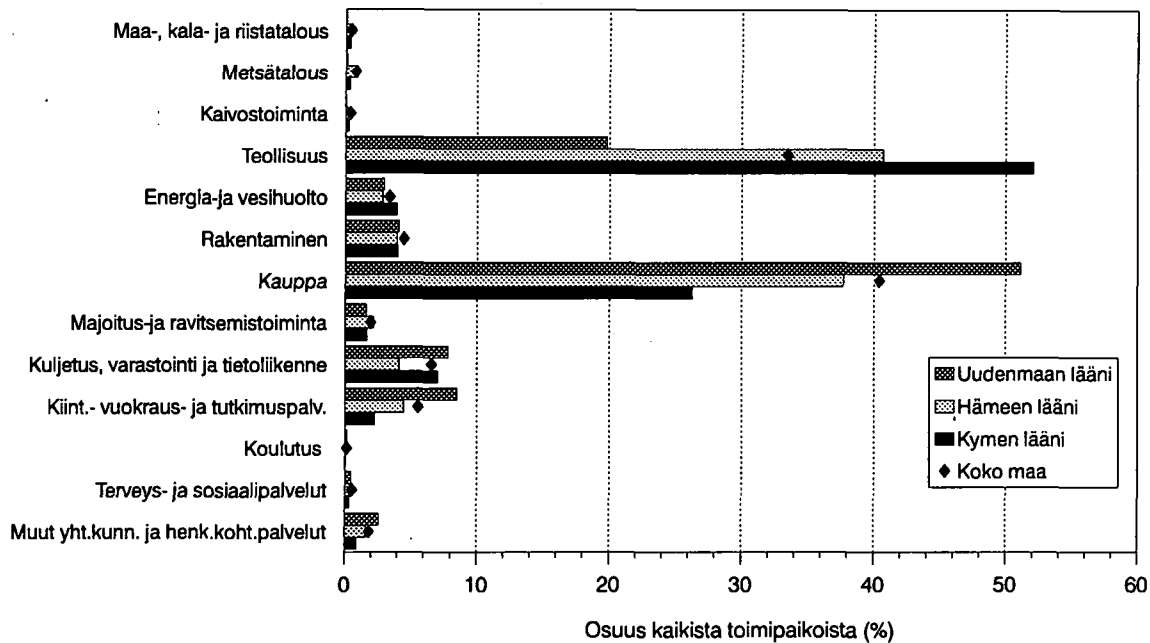
Toimipaikat toimialoittain Etelä-Suomessa 1996

Lähde: TK/Yritys- ja toimipaikkarekisteri (elokuu 1996)

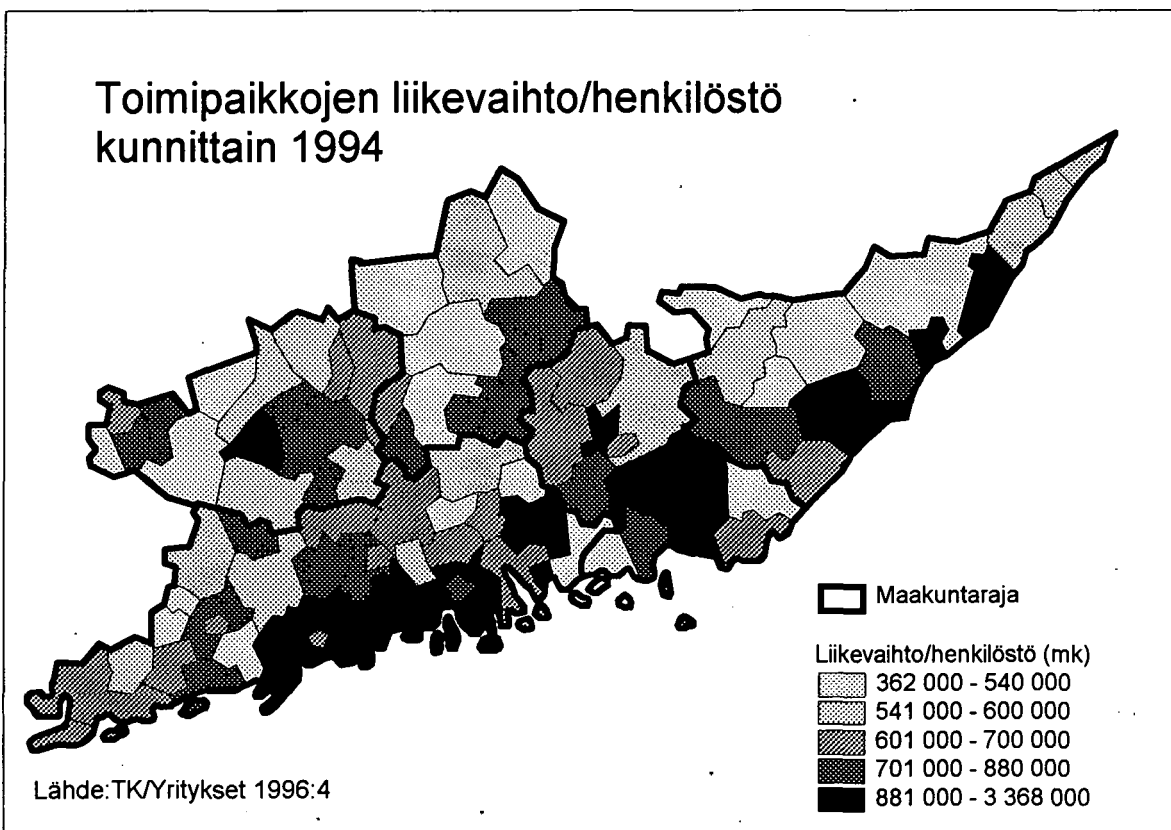
Kuva 38. Toimipaikat toimialoittain Etelä-Suomessa 1996.

Toimipaikkojen liikevaihto toimialoittain Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä sekä koko maassa 1994

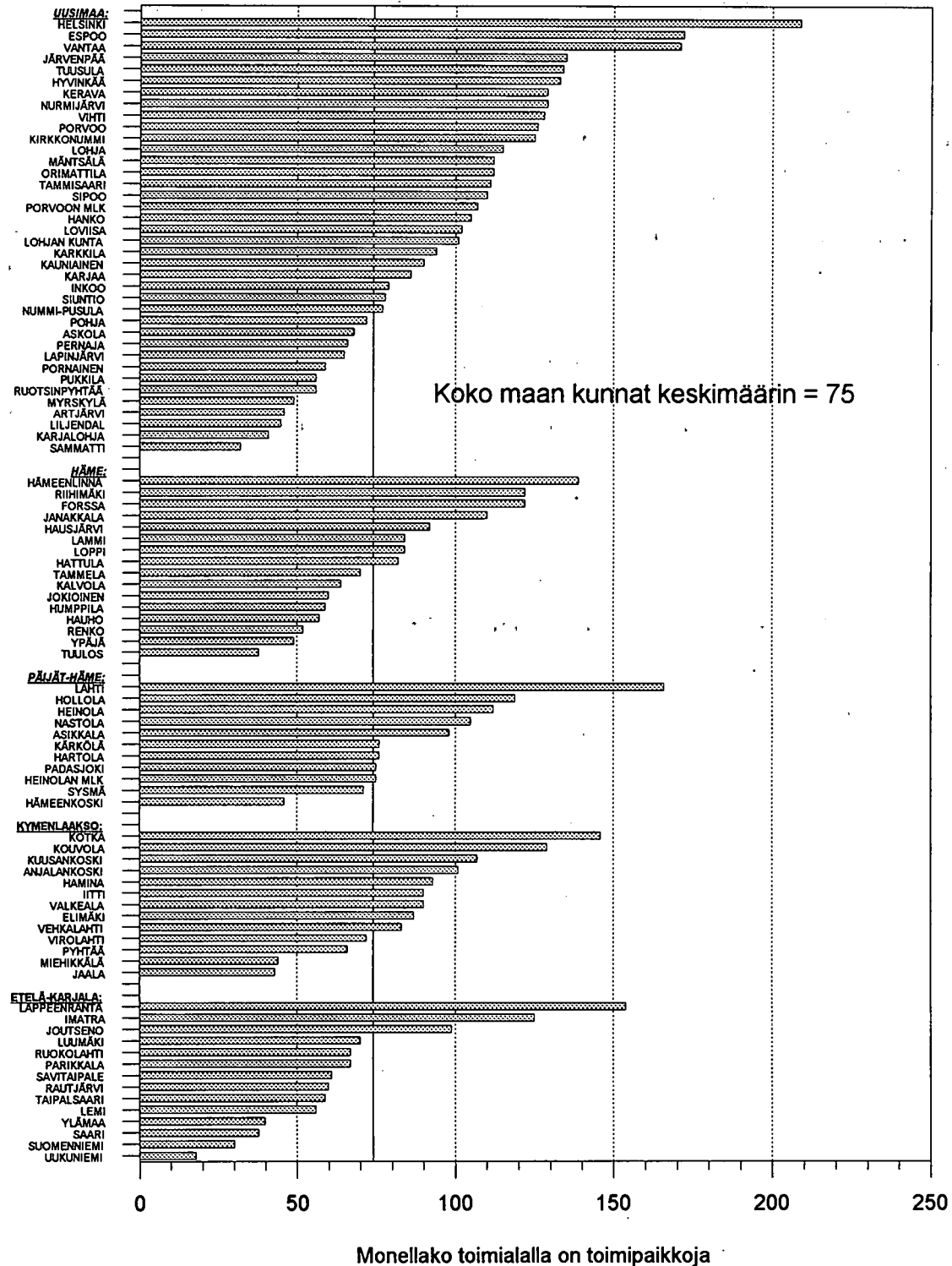
Kuva 39. Toimipaikkojen liikevaihto toimialoittain Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä sekä koko maassa 1994.

Toimipaikkojen liikevaihto/henkilöstö kunnittain 1994

Kuva 40. Toimipaikkojen liikevaihto/henkilöstö kunnittain 1994.

Edustettujen toimialojen määrä toimialaluokituksen 3-numerotasolla 1996

Lähde:TK/Kuntapuntari 1996:3

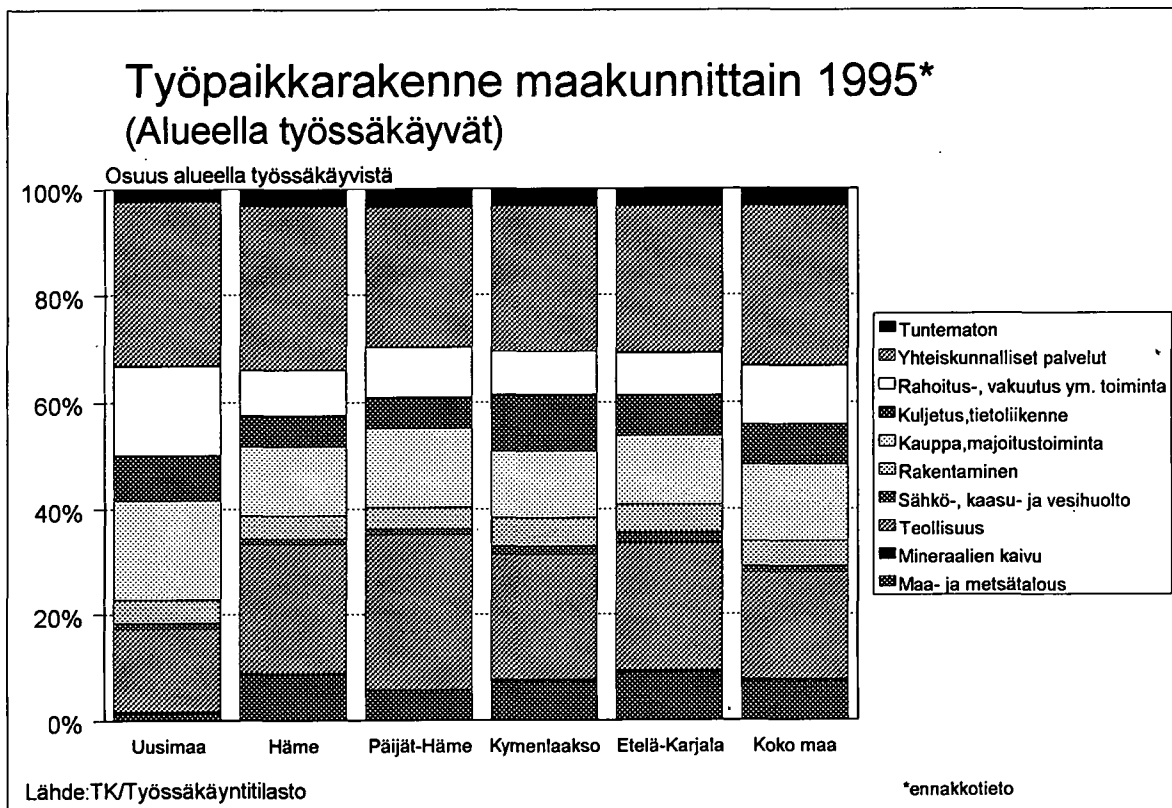
Kuva 41. Edustettujen toimialojen lukumäärä toimialaluokituksen 3-numerotasolla 1996.

Työpaikkarakenne

Elinkeinorakenteen muutos on ollut samansuuntainen kaikilla tarkasteltavilla alueilla. Alkutuotanto ja jalostus ovat menettäneet merkitystään palvelujen kasvaessa. Hämeen läänissä vielä vuonna 1975 teollisuus työllisti enemmän kuin palvelut. Muilla alueilla teollisuuden työllistävyys on ollut koko tarkasteluajan palveluita pienempi.

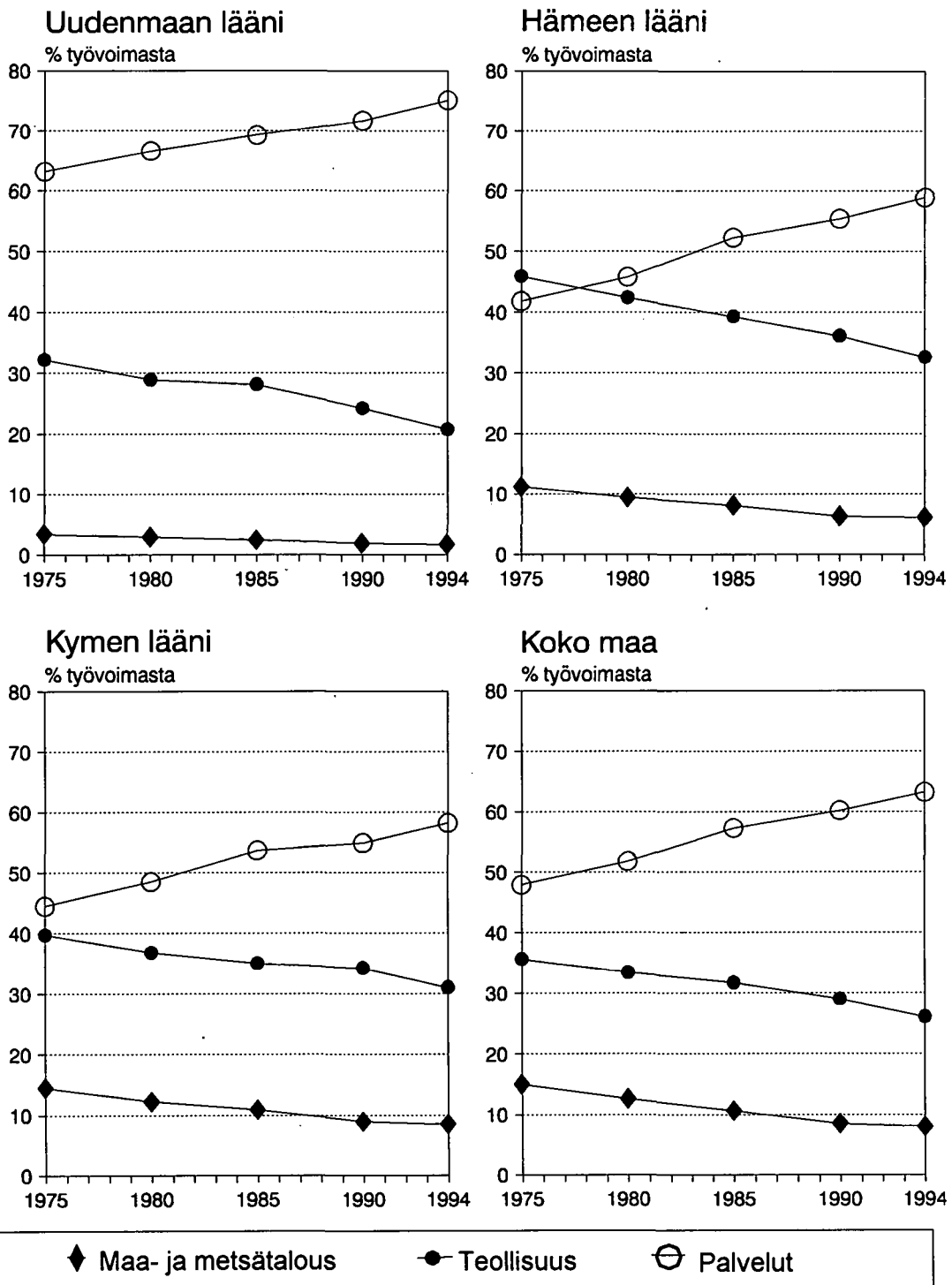
Vuonna 1995 (ennakkotieto) Uudellamaalla kävi töissä 572 500 työllistä (= alueella työssäkäyvät riippumatta asuinalueesta). Hämeessä vastaava luku oli 58 300 ja Päijät-Hämeessä 66 800. Kymenlaaksossa alueella työssäkäyvien määrä oli 70 300 ja Etelä-Karjalassa 49 700. Toimi-alaluokituksen 2-numerotasolla tarkasteltuna yhteiskunnallisten palvelujen osuus työllisistä oli Etelä-Suomen kaikissa maakunnissa yli 26 % vuonna 1995. Yhteiskunnalliset palvelut ovatkin työllistävin sektori Päijät-Hämeen maakuntaa lukuunottamatta. Siellä teollisuus työllistää tätäkin enemmän.

Vuonna 1994 Etelä-Suomen kunnista yrittäjien osuus oli suurin Suomenniemellä ja pienin Vantaalla, Keravalla ja Helsingissä. Samana vuonna lappeenrantalaisista työllisistä 91 % kävi työssä oman kuntansa alueella. Osuus oli Etelä-Suomen kuntien suurin. Kauniaisissa arvo oli vastaavasti pienin, 29 %. Seitsemän kymmenestä Kauniaisissa asuvasta työllisestä kävi työssä muualla kuin kotikaupungissaan.

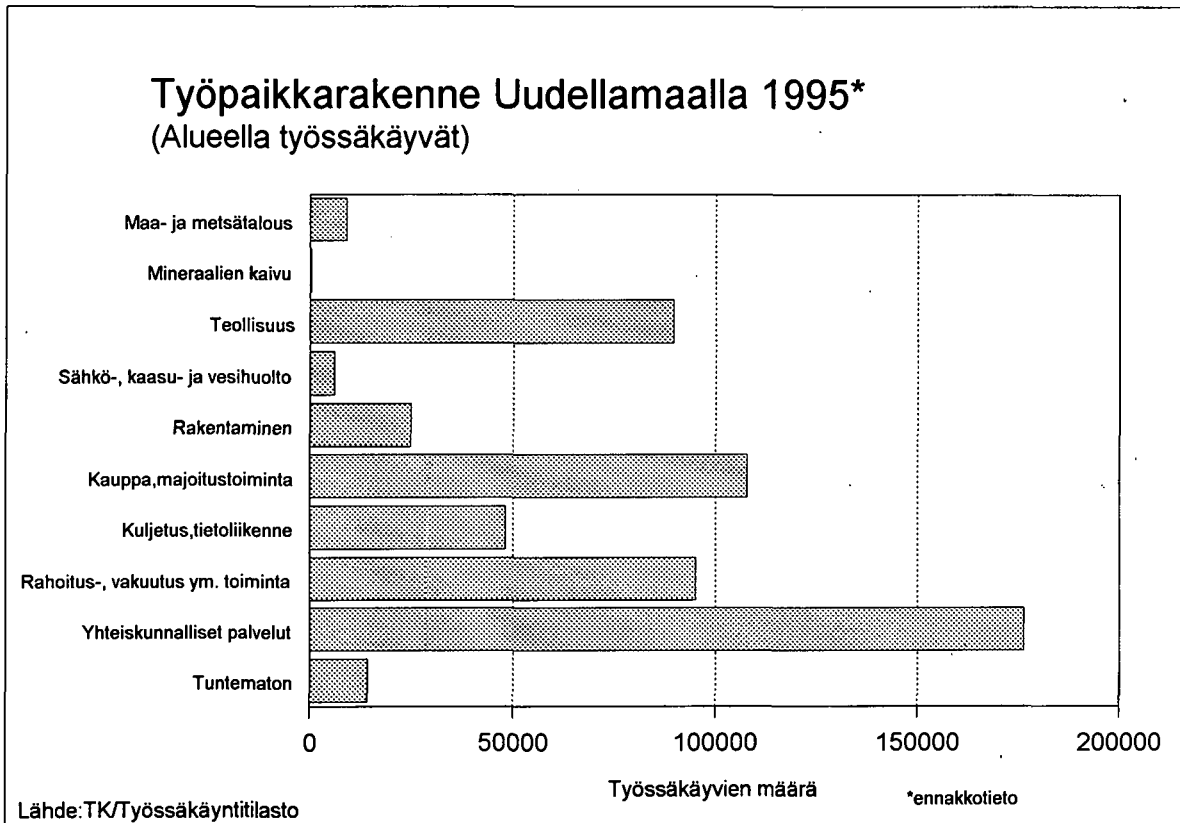
Kuva 42. Työpaikkarakenne maakunnittain 1995.

Elinkeinorakenteen muutos lääneittäin 1975 - 1994

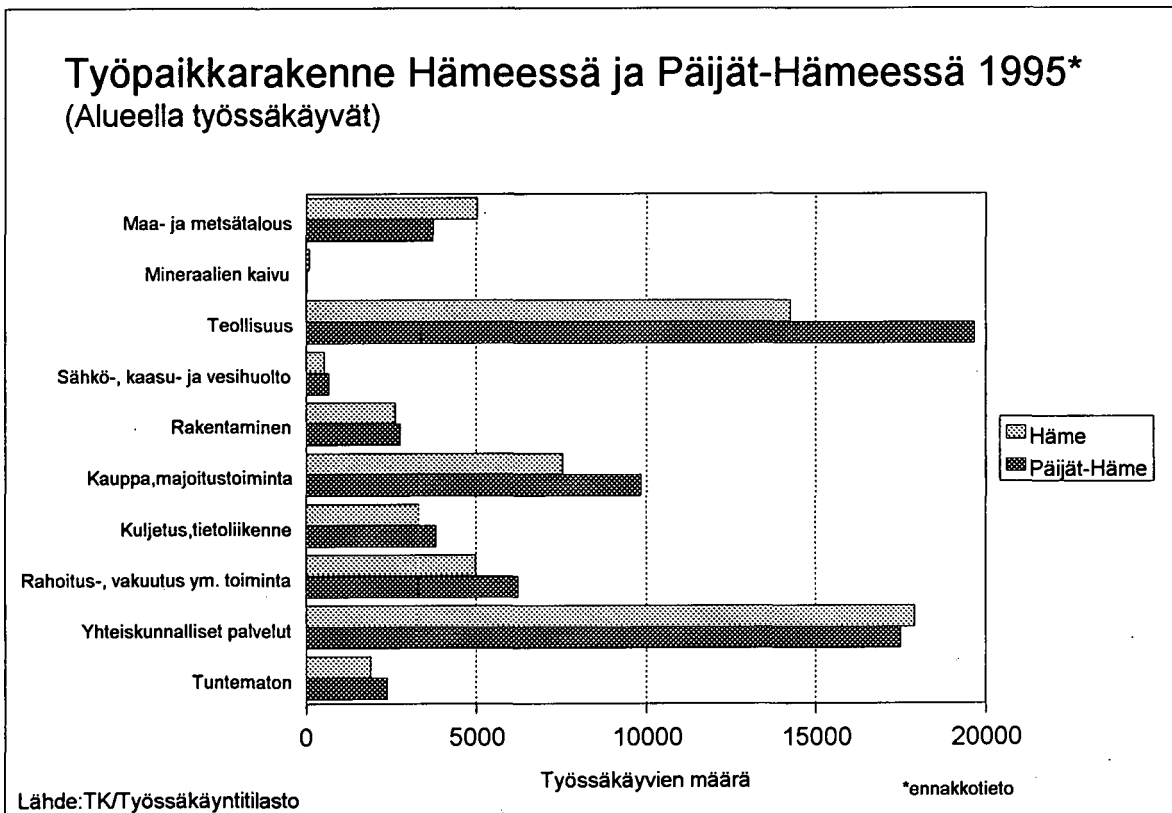

Lähde: TK/Kouta 1995, Työssäkäyntitilasto 1996

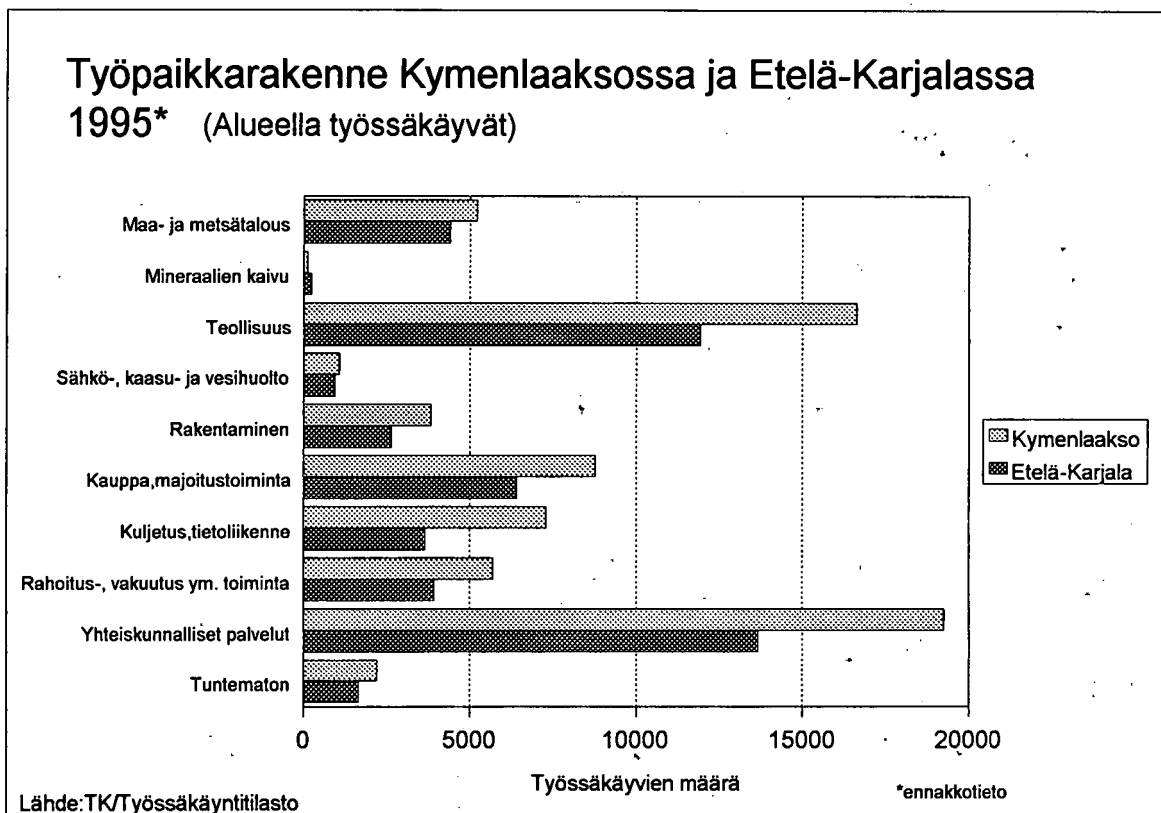
Kuva 43. Elinkeinorakenteen muutos lääneittäin 1975 - 1994.

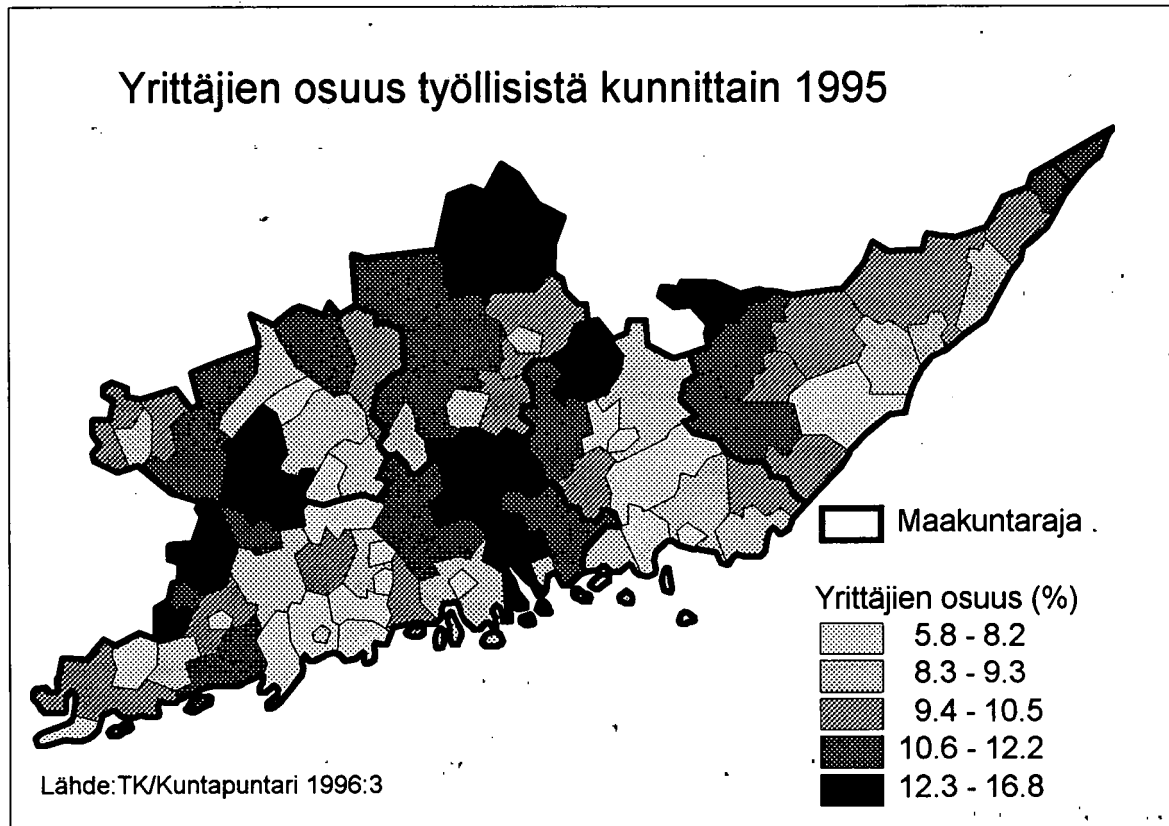
Kuva 44. Työpaikkarakenne Uudellamaalla 1995.

Kuva 45. Työpaikkarakenne Hämeessä ja Päijät-Hämeessä 1995.

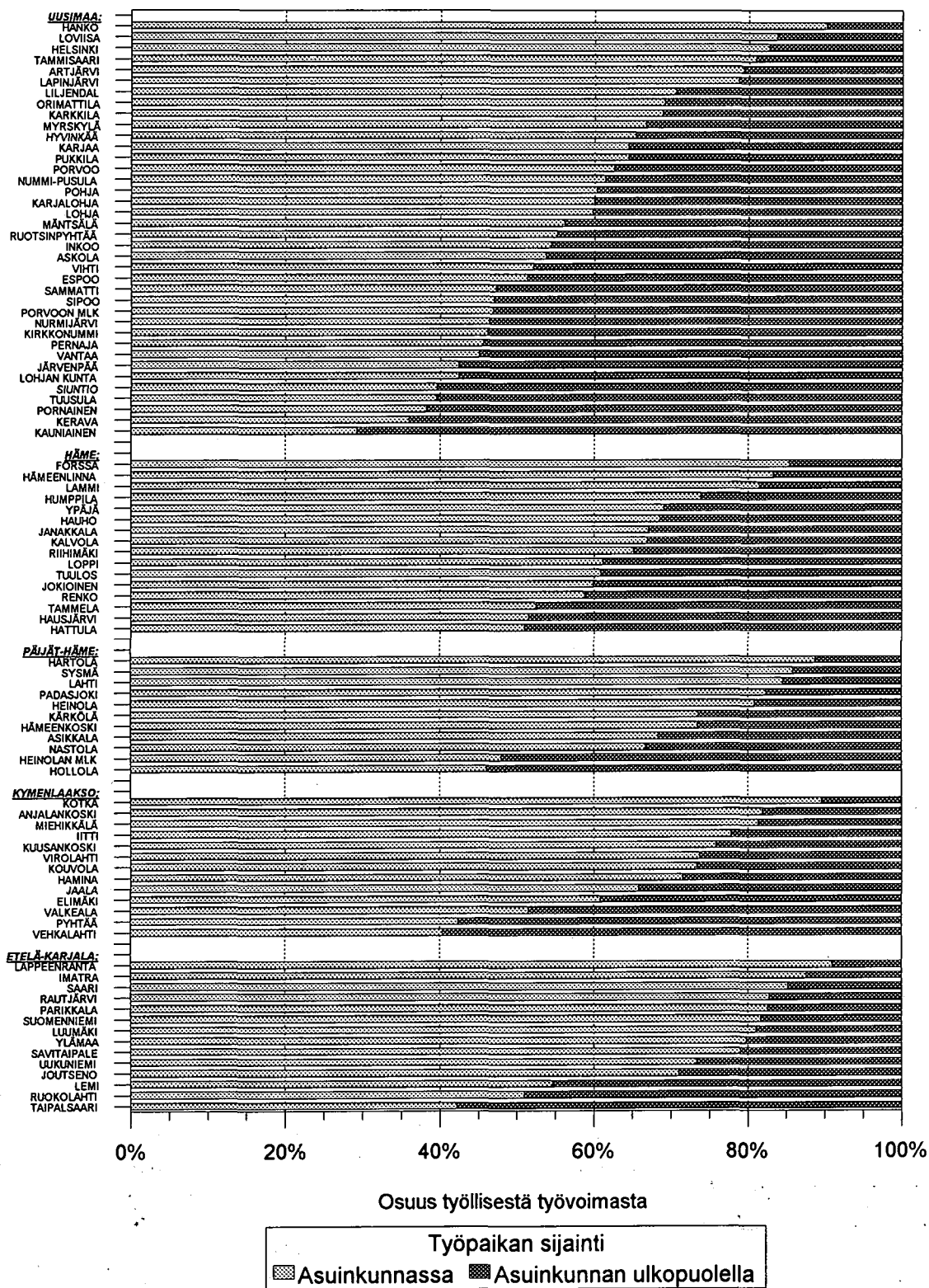

Kuva 46. Työpaikkarakenne Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa 1995.

Kuva 47. Yrittäjien osuus työllisistä kunnittain 1994.

Työllinen työvoima työpaikan sijainnin mukaan kunnittain 1994

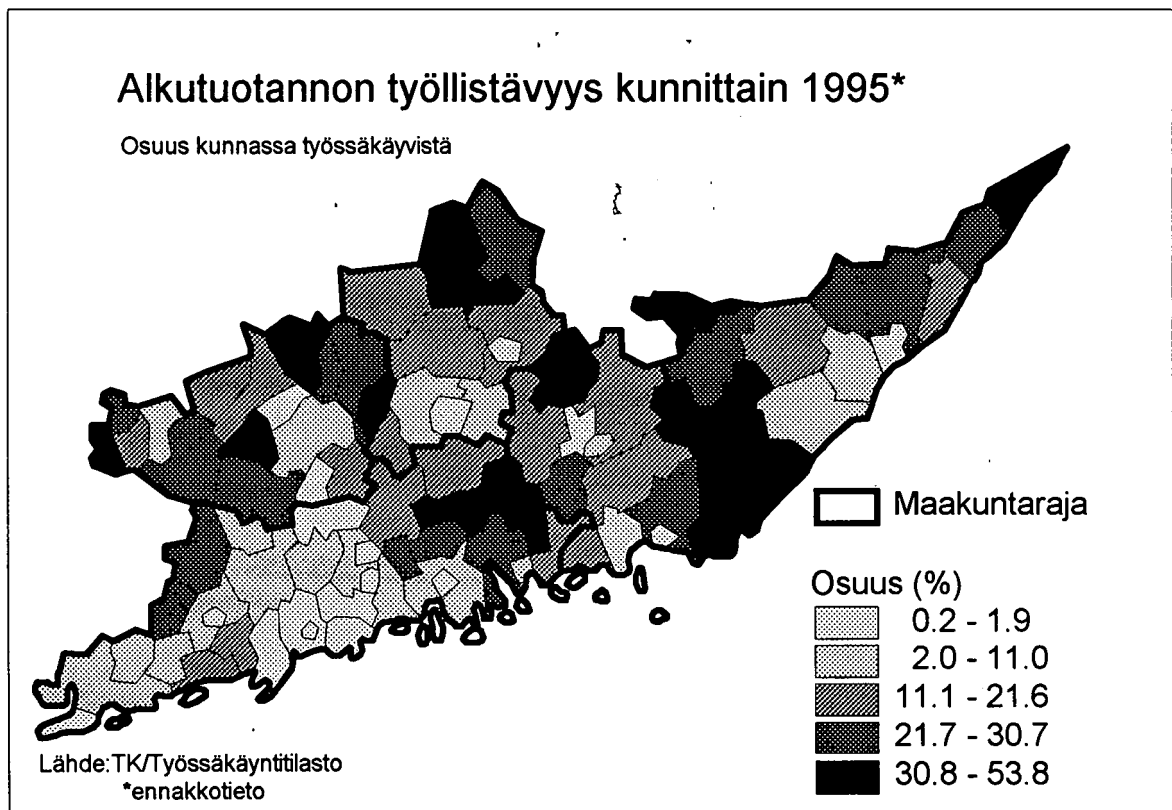
Kuva 48. Työllinen työvoima työpaikan sijainnin mukaan kunnittain 1994.

Alkutuotanto

Alkutuotannon työllistävyys oli vuonna 1995 suurin Saaren ja Artjärven kunnissa, joissa yli puolet työllisistä toimi sen piirissä. Näiden kuntien lisäksi Ylämaan ja Uukuniemen kunnissa alkutuotannon osuus työpaikoista oli vähintään 40 %. Vähäisin sen osuus oli Lohjalla, Keravalla ja Helsingissä. Kahdessatoista Etelä-Suomen kunnassa alkutuotannon osuus työpaikoista oli alle yhden prosentin.

Etelä-Suomen suurimmat peltoalat tilaa kohti olivat vuonna 1994 Helsingissä, Lapinjärvellä ja Vantaalla. Pienimmät peltoalat olivat Heinolassa, Kauniaisissa, Hangossa, ja Suomenniemellä, keskimäärin alle 10 hehtaaria tilaa kohti. Tilojen metsäalat olivat suurimmat Pohjan kunnassa ja Padasjoella, pienimmät Loviisassa.

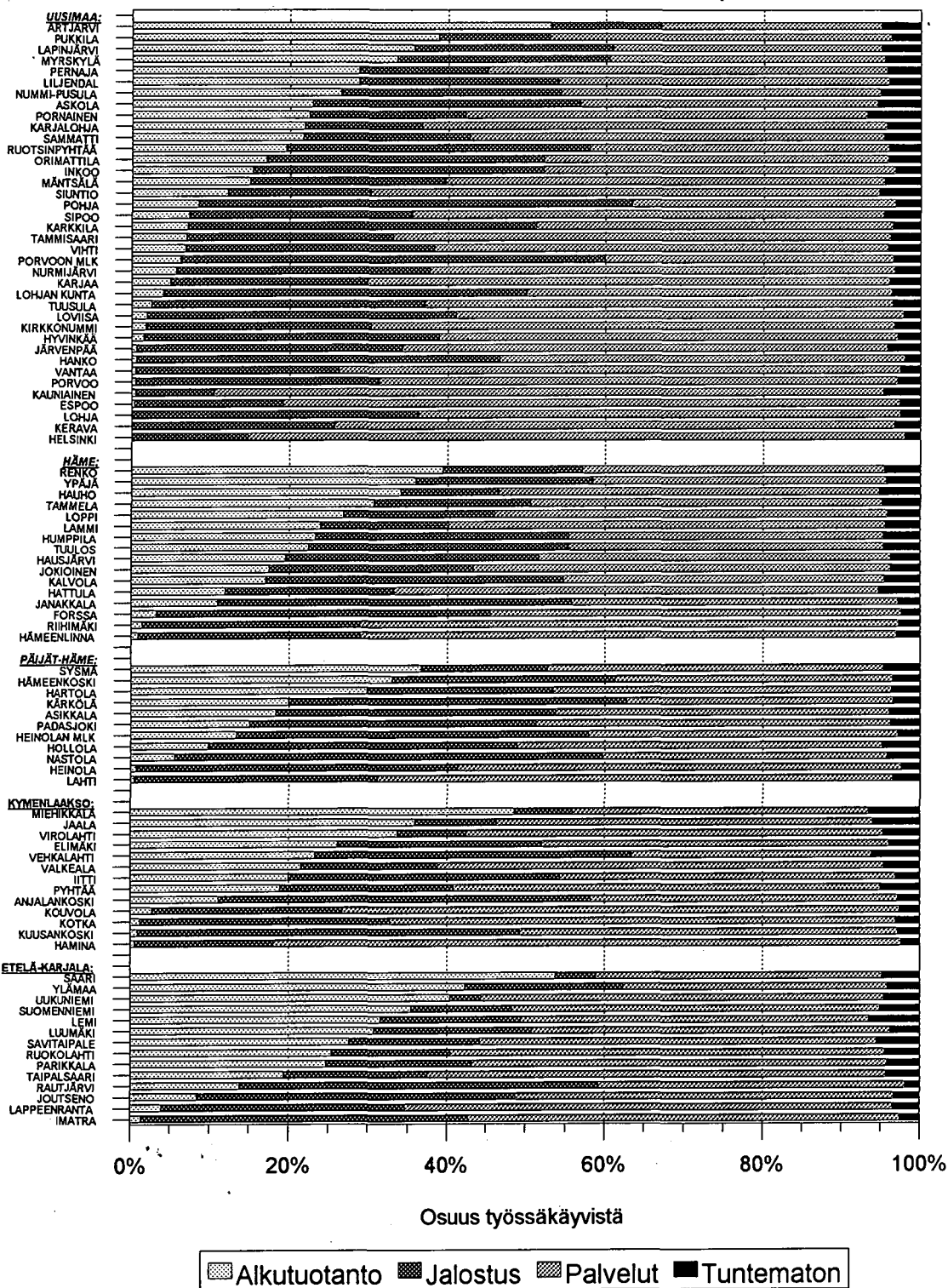
Vuonna 1994 tilojen keskimääräinen verotettava tulo valtionverotuksessa oli pienin Hangossa (111 544 mk) ja suurin Kirkkonummella (219 050 mk).

Kuva 49. Alkutuotannon työllistävyys kunnittain 1995.

Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995*

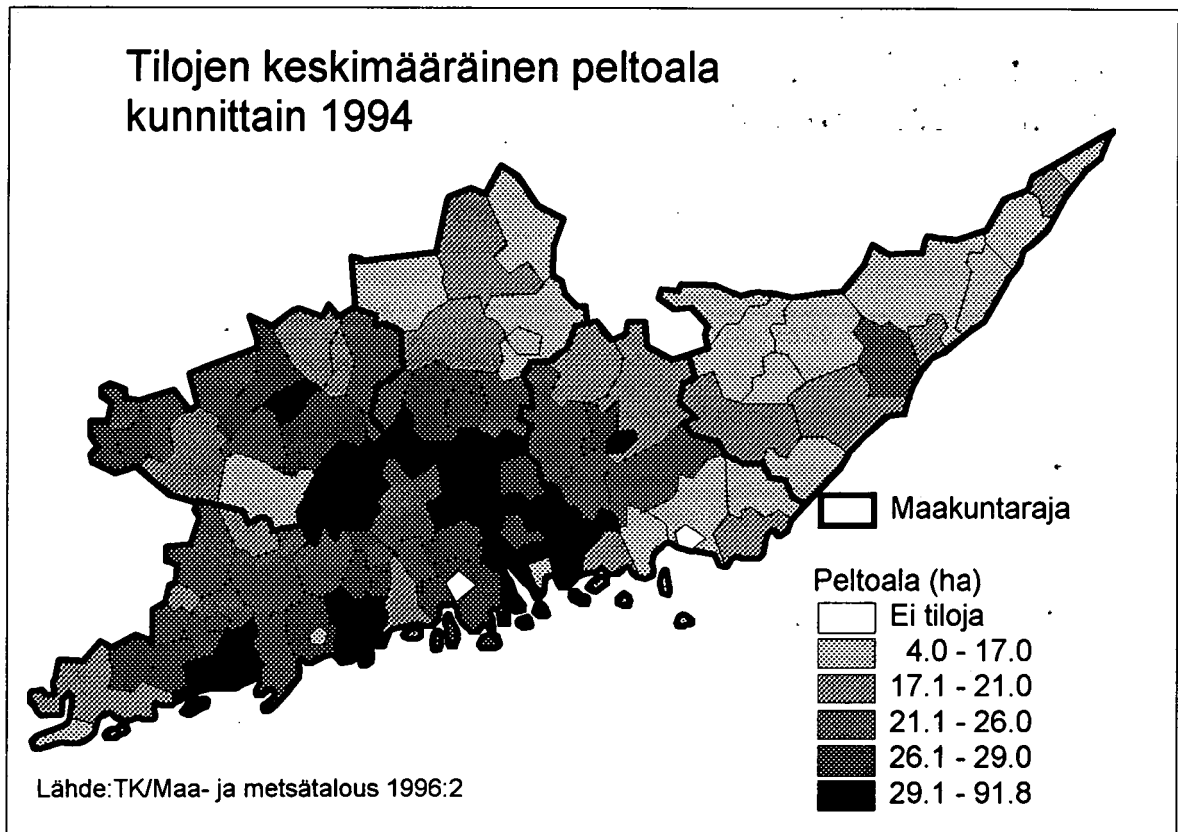
Kunnat järjestetty alkutuotannon mukaan

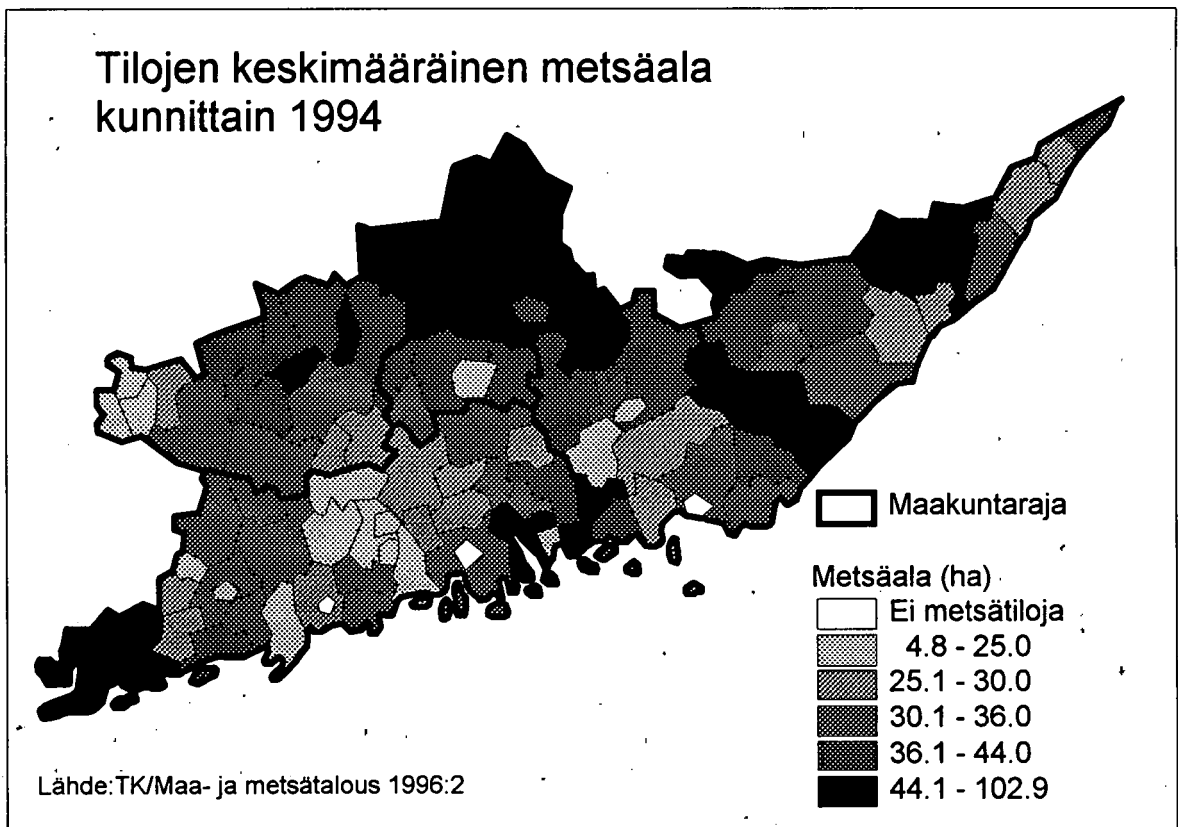
Lähde:TK/Työssäkäyntitilasto

*ennakkotieto

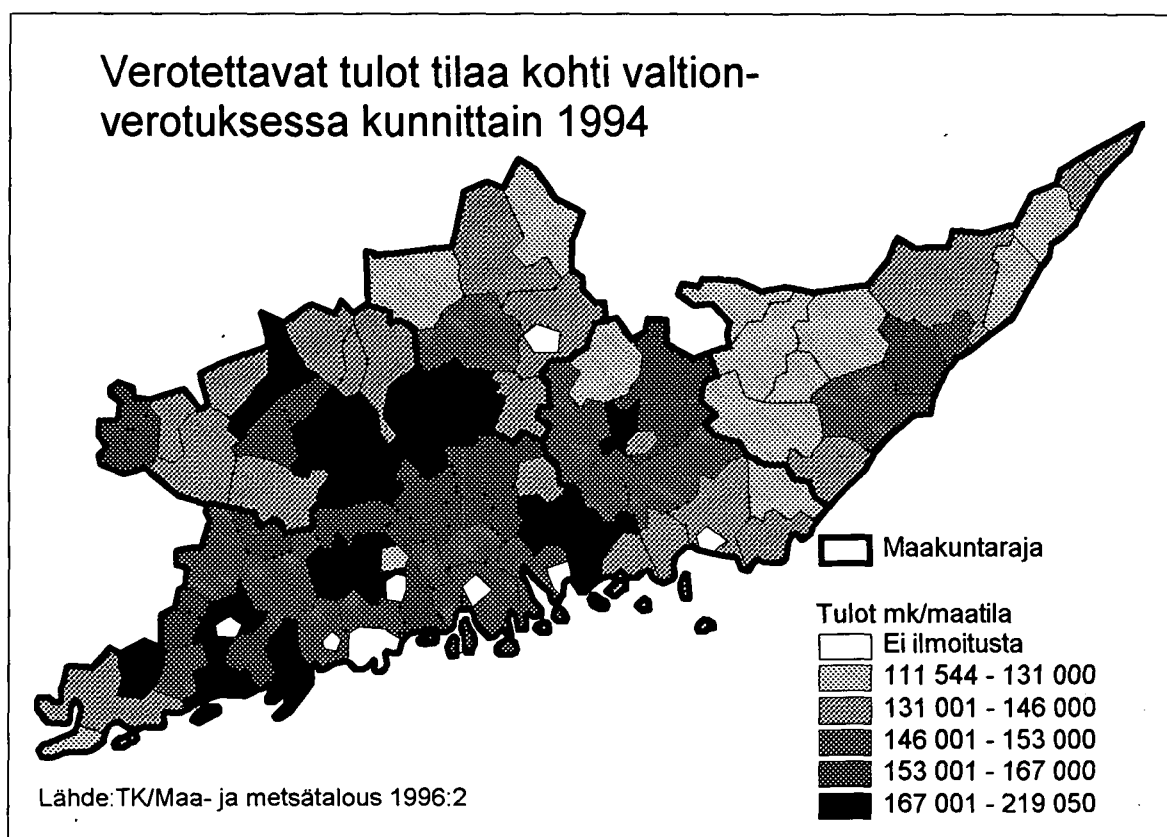
Kuva 50. Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995, alkutuotannon mukaan järjestetty.

Kuva 51. Tilojen keskimääräinen peltoala kunnittain 1994.

Kuva 52. Tilojen keskimääräinen metsäala kunnittain 1994.

Kuva 53. Verotettavat tulot tilaa kohti valtionverotuksessa kunnittain 1994.

Jalostus

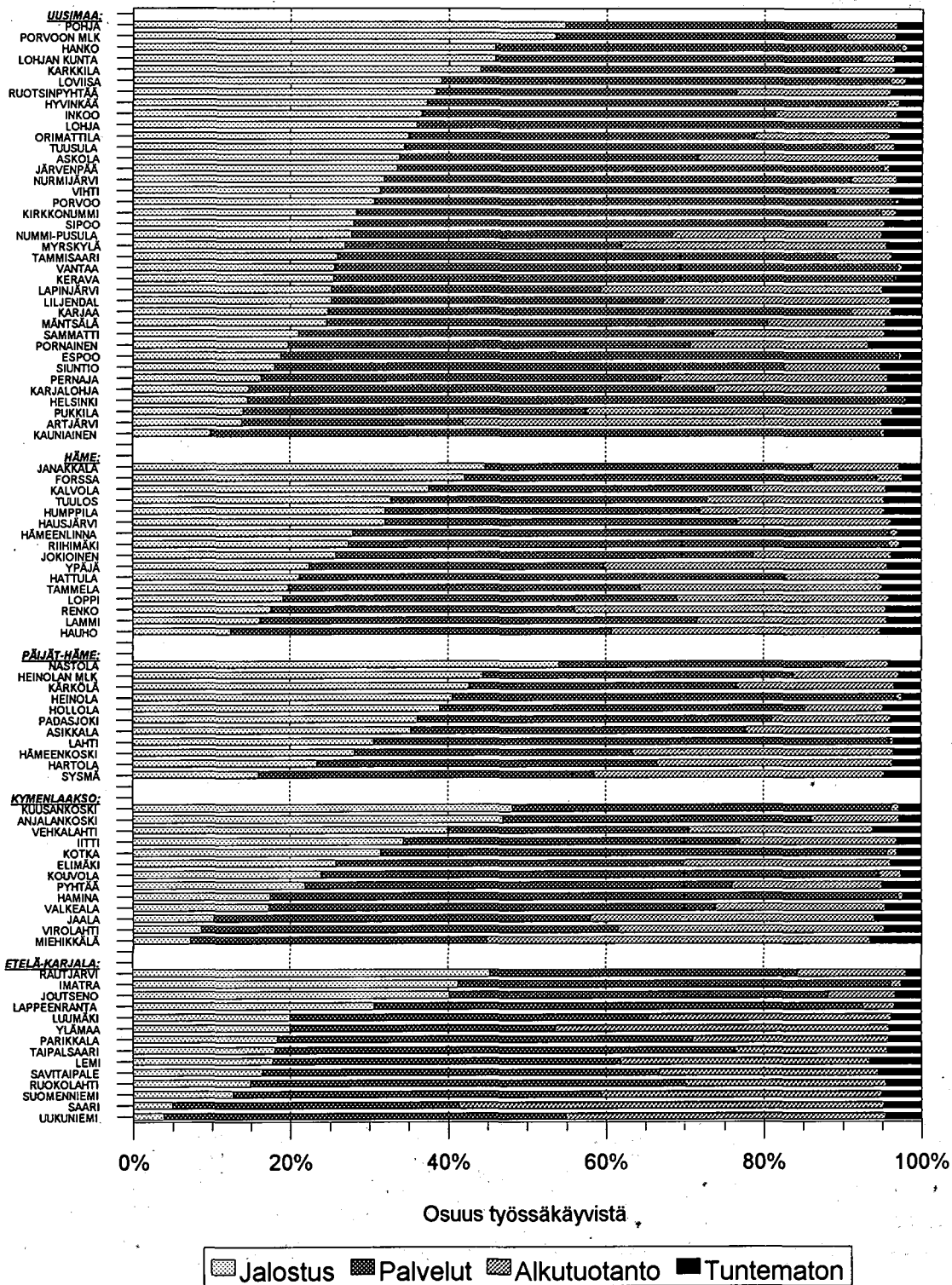
Vuonna 1995 jalostuksen työllistävyys oli suhteellisesti suurin Pohjan kunnassa ja pienin Uukuniemellä (ennakkotieto). Jalostuselinkeinojen osuus työpaikoista oli alle 10 % Uukuniemen lisäksi myös Saaren kunnassa, Miehikkälässä, Virolahdella ja Kauniaisissa.

Yksittäisistä teollisuustoimialoista eniten toimipaikkoja Uudellamaalla oli kustantamisen ja painamisen toimialoilla. Nämä toimialat kattoivat Uudellamaalla lähes 25 % kaikista teollisuuden toimialoista elokuussa 1996. Hämeessä ja Päijät-Hämeessä eniten teollisuuden toimipaikkoja oli perusmetallien ja metallituotteiden valmistuksessa. Vastaavasti suurin toimialaryhmä oli Etelä-Karjalassa puutavaran ja puutuotteiden valmistus, Kymenlaaksossa taas koneiden ja laitteiden valmistus.

Teollisuuden jalostusarvo oli Uudenmaan läänissä 24.4 miljardia markkaa vuonna 1995 (ennakkotieto). Hämeen läänissä vastaava arvo oli 18.2 miljardia ja Kymen läänissä 14.7 miljardia markkaa. Teollisuuden jalostusarvosta yli 60 % muodostui Kymen läänissä massan, paperin ja paperituotteiden valmistuksessa. Uudenmaan läänissä suurin teollisuudenala jalostusarvolla mitattuna oli sähkötekniisten tuotteiden ja instrumenttien valmistus. Hämeen läänissä vastaavasti koneiden ja laitteiden valmistus. Kunnittain tarkasteltuna teollisuuden jalostusarvo ylitti Porvoon maalaiskunnassa 145 000 markkaa asukasta kohti. Keskimäärin suurimmat teollisuustoimipaikat henkilökunnan määrällä mitattuna olivat Kuusankoskella.

Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995*

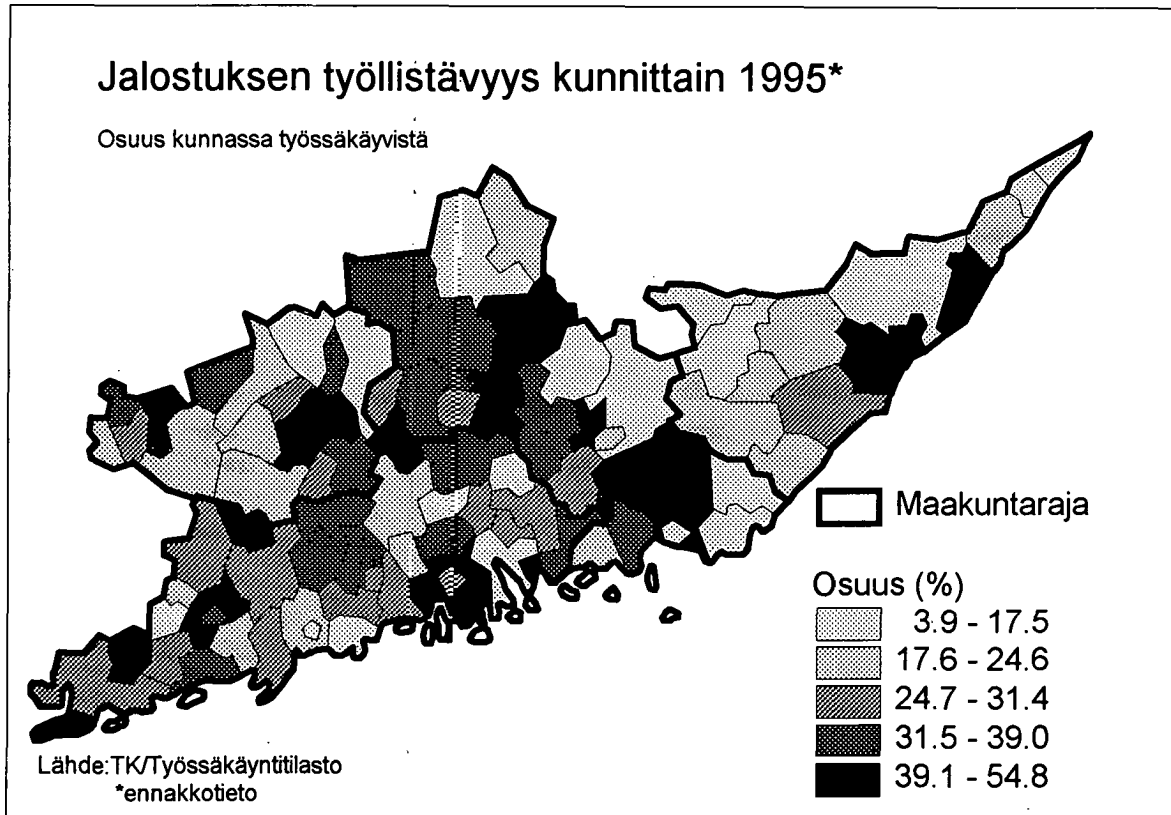
Kunnat järjestetty jalostuksen mukaan

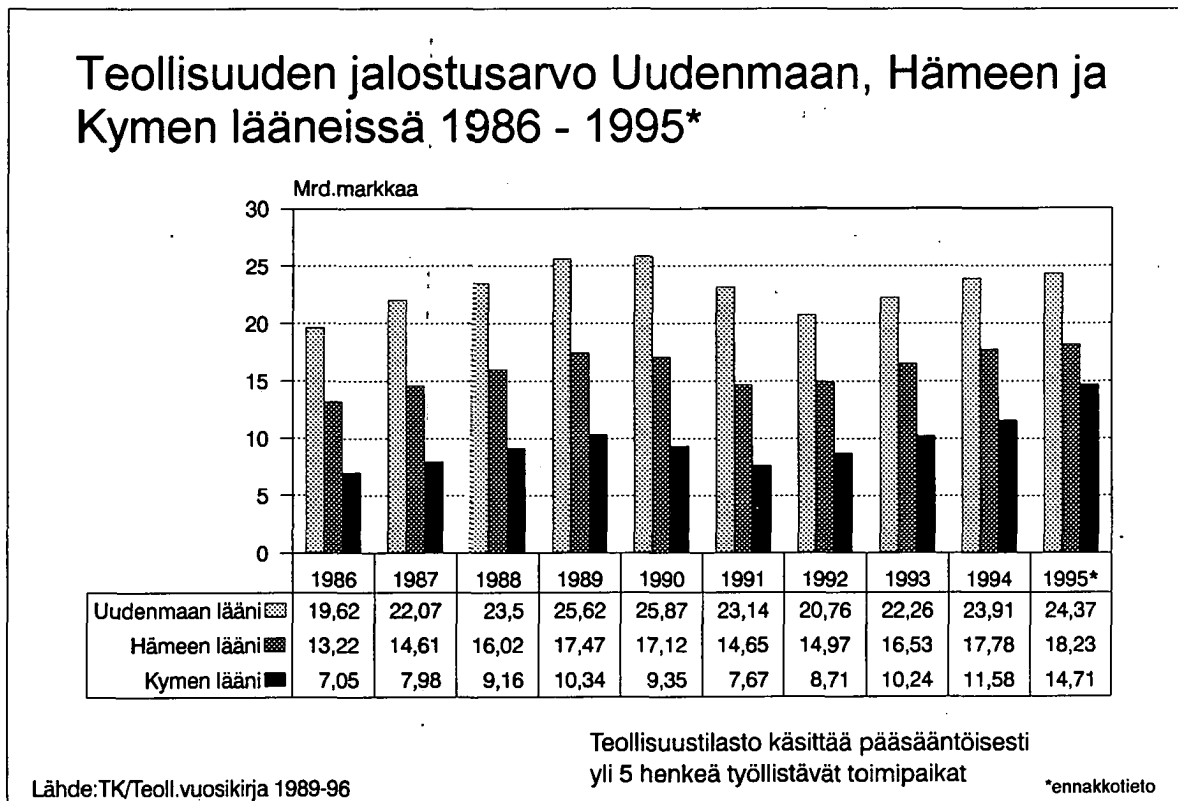
Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto

*ennakkotieto

Kuva 54. Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995, jalostuksen mukaan järjestetty.

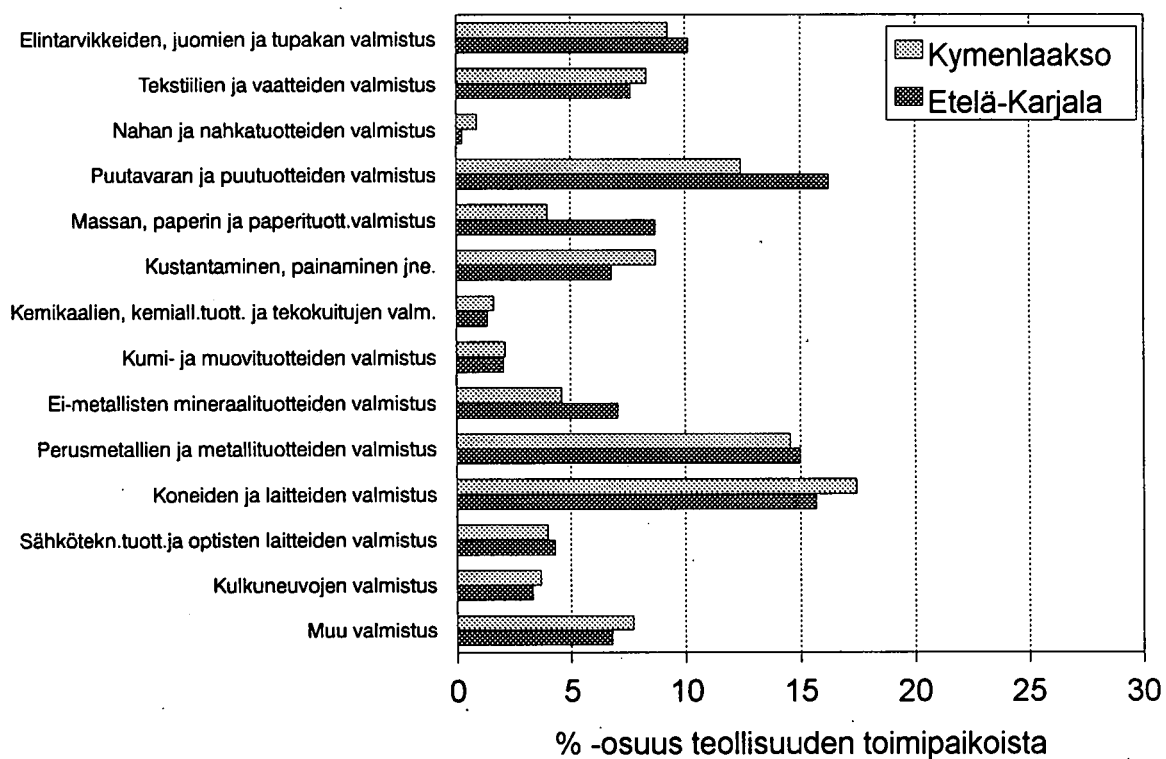
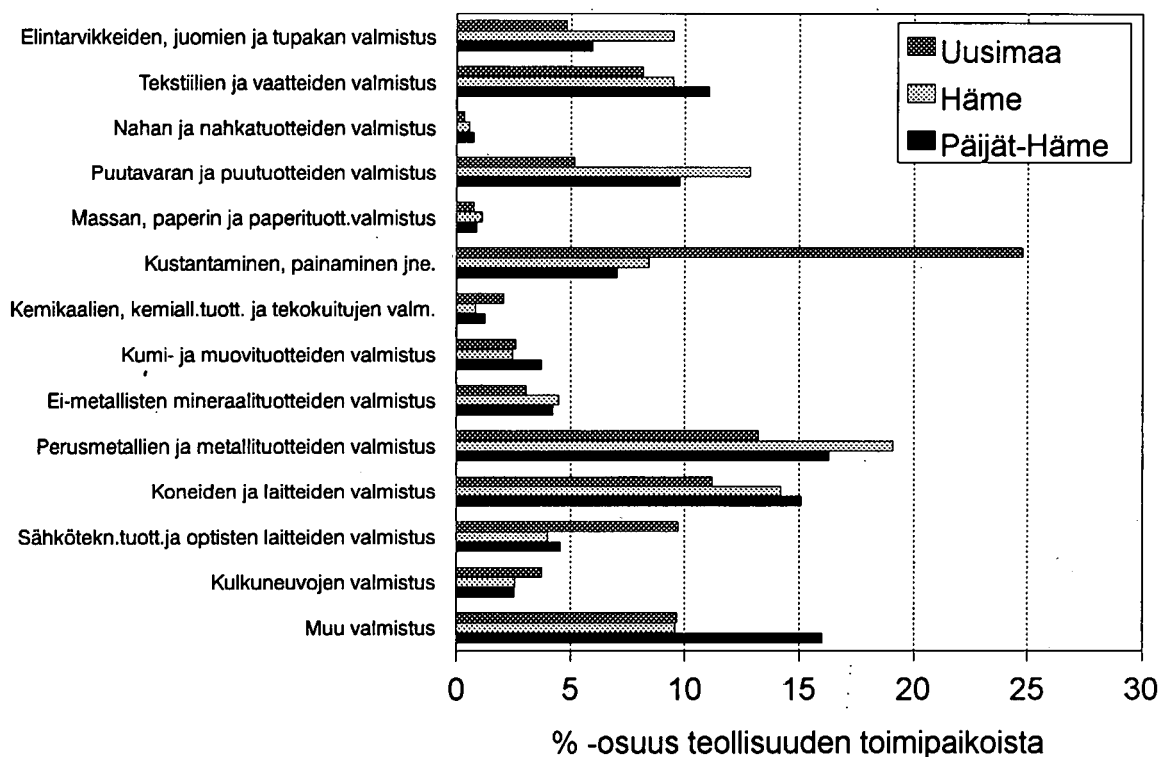

Kuva 55. Jalostuksen työllistävyys kunnittain 1995.

Kuva 56. Teollisuuden jalostusarvo Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä 1986 - 1995.

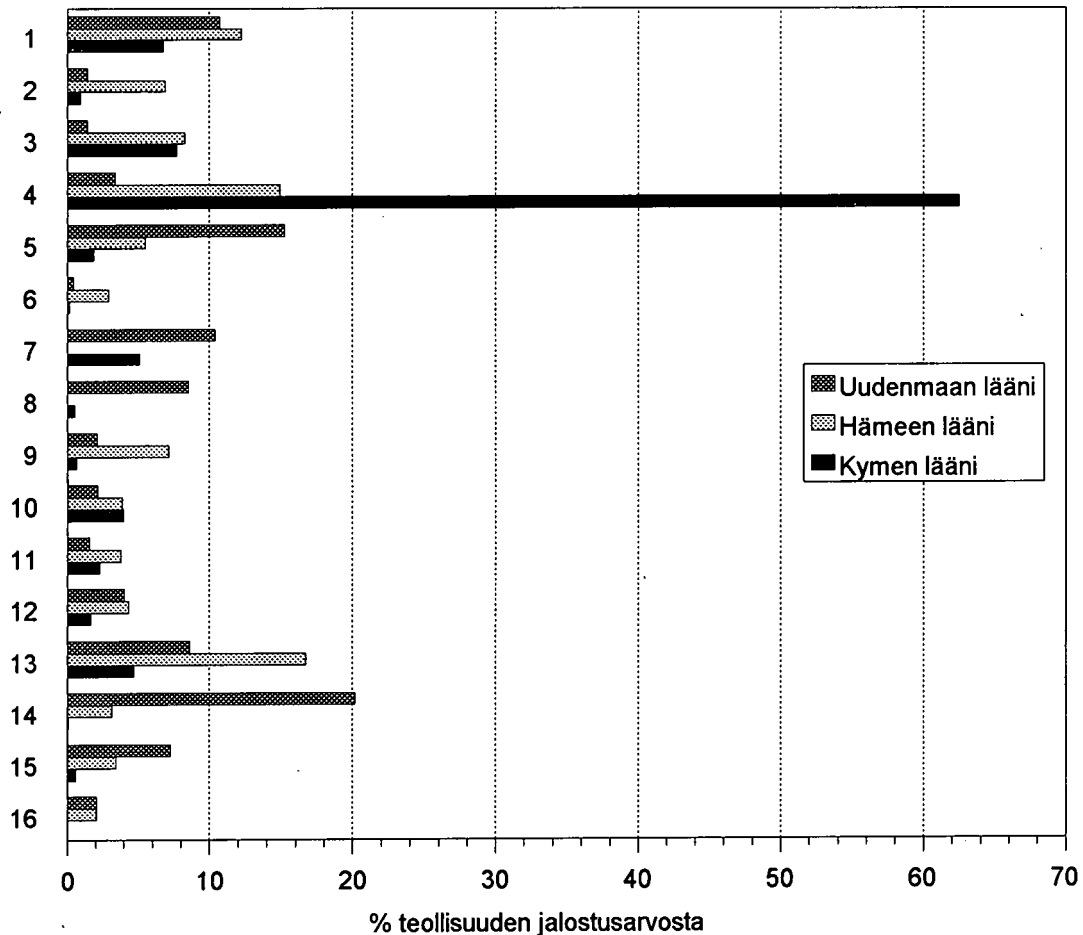
Teollisuuden toimipaikat Etelä-Suomessa 1996

Lähde: TK/Yritys- ja toimipaikkarekisteri (elokuu 1996)

Kuva 57. Teollisuuden toimipaikat Etelä-Suomessa 1996.

Teollisuuden jalostusarvo toimialoittain Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä 1994

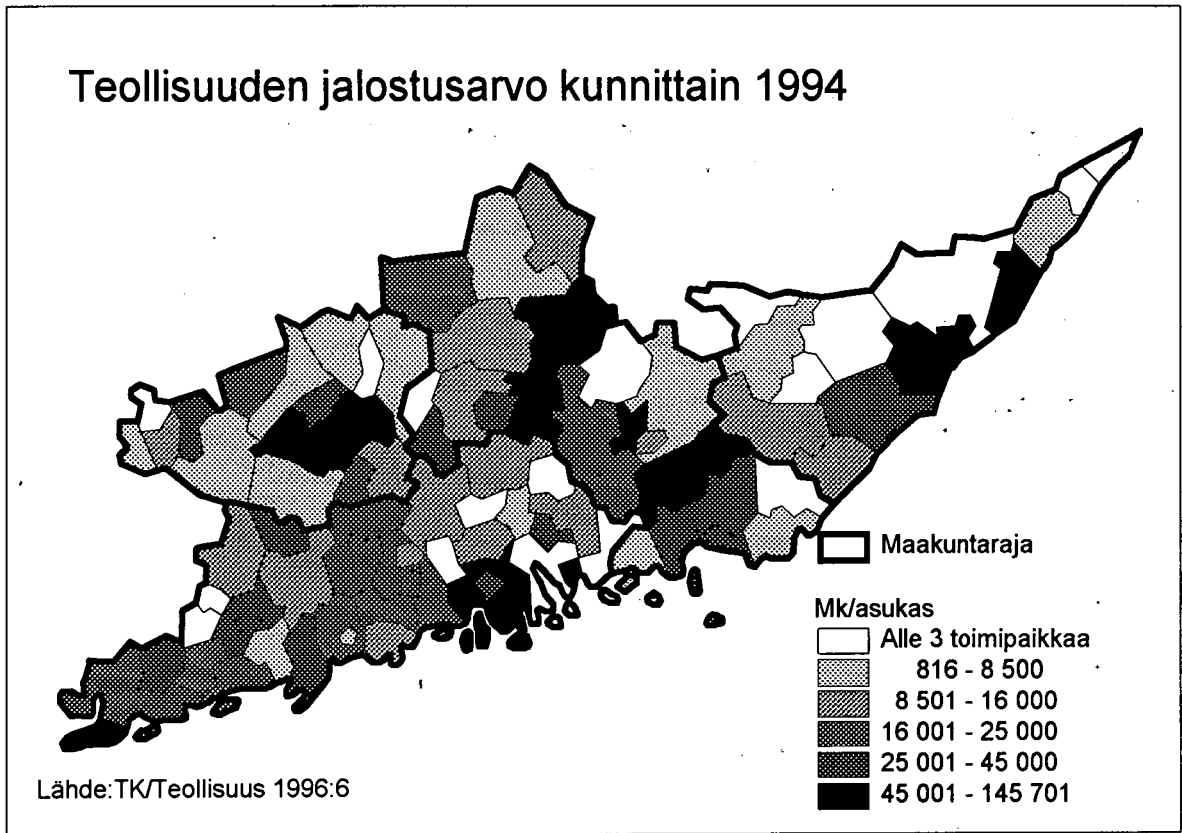

- % teollisuuden jalostusarvosta
- 1 ELINTARVIKE- JA TUPAKKATEOLLISUUS
 - 2 TEKSTILIEN, VAATTEIDEN, NAHKATUOTTEIDEN JA JALKINEIDEN VALMISTUS
 - 3 PUUTAVARAN JA PUUTUOTTEIDEN VALMISTUS
 - 4 MASSAN, PAPERIN JA PAPERITUOTTEIDEN VALMISTUS
 - 5 KUSTANTAMINEN JA PAINAMINEN
 - 6 HUONEKALUJEN VALMISTUS
 - 7 KEMIKAALIEN JA KEMIALLISTEN TUOTTEIDEN VALMISTUS
 - 8 ÖLJY- JA KIVIHIILITUOTTEIDEN VALMISTUS
 - 9 KUMI- JA MUOVITUOTTEIDEN VALMISTUS
 - 10 LASI-, SAVI- JA KIVITUOTTEIDEN VALMISTUS
 - 11 METALLIEN VALMISTUS
 - 12 METALLITUOTTEIDEN VALMISTUS
 - 13 KONEIDEN JA LAITTEIDEN VALMISTUS
 - 14 SÄHKÖTEKNISTEN TUOTTEIDEN JA INSTRUMENTTIEN VALMISTUS
 - 15 KULKUNEUVOJEN VALMISTUS
 - 16 MUU VALMISTUS

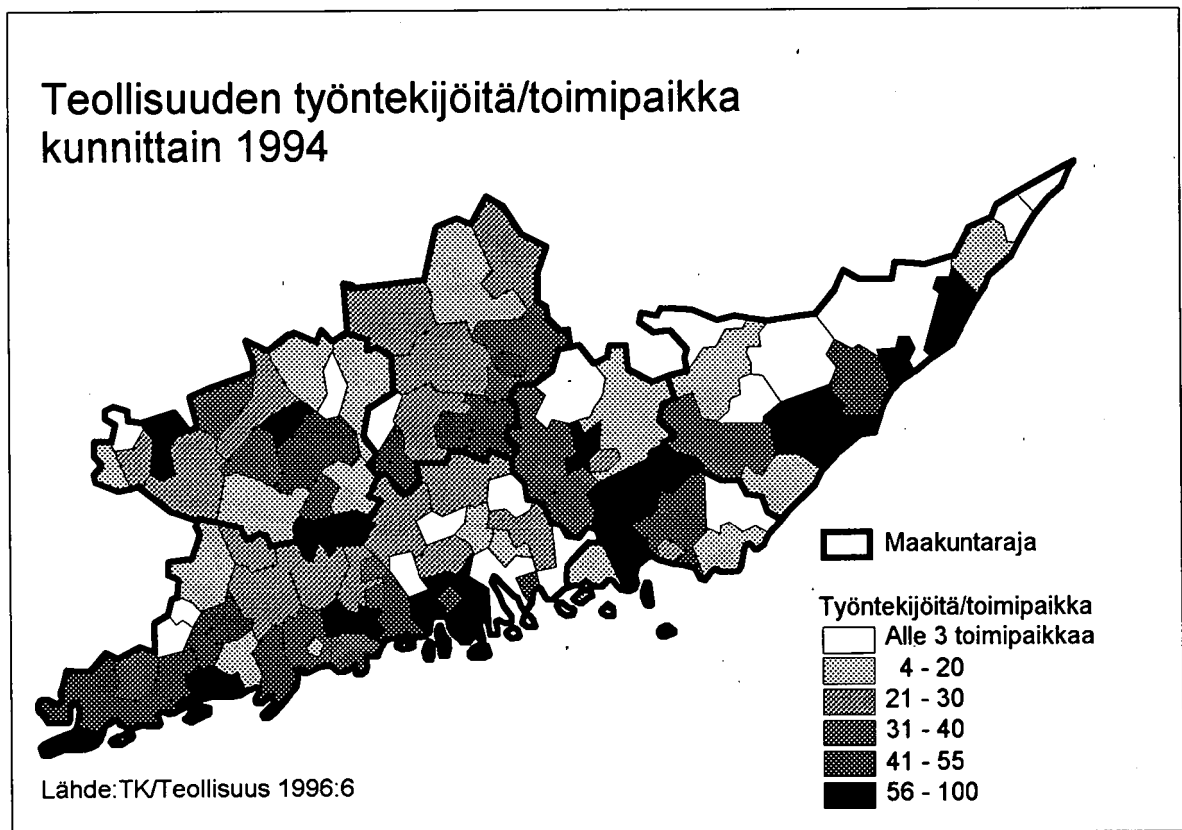
Teollisuustilasto käsittää pääsääntöisesti
yli 5 henkeä työllistävät toimipaikat

Lähde:TK/Teollisuus 1996:6

Kuva 58. Teollisuuden jalostusarvo toimialoittain Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä 1994.

Kuva 59. Teollisuuden jalostusarvo kunnittain 1994.

Kuva 60. Teollisuuden työntekijöitä/toimipaikka kunnittain 1994.

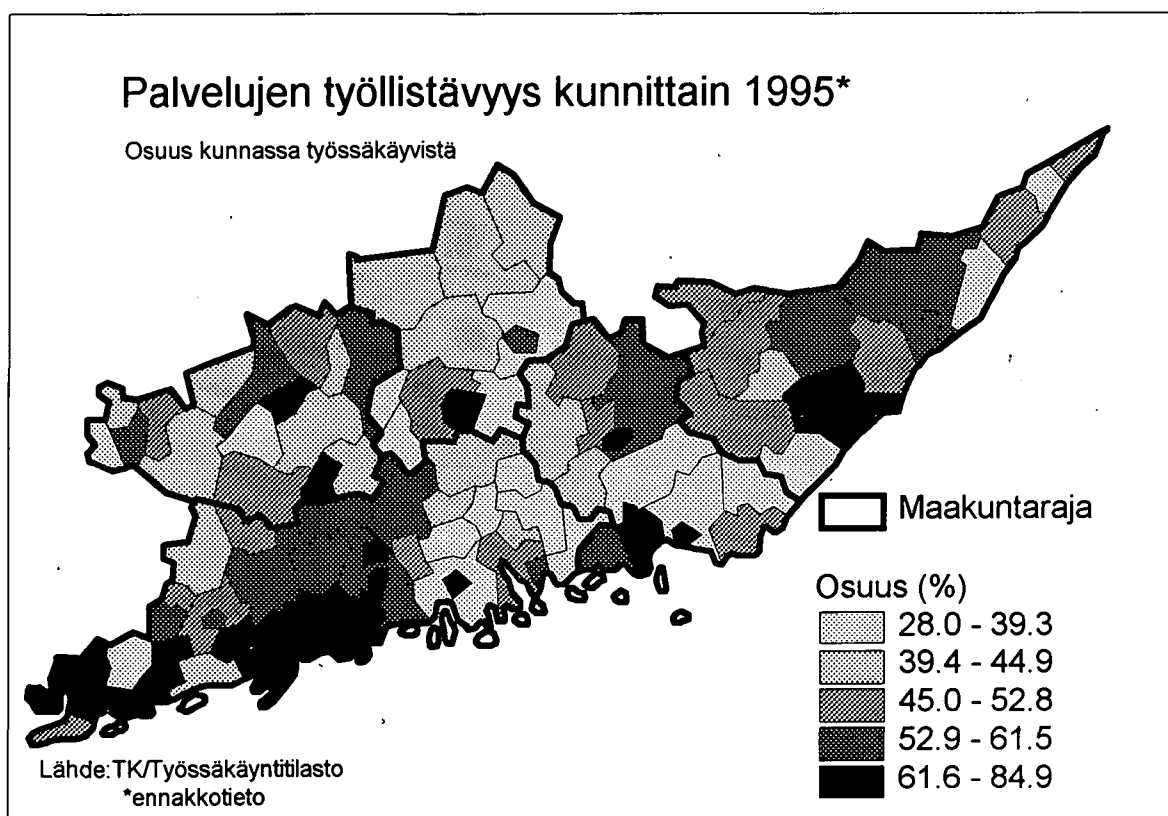
Palvelut

Palvelujen osuus kunnassa työssäkäyvistä oli suurin Kauniaisessa ja Helsingissä. Näissä kaupungeissa yli neljä viidestä työpaikasta oli palvelusektorilla vuonna 1995 (ennakkotieto). Yleensäkin palvelujen työllistävyys oli suurin kaupungeissa. Pienin se oli Artjärvellä ja Vehkalahdella.

Konkurssit

Konkurssien määrä kasvoi 1990 -luvun alkuvuosina Etelä-Suomen kaikissa lääneissä. Vuosikymmenen puoltaväliä lähestyttäessä vuosittaisten konkurssien määrät ovat kuitenkin vähentyneet. Tähän on osaltaan vaikuttanut vuonna 1993 helmikuussa voimaan tullut uusi laki yrityssaneerauksista.

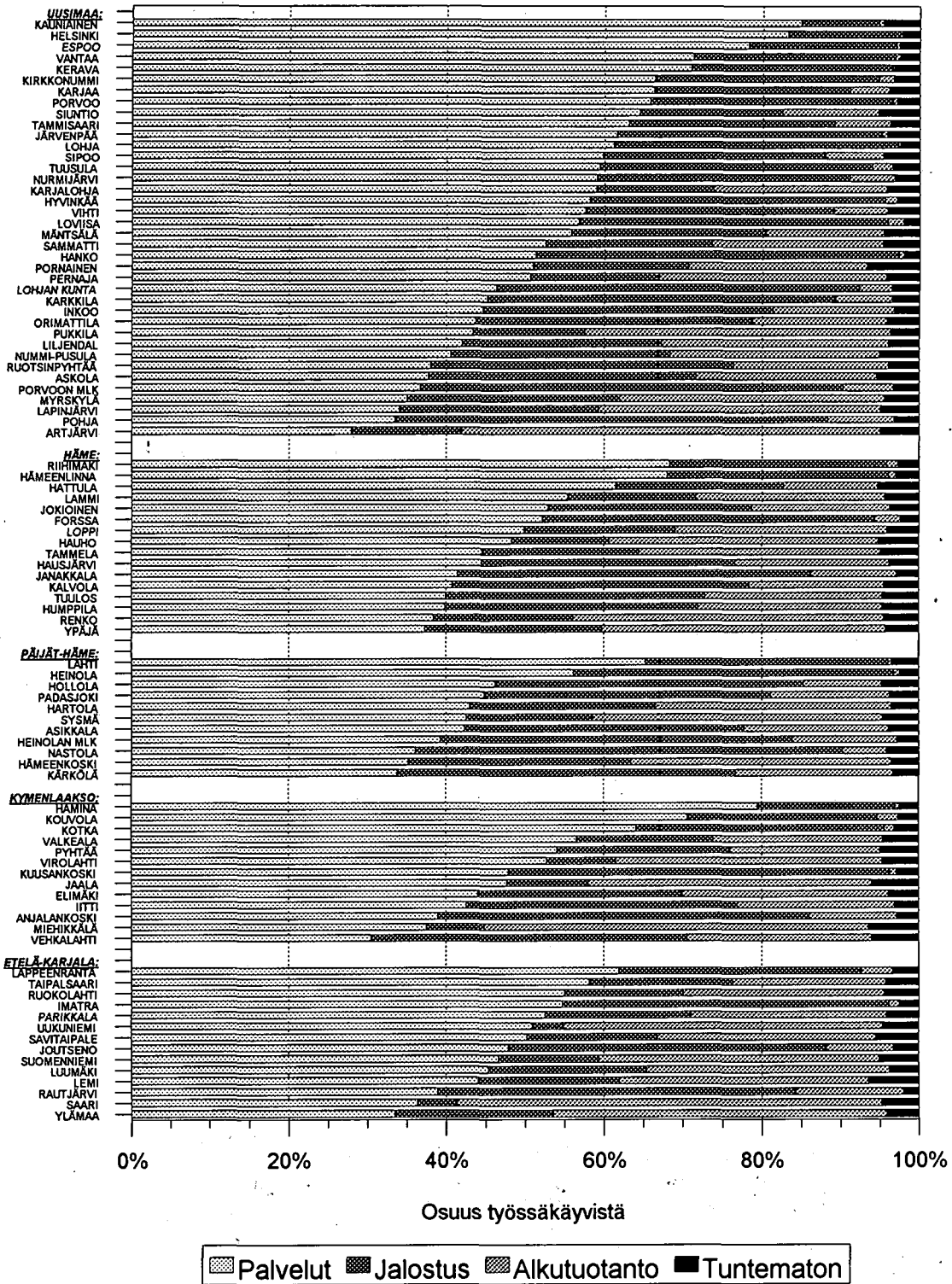
Konkurssiin haettujen yritysten yhteenlaskettu henkilömäärä suhteutettuna kunnan asukaslukuun oli vuonna 1995 suurin Suomenniemellä. Viidessätoista Etelä-Suomen kunnassa ei haettu yhtään yritystä konkurssiin vuonna 1995.

Kuva 61. Palvelujen työllistävyys kunnittain 1995.

Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995*

Kunnat järjestetty palvelujen mukaan

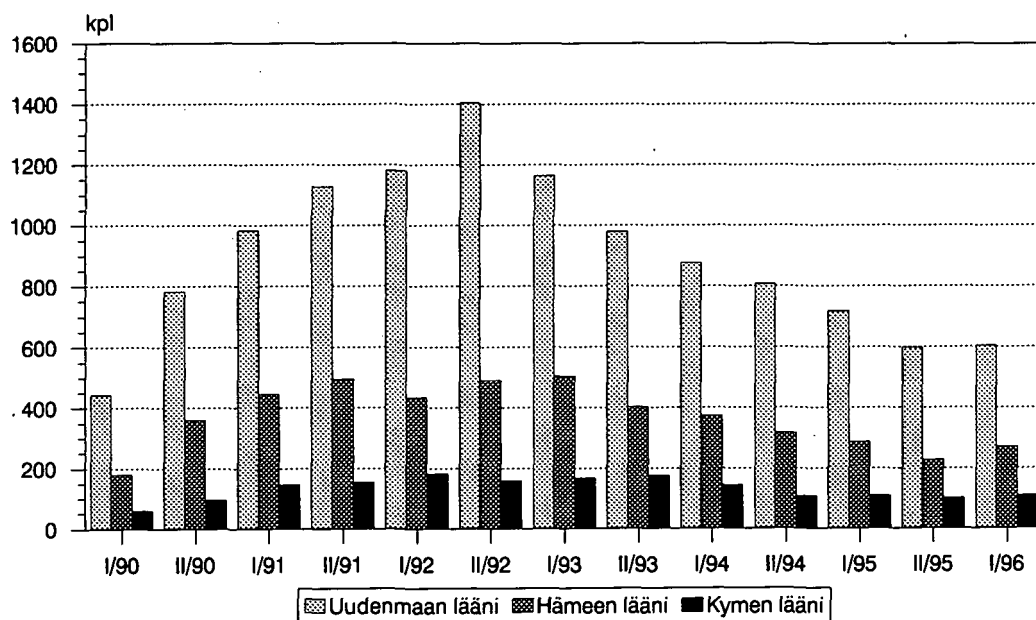

Lähde: TK/Työssäkäyntitilasto

*ennakkotieto

Kuva 62. Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995, palvelujen mukaan järjestetty.

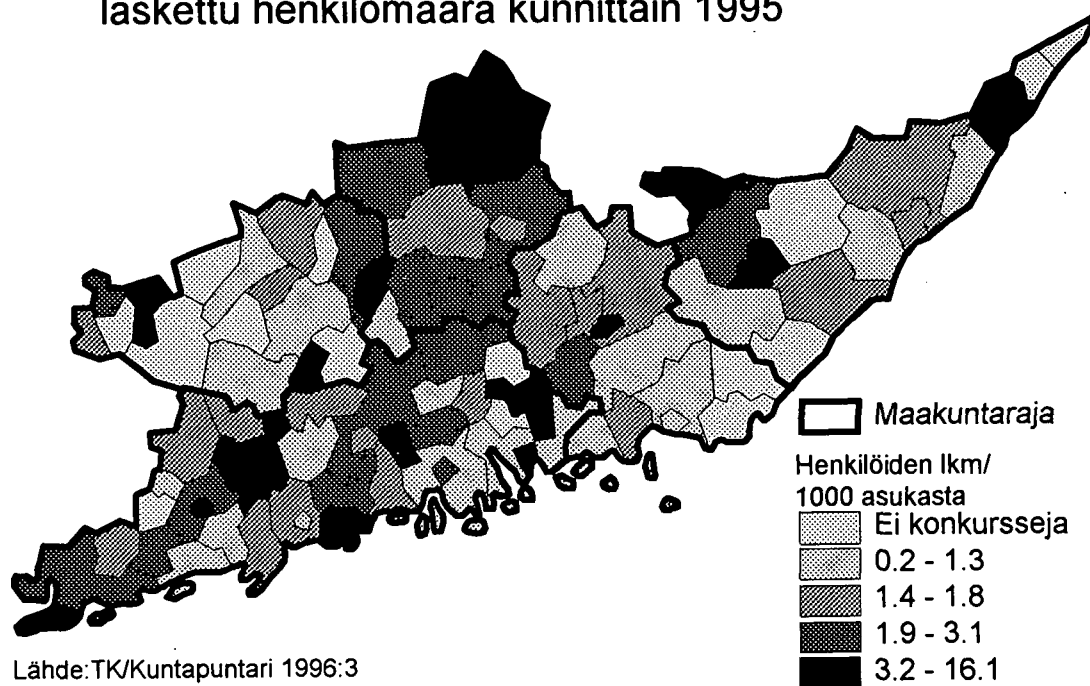
Konkurssiin haettujen yritysten määrät Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä puolivuositain 1990 -1996

Lähde:TK/Konkurssitiedotteet

Kuva 63. Konkurssiin haettujen yritysten määrät Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä puolivuositain 1990 - 1996.

Konkurssiin haettujen yritysten yhteenlaskettu henkilömäärä kunnittain 1995

Lähde:TK/Kuntapuntari 1996:3

Kuva 64. Konkurssiin haettujen yritysten yhteenlaskettu henkilömäärä kunnittain 1995.

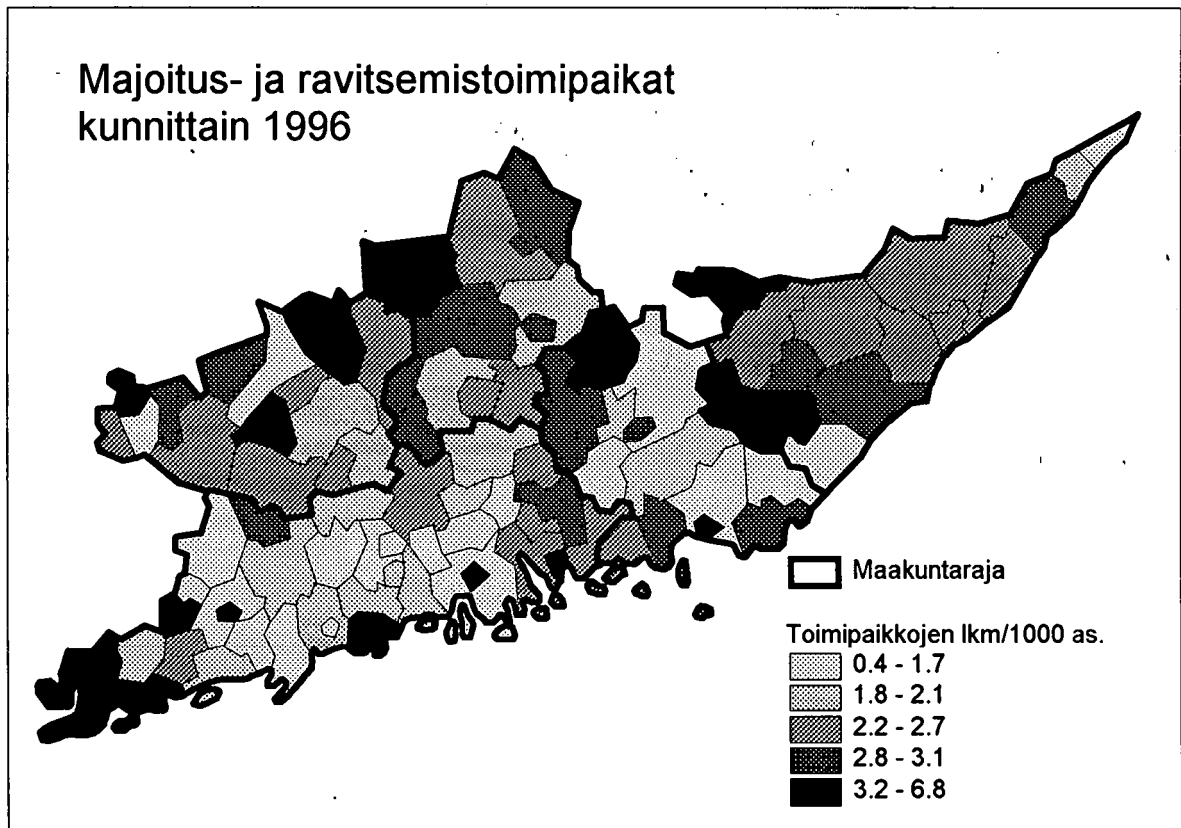
Matkailu

Tilastokeskuksen yritys- ja toimipaikkarekisterin mukaan Etelä-Suomen alueella oli elokuussa 1996 yhteensä 5226 majoitus- ja ravitsemisalain toimipaikkaa. Määrällisesti eniten niitä oli Helsingissä. Asukaslukuun suhteutettuna niitä oli eniten Jaalassa ja Suomenniemellä, vastaavasti vähiten Miehikkälässä ja Vehkalahdella.

Hotellihuoneiden käyttöaste oli vuonna 1995 kaikilla tarkastelualueilla pienempi kuin vuonna 1987. Vuonna 1995 paras käyttöaste oli Helsingissä, 60 %. Lääneittäisessä tarkastelussa korkein hotellihuoneiden käyttöaste oli Uudenmaan läänissä, yli 50 %.

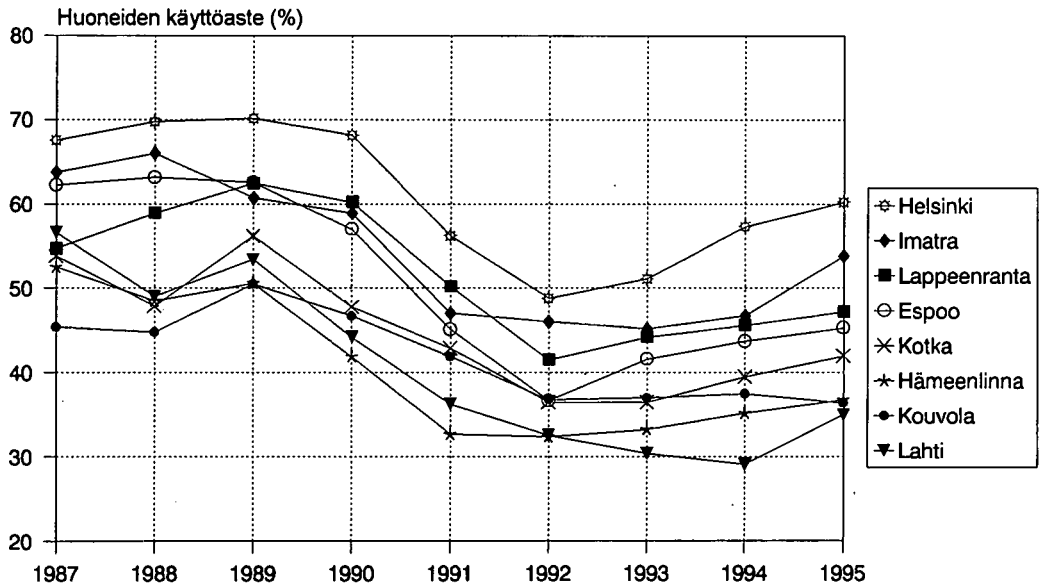
Uudellamaalla majoituskapasiteetti on omaa luokkaansa yhteensä yli 12 000 huonetta ja mökkiä. Muissa Etelä-Suomen maakunnissa majoituskapasiteettiluvut jäävät 2 000 molemmin puolin. Uudellamaalla, Hämeessä ja Kymenlaaksossa ne ovat laskeneet vuodesta 1994. Päijät-Hämeessä ja Etelä-Karjalassa majoituskapasiteetti on samana ajankohtana hieman lisääntynyt.

Yöpymisvuorokausien määrä on Etelä-Suomessa lisääntynyt vuodesta 1992 lähtien. Määrällisesti eniten yöpymisvuorokausia vuonna 1995 oli Uudellamaalla, yli 3 miljoonaa. Ulkomaalaisia matkailijoita oli tästä lähes puolet. Uudellamaalla, Päijät-Hämeessä, Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa suurimman yksittäisen ulkomaalaisten matkailijoiden ryhmän muodostavat venäläiset. Hämeessä saksalaisten matkailijoiden osuus on hieman suurempi kuin venäläisten.

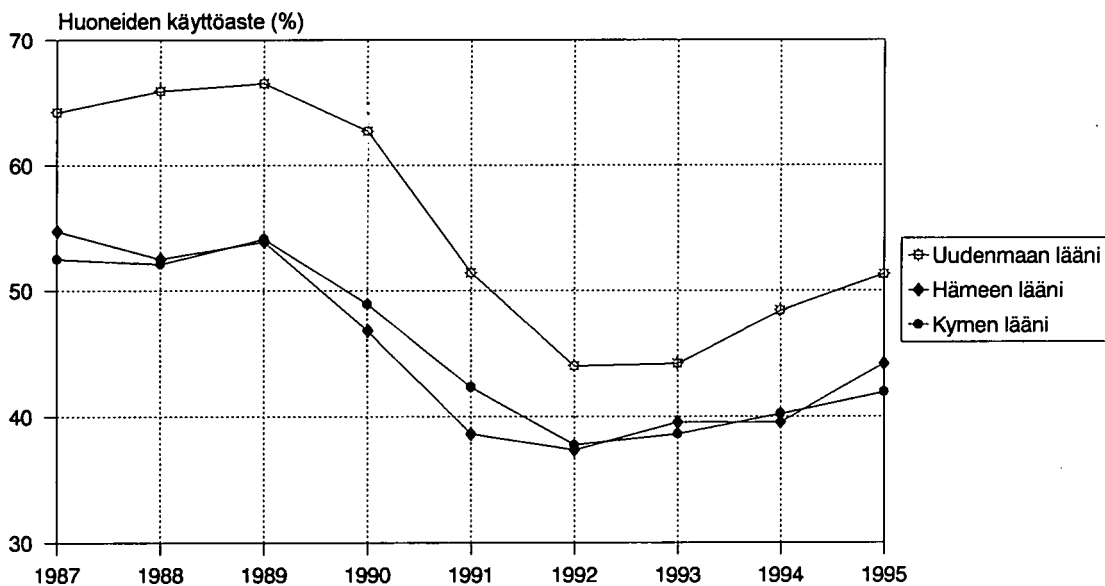
Kuva 65. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat kunnittain 1996.

Hotellien huonekapasiteetin käyttö alueittain 1987 - 1995

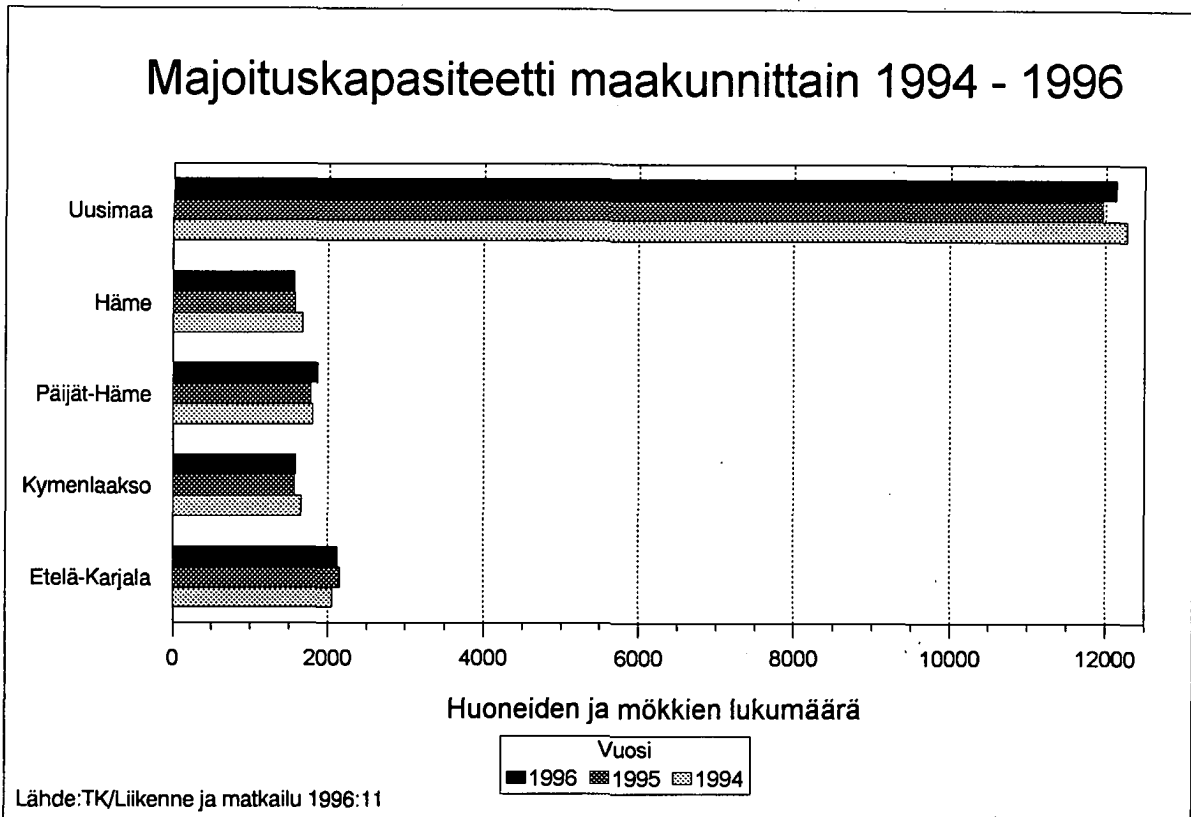

Kuva 66. Hotellien huonekapasiteetin käyttö alueittain 1987 - 1995.

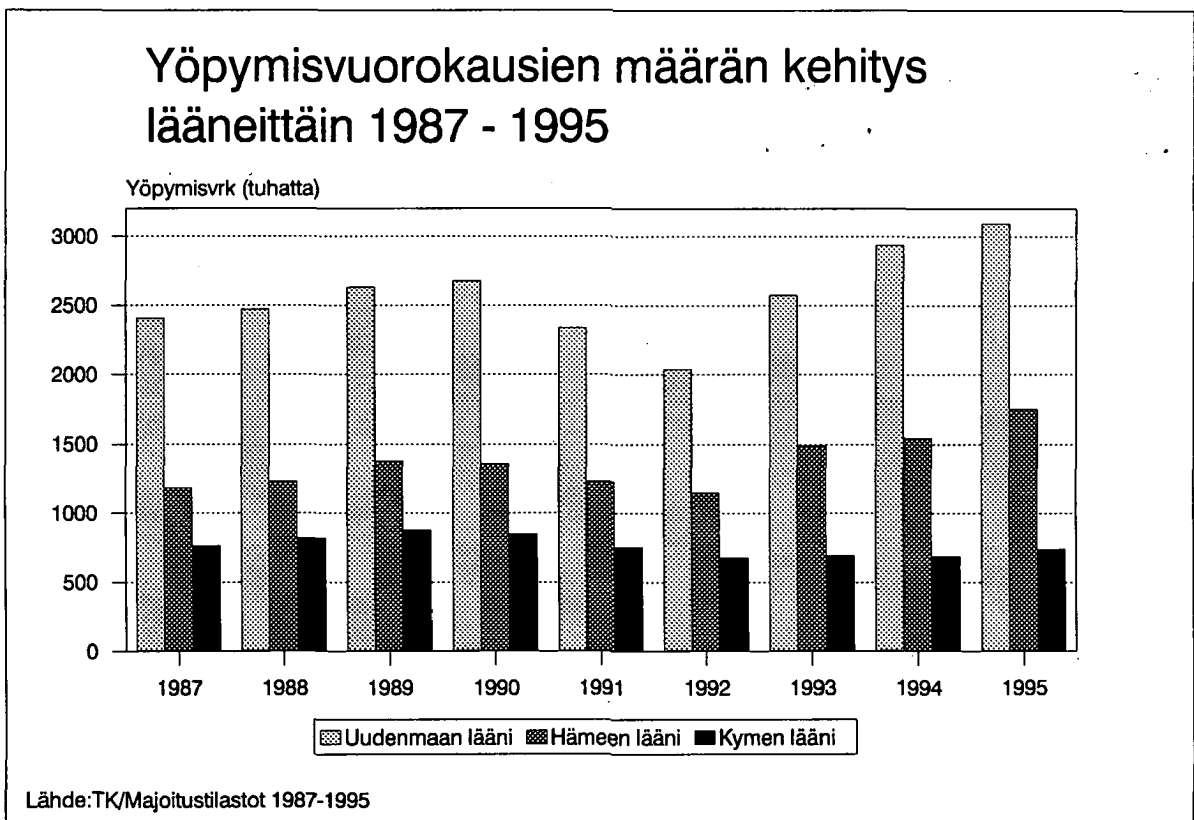
Hotellien huonekapasiteetin käyttö lääneittäin 1987 - 1995

Kuva 67. Hotellien huonekapasiteetin käyttö lääneittäin 1987 - 1995.

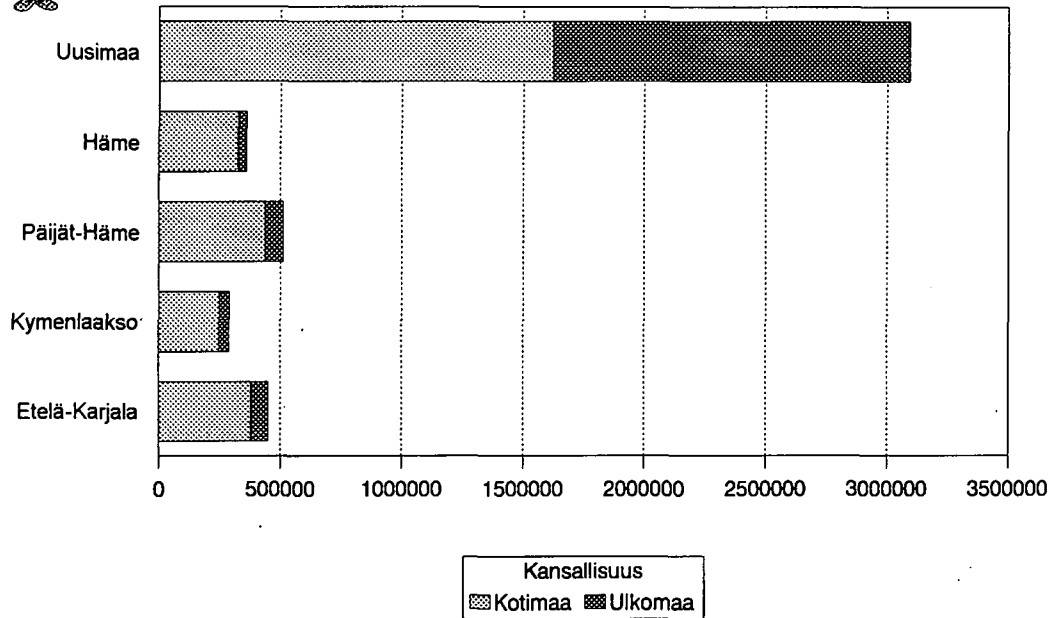
Kuva 68. Majoituskapasiteetti maakunnittain 1994 - 1996.

Kuva 69. Yöpymisvuorokausien määrän kehitys lääneittäin 1987 - 1995.

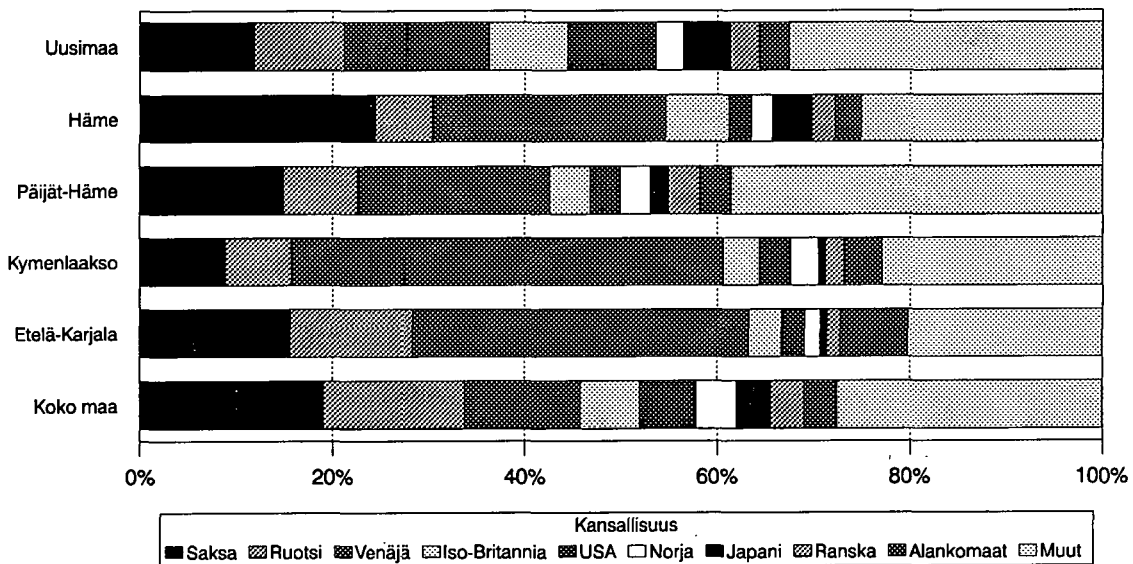
Yöpymisvuorokaudet maakunnittain 1995

Lähde:TK/Liikenne ja matkailu 1996:11

Kuva 70. Yöpymisvuorokaudet maakunnittain 1995.

Yöpymisvuorokausien jakautuminen ulkomaalaisten matkailijoiden kesken alueittain 1995

Lähde:TK/Matkailutilastot

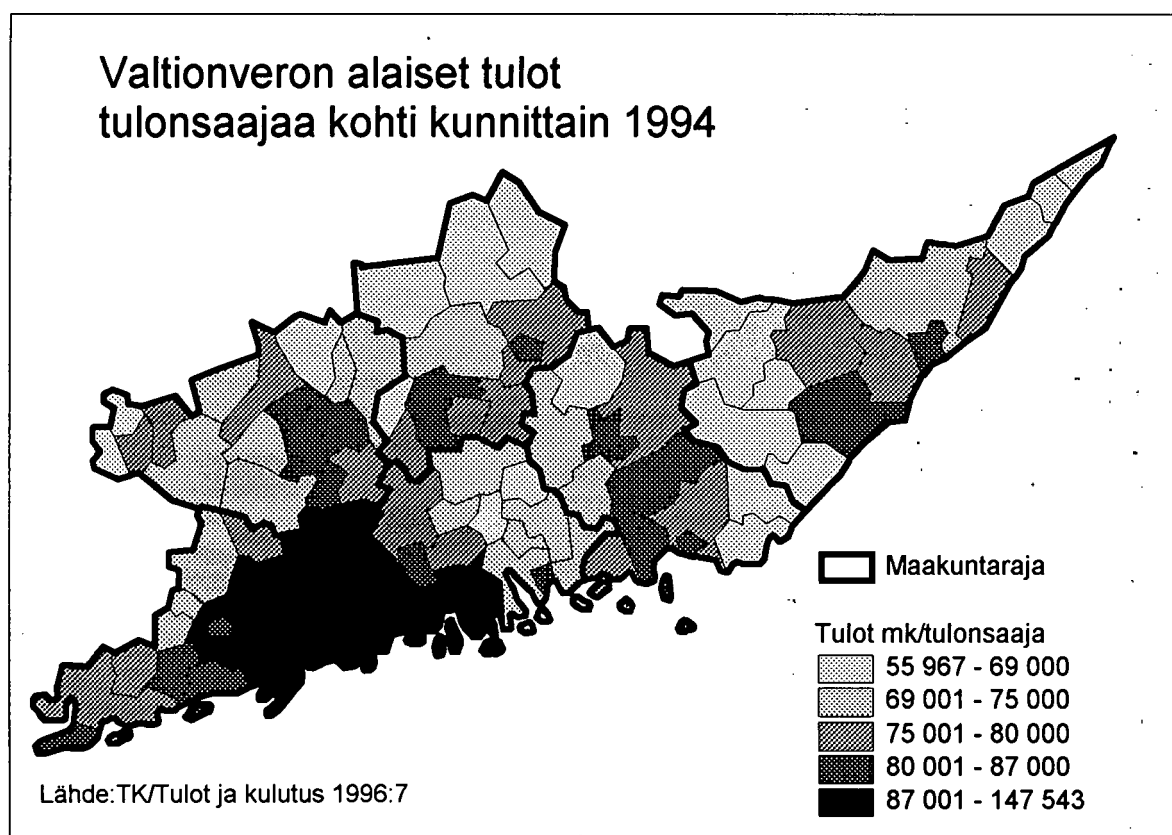
Kuva 71. Yöpymisvuorokausien jakautuminen ulkomaalaisten matkailijoiden kesken alueittain 1995.

Tulonsaajien tulot ja kotitalouksien velat

Vuonna 1994 tulonsaajien keskimääräiset tulot olivat koko Suomessa 81 717 markkaa. Uudenmaan läänissä keskimääräiset tulot olivat 98 815, Hämeen läänissä 79 308 ja Kymen läänissä 79 536 markkaa. Kuntatarkastelussa maan keskimääräisen tulotason ylitti 26 kuntaa. Suurin keskitulo oli Kauniaisissa ja alhaisin Uukuniemellä.

Vuonna 1994 velkatalouksien osuus kaikista talouksista Etelä-Suomen maakunnista oli suurin Uudellamaalla, 53.5 %. Etelä-Karjalassa ja Hämeessä tämä osuus oli 52.6 %, Päijät-Hämeessä 50.5 % ja Kymenlaaksossa 51.7 %. Kuntatarkastelussa velkatalouksien osuus oli yli 60 % neljässä Etelä-Suomen kunnassa: Taipalsaarella, Kauniaisissa, Kirkkonummella ja Pornaisissa. Pienin velkatalouksien osuus oli Sysmässä.

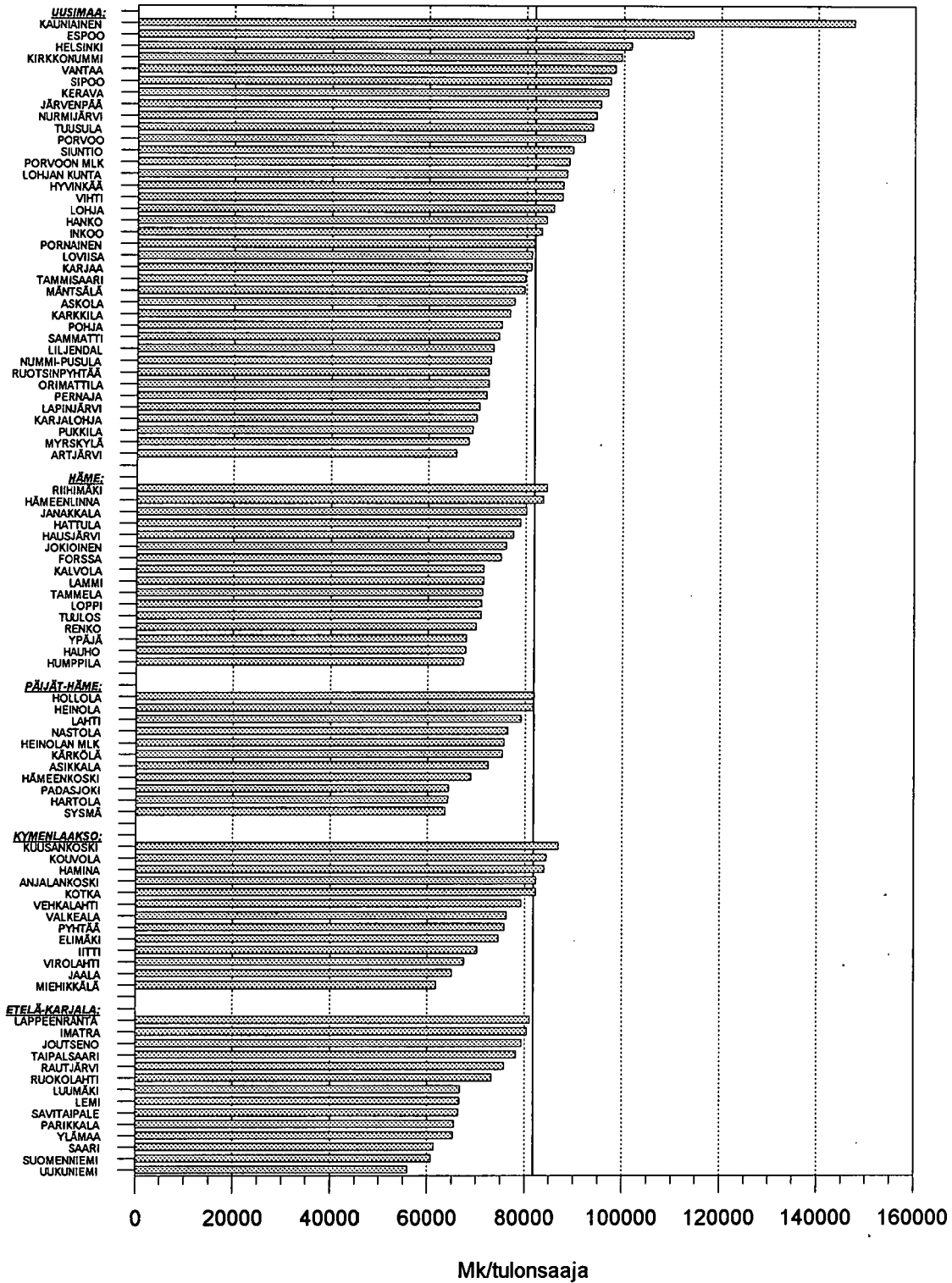
Vuonna 1993 markkamääräisesti vähiten velkaa oli Suomenniemen ja Imatran talouksilla, keskimäärin alle 140 000 markkaa. Suurimmat velat (keskimäärin yli 250 000 mk) talouksilla oli Pornaisissa, Kauniaisissa, Liljendalissa ja Artjärvellä.

Kuva 72. Valtionveron alaiset tulot tulonsaajaa kohti kunnittain 1994.

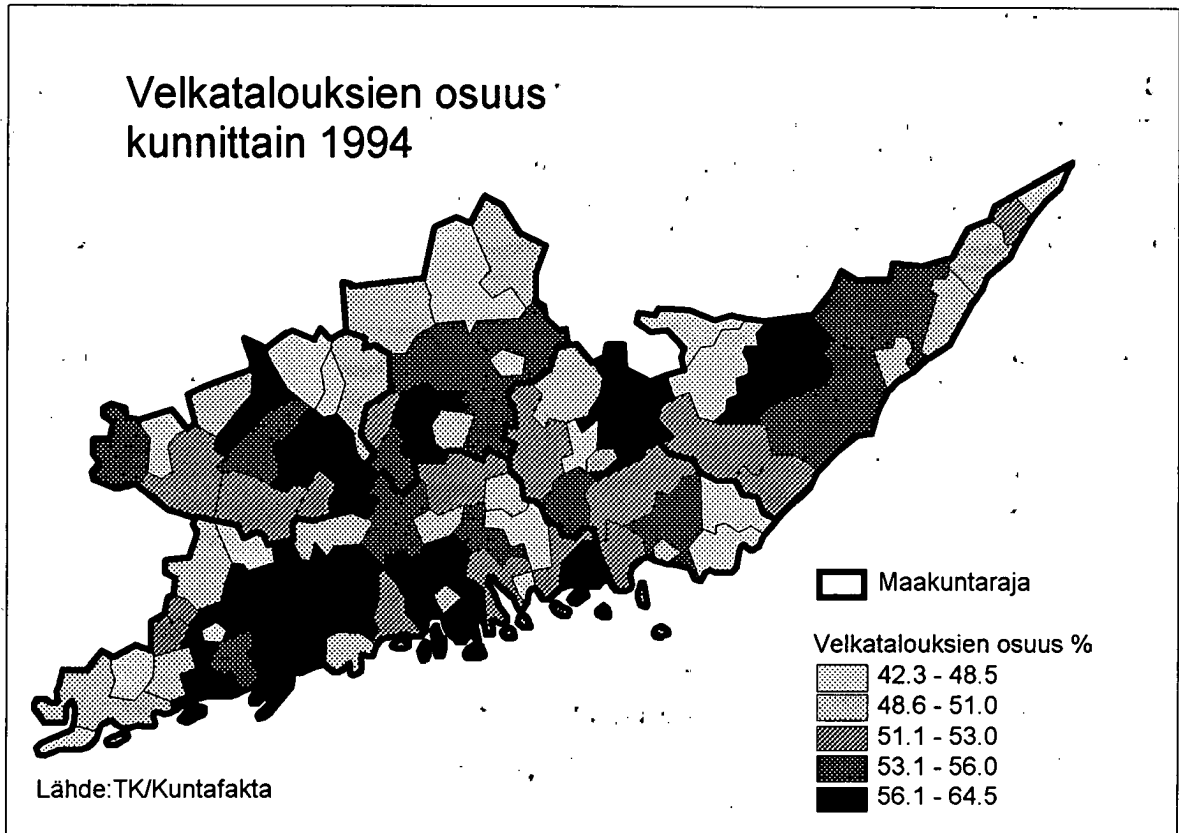
Valtionveron alaiset tulot tulonsaajaa kohti kunnittain 1994

koko maa = 81 717 mk

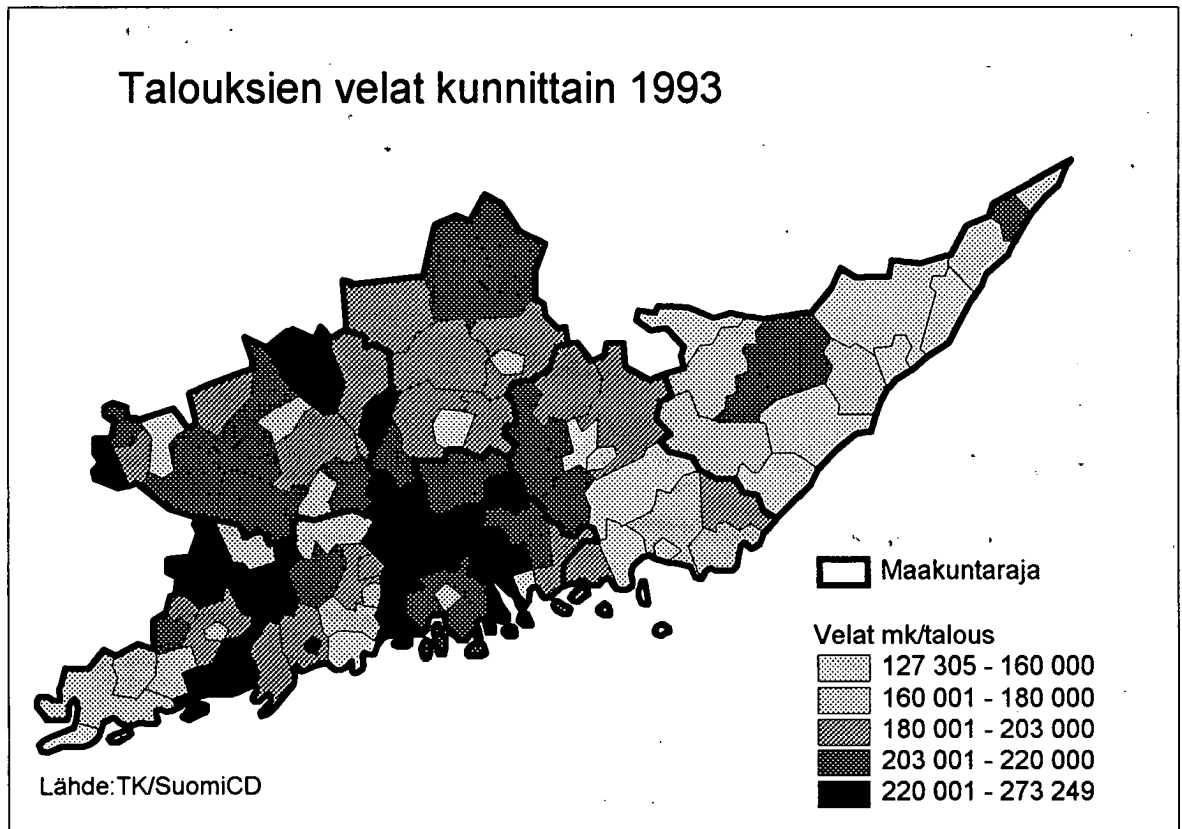

Lähde:TK/Tulot ja kulutus 1996:7

Kuva 73. Valtionveron alaiset tulot tulonsaajaa kohti kunnittain 1994.

Kuva 74. Velkatalouksien osuus kunnittain 1994.

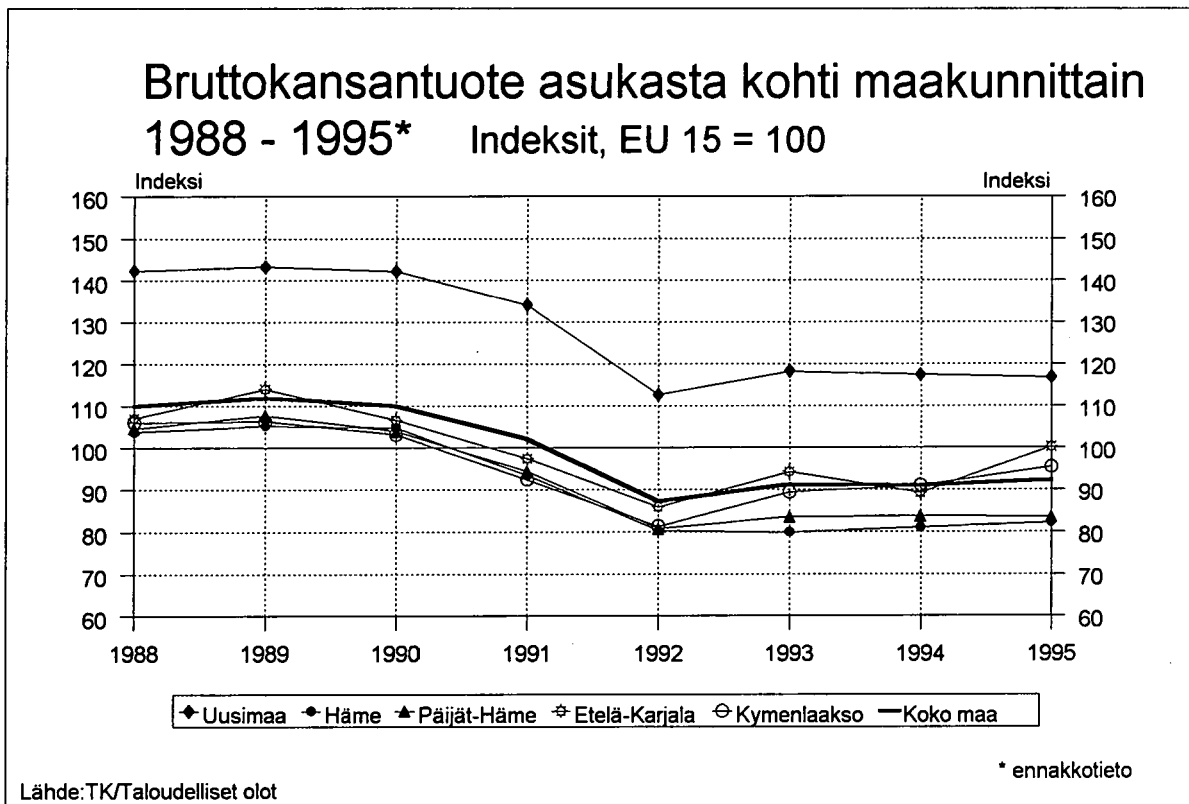

Kuva 75. Talouksien velat kunnittain 1993.

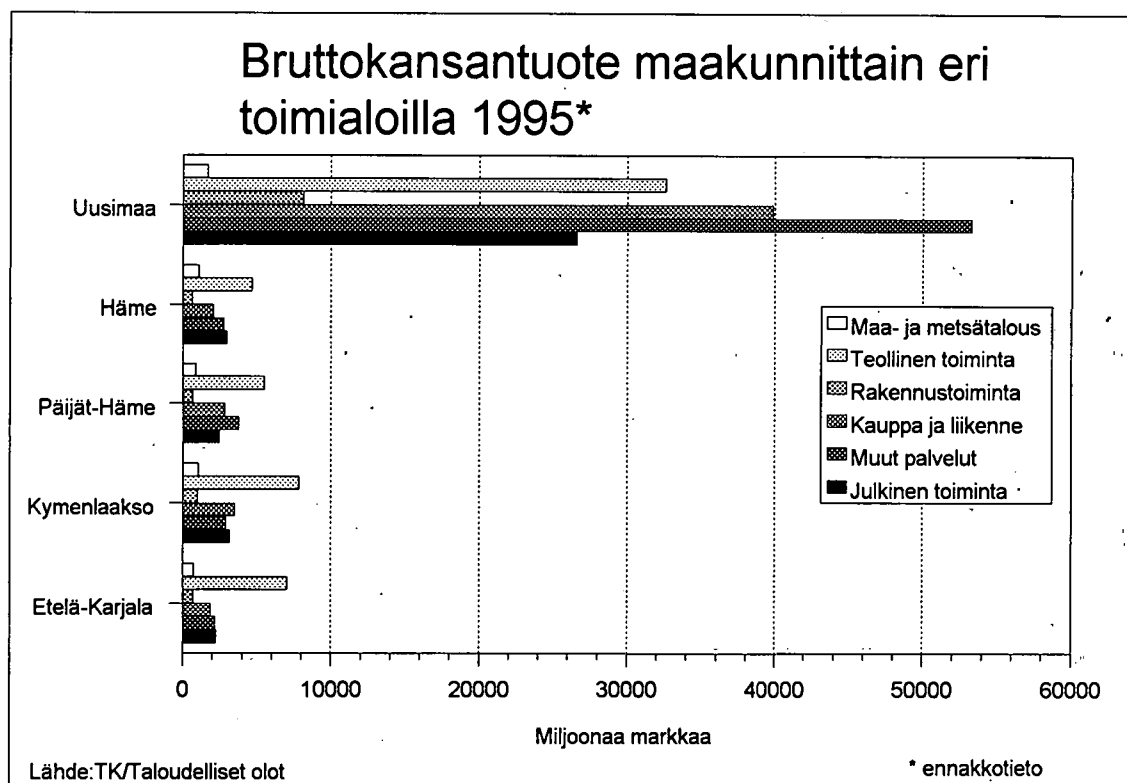
Bruttokansantuote

Alueellinen bruttokansantuote on laskettu tuotannontekijähintaisena kunkin vuoden hintatason mukaan. Hämeen ja Päijät-Hämeen maakunnissa bruttokansantuote asukasta kohti on ollut koko tarkasteluajan (1988 - 1995) alhaisemmalla tasolla kuin koko maassa ja Euroopan unionin maissa keskimäärin. Vuonna 1992 asukaslukuun suhteutetut bruttokansantuoteluvut laskivat tarkasteltavilla alueilla verrattuna EU-maiden keskiarvoon. Ainoastaan Ahvenanmaan ja Uudenmaan suhteellinen BKT on pysynyt EU:n keskiarvoa korkeampana.

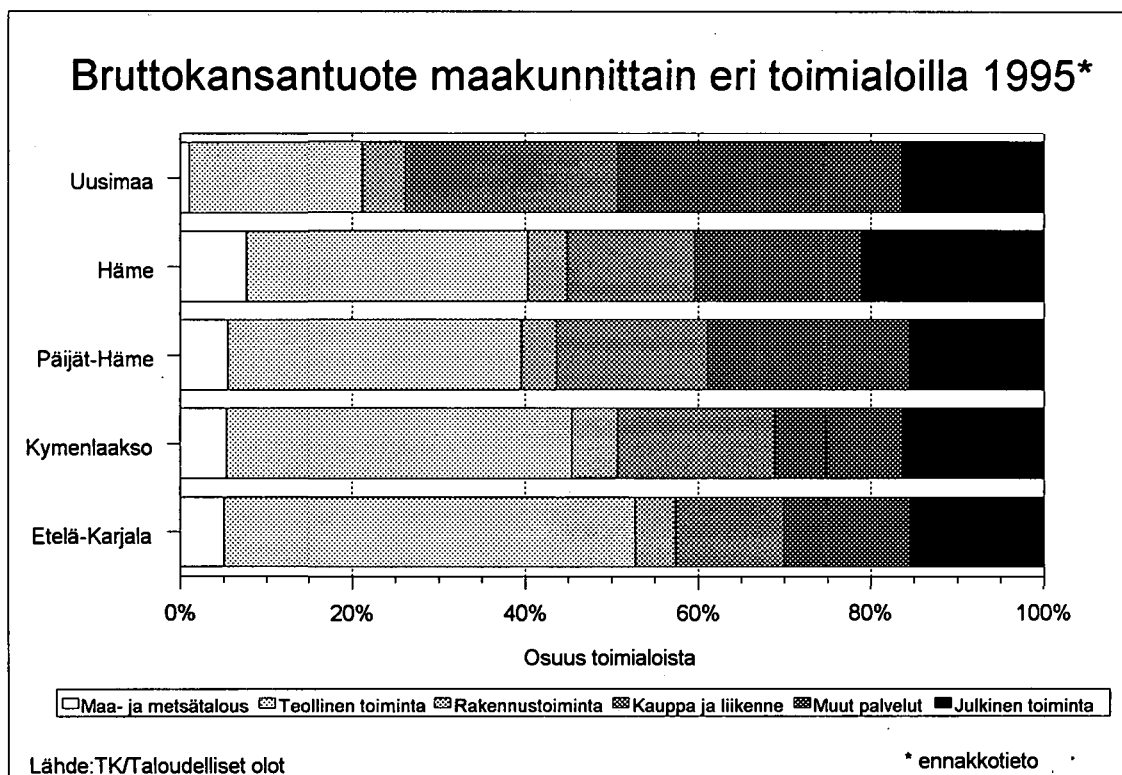
Myös BKT:n kokonaisarvo oli Uudellamaalla Suomen maakuntien korkein, 157 752 miljoonaa markkaa vuonna 1995 (ennakkotieto). Hämeessä vastaava arvo oli 13 989, Päijät-Hämeessä 15 721, Kymenlaaksossa 19 008 ja Etelä-Karjalassa 14 490 miljoonaa markkaa. Toimialoittain tarkasteltuna muiden palvelujen osuus BKT:sta on suurin Uudellamaalla. Muissa Etelä-Suomen maakunnissa taas teollisen toiminnan osuus on merkittävin.

Kuva 76. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1988 - 1995, EU=100.

Kuva 77. Bruttokansantuote maakunnittain eri toimialoilla 1995.

Kuva 78. Bruttokansantuote maakunnittain eri toimialoilla 1995.

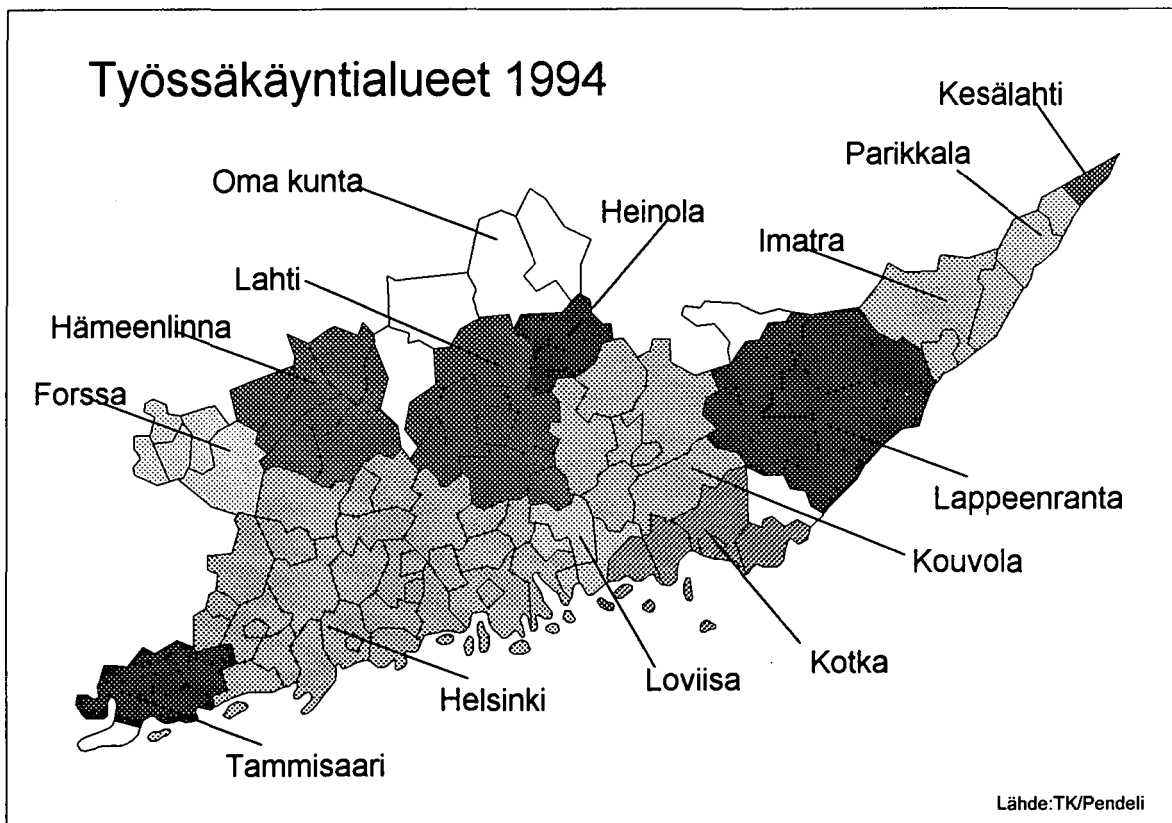
TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS

Työllisyys

Vuonna 1994 oli Etelä-Suomen alueella 12 vähintään kahden kunnan muodostamaa työssäkäyntialuetta. Lisäksi Uukuniemi muodostaa Pohjois-Karjalan läänissä sijaitsevan Kesälahden kunnan kanssa Kesälahden työssäkäyntialueen. Tässä tarkastelussa kunta on työssäkäyntialueen keskus tai muodostaa oman työssäkäyntialueensa, jos kunnan työllisestä työvoimasta alle 20 % käy muissa kunnissa töissä, eikä tämä osuus mihinkään yksittäiseen kuntaan ole yli 7.5 %.

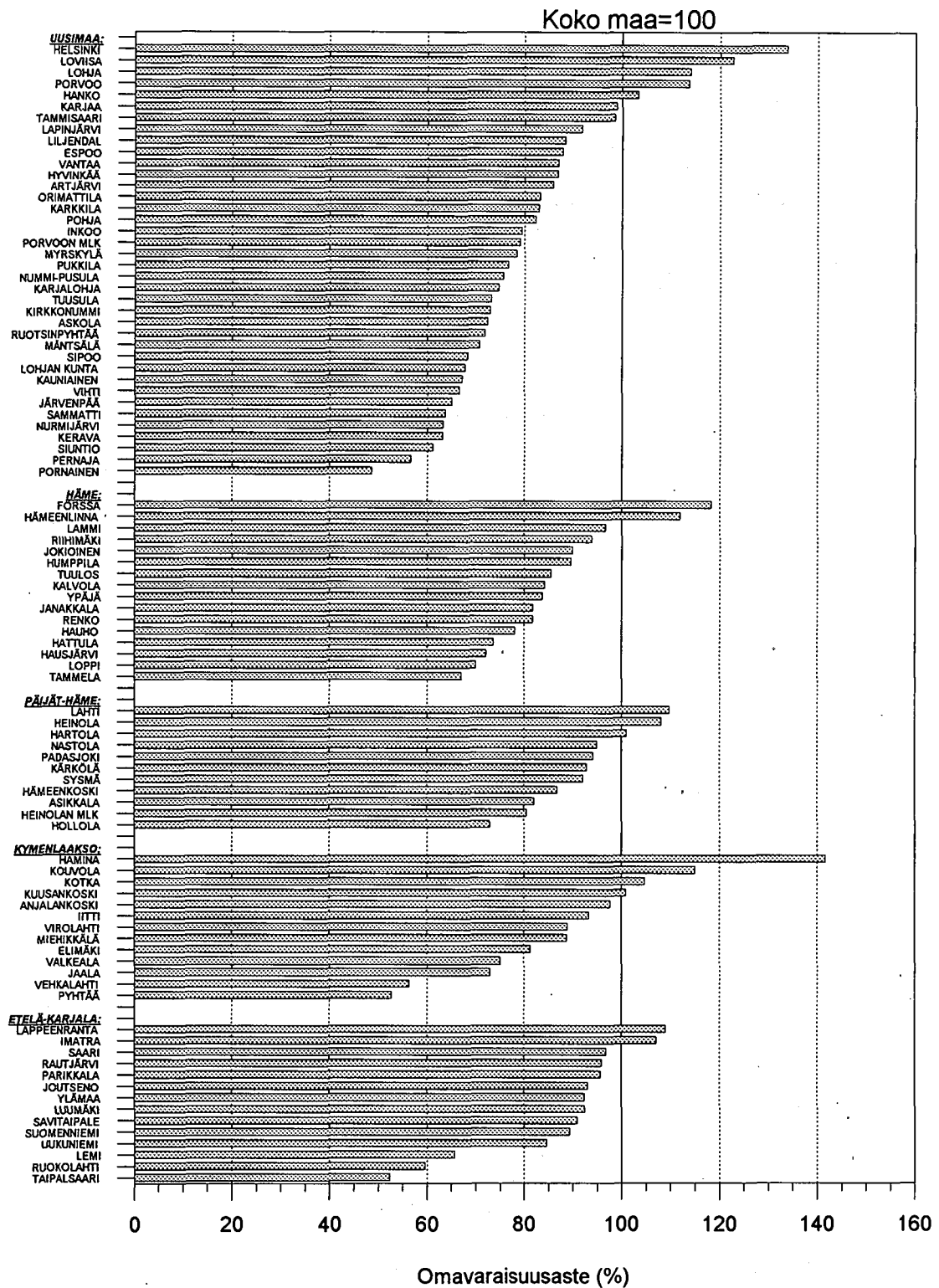
Vuonna 1994 Etelä-Suomen alueella kuudessatoista kunnassa työpaikkaomavaraisuus oli yli 100 %. Näissä kunnissa työpaikkojen määrä ylitti työllisten määrän. Suurin omavaraisuusaste oli Haminassa ja pienin Pornaisissa.

Avoimien työpaikkojen määrien vaihtelussa on säännönmukaisia kuukausittaisia vaihteluita. Maalis-, huhti- ja toukokuussa avoimia työpaikkoja on tarjolla eniten, vastaavasti joulutammikuussa vähiten.

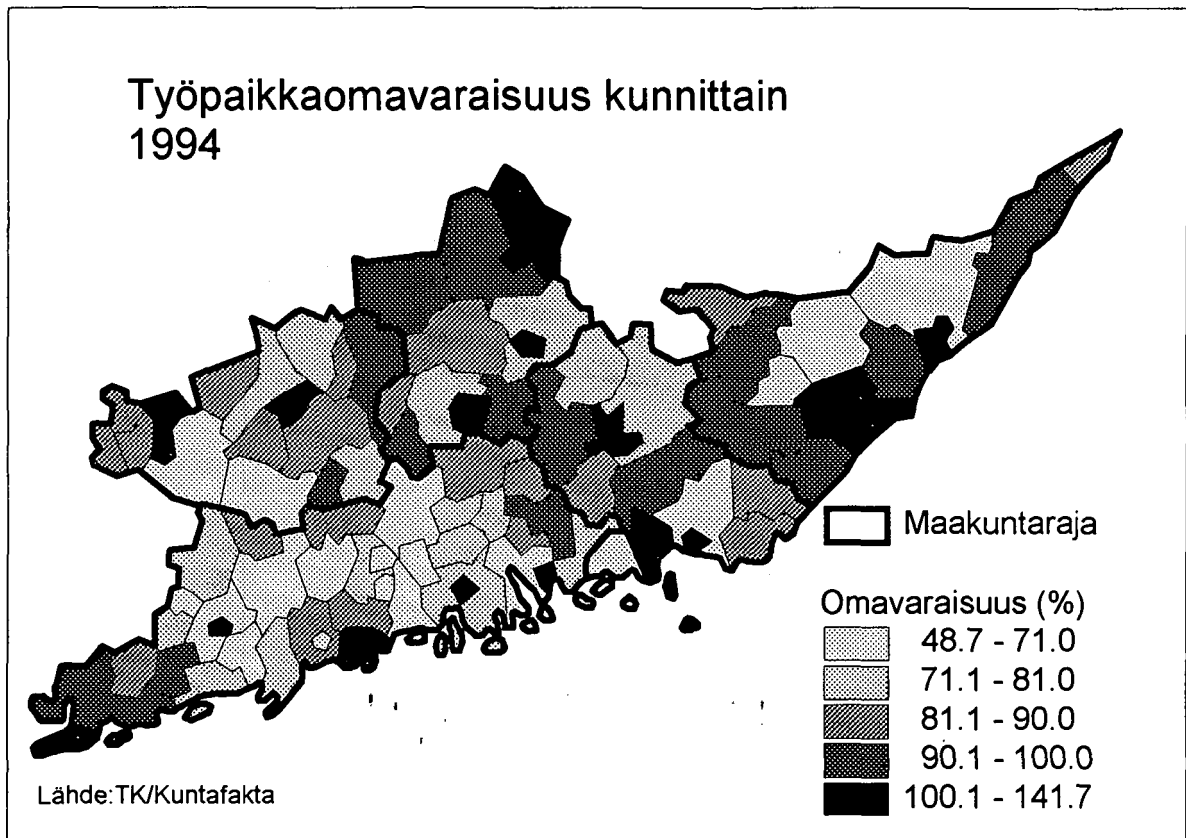
Kuva 79. Työssäkäyntialueet 1994.

Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1994

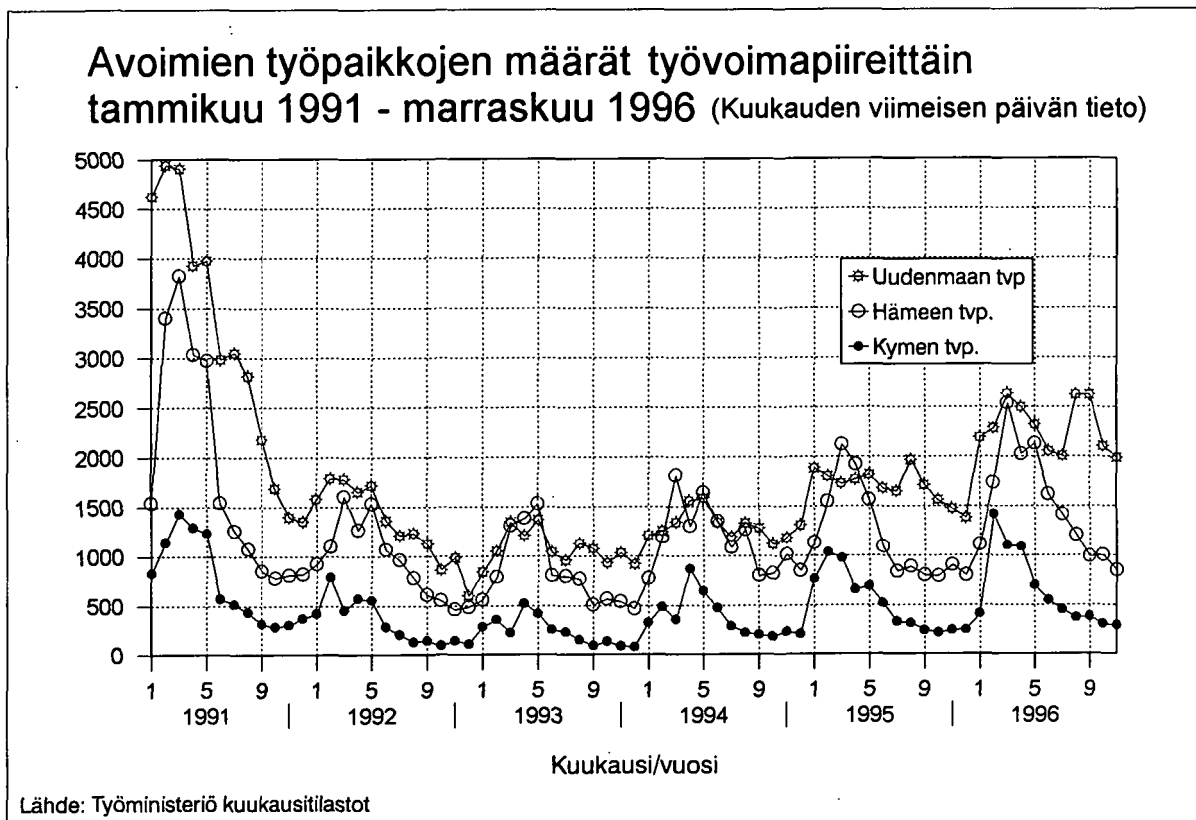

Lähde: TK/Kuntafakta

Kuva 80. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1994.

Kuva 81. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1994.

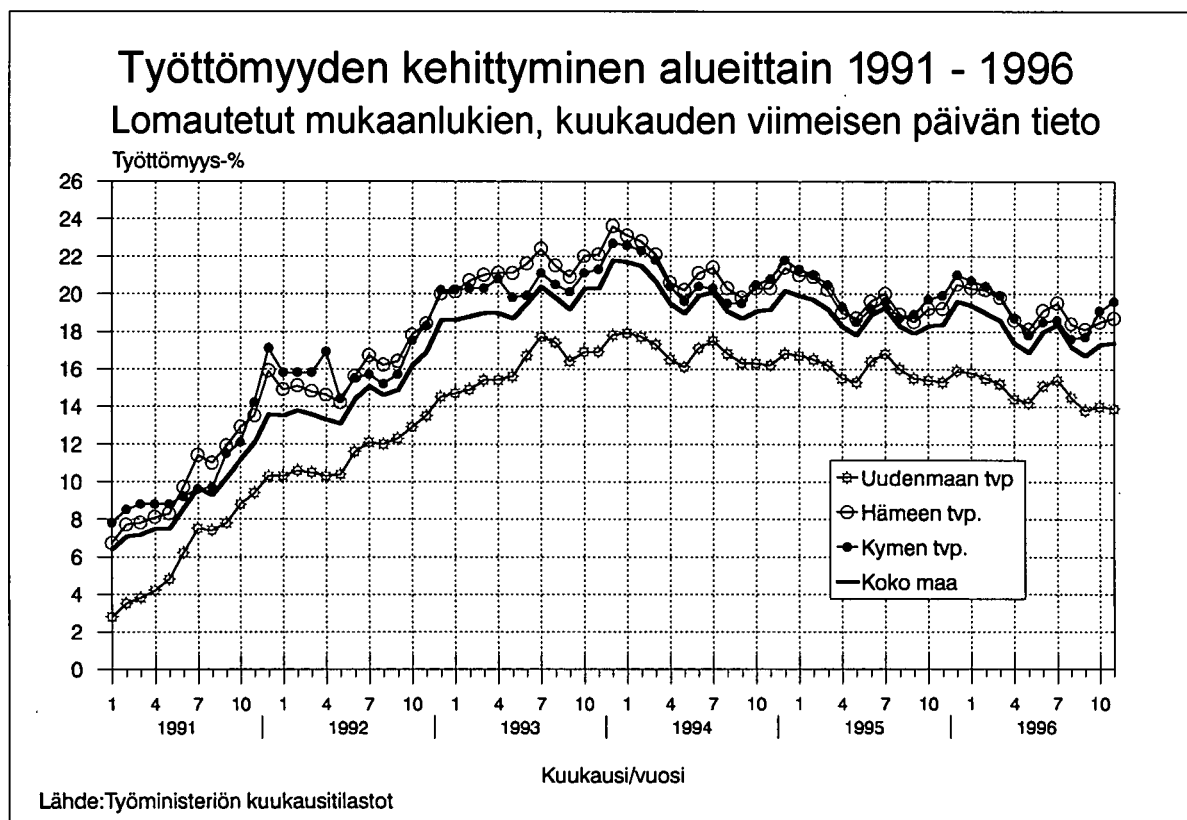
Kuva 82. Avoimien työpaikkojen määrät työvoimapiireittäin 1991 - 1996.

Työttömyys

Työttömyystilanne oli vuonna 1996 synkkä koko Suomessa. Koko maan työttömyysaste oli kesäkuussa 18,0 %. Etelä-Suomessa koko maan arvo ylittyi kolmessakymmenessä kunnassa. Lahdessa työttömyysaste oli korkein (25 %) ja Kauniaisissa matalin (11 %).

Myös työttömyyden keskimääräinen kesto on pidentynyt vuodesta 1991 lähtien. Vuoden 1991 alussa koko maassa keskimääräinen työttömyyden kesto oli alle 15 viikkoa. Vuoden 1996 viimeisellä neljänneksellä se oli jo keskimäärin 49 viikkoa. Kymen työvoimapiirin alueella työttömyyden kesto on tarkasteltavien alueiden lyhin, sama kuin koko maassa keskimäärin. Pitkäaikaistyöttömien (yli vuoden työttömänä olleet) osuus työttömistä työnhakijoista oli suurin Saaren kunnassa, yli 57 %. Pienin pitkäaikaistyöttömien osuus oli Hartolassa ja Anjalankoskella. Nuorten työttömyysasteella tarkoitetaan alle 25 -vuotiaiden työttömien osuutta saman ikäisestä työllisestä työvoimasta. Nuorten työttömyystilanne on erityisen synkkä. Ryhmän työttömyysaste on kaikissa Etelä-Suomen kunnissa yli 20 %. Pahimmillaan lähes 65 % nuorista oli ilman töitä vuonna 1995 (Uukuniemi).

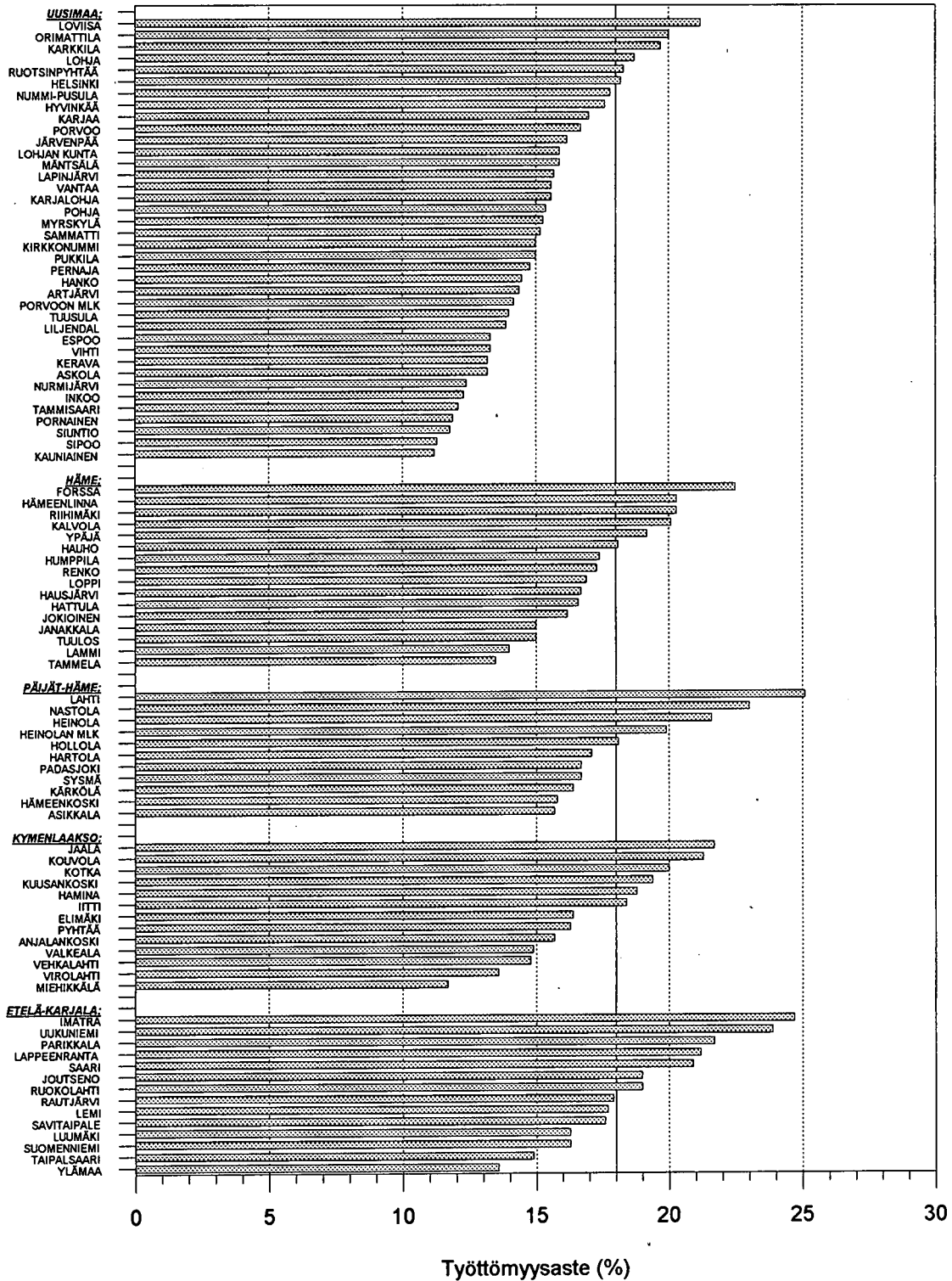
Taloudellinen huoltosuhte kuvaa työvoiman ulkopuolella olevien ja työttömien määrää yhtä työllistä kohti. Vuonna 1989 tämä suhde oli koko maassa 1.1. Kuusi vuotta myöhemmin, vuonna 1995, oli suhde noussut 1.7:ään. Jokaista kymmentä työllistä kohti oli 17 muihin ryhmiin kuuluvaa. Espoossa ja Vantaalla huoltosuhte oli manner-Suomen alhaisin, 1.2. Etelä-Suomen korkein huoltosuhte oli Uukuniemellä, 2.2.

Kuva 83. Työttömyyden kehittyminen alueittain 1991 - 1996.

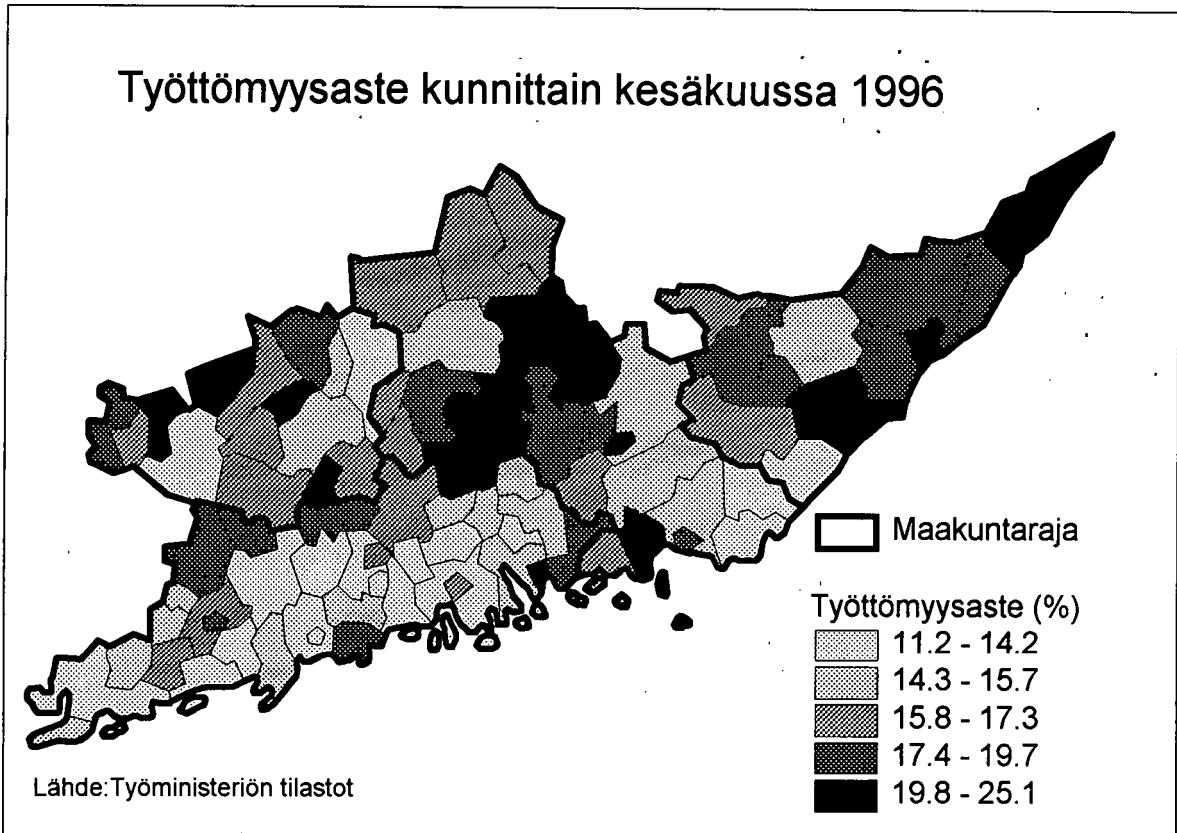
Työttömyysaste kesäkuussa 1996

Koko maa = 18.0 %

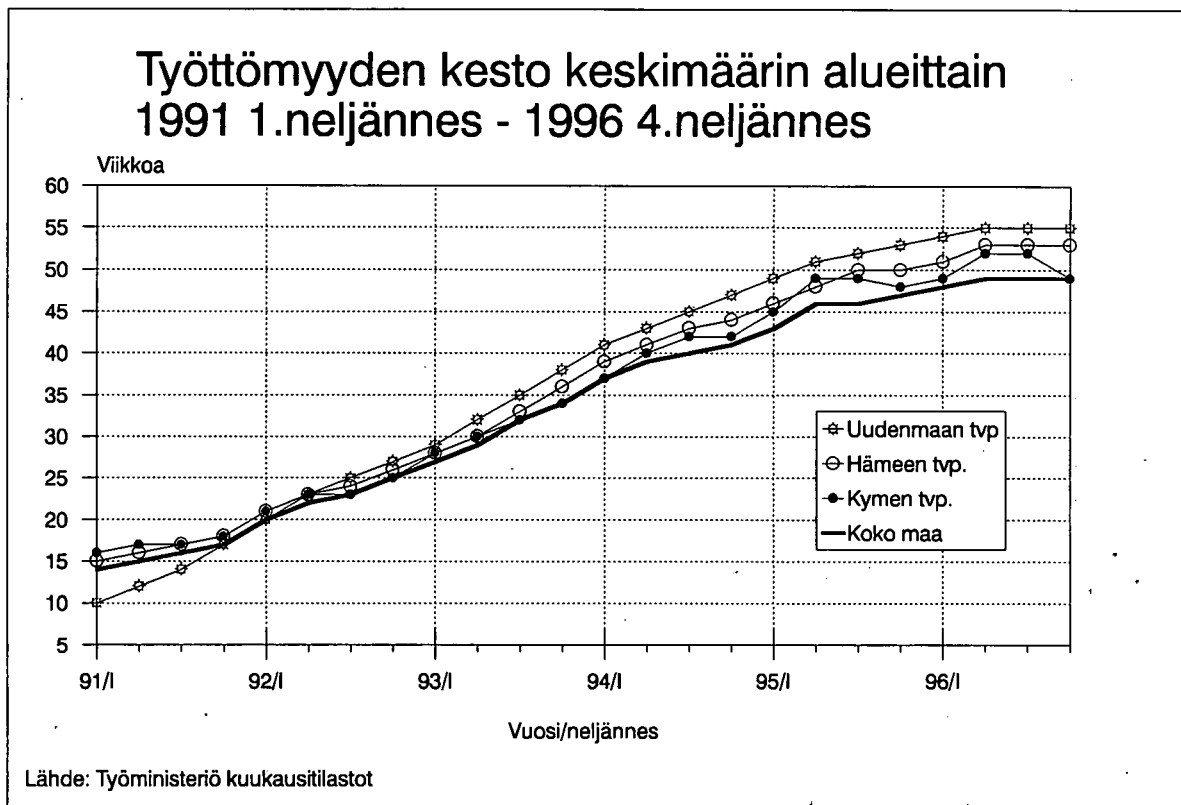

Lähde: Työministeriön tilastot 1996

Kuva 84. Työttömyysaste kunnittain kesäkuussa 1996.

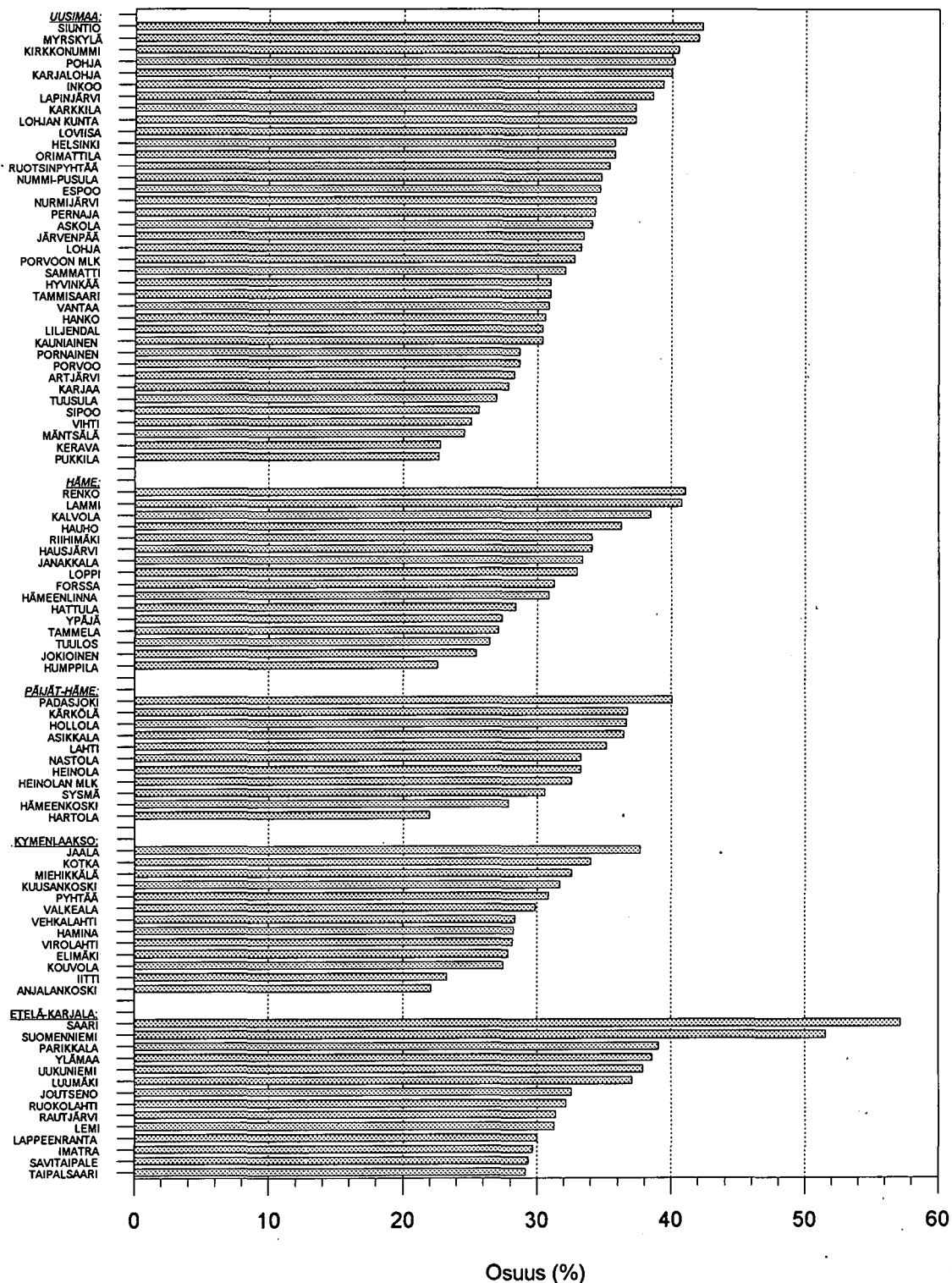

Kuva 85. Työttömyysaste kunnittain kesäkuussa 1996.

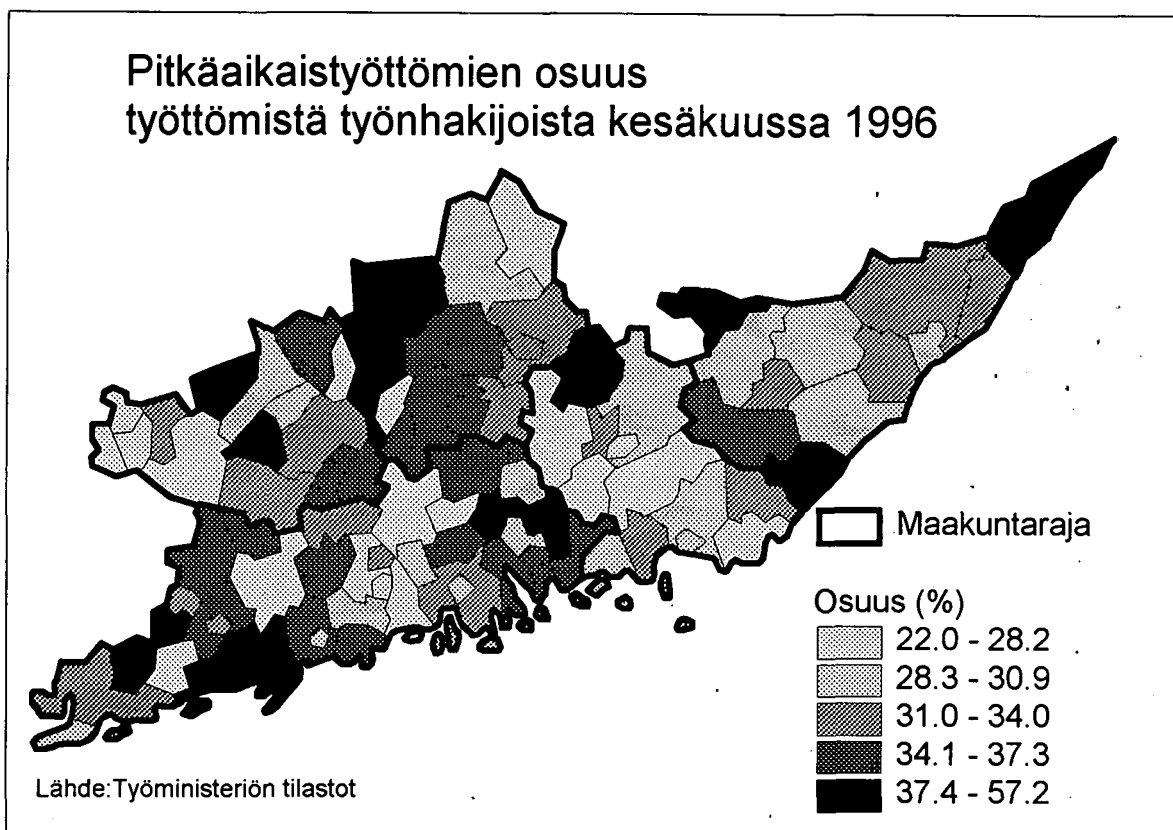
Kuva 86. Työttömyyden kesto keskimäärin alueittain 1991 - 1996.

Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista kesäkuussa 1996

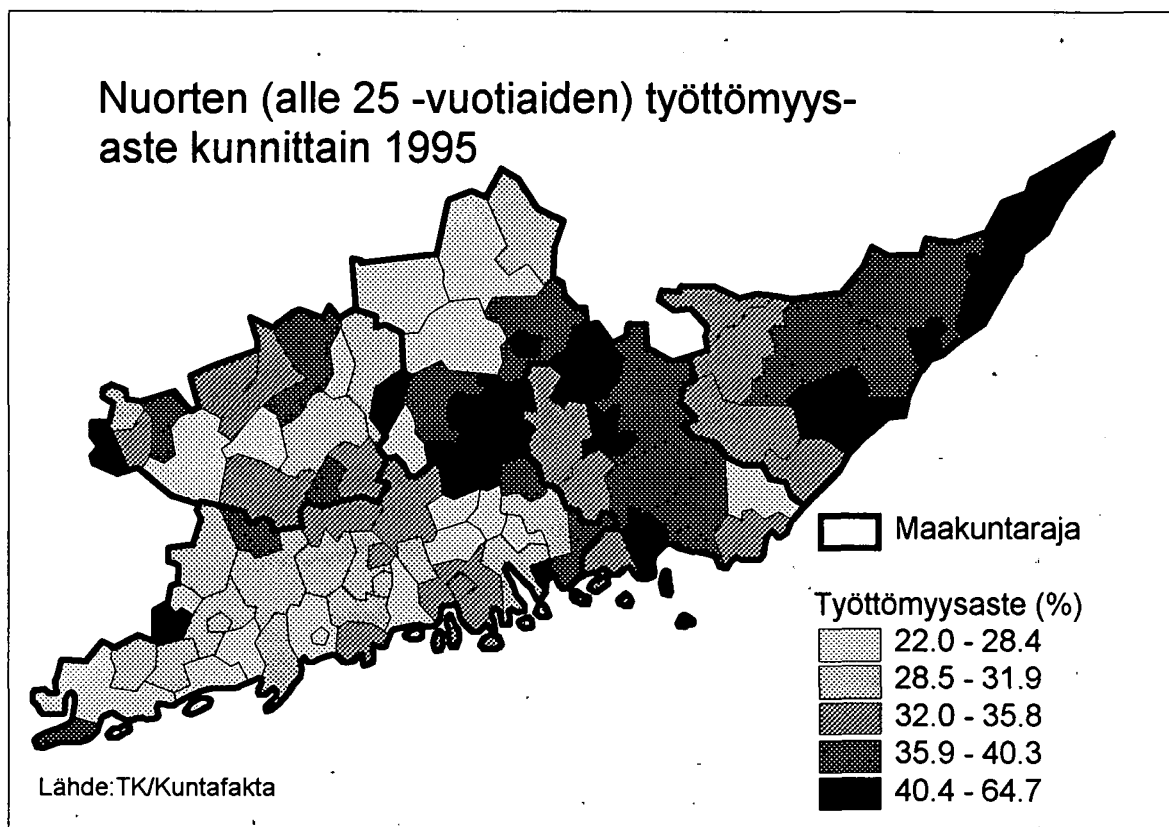

Lähde: Työministeriön tilastot 1996

Kuva 87. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista kunnittain 1996.

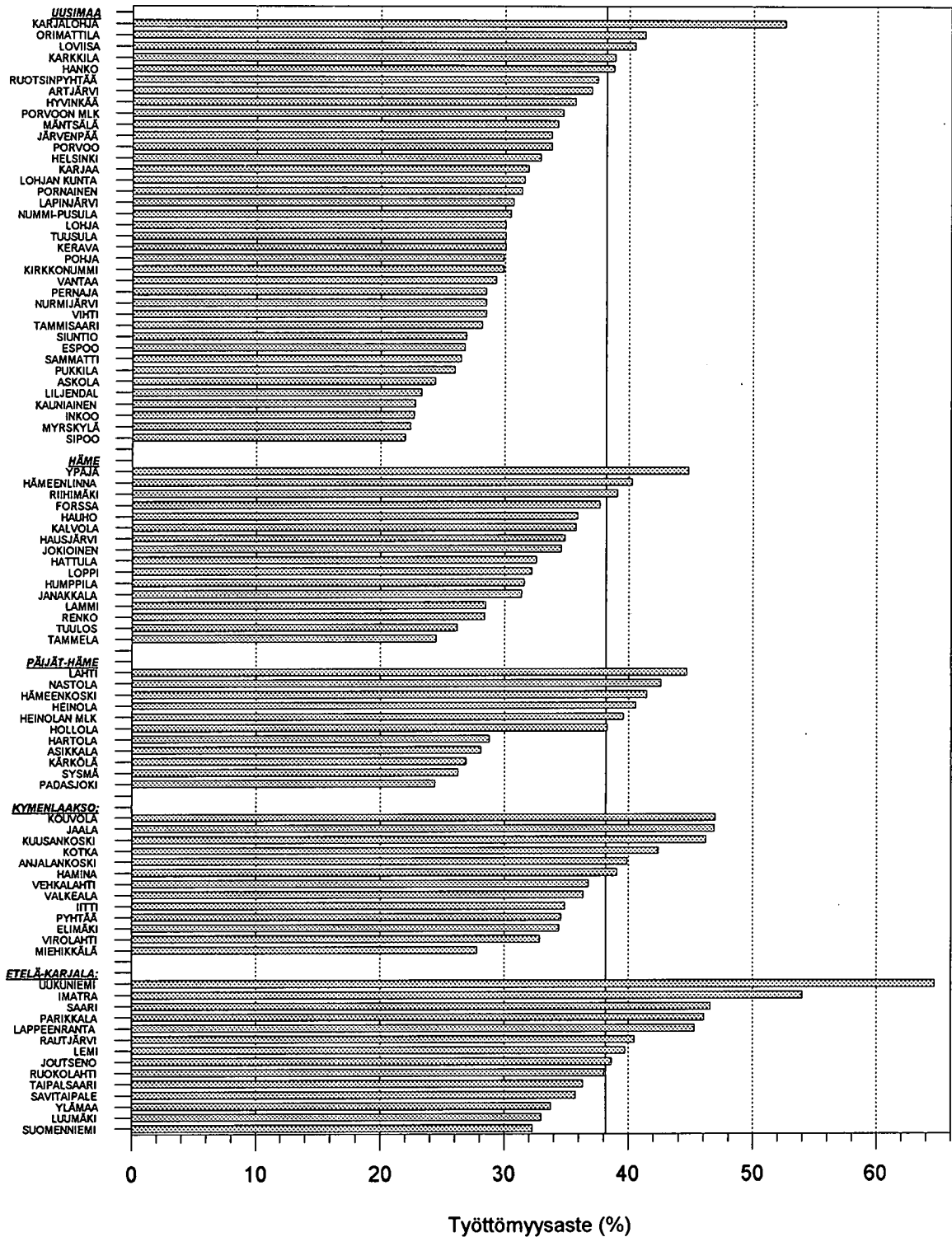
Kuva 88. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista kunnittain 1996.

Kuva 89. Nuorten (alle 25 -vuotiaiden) työttömyysaste kunnittain 1995.

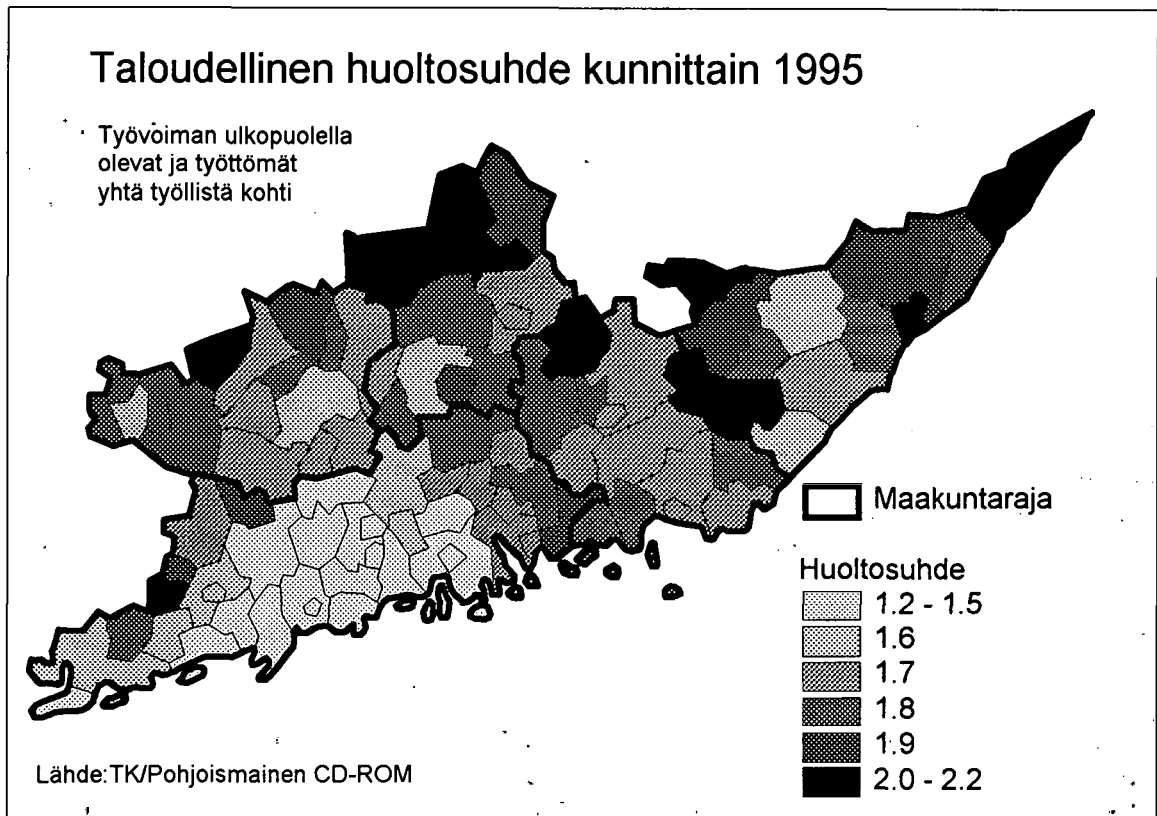
Nuorten (alle 25-vuotiaiden) työttömyysaste kunnittain 1995

Koko maa= 38.2 %

Lähde:TK/Kuntafakta

Kuva 90. Nuorten (alle 25 -vuotiaiden) työttömyysaste kunnittain 1995.

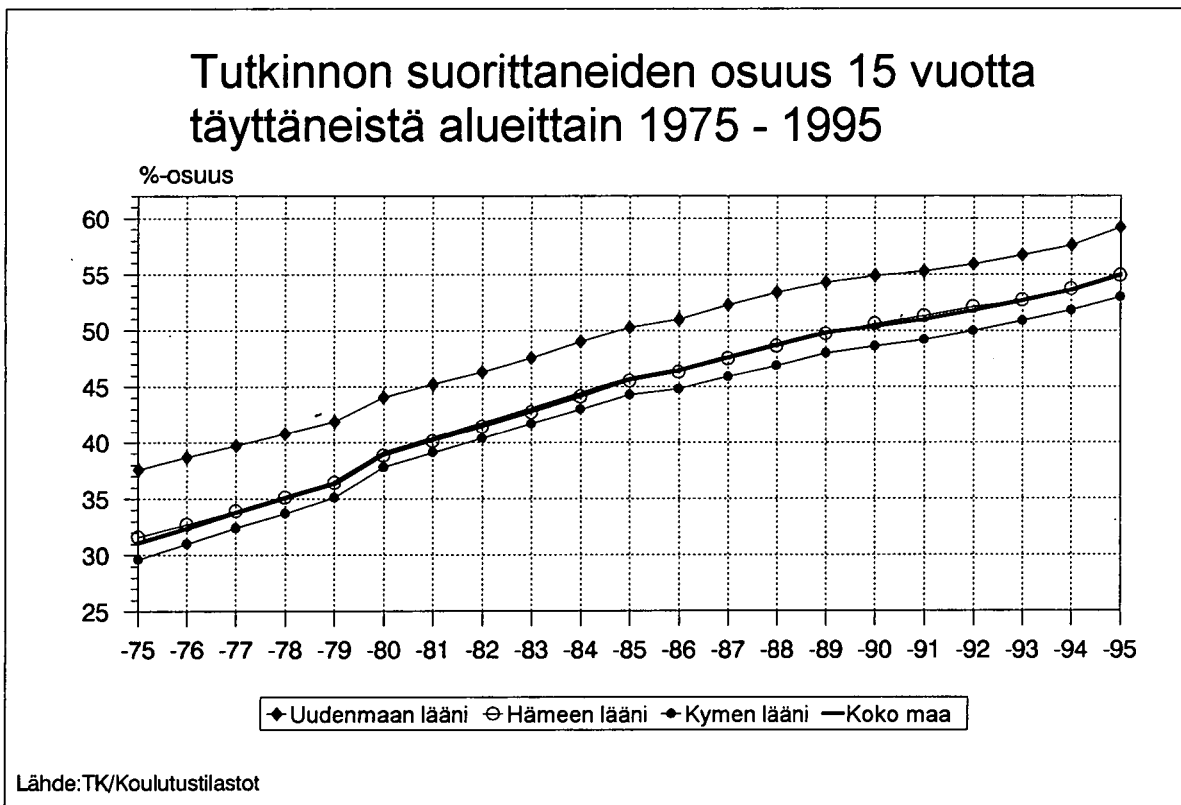
Kuva 91. Taloudellinen huoltosuhde kunnittain 1995.

KOULUTUS

Tutkinnon suorittaneiden osuus väestöstä on noussut tasaisesti koko tarkastelukauden (1975-1995). Tutkinnon suorittamisella tarkoitetaan lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa tai korkeakouluissa koulutusammattiin tai tutkintoon johtaneen koulutuksen suorittamista. Etelä-Suomen lääneissä tutkinnon suorittaneiden osuuden kasvu on ollut hyvin samansuuntainen kuin koko maassa keskimäärin. Uudenmaan läänissä vuonna 1985 puolet 15 vuotta täyttäneestä väestöstä oli tutkinnon suorittaneita. Vastaavasti Hämeen läänissä tämä osuus saavutettiin vuonna 1990 ja Kymen läänissä pari vuotta myöhemmin.

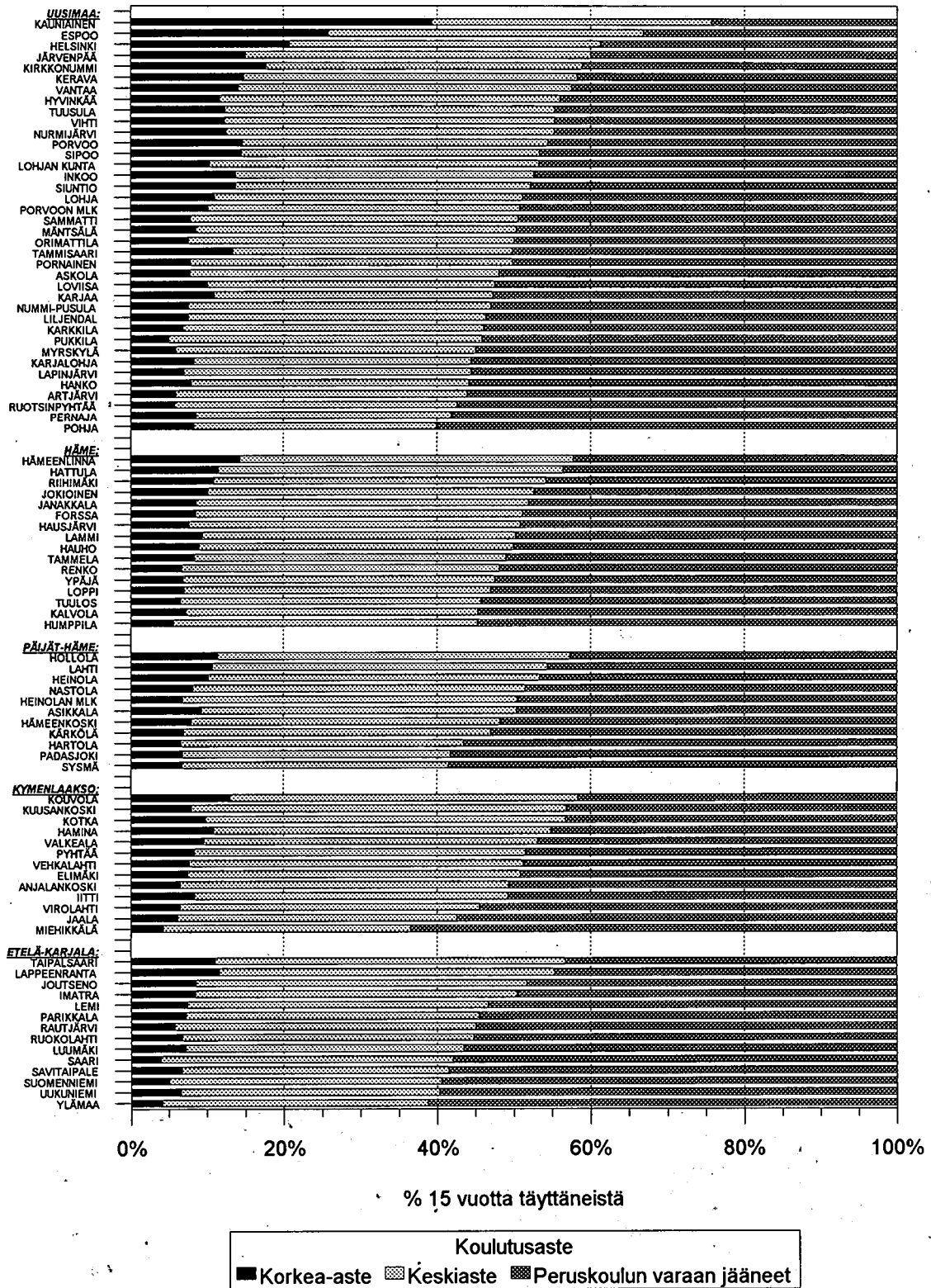
Kuntatyypeittäin tarkasteltuna tutkinnon suorittaneiden osuus on yleensä suurin kaupunkimaisissa ja pienin maaseutumaisissa kunnissa. Kymenlaakson maaseutumaisissa kunnissa tutkinnon suorittaneiden osuus on lähes samaa luokkaa kuin taajaan asutuissa kunnissa. Uudellamaalla kaupunkimaisissa kunnissa osuus on 60 % 15 vuotta täyttäneestä väestöstä. Kunnittain tarkasteltuna Kauniaisissa, Espoossa ja Helsingissä korkea-asteen tutkinnon suorittaneita oli vuonna 1995 suhteellisesti eniten. Eniten peruskoulun varaan jääneitä oli Miehikkälän, Ylämaan ja Pohjan kunnissa.

Koulutustasoa voidaan kuvata myös Tilastokeskuksessa kehitetyllä kolminumeroisella koulutustasomittaimella. Mittain osoittaa kunnan tutkintojen keskiarvon suhteutettuna väkilukuun. Mittaimen kriteerinä on koulutus aika vuosina. Mitä pitempi on koulutuksen kokonaispituus, sitä korkeampi on koulutustaso. Vuodesta 1983 vuoteen 1995 koulutustason kasvu on Etelä-Suomen kunnista ollut nopeinta Kauniaisissa, Espoossa, Helsingissä ja Siuntiossa. Vastaavasti hitainta kasvu on ollut Saaren kunnassa, Hangossa ja Suomenniemellä. Vuonna 1995 koko maan keskimääräisen koulutustason (289) ylitti Etelä-Suomessa kolmetoista kuntaa. Lisäksi Hyvinkäällä ja Vihdissä koulutustaso oli sama kuin koko maassa keskimäärin.

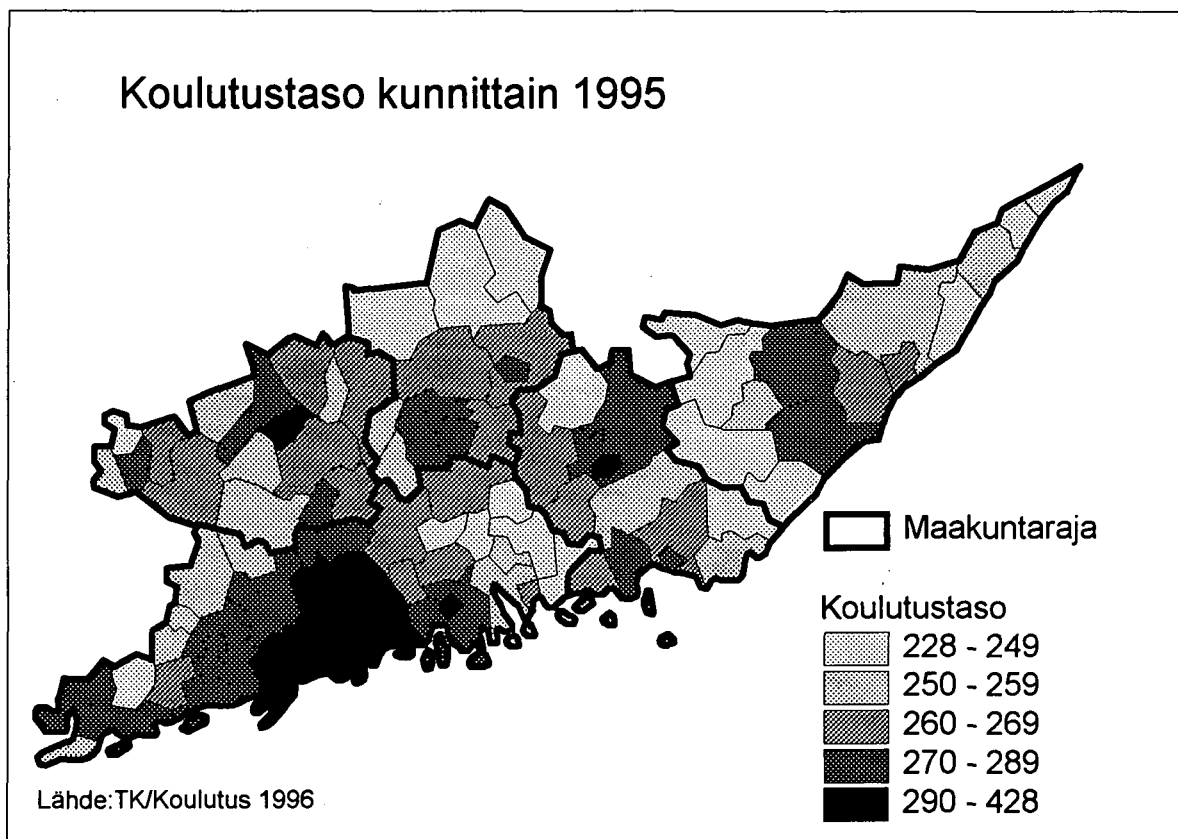

Kuva 92. Tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä alueittain 1975 - 1995.

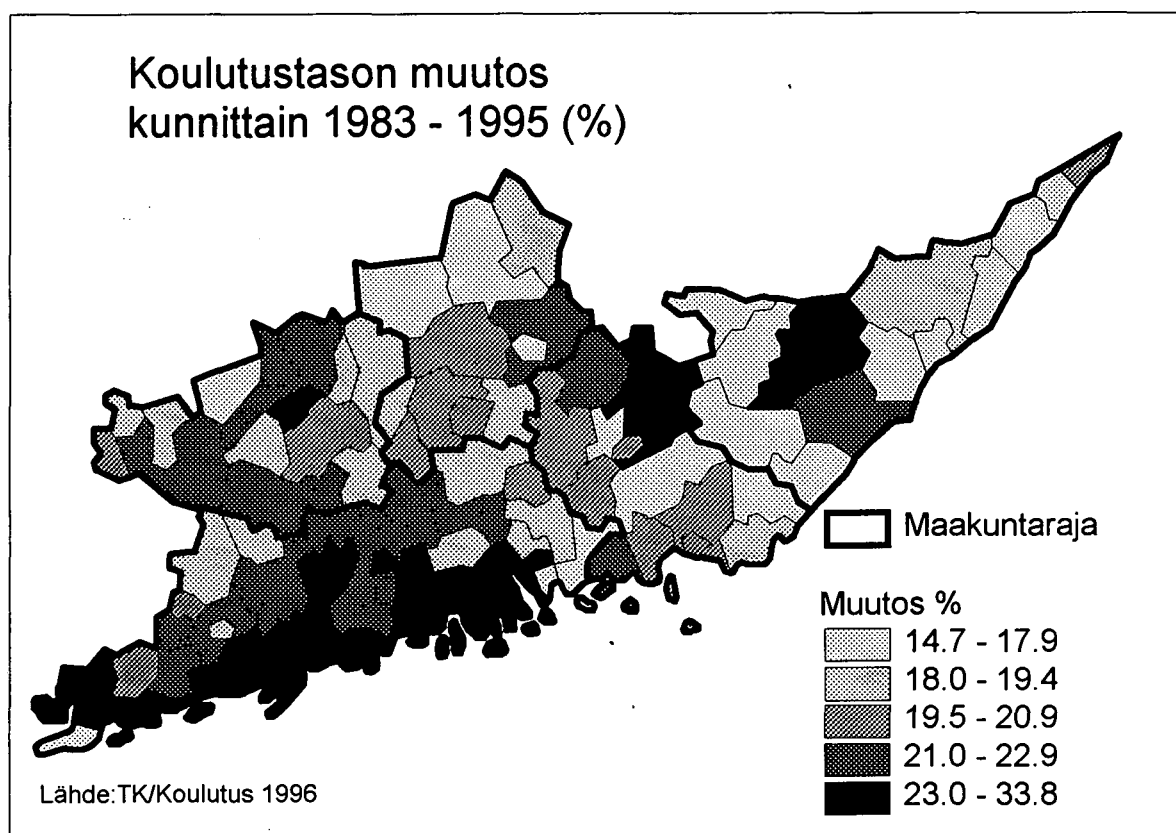
Väestön (yli 15 -vuotiaat) koulutusaste kunnittain 1995

Kuva 93. Väestön koulutusaste kunnittain 1995.

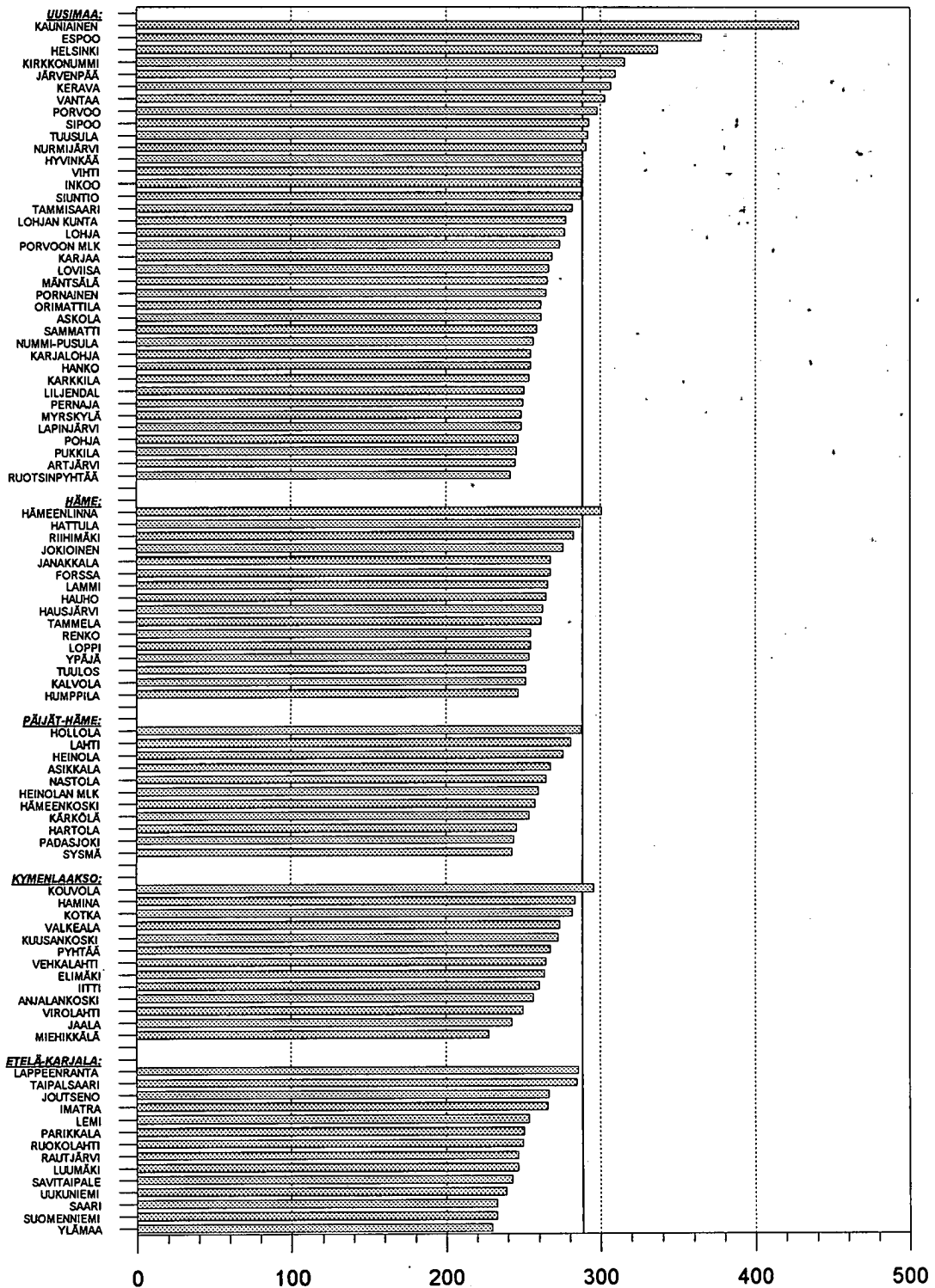
Kuva 94. Koulutustaso kunnittain 1995.

Kuva 95. Koulutustason muutos kunnittain 1983 - 1995.

Koulutustaso kunnittain 1995

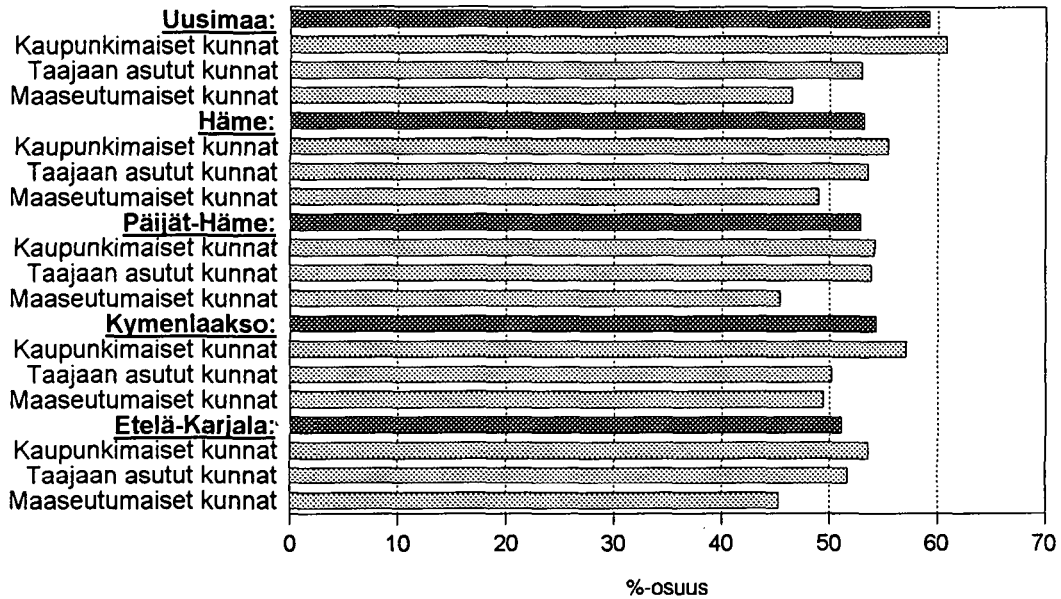
koko maa = 289

Lähde:TK/Koulutus 1996

Kuva 96. Koulutustaso kunnittain 1995.

Tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä kuntaryhmittäin 1995

Lähde: TK/Koulutus 1996

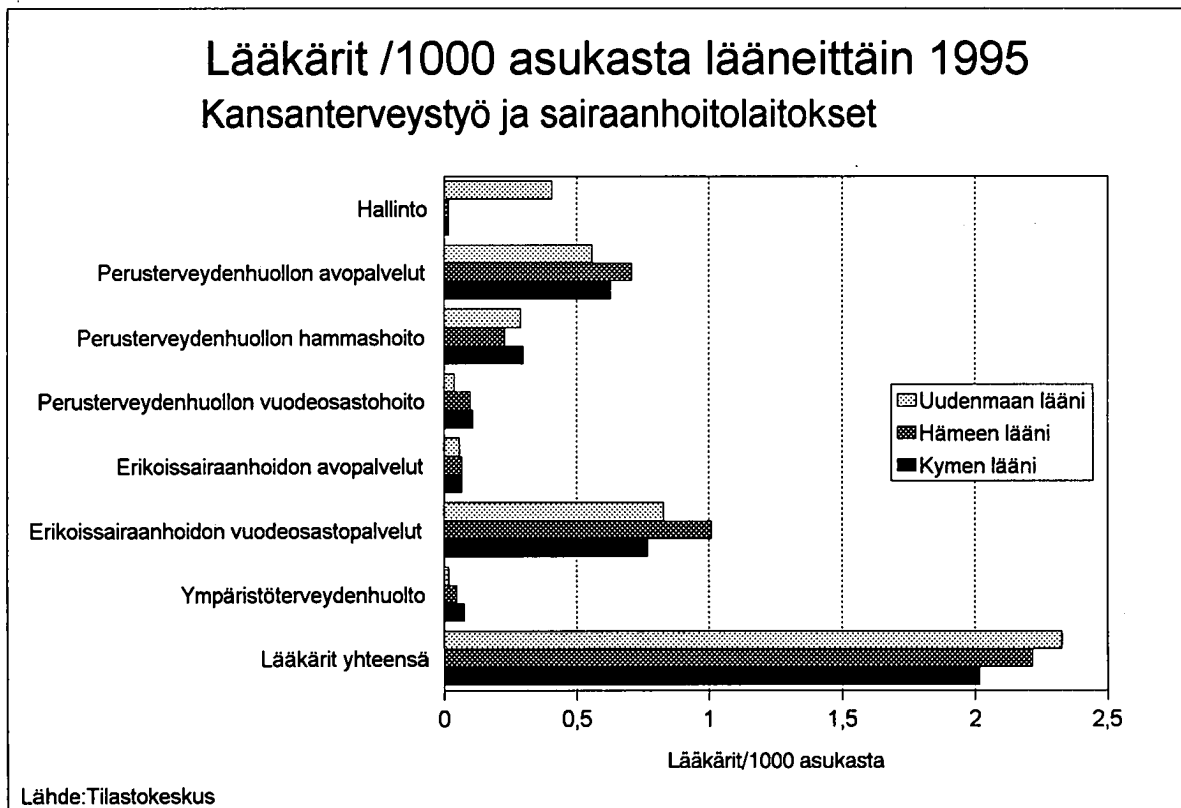
Kuva 97. Tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä kuntaryhmittäin 1995.

TERVEYS- JA SOSIAALIPALVELUT

Lääkäreiden määrä asukasta kohti on Uudenmaan läänissä suurempi kuin Hämeen ja Kymen lääneissä. Eniten lääkäreitä työskenteli vuonna 1995 erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla sekä perusterveydenhuollon avopalveluissa. Myös valtaosa koko sosiaali- ja terveystoimen henkilöstöstä työskenteli erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla. Toiseksi työllistävin sektori oli lasten päivähoido.

Sosiaali- ja terveystoimen kokonaismenot koostuvat mm. lasten päivähoido-, perusterveydenhuolto- ja erikoissairaanhoidomenoista. Kokonaismenot olivat asukasta kohti vuonna 1995 suurimmat Helsingissä, yli 12 000 markkaa. Pienimmillään nämä menot olivat Lemillä, 6 721 markkaa (myös kuva 137, sivulla 108).

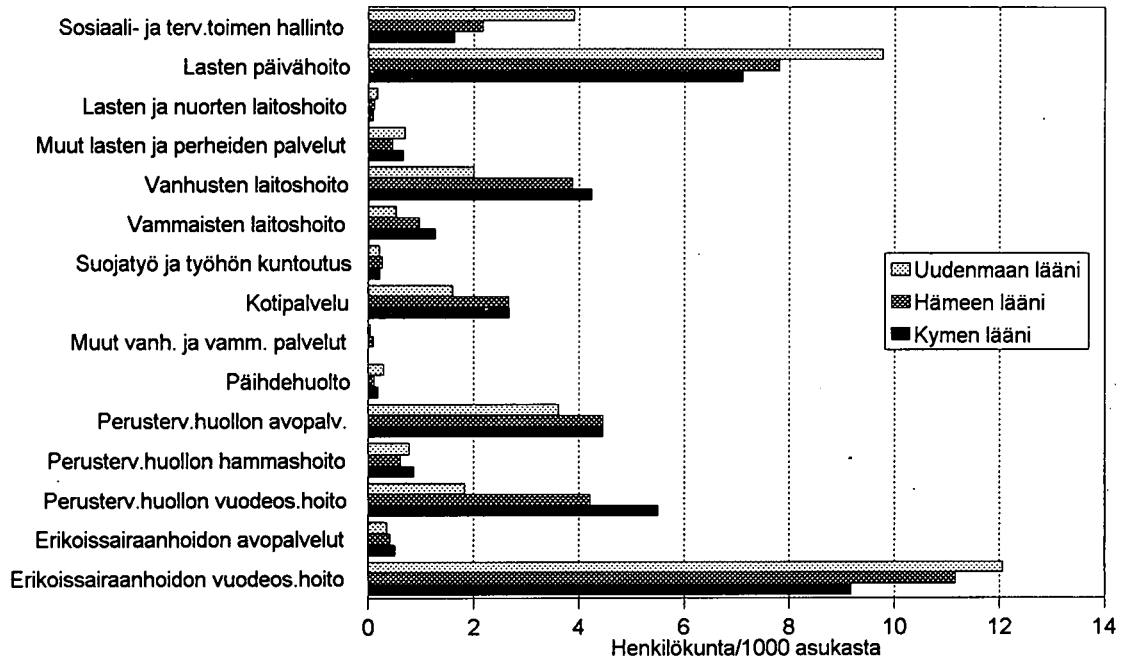
Lasten päivähoidomenot olivat suurimmat Espoossa ja pienimmät Ylämaan kunnassa. Perusterveydenhuollon menot, hammashuolto mukaanlukien, ylittivät asukasta kohti 2 500 markkaa seitsemässä Etelä-Suomen kunnassa. Suurimmillaan nämä menot olivat Hartolassa. Hammashuollon menot asukasta kohti olivat suurimmat Hauhon ja Tuuloksen kunnissa. Erikoissairaanhoidon kulut vaihtelivat Hartolan 1 728 markasta Karjaan 3 863 markkaan.

Kuva 98. Lääkärit/1000 asukasta lääneittäin 1995.

Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtävään alueittain 1995

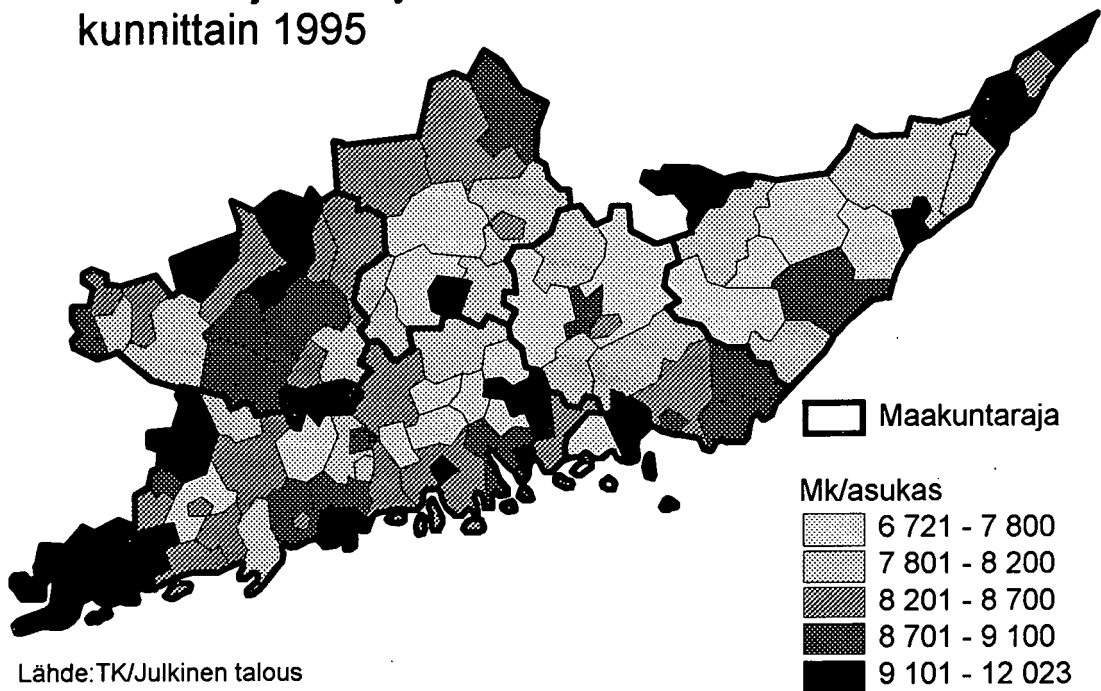
Koko- ja osa-aikainen kuukausipalkkainen henkilöstö

Lähde:Tilastokeskus

Kuva 99. Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtävään alueittain 1995.

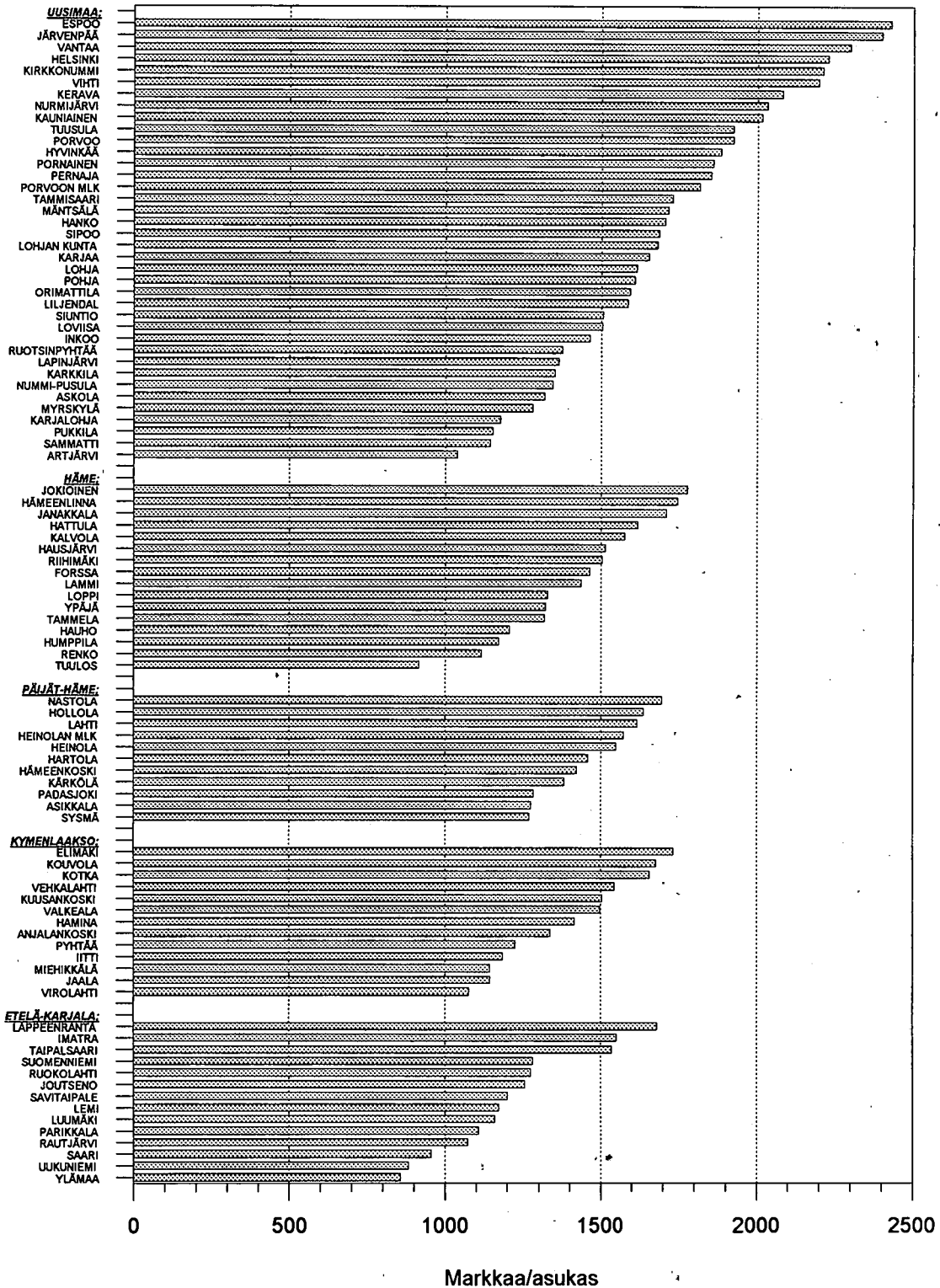
Sosiaali- ja terveystoimen menot kunnittain 1995

Lähde:TK/Julkinen talous

Kuva 100. Sosiaali- ja terveystoimen menot kunnittain 1995 (mk/asukas).

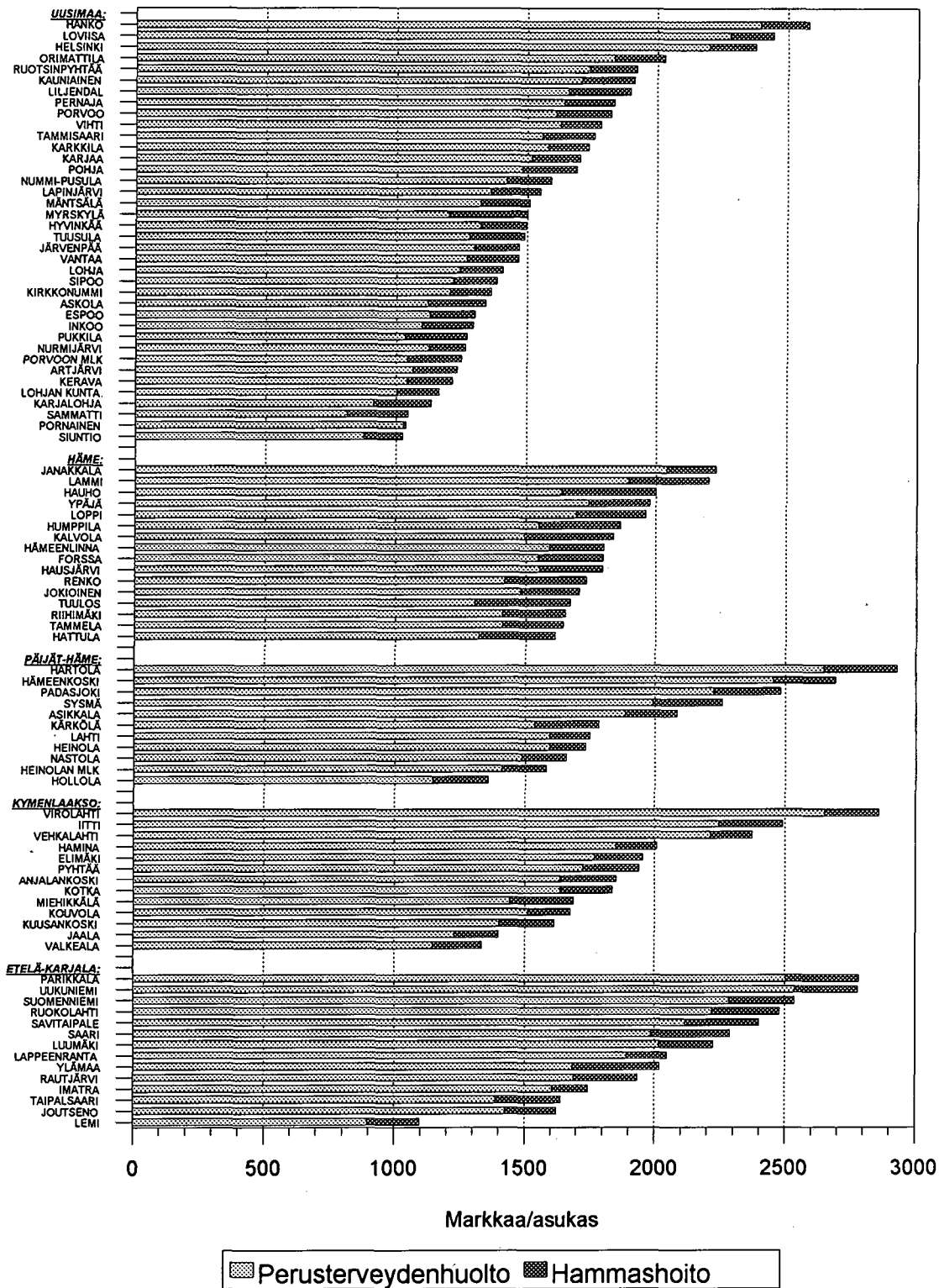
Lasten päivähoiton menot kunnittain 1995 (markkaa/asukas)

Lähde:TK/Julkinen talous

Kuva 101. Lasten päivähoiton menot kunnittain 1995 (mk/asukas).

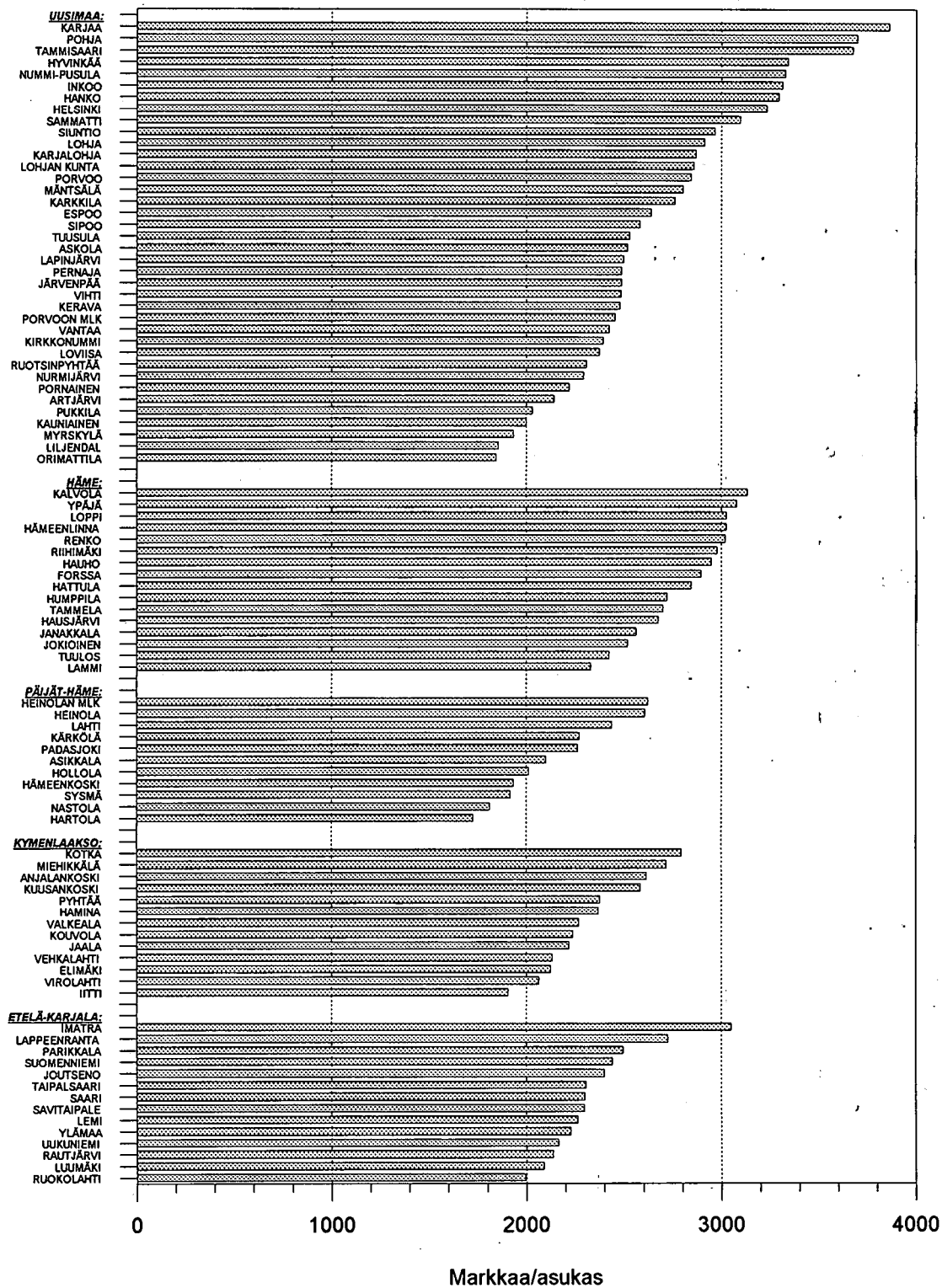
Perusterveyden- ja hammashuollon menot kunnittain 1995 (markkaa/asukas)

Lähde:TK/Julkinen talous

Kuva 102. Perusterveyden- ja hammashuollon menot kunnittain 1995 (mk/asukas).

Erikoissairaanhoidon menot kunnittain 1995 (markkaa/asukas)

Lähde:TK/Julkinen talous

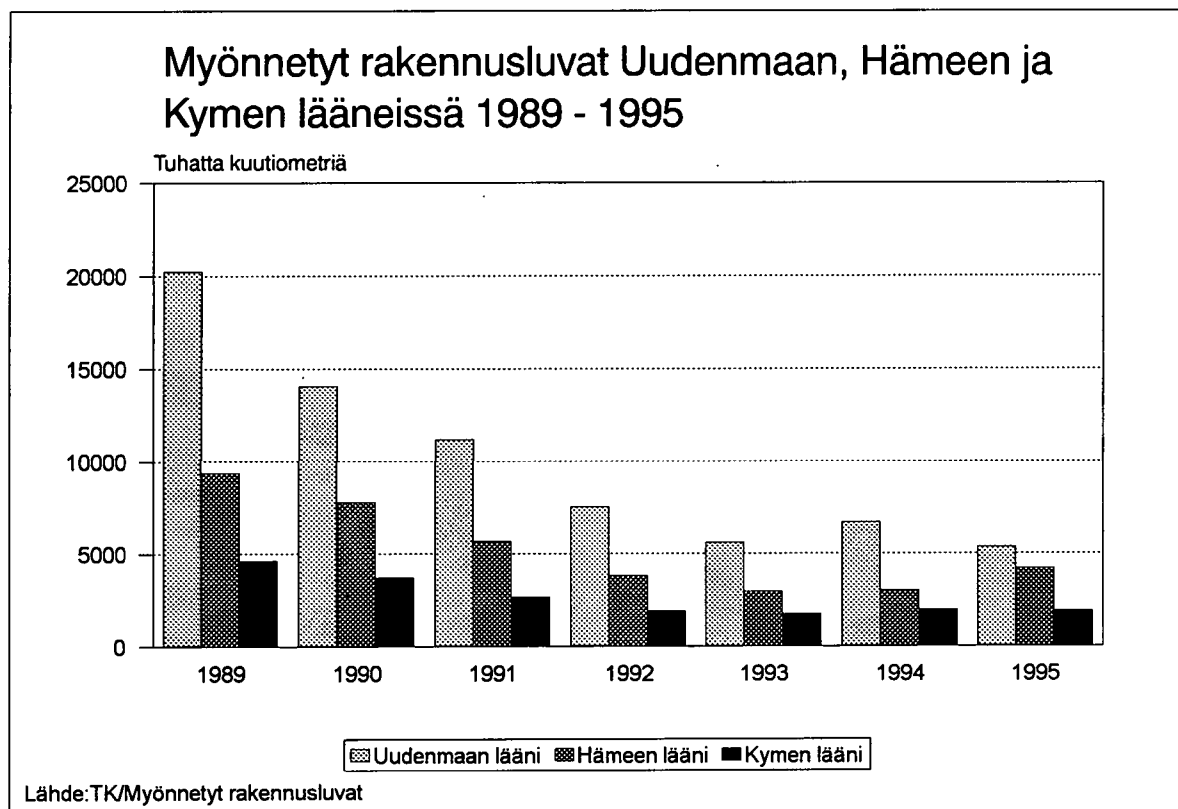
Kuva 103. Erikoissairaanhoidon menot kunnittain 1995 (mk/asukas).

RAKENTAMINEN JA ASUMINEN

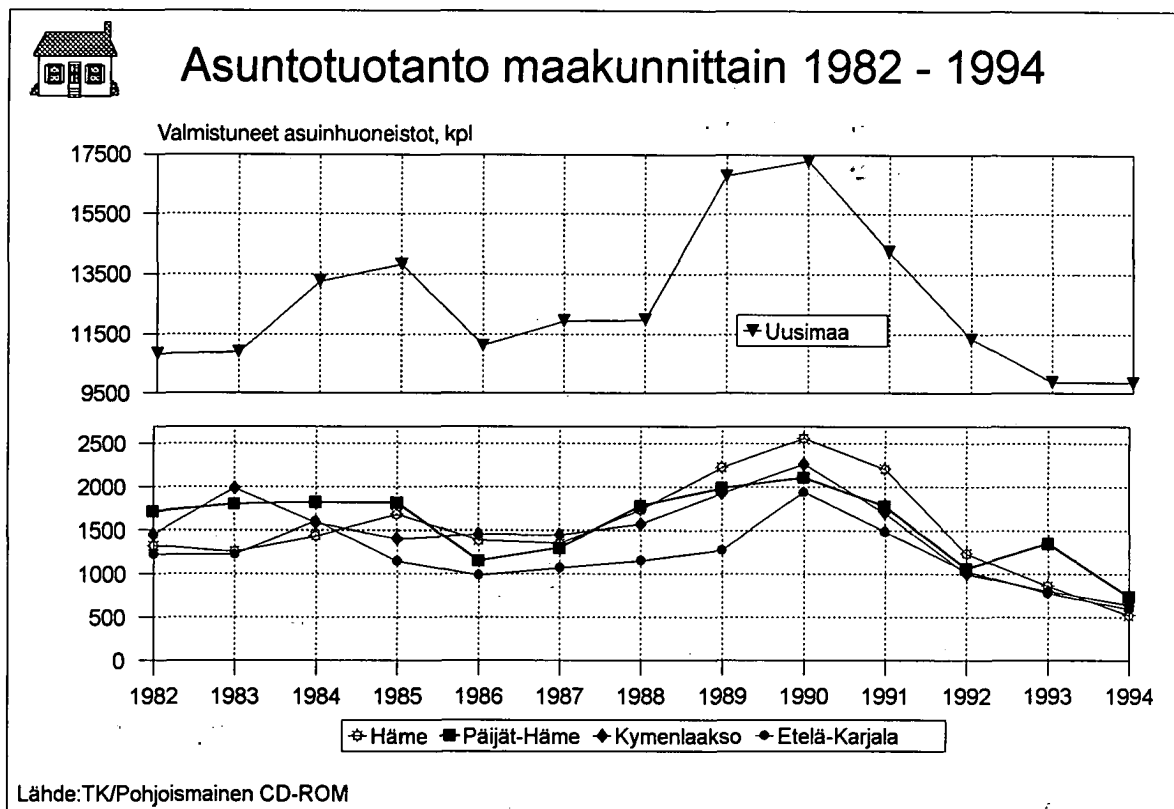
Myönnettyjen rakennuslupien yhteinen rakennustilavuus on laskenut Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä 1990 -luvun ajan. Tämä lasku näyttäisi kuitenkin pysähtyneen parin viimeisen vuoden aikana. Asuntotuotanto saavutti huippunsa vuonna 1990. Uudellamaalla, Hämeessä, Päijät-Hämeessä, Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa se oli vuonna 1994 alhaisemmalla tasolla kuin kaksitoista vuotta aiemmin. Kunnittain tarkasteltuna asuntoja tuotettiin vuonna 1994 suhteellisesti eniten Vantaalla ja Espoossa. Näissä kaupungeissa, Järvenpään ja Keravan ohella, on Etelä-Suomen nuorin rakennuskanta. Vanhin se on Ypäjällä, jossa keskimääräinen valmistumisvuosi on 1954.

Asuntojen hintojen kehitys on tasaantunut 1980- ja 1990 -lukujen taitteen huippuvuosista kaikilla tarkastelualueilla. Hintakehitys on ollut vuodesta 1993 suhteellisen tasaista. Kalleimmat neliöhinnat asunnoista maksettiin vuonna 1995 Kauniaisissa. Keskimäärin halvimmat ne olivat Tuuloksen kunnassa. Usean kunnan alueella asuntokauppoja tehtiin alle 5, joten hintatietoa näiden kuntien osalta ei ole saatavissa. Suurimmat asunnot vuonna 1994 olivat Kauniaisissa, Pornaisissa ja Siuntiossa, pienimmät taas Helsingissä ja Lahdessa.

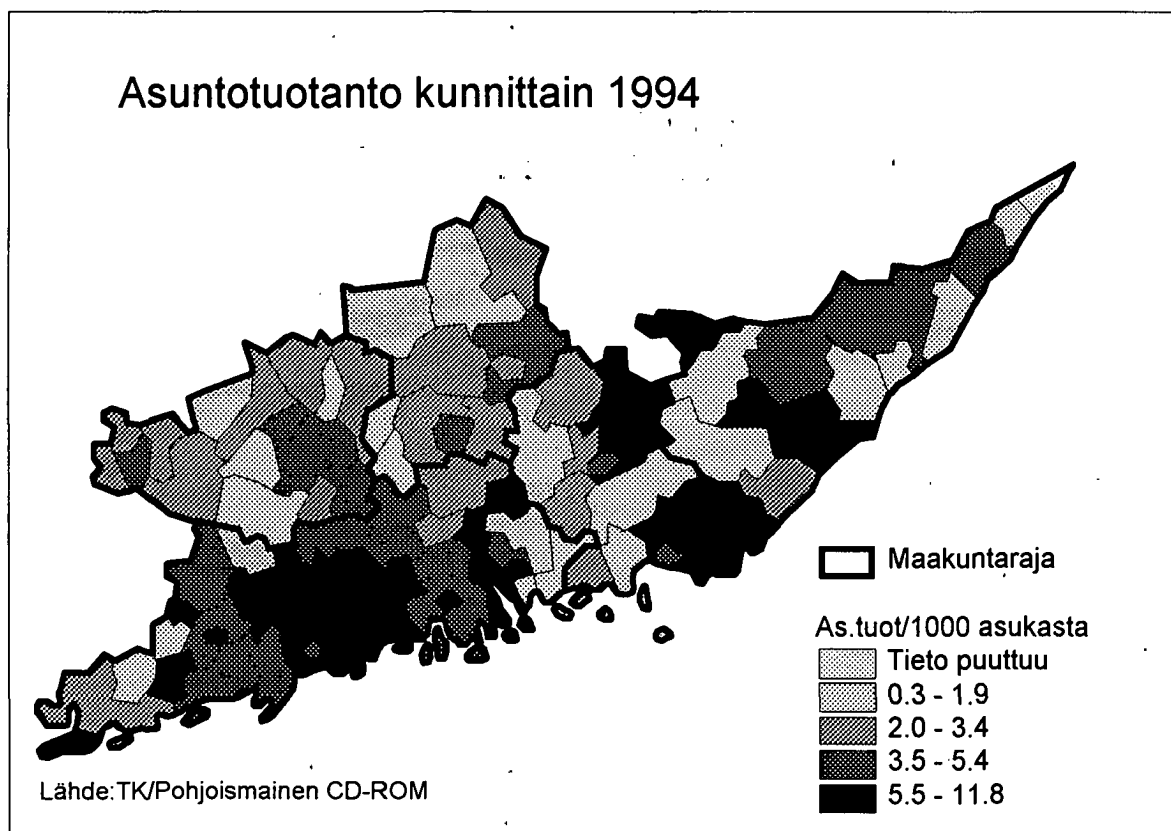
Kaikista Suomen kunnista Tammissaarella oli toiseksi eniten (4171 kpl) kesämökkejä vuonna 1995. Asukasluvuun suhteutettuna kesämökkejä oli Etelä-Suomessa eniten Suomenniemellä. Kauniaisissa tämä suhde oli pienin. Myös kesäasukkaiden määrä suhteessa kunnan vakituisiin asukkaisiin oli suurin Suomenniemellä ja pienin Kauniaisissa, Helsingissä ja Kouvolassa.

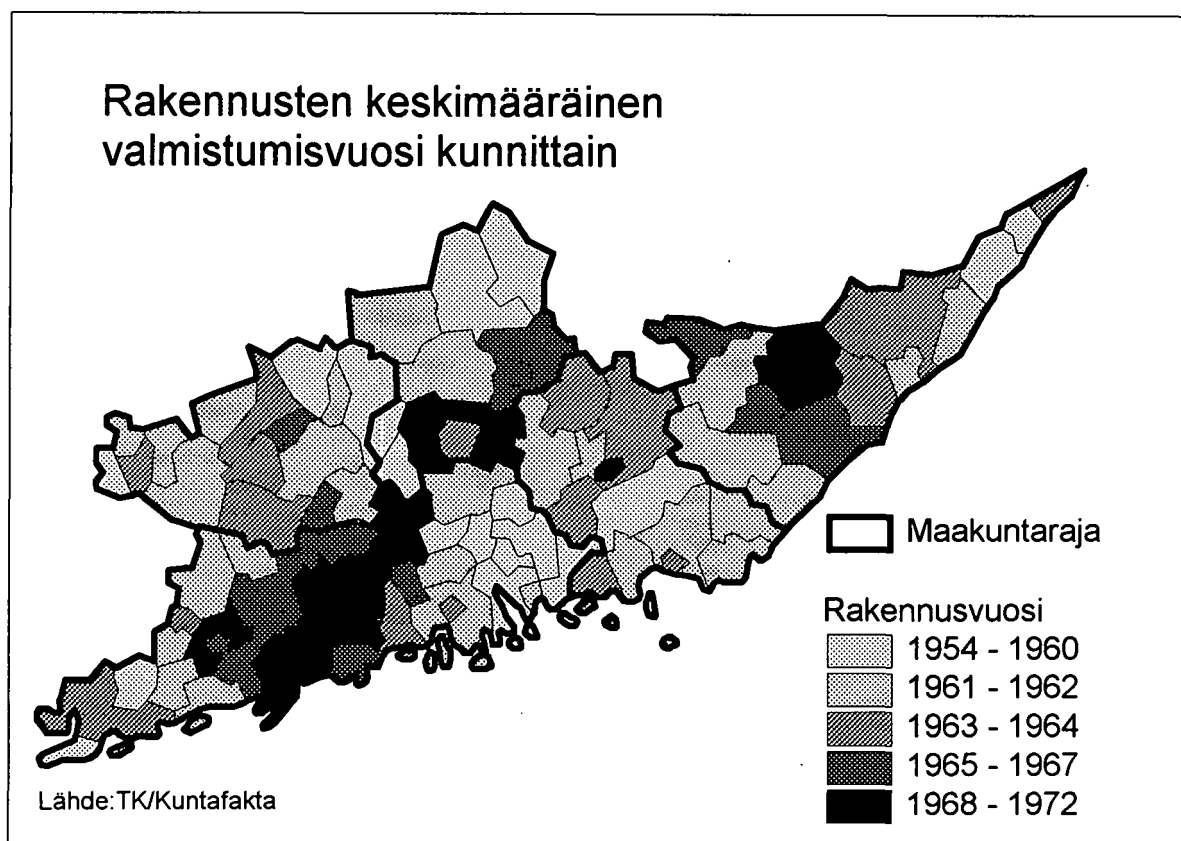
Kuva 104. Myönnetyt rakennusluvut Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä 1989 - 1995.

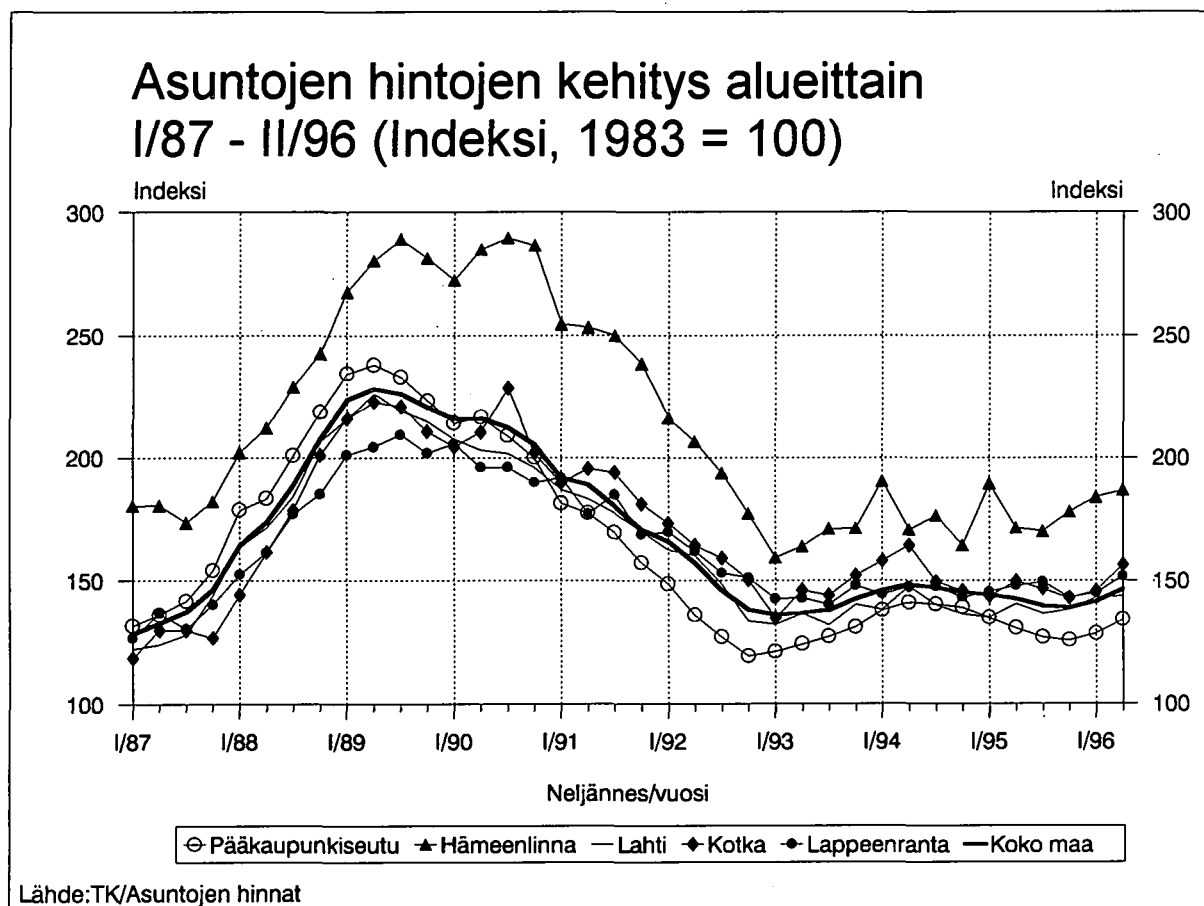
Kuva 105. Asuntotuotanto maakunnittain 1982 - 1994.

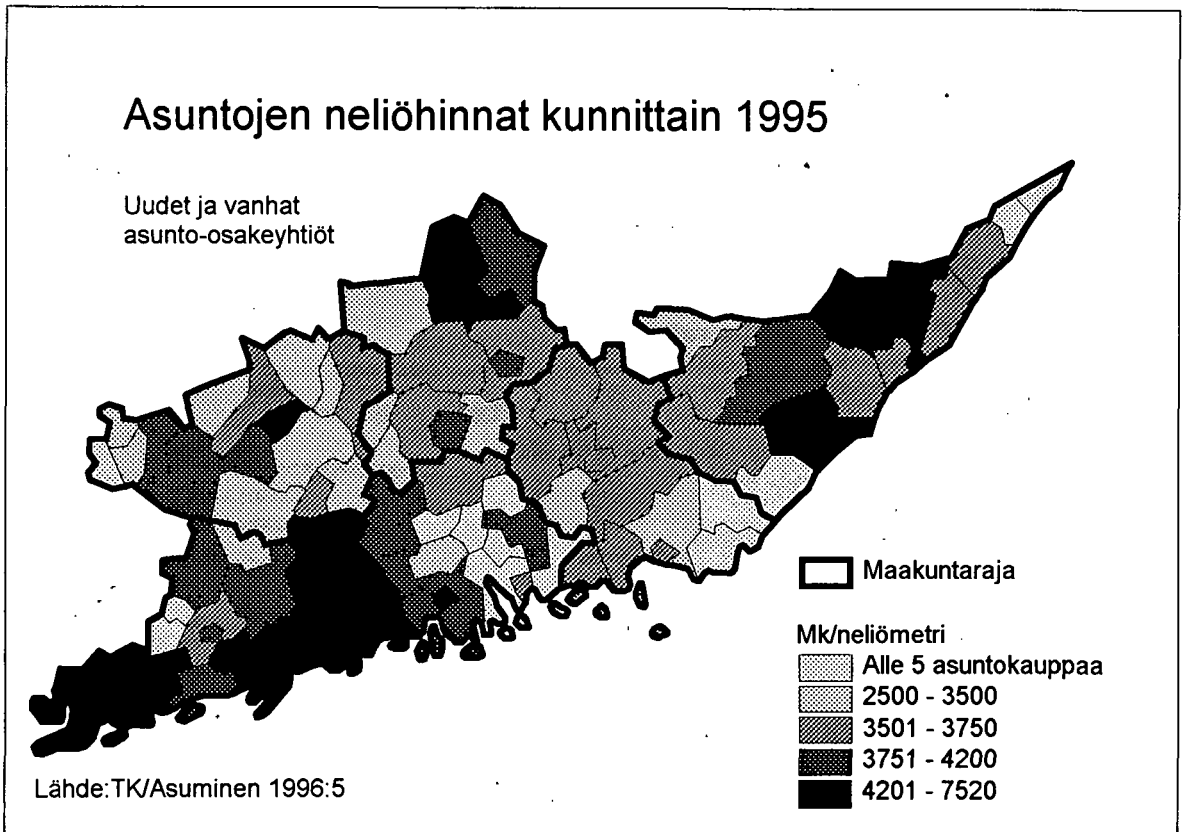
Kuva 106. Asuntotuotanto kunnittain 1994.

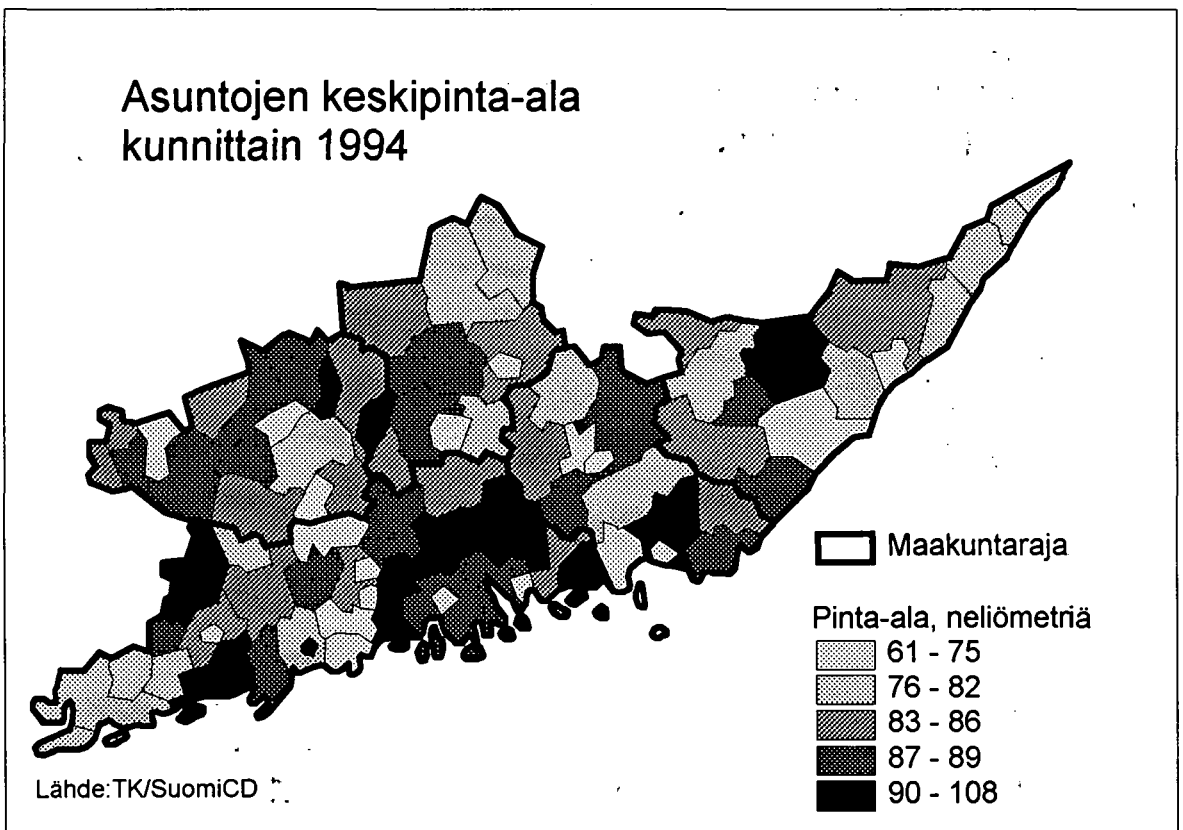
Kuva 107. Rakennusten keskimääräinen valmistumisvuosi kunnittain.

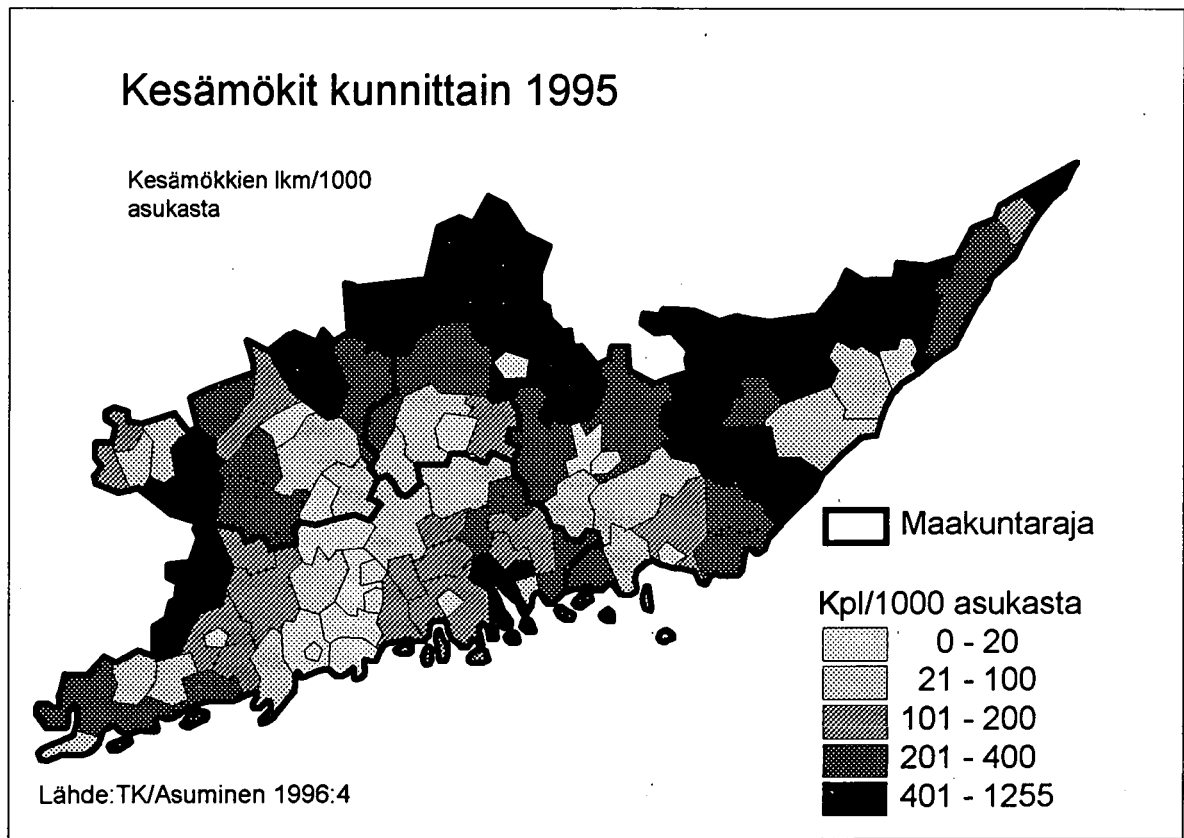
Kuva 108. Asuntojen hintojen kehitys alueittain 1987 - 1996.

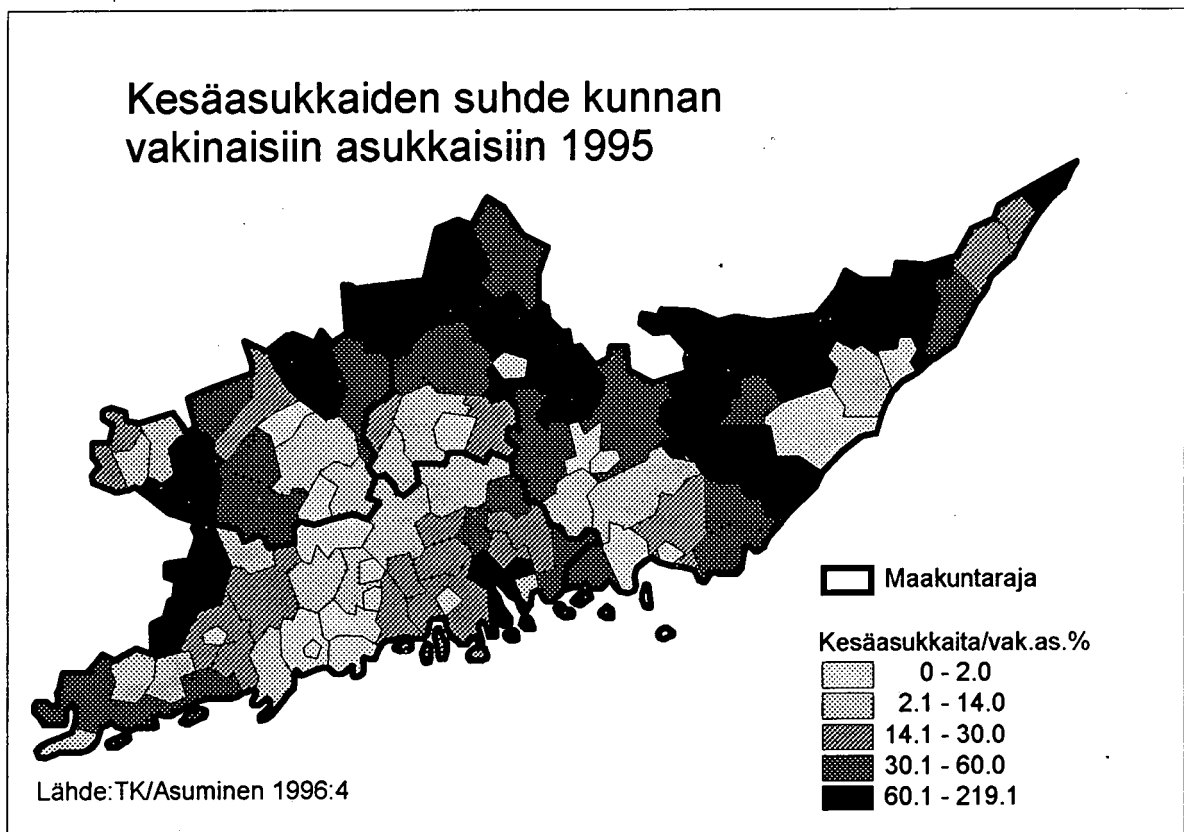
Kuva 109. Asuntojen neliöhinnat kunnittain 1995.

Kuva 110. Asuntojen keskipinta-ala kunnittain 1994.

Kuva 111. Kesämökki kunnittain 1995.

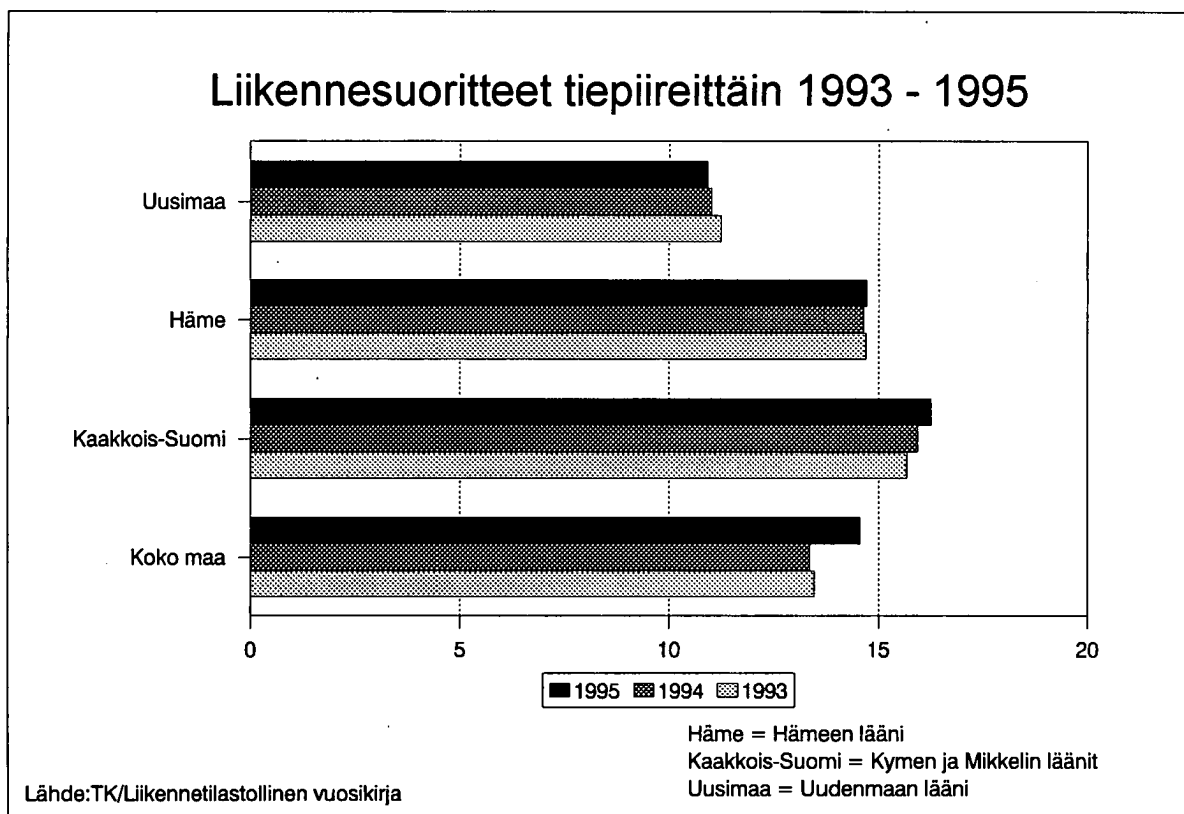

Kuva 112. Kesäasukkaiden suhde kunnan vakinaisiin asukkaisiin 1995.

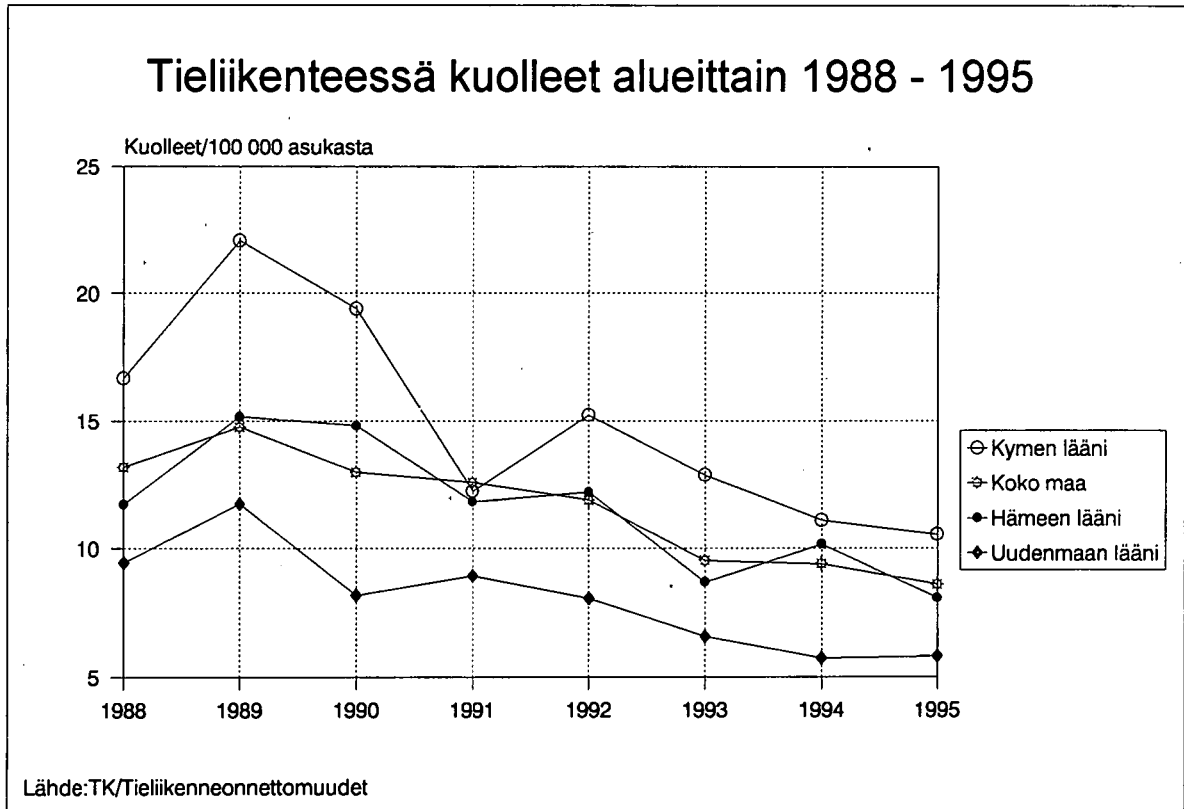
LIIKENNE

Asukasta kohti lasketut liikennesuoritteet (autokm/vrk/as) ovat lisääntyneet koko maassa vuodesta 1993 vuoteen 1995. Myös Kaakkois-Suomen tiepiirin (Kymen ja Mikkelin läänit) alueella liikennesuoritteet kasvoivat. Hämeen tiepiirin (Hämeen lääni) alueella ne ovat pysyneet samansuuruisina. Uudenmaan tiepiirin alueella liikennesuoritteet ovat laskeneet kolmen vuoden tarkasteluvälillä. Tieliikenteessä kuolleiden määrä on kahdeksan viimeisen vuoden aikana ollut laskussa. Eniten henkilöautoja tuhatta asukasta kohti vuonna 1995 oli Sammatin kunnassa ja vähiten Helsingissä.

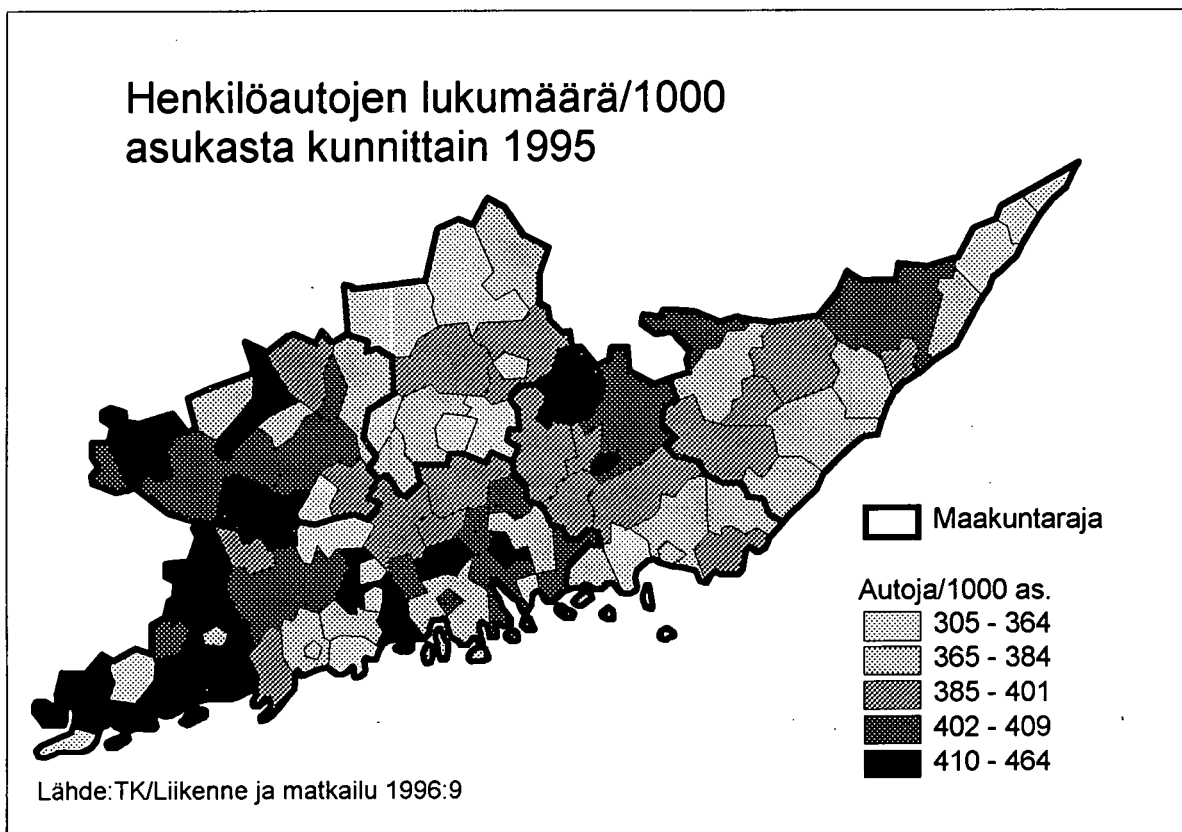
Suomen vilkkain lentoasema on Helsinki-Vantaa, siellä kotimaan liikenteen matkustajien määrät olivat suurimmillaan vuonna 1990. Helsinki-Vantaan lentoasemalle saapui tuolloin yli 1 200 000 kotimaanliikenteen matkustajaa. Matkustajamäärät ovat kääntyneet uudelleen nousuun vuodesta 1993 lähtien. Lappeenrannassa saapuneita matkustajia oli eniten vuonna 1989, jolloin niitä oli yli 30 000. Vuonna 1995 Helsinki-Vantaan lentokentälle saapui yli 1 000 000 ja Lappeenrannan lentokentälle vähän yli 15 000 matkustajaa.

Kuva 113. Liikennesuoritteet tiepiireittäin 1993 - 1995.

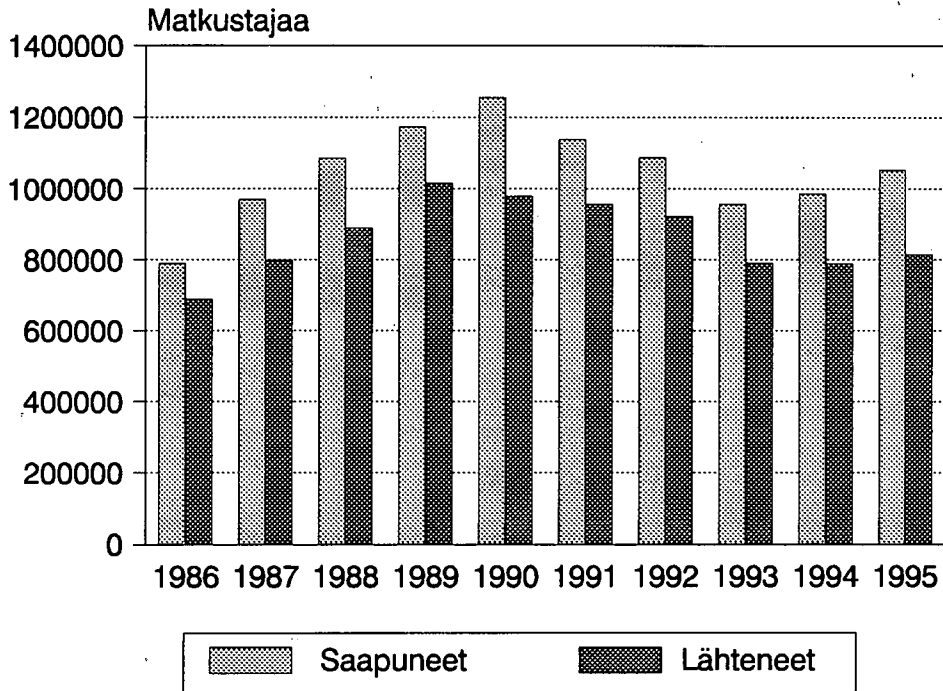
Kuva 114. Tieliikenteessä kuolleet alueittain 1988 - 1995.

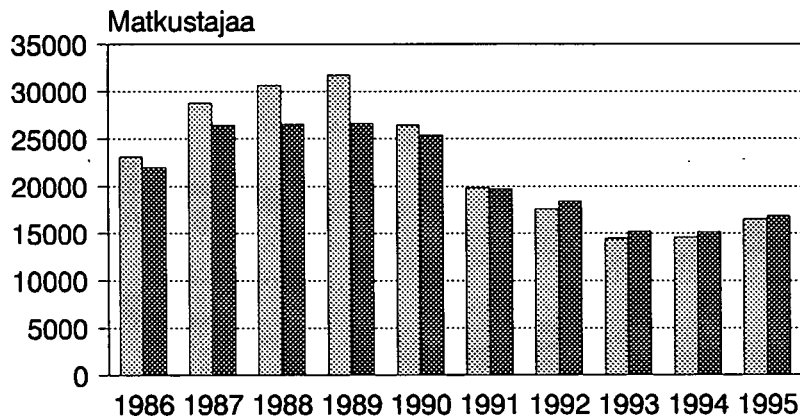
Kuva 115. Henkilöautojen lukumäärä kunnittain 1995.

Kotimaan lentoliikenne Etelä-Suomen suurimmilla asemilla 1986 - 1995

Helsinki-Vantaan lentoasema

Lappeenrannan lentoasema

Lähde:TK/Liikennetilastollinen vuosikirja 1987-1995

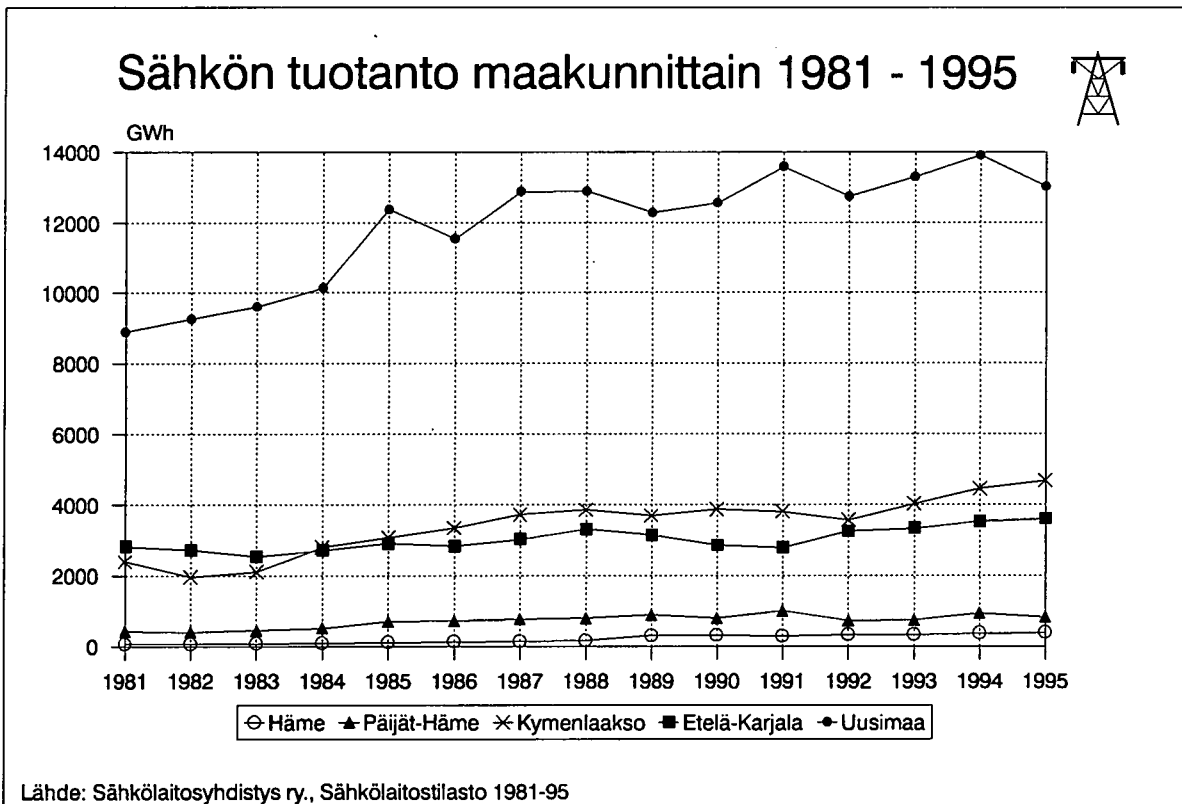
Kuva 116. Kotimaan lentoliikenne Etelä-Suomen suurimmilla lentoasemilla 1986 - 1995.

ENERGIAHUOLTO

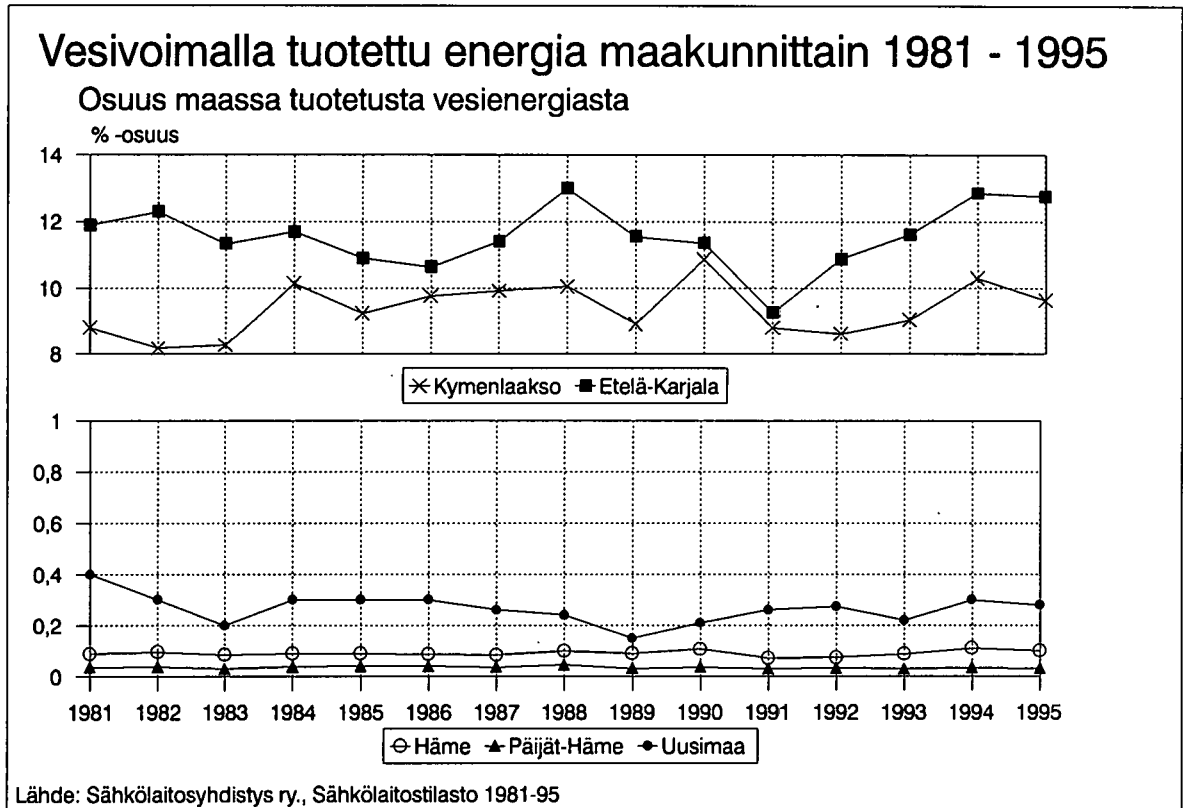
Sähköntuotanto on pysytellyt suhteellisen samantasoisena viimeisen viidentoista vuoden aikana Hämeessä ja Päijät-Hämeessä. Vastaavana ajankohtana sähköntuotanto on kasvanut jyrkimmin Uudellamaalla. Siellä tuotetaan yli 20 % koko maan sähköntuotannosta. Vastaavasti muiden Etelä-Suomen maakuntien osuus jää alle kymmenen prosentin. Osuus maassa tuotetusta vesivoimaenergiasta on Etelä-Suomen maakunnista suurin Etelä-Karjalassa (12.7 %). Uudenmaan, Hämeen ja Päijät-Hämeen osuudet jäävät alle puolen prosentin.

Sähkön kulutus on kasvanut tasaisesti tarkastelualueilla. Nopeimmin sähkönkulutus on kasvanut Uudellamaalla, jossa sähköä myös kulutetaan eniten. Kunnittaisessa tarkastelussa yksityinen sähkönkulutus oli suurin Karjalohjalla ja pienin Ylämaalla vuonna 1995.

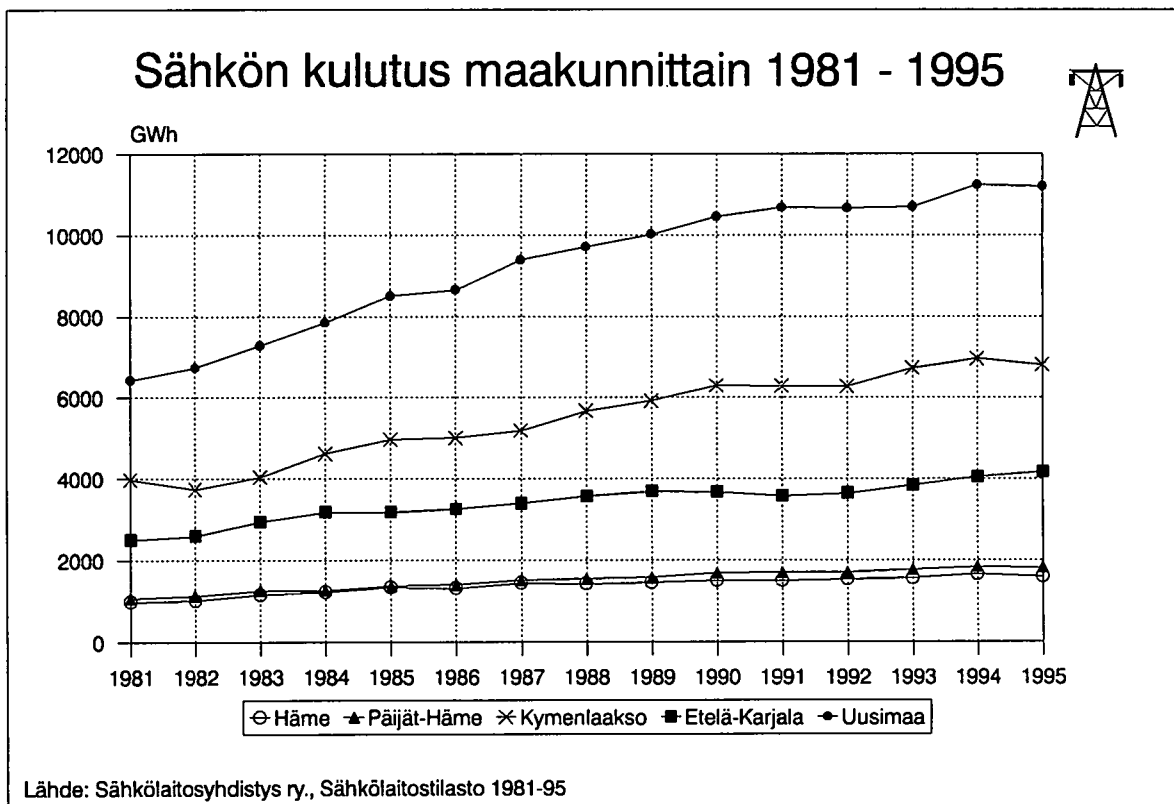
Sähköomavaraisuus on suurin Uudellamaalla, jossa se oli vuonna 1995 yli 100 %. Vastaavasti sähköomavaraisuus on pienin Hämeessä.

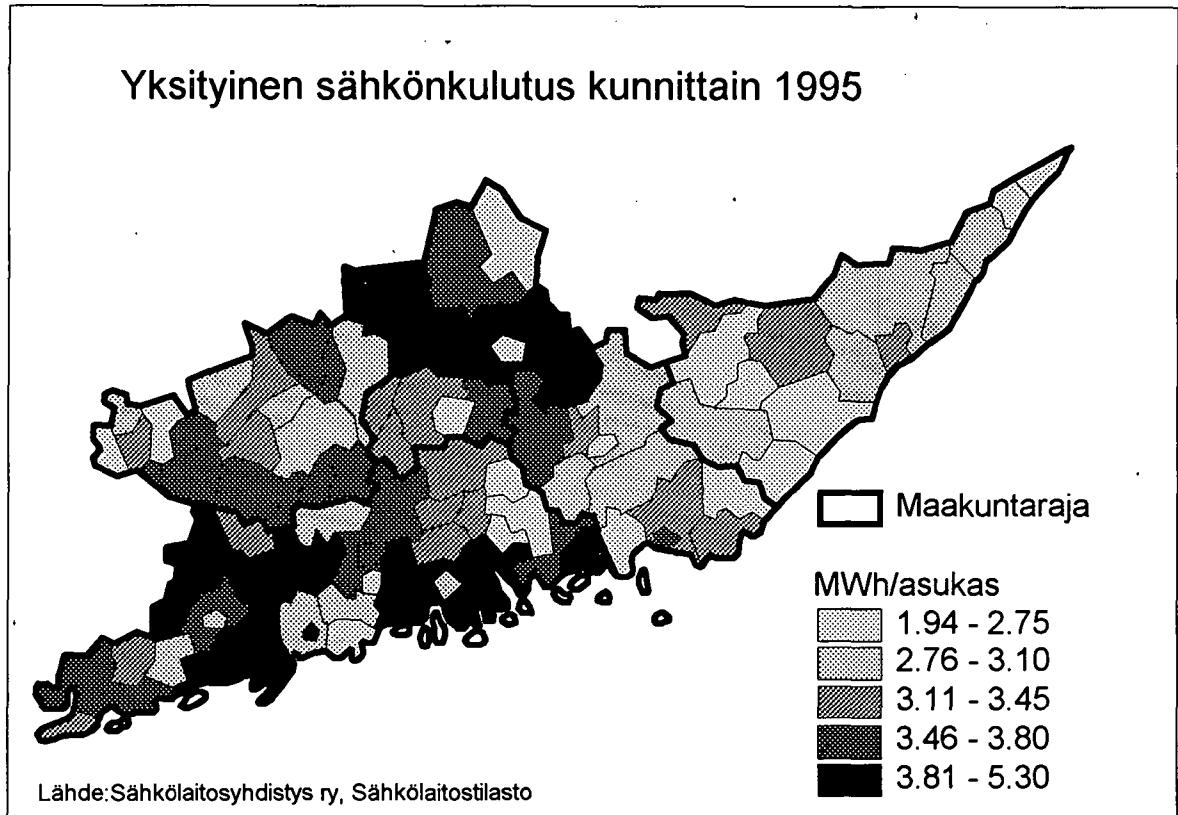
Kuva 117. Sähkön tuotanto maakunnittain 1981 - 1995.

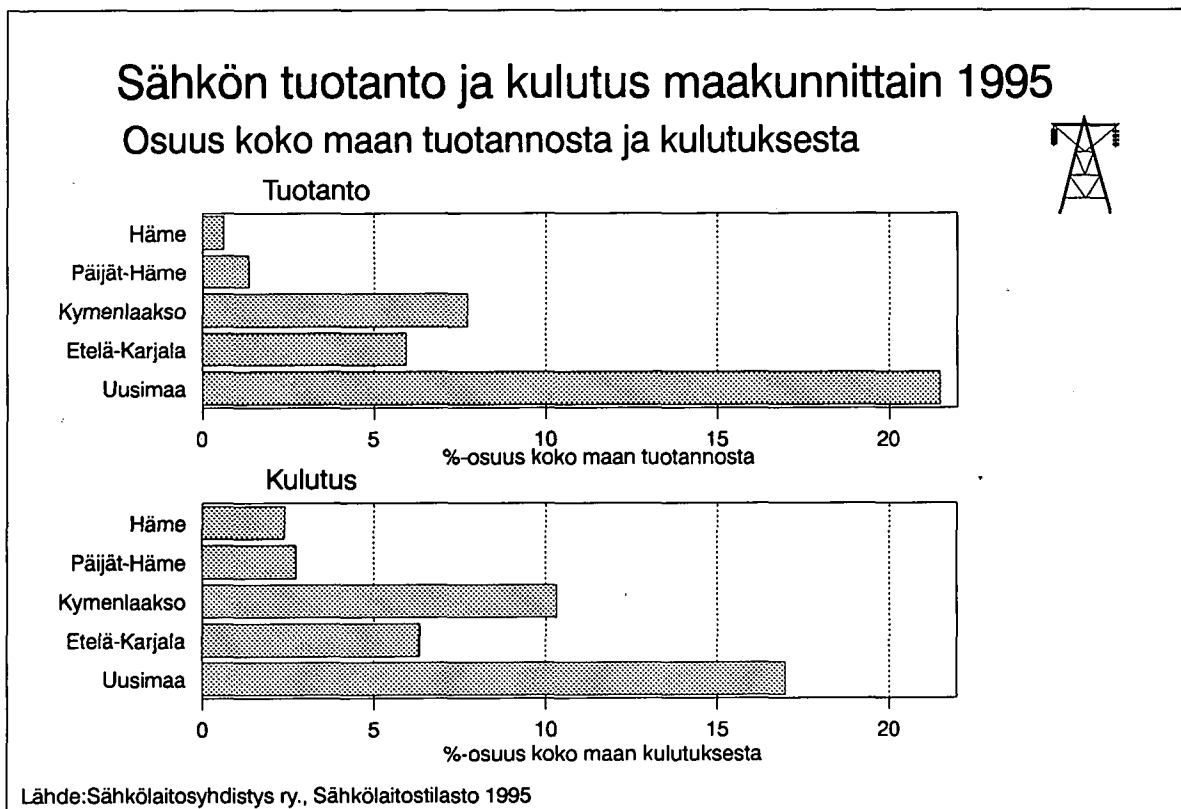
Kuva 118. Vesivoimalla tuotettu energia maakunnittain 1981 - 1995.

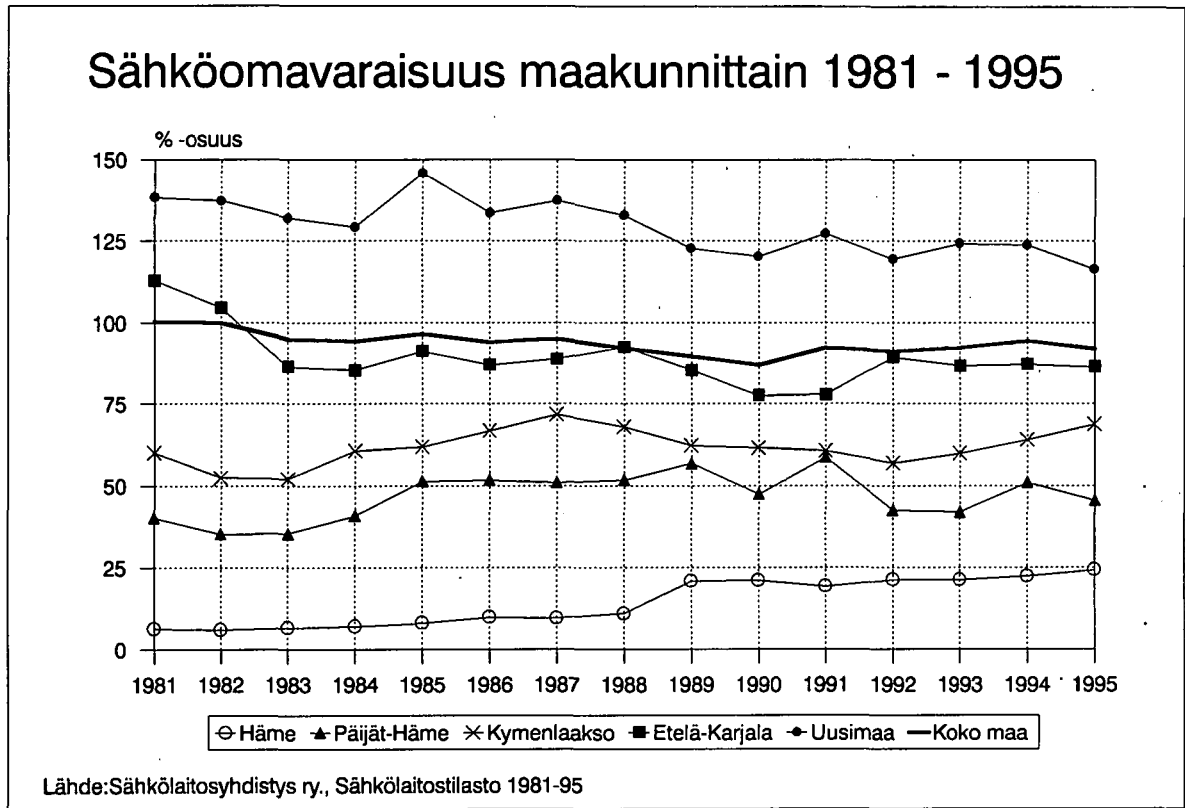
Kuva 119. Sähkön kulutus maakunnittain 1981 - 1995.

Kuva 120. Yksityinen sähkönkulutus kunnittain 1995.

Kuva 121. Sähkön tuotanto ja kulutus maakunnittain 1995.

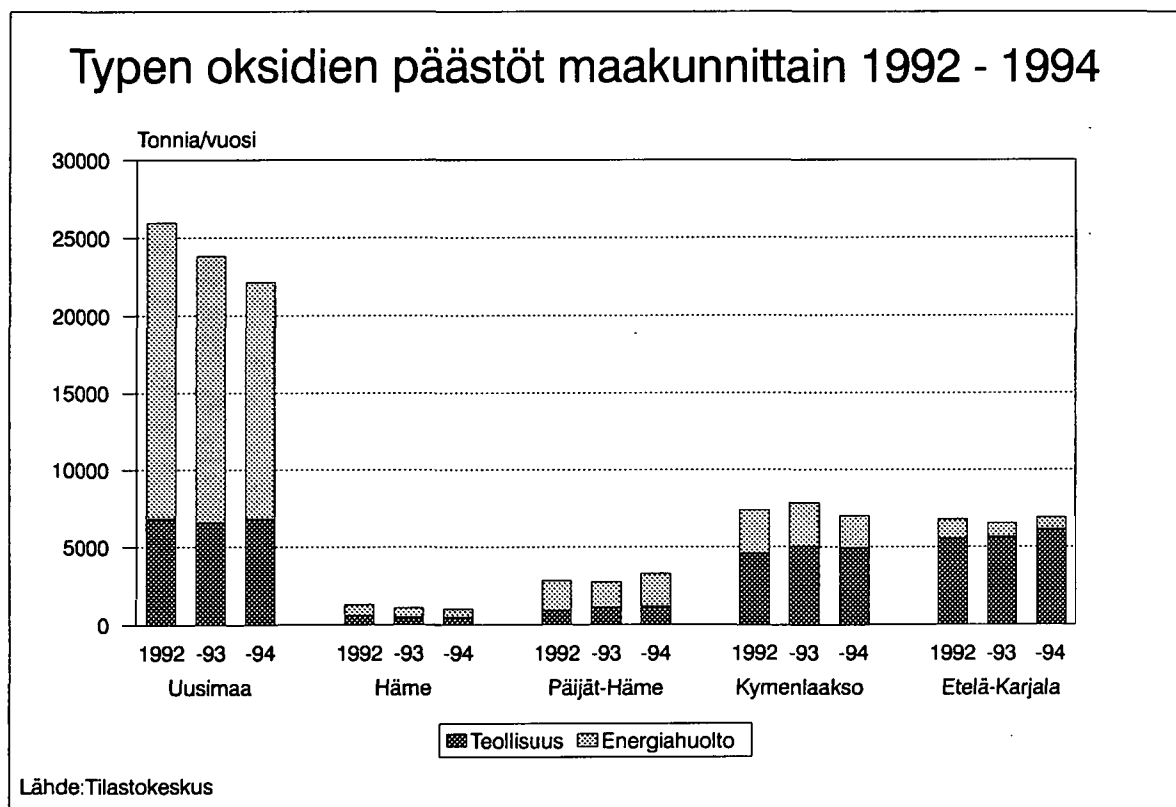
Kuva 122. Sähköomavaraisuus maakunnittain 1981 - 1995.

YMPÄRISTÖN TILA

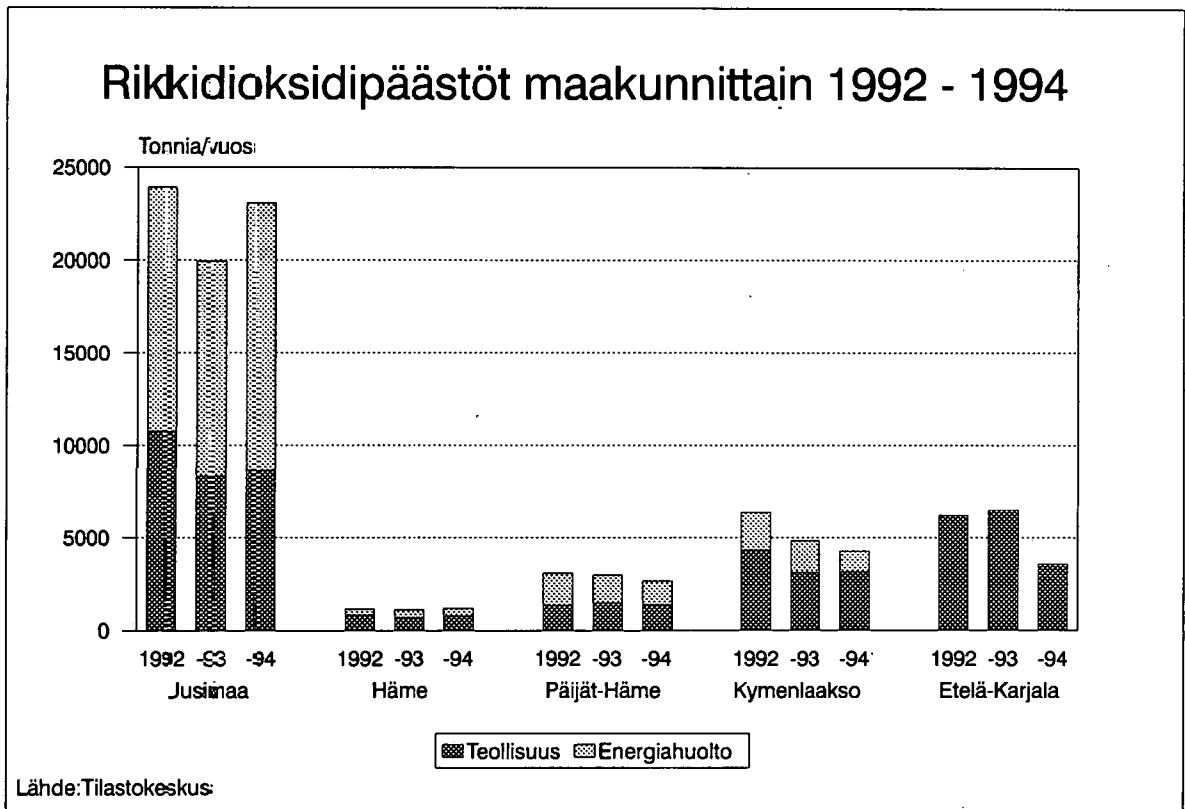
Typen oksidien päästöt ovat laskeneet Uudellamaalla vuodesta 1992 vuoteen 1994. Tämä on aiheutunut etenkin teollisuuspäästöjen laskusta, sillä energianhuollon päästöt ovat pysyneet kutakuinkin samana. Päijät-Hämeessä ja Etelä-Karjalassa on vastaavana ajankohtana typen oksidipäästöissä tapahtunut pienoista kasvua. Rikkidioksidipäästöt ovat vähentyneet Päijät-Hämeessä, Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa. Vuonna 1993 rikkidioksidipäästöt hetkellisesti laskivat Uudellamaalla. Hiukkaspäästöt ovat rajuimmin laskeneet kolmen vuoden aikana Etelä-Karjalassa. Hämeen maakunnassa päästötilanne on pysytellyt ennallaan koko kolmen vuoden tarkastelujakson ajan.

Kunnittaisessa tarkastelussa on huomioitu vain ilmoitusvelvolliset laitokset, jos niitä on kunnassa vähintään kolme. Etelä-Suomessa vain 29 kuntaa täyttää tämän kriteerin. Vuonna 1995 rikkidioksidi- ja typen oksidipäästöt olivat suurimmat Helsingissä. Suurimmat hiukkaspäästöt olivat Imatralla.

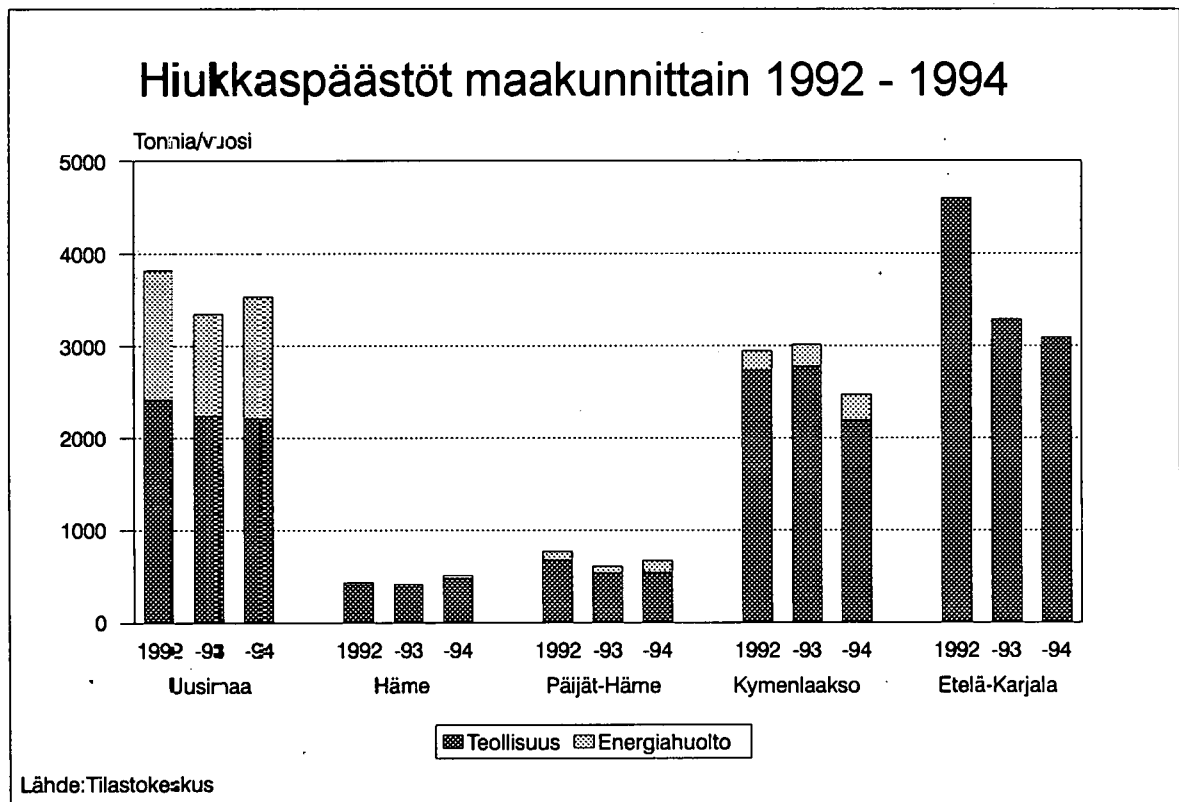
Etelä-Suomen alueella sijaitsee 7 kansallispuistoa ja 2 luonnonpuistoa. Suurin kansallispuisto on Tammissaaren saariston puisto. Vuonna 1996 syyskuussa perustettiin Kymenlaaksoon uusi kansallispuisto, Valkmusa. Karjalohjalla ja Padasjoella sijaitsevat Etelä-Suomen ainoat luonnonpuistot.

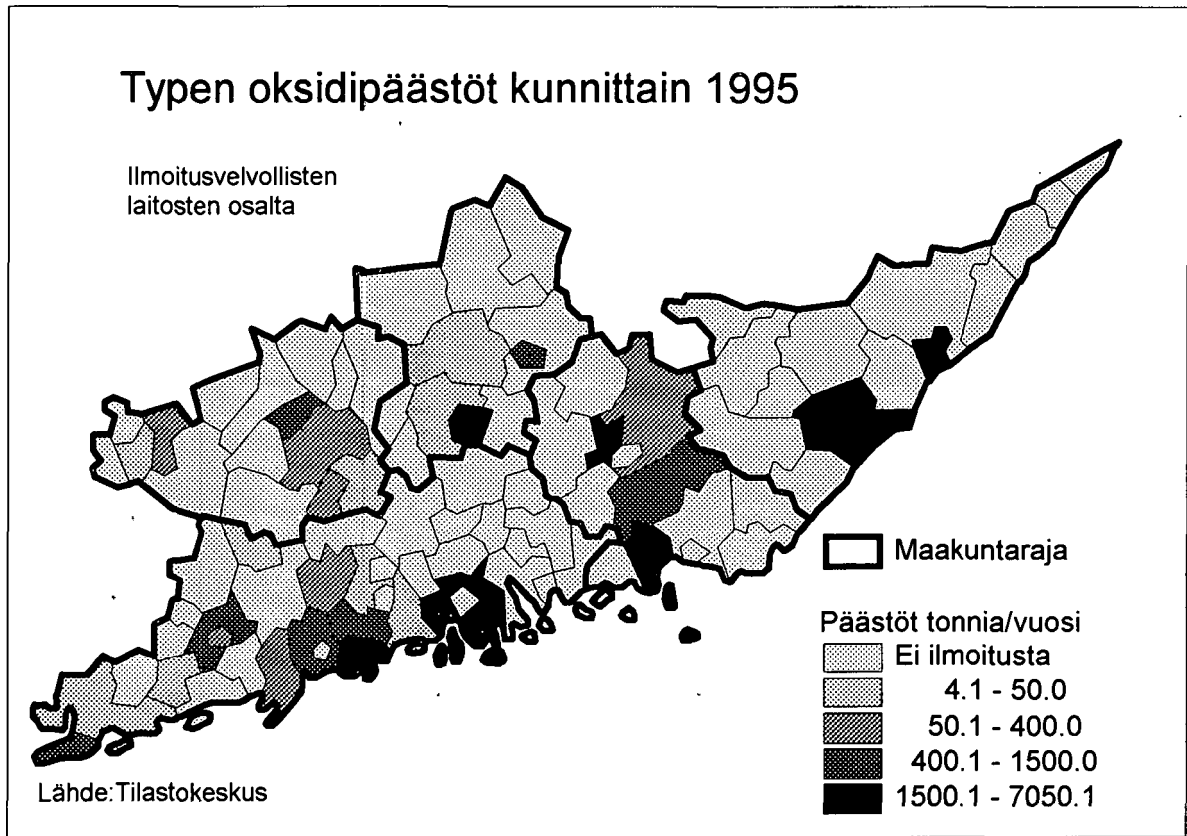
Kuva 123. Typen oksidien päästöt maakunnittain 1992 - 1994.

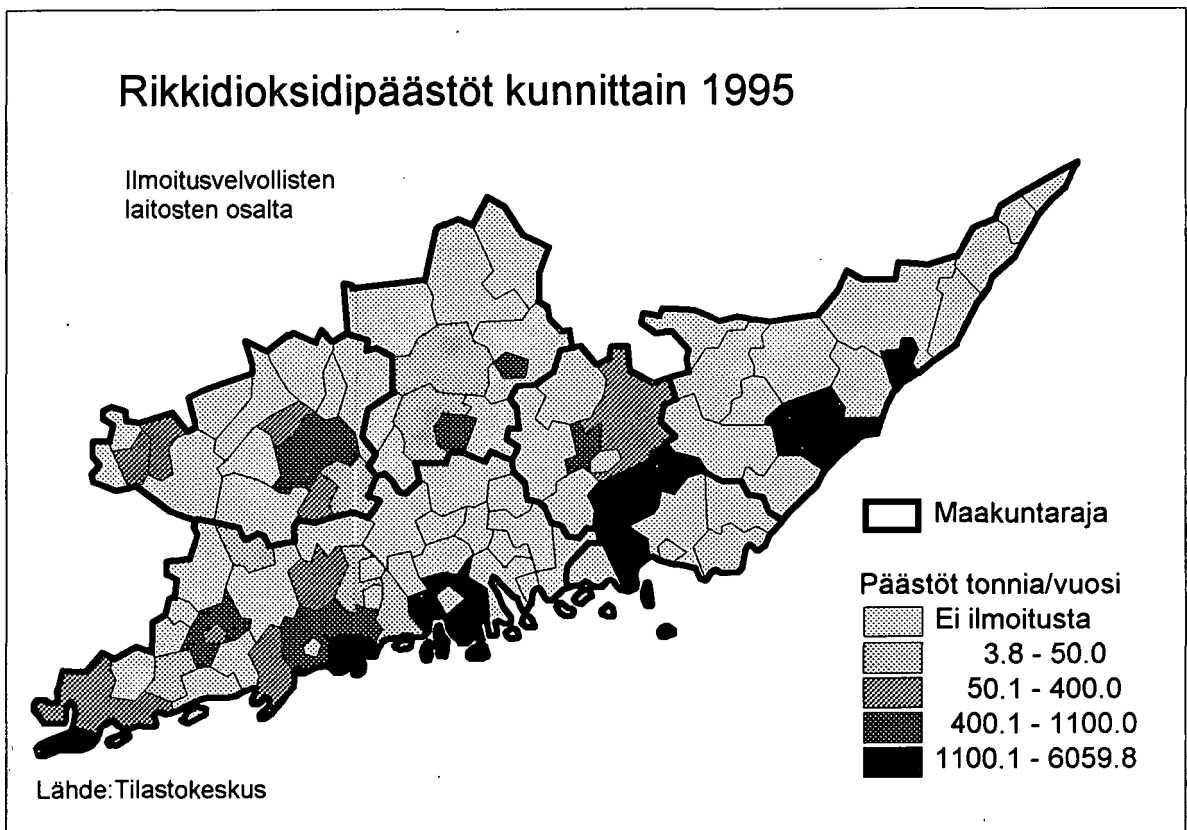
Kuva 124. Rikkidioksidipäästöt maakunnittain 1992 - 1994.

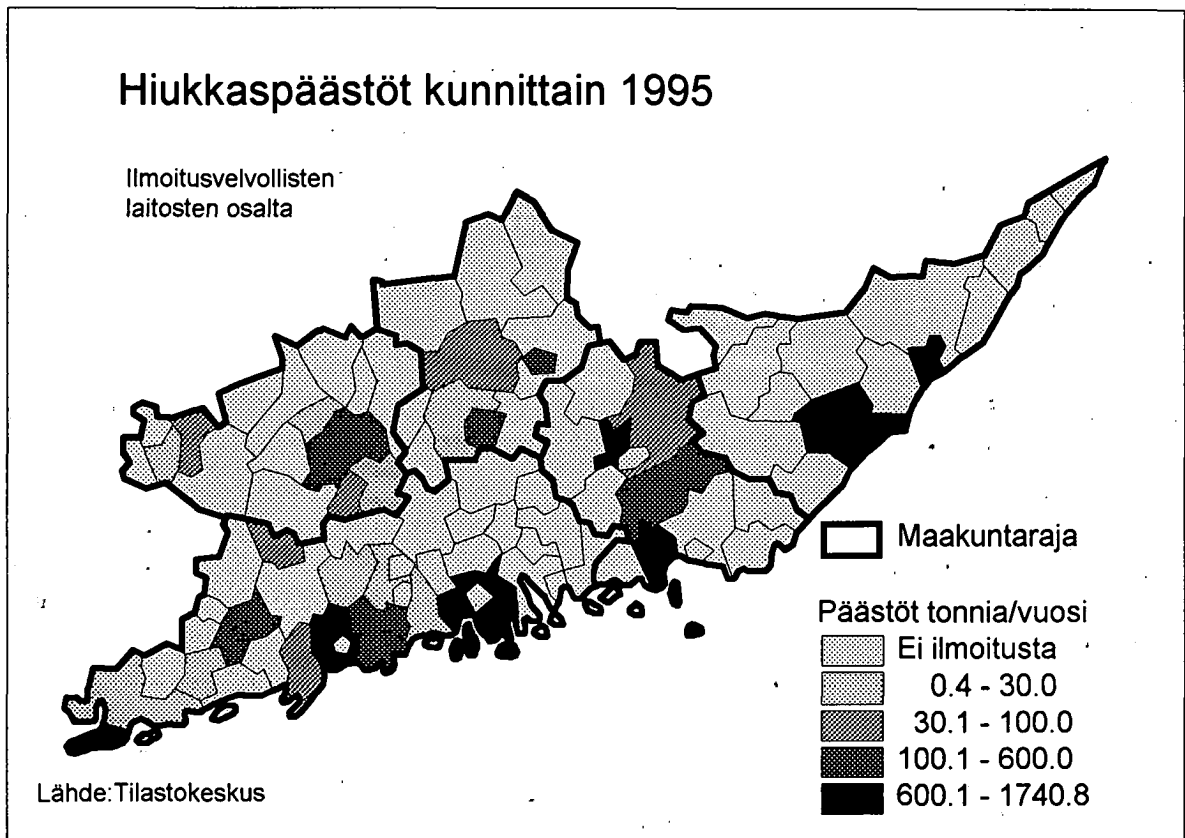
Kuva 125. Hiukkaspäästöt maakunnittain 1992 - 1994.

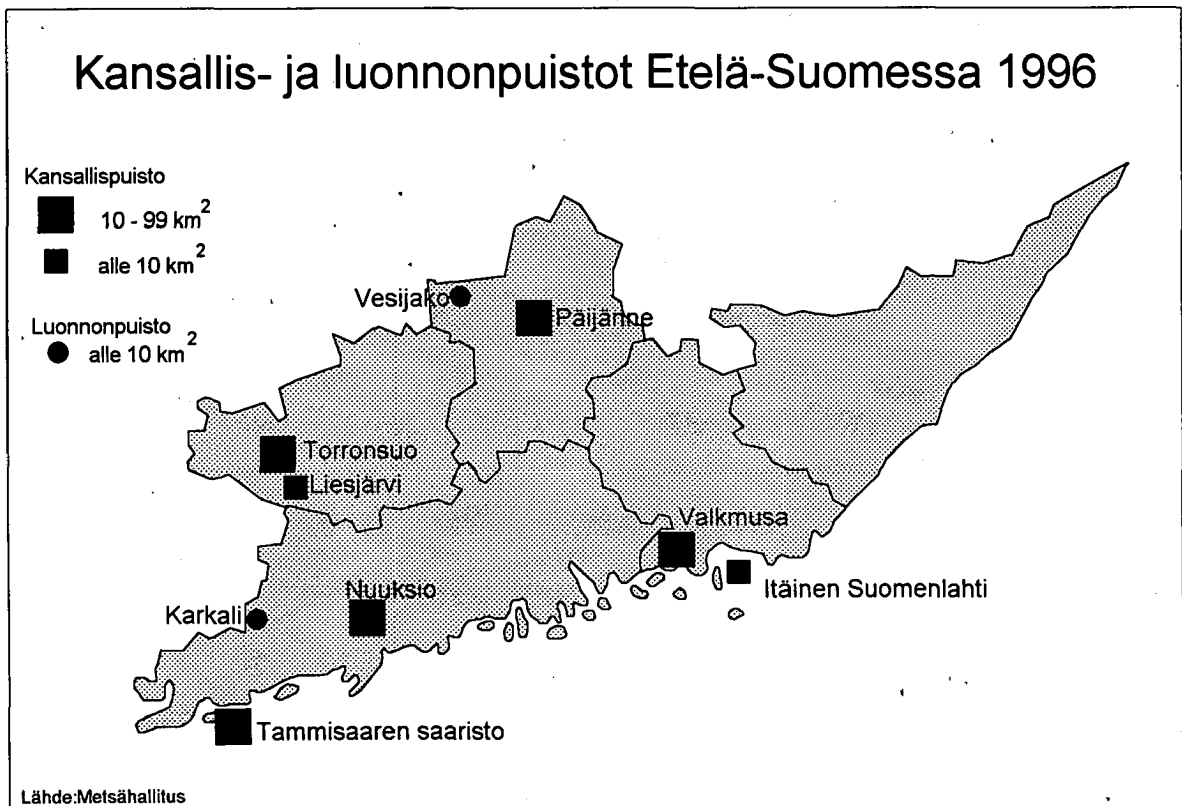
Kuva 126. Typen oksidipäästöt (NO_x) kunnittain 1995.

Kuva 127. Rikkidioksidipäästöt (SO_2) kunnittain 1995.

Kuva 128. Hiukkaspäästöt kunnittain 1995.

Kuva 129. Kansallis- ja luonnonpuistot 1996.

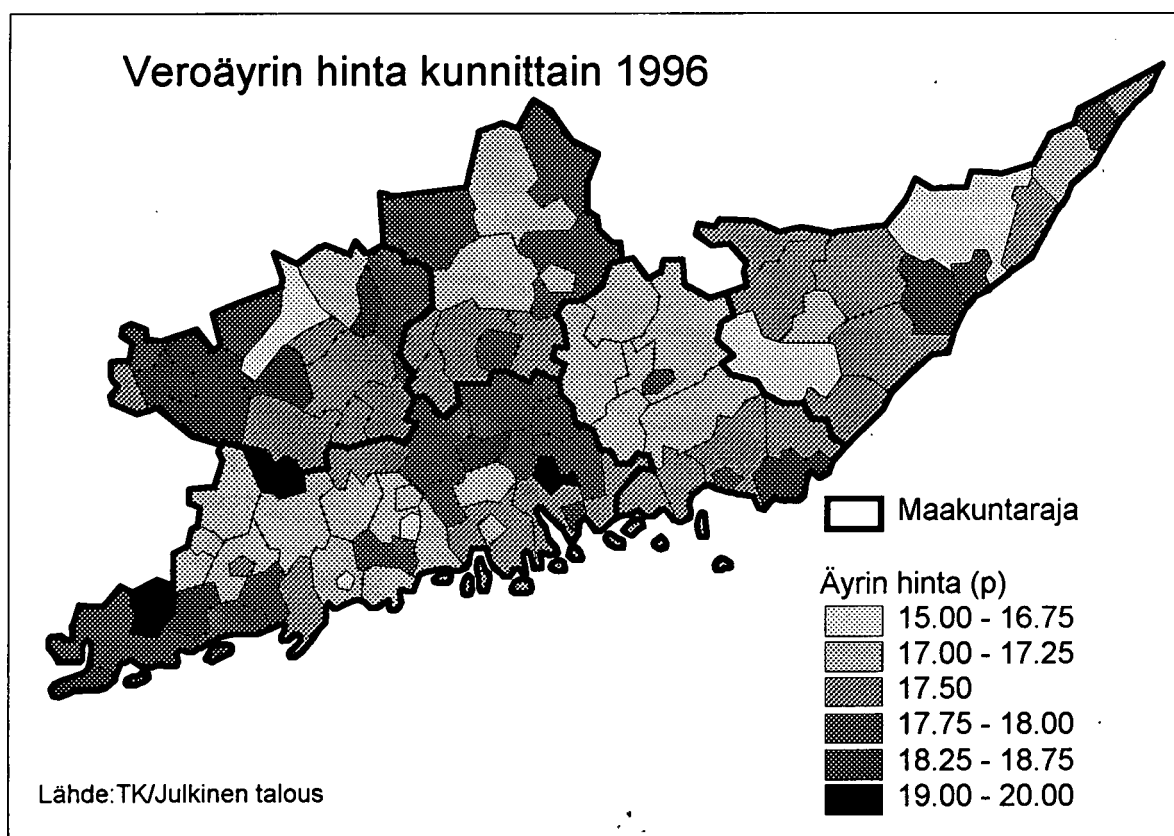
KUNNALLISTALOUS

Veroäyrit

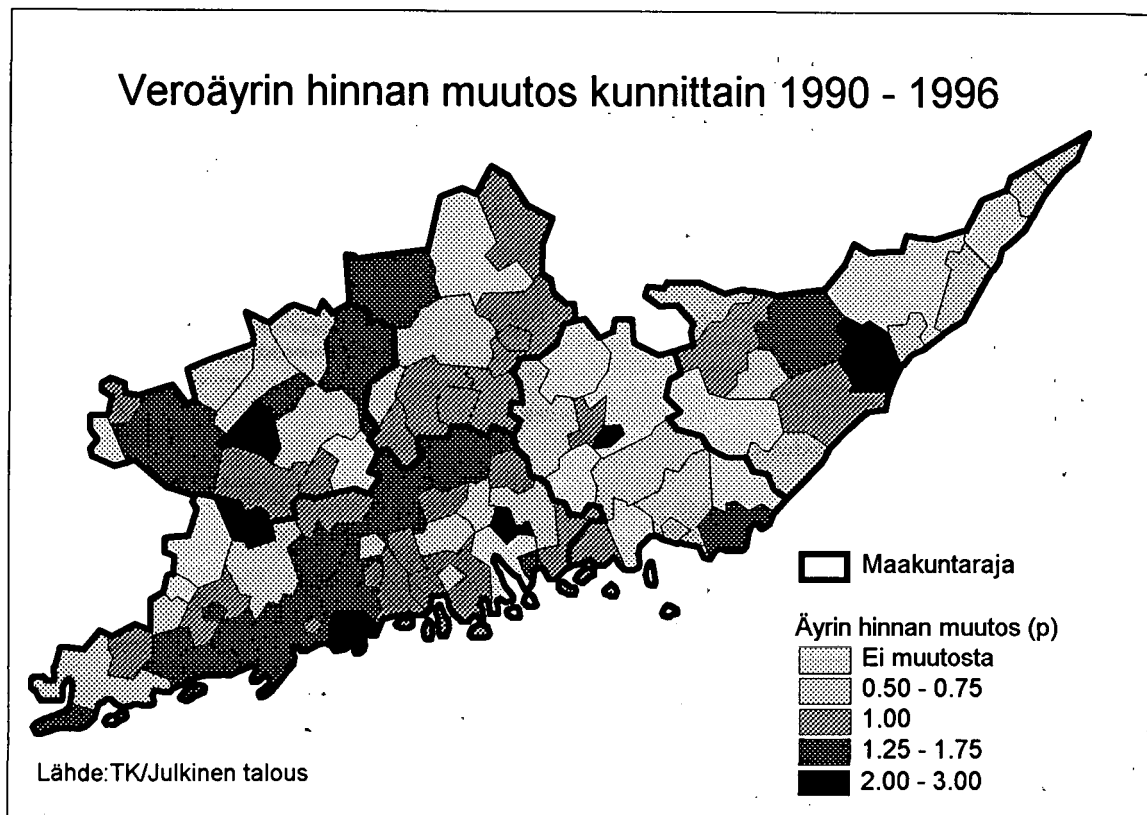
Veroäyrin hinta vaihteli vuonna 1996 Etelä-Suomessa 15.00 ja 20.00 pennin välillä. Suomen alhaisin äyrinhinta oli Kauniaisissa ja korkein Karkkilassa. Vuodesta 1990 veroäyrin hinta on noussut eniten Karkkilassa (3.00 penniä), Joutsenossa ja Liljendalissa (2.5 penniä). Samaan aikaan äyrinhinta on pysynyt ennallaan 14 kunnassa.

Verovuonna 1994 keskimääräinen äyrimäärä asukasta kohti nousi kaikissa Etelä-Suomen maakunnissa. Myös kaikissa alueen kunnissa äyrimäärä kasvoi verovuodesta 1993 vuoteen 1994. Tämä kasvu oli Liljendalissa suurin, Imatralla pienin.

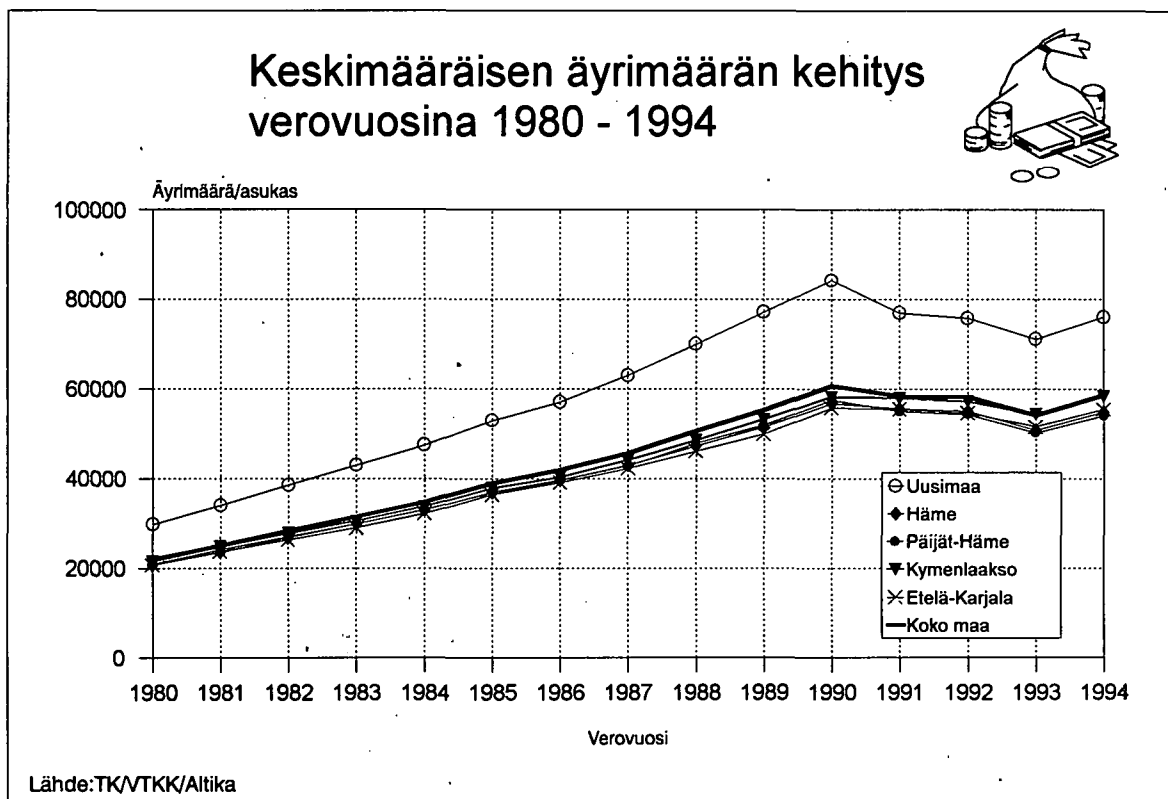
Vuonna 1994 Suomen kuntien verotulot olivat keskimäärin 58 687 äyriä asukasta kohti. Etelä-Suomen 26 kunnassa keskimääräinen äyrimäärä oli tätä korkeampi. Valtaosa näistä kunnista sijaitsee Uudellamaalla. Päijät-Hämeen kaikkien kuntien keskiarvo jäi koko maan arvoa alhaisemmaksi. Suomen kuntien korkein keskimääräinen äyrimäärä oli Kauniaisissa, yli 107 500. Etelä-Suomen alhaisin se oli Saaren kunnassa.

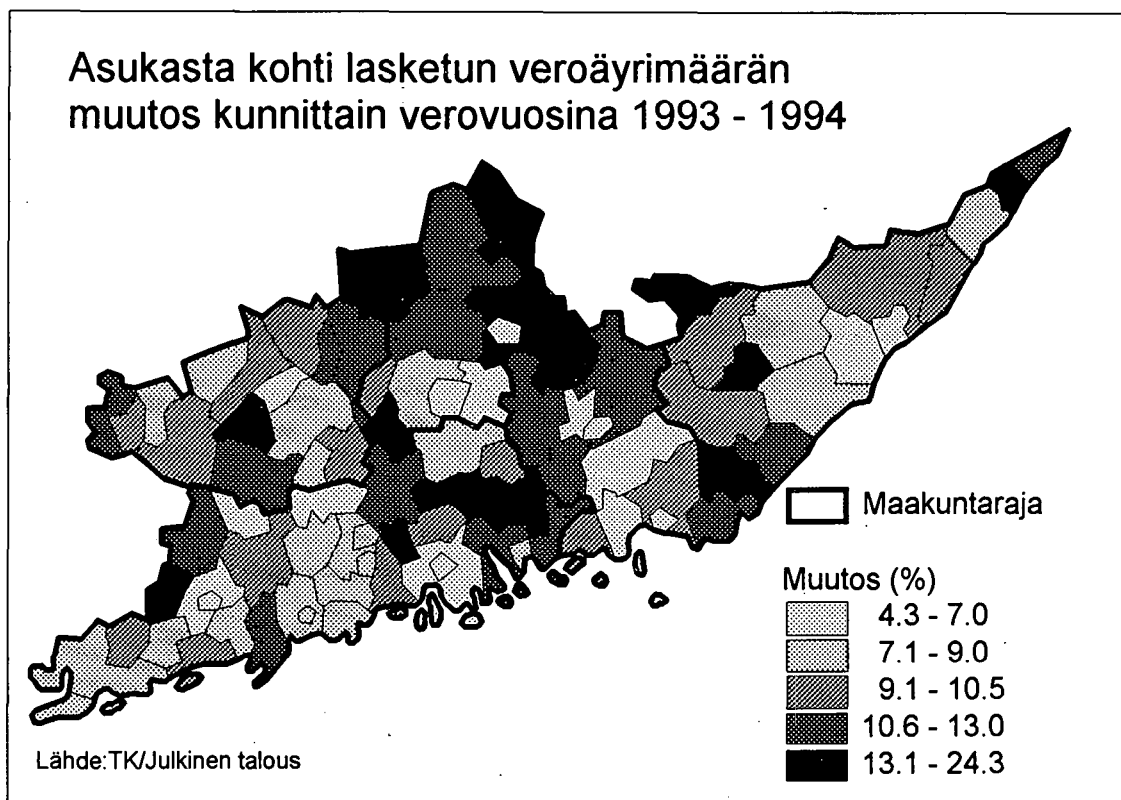
Kuva 130. Veroäyrin hinta kunnittain 1996.

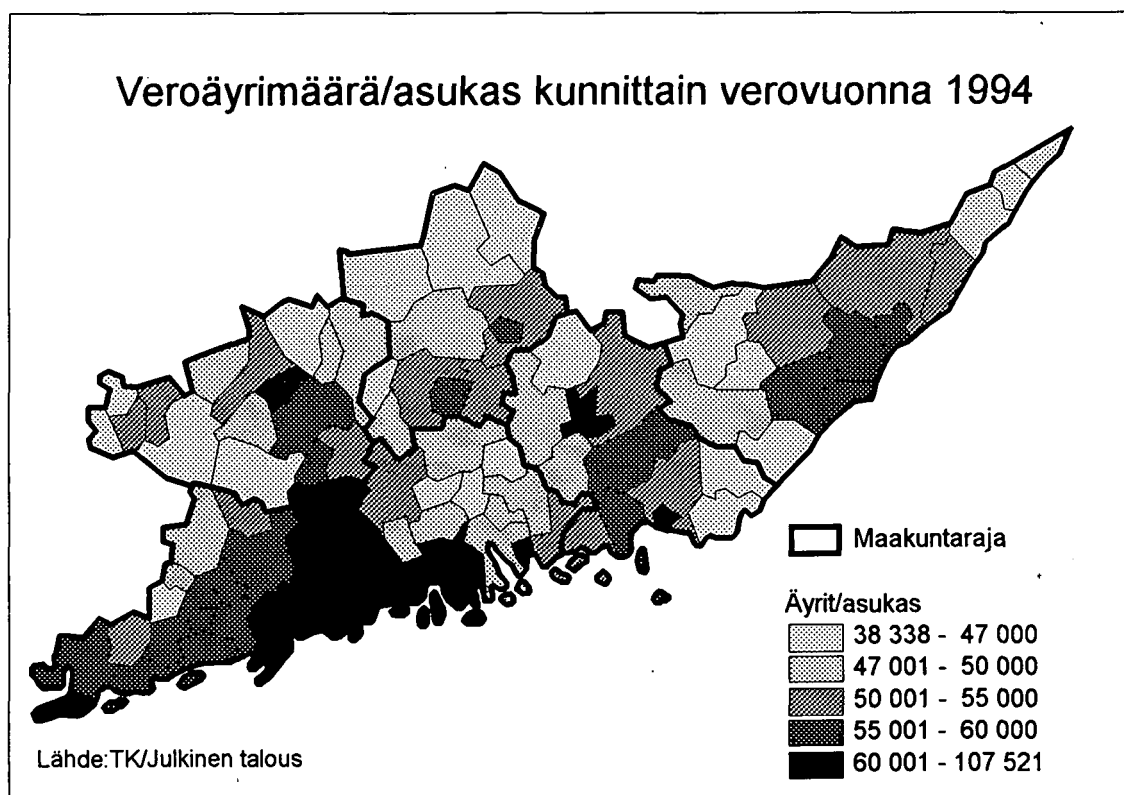
Kuva 131. Veroäyrin hinnan muutos kunnittain 1990 - 1996.

Kuva 132. Keskimääräisen äyrimäärän kehitys verovuosina 1980 - 1994.

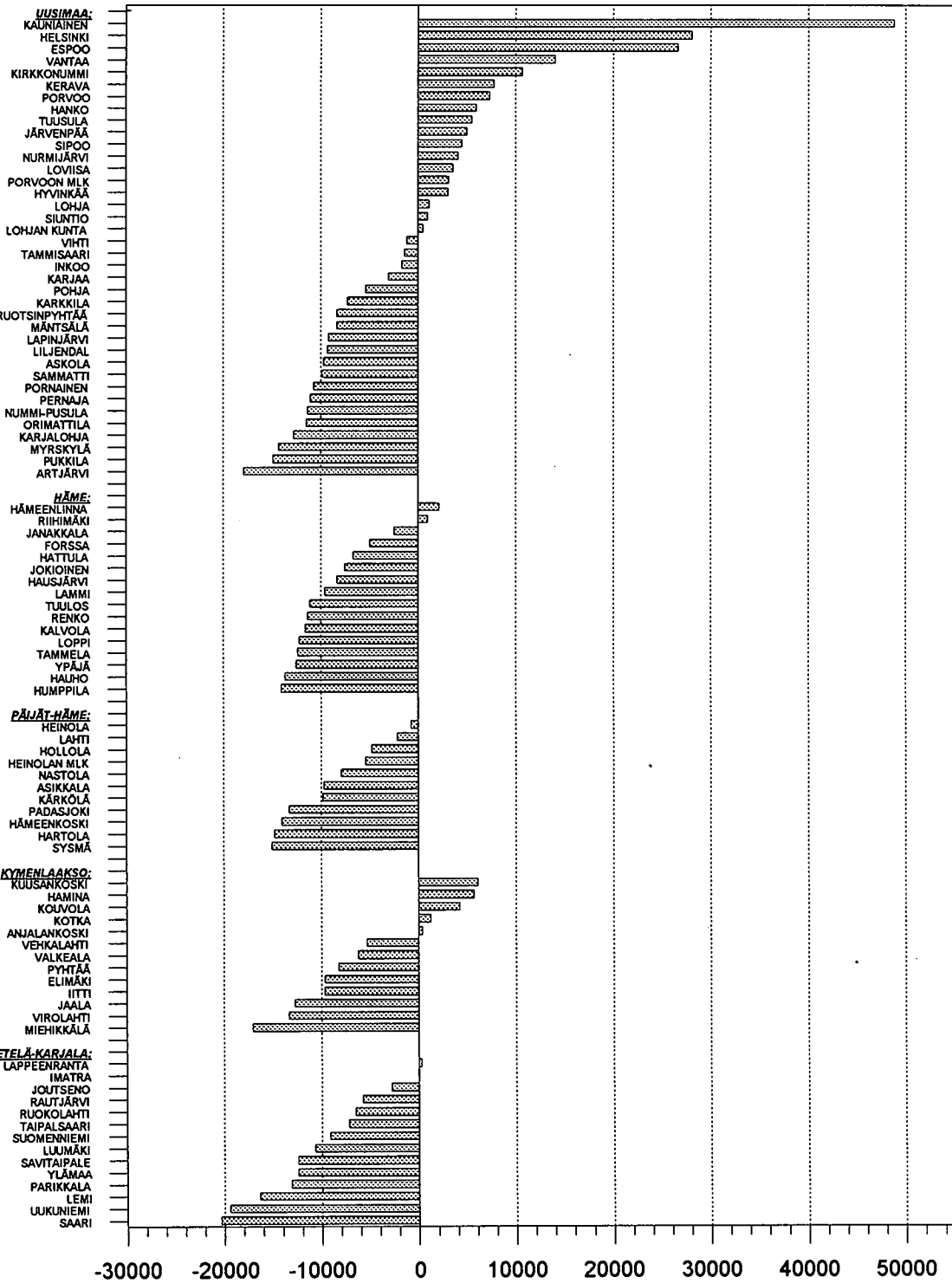
Kuva 133. Asukasta kohti lasketun veroäyrimäärän muutos kunnittain verovuosina 1993 - 1994.

Kuva 134. Veroäyrimäärä/asukas kunnittain verovuonna 1994.

Asukasta kohti lasketun äyrimäärän poikkeama maan keskiarvosta kunnittain verovuonna 1994

Koko maa = 58 687 äyriä/asukas

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 135. Asukasta kohti lasketun äyrimäärän poikkeama maan keskiarvosta kunnittain verovuonna 1994.

Kuntien nettomenot

Kuntien yleisen hallinnon menot käsittävät mm. valtuuston, hallituksen, lauta- ja johtokuntien ja keskustoimiston menot. Suhteellisesti suurimmillaan yleisen hallinnon menot olivat vuonna 1995 Uukuniemellä, Suomenniemellä ja Loviisassa. Pienimmät ne olivat Tuusulassa.

Sosiaali- ja terveystoimen menot ylittivät 10 000 markkaa asukasta kohti 3 kunnassa. Suurimmillaan nämä menot olivat Helsingissä, yli 12 000 markkaa. Sosiaali- ja terveystoimen menot kattavat mm. lasten päivähoiton, perusterveydenhuollon, hammashoidon, erikoissairaanhoidon, vanhusten ja vammaisten laitoshuollon ja kotipalvelun.

Opetus- ja kulttuuritoimen menot asukasta kohti olivat suurimmillaan yli 7000 markkaa Kauniaisissa. Lapinjärvellä ja Loviisassa ne ylittivät 6000 mk. Pienimmillään opetus- ja kulttuuritoimen menot olivat Karkkilassa ja Jaalassa.

Kuntien kokonaismenot koostuvat käyttömenoista, investointimenoista ja rahoitusmenoista. Suurimmat kokonaismenot asukasta kohti olivat vuonna 1995 Karkkilassa ja pienimmät Hollolassa. Suurimmat käyttömenot asukasta kohti olivat Kotkassa (27 728 mk), Loviisassa (26 769 mk) ja Kauniaisissa (26 484 mk). Pienimmät käyttömenot olivat Pornaisissa (14 687 mk) ja Lemillä (15 872 mk). Vähiten investointimenoja oli Suomenniemellä ja Joutsenossa, eniten Forssassa. Rahoitusmenot olivat suurimmat Karkkilassa (19 519 mk), Lammilla (10 978 mk) ja Padasjoella (10 605 mk) ja pienimmät vastaavasti Nastolassa, Nummi-Pusulassa ja Vehkalahdella, alle 2000 markkaa asukasta kohti.

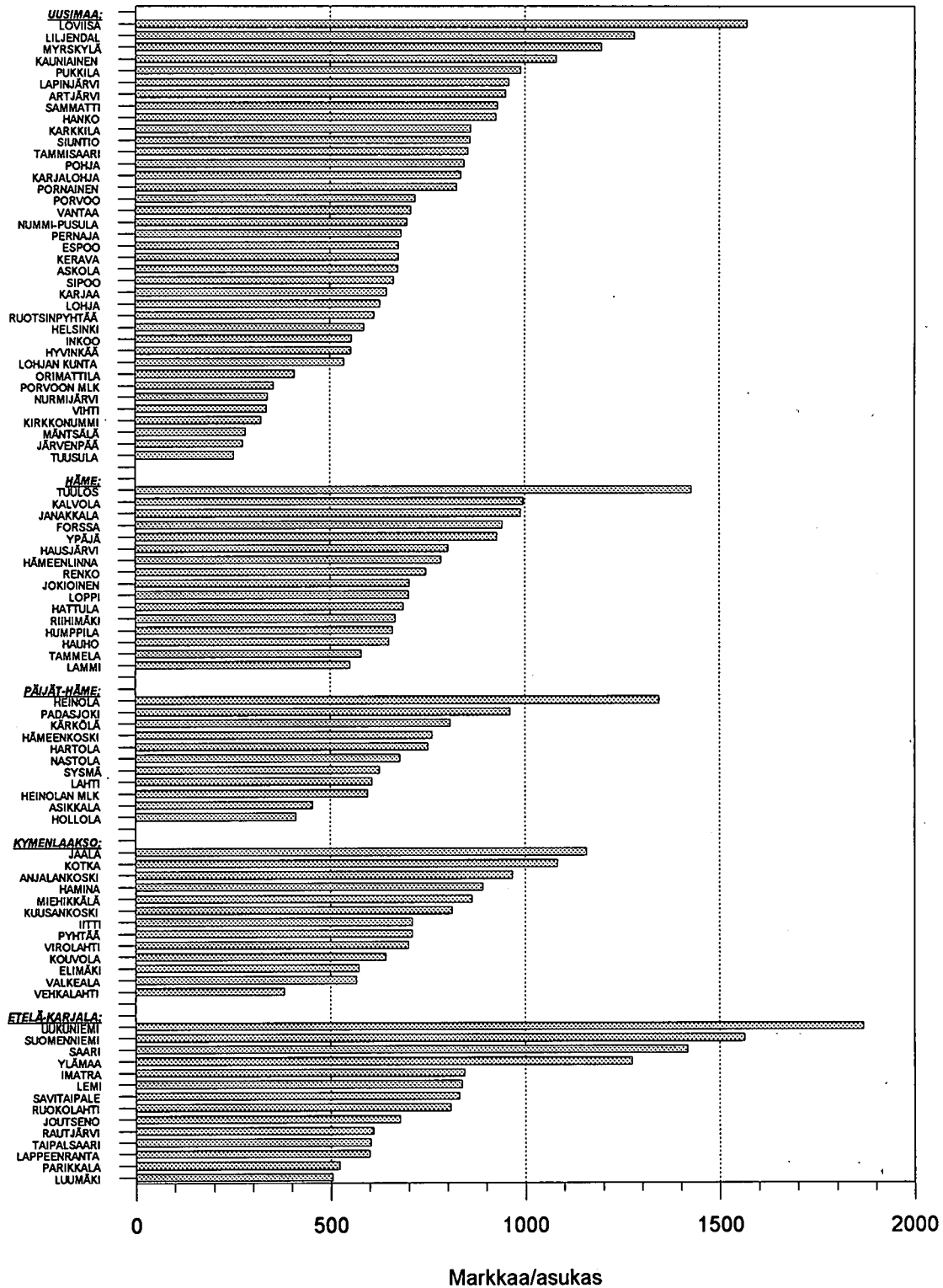
Kunnallistalouden tunnuslukuja

Vuonna 1995 Suomen velkaantunein kunta oli Karkkila, kun kriteerinä käytetään pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen yhteismäärää joko asukasta tai veroäyriä kohti. Pitkäaikaisia velkoja Karkkilassa oli 34 082 markkaa asukasta kohti mikä vastaa 64.2 penniä äyriä kohti. Hämeessä velkaantunein kunta oli Forssa, Päijät-Hämeessä Hartola ja Kymenlaaksossa Hamina.

Lainojen korkojen ja kuoletusten osuus verorahoituksesta vaihteli Karkkilan lähes 87 prosentista Hauhon 1.6 prosenttiin.

Kassan riittävyys oli suurin Kauniaisissa, lähes 200 päivää. Yli 150 päivää se oli myös Lammilla ja Tuuloksessa. Pienin kassan riittävyys oli vastaavasti Keravalla ja Kouvolassa. Vakavaraisuus oli paras Lammilla, huonoin Karkkilassa.

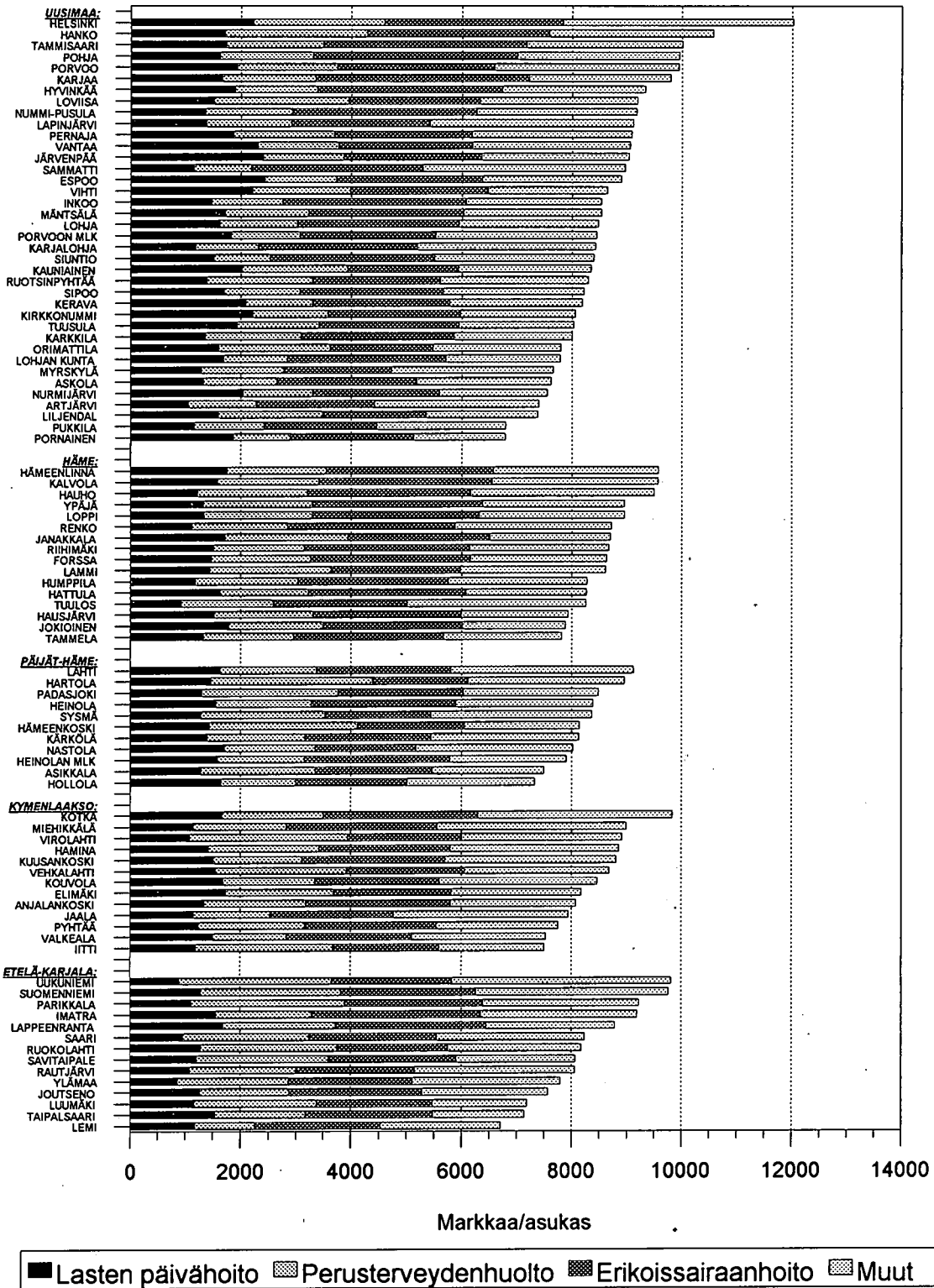
Yleisen hallinnon menot kunnittain 1995 (markkaa/asukas)

Lähde:TK/Julkinen talous

Kuva 136. Yleisen hallinnon menot kunnittain 1995 (mk/asukas).

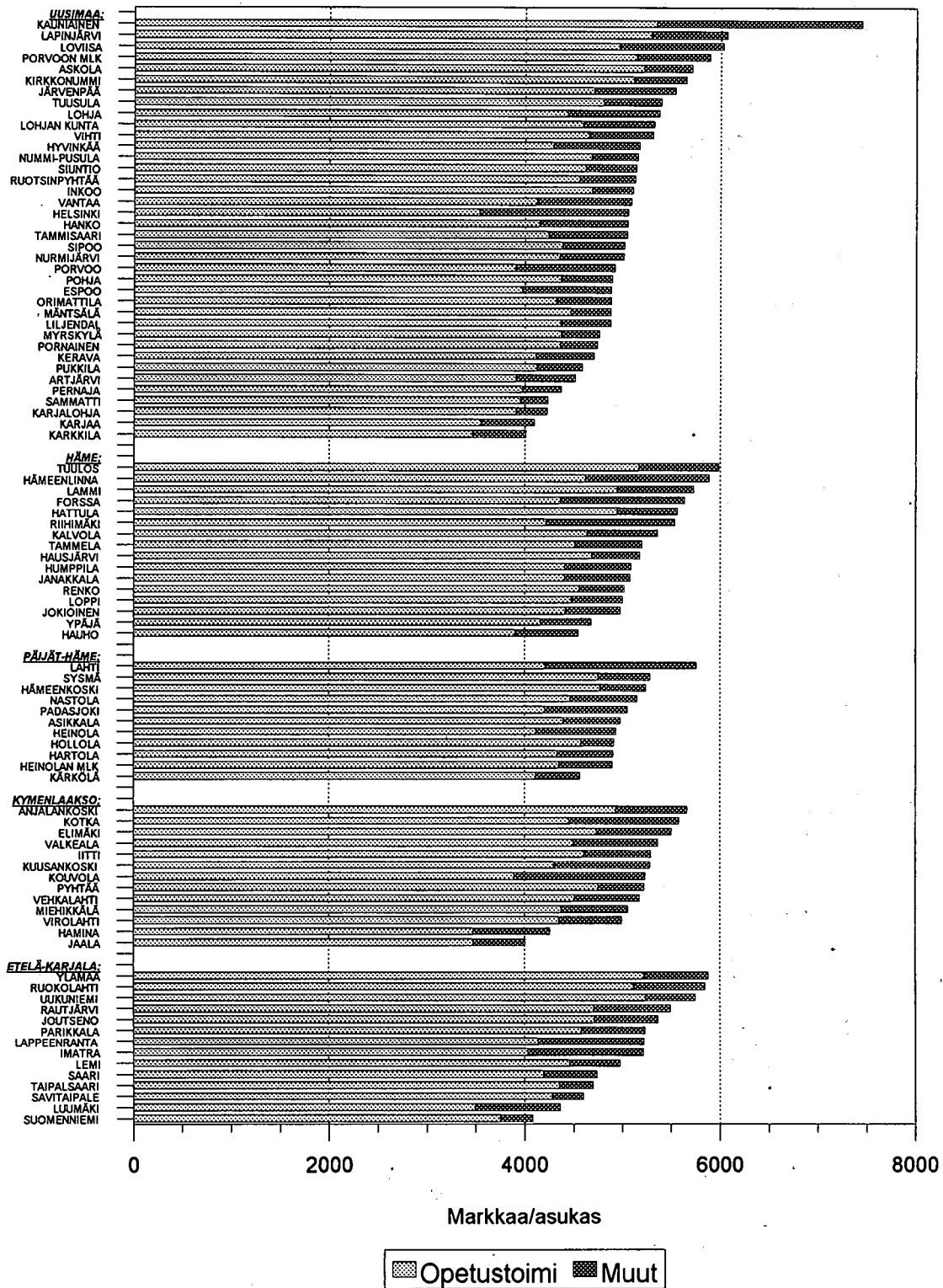
Sosiaali- ja terveystoimen menot kunnittain 1995 (markkaa/asukas)

Lähde:TK/Julkinen talous

Kuva 137. Sosiaali- ja terveystoimen menot kunnittain 1995 (mk/asukas).

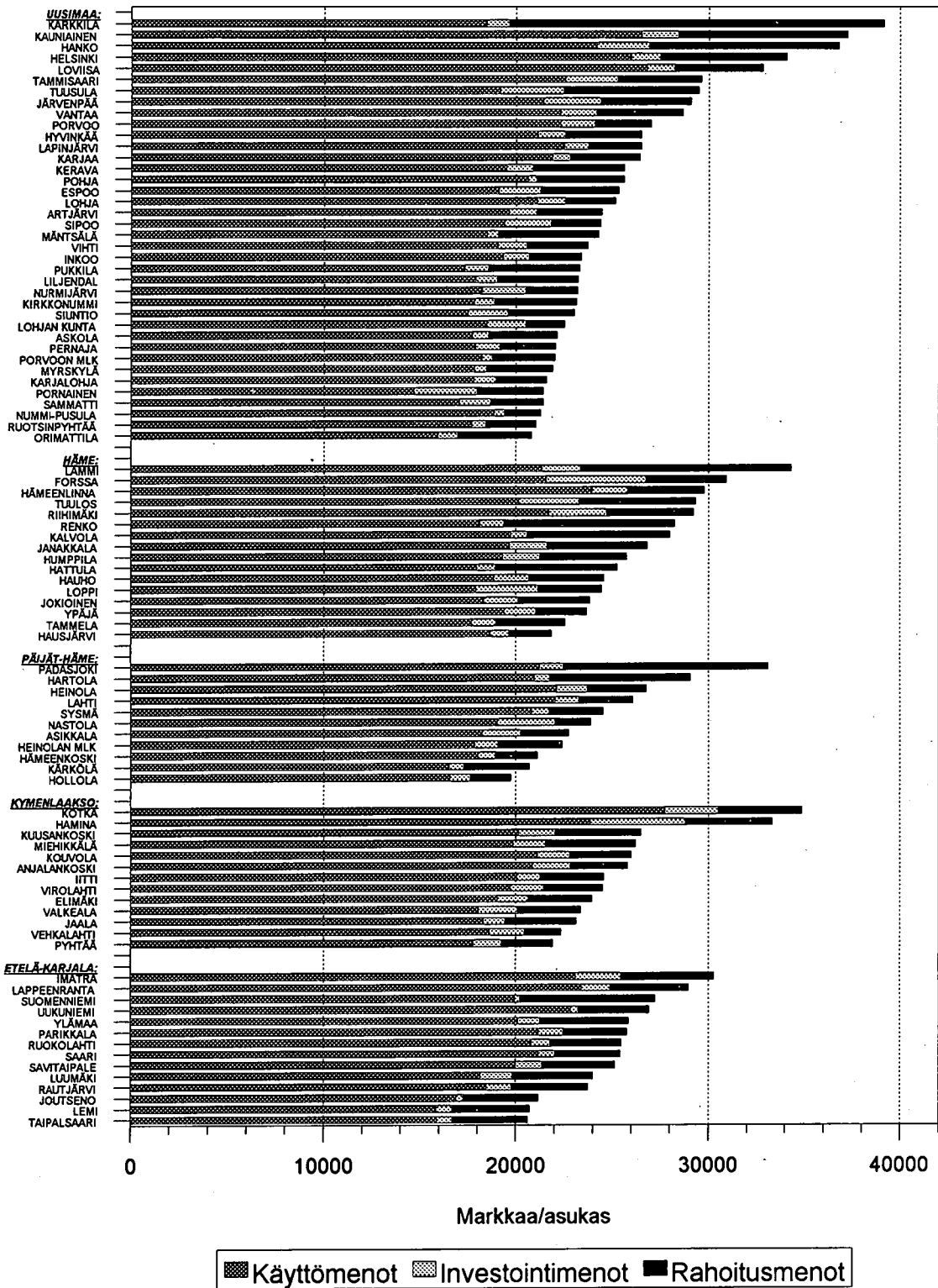
Opetus- ja kulttuuritoimen menot kunnittain 1995 (markkaa/asukas)

Lähde:TK/Julkinen talous

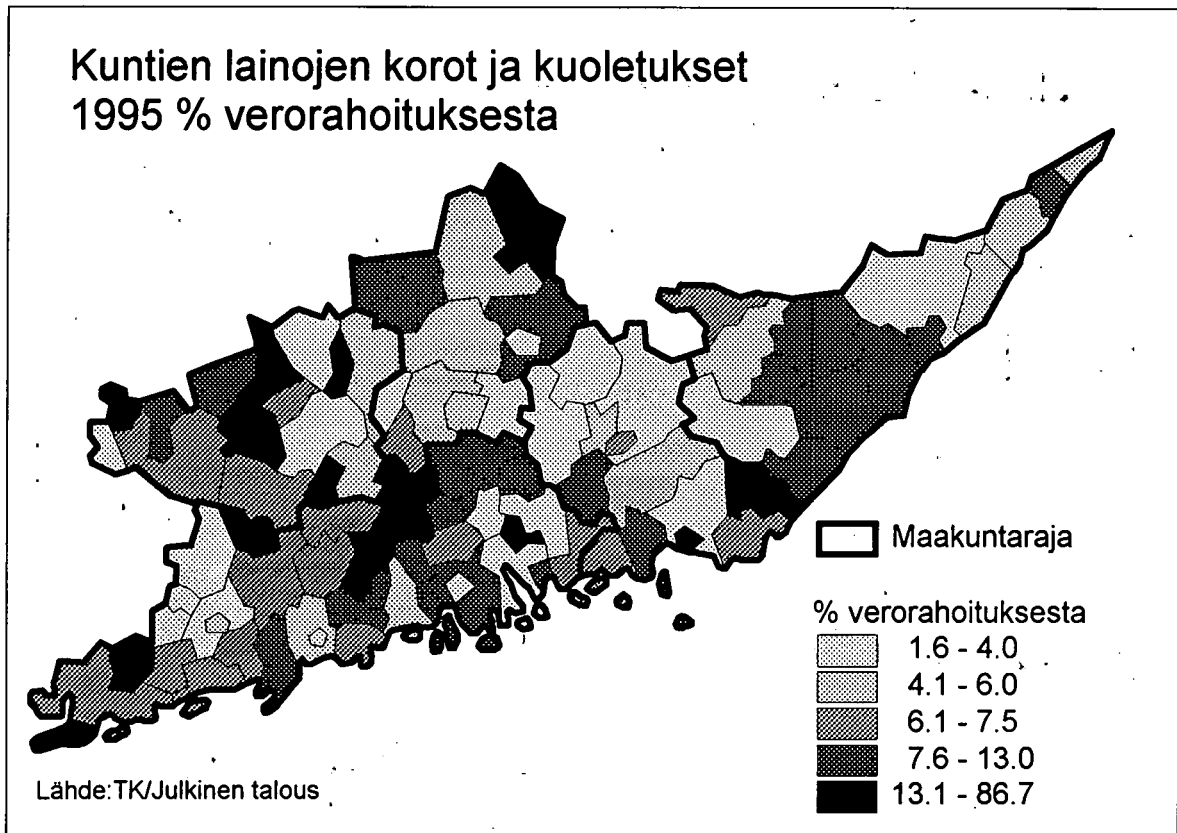
Kuva 138. Opetus- ja kulttuuritoimen menot kunnittain 1995 (mk/asukas).

Kuntien kokonaismenot 1995 (markkaa/asukas)

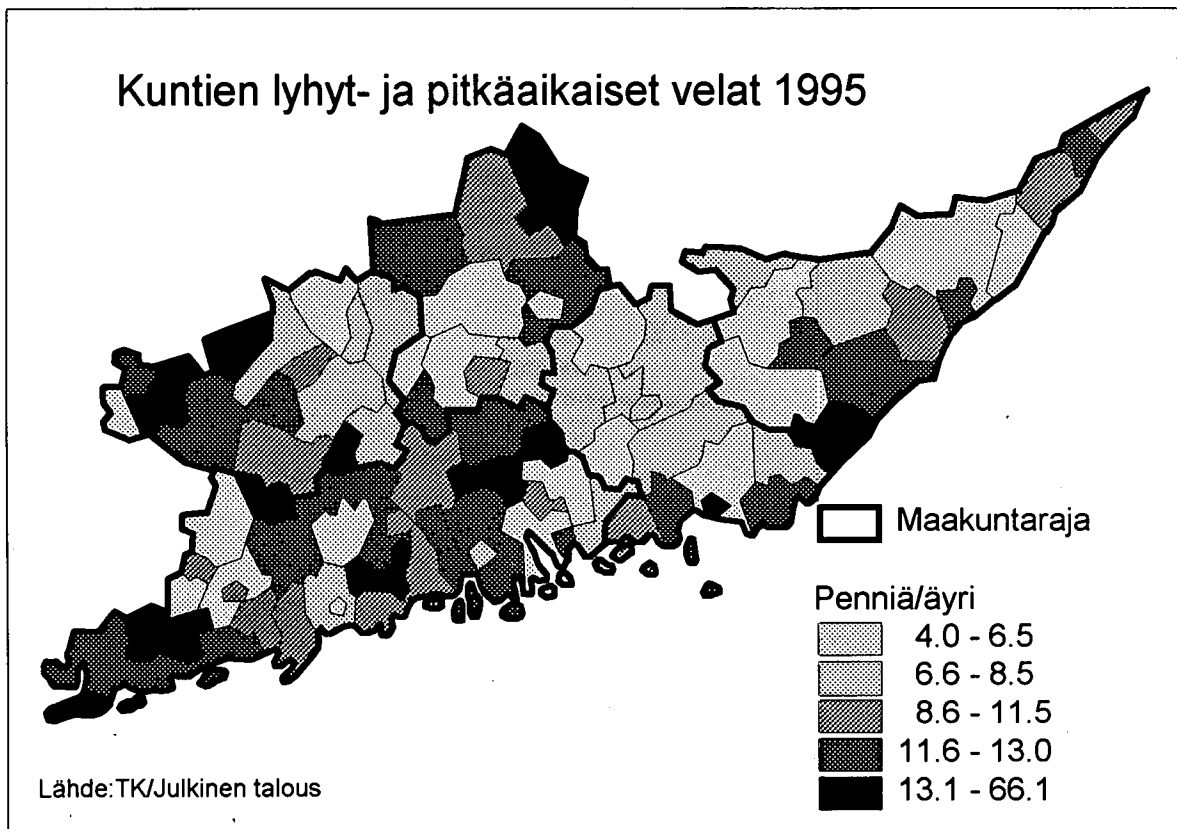

Lähde:TK/Julkinen talous

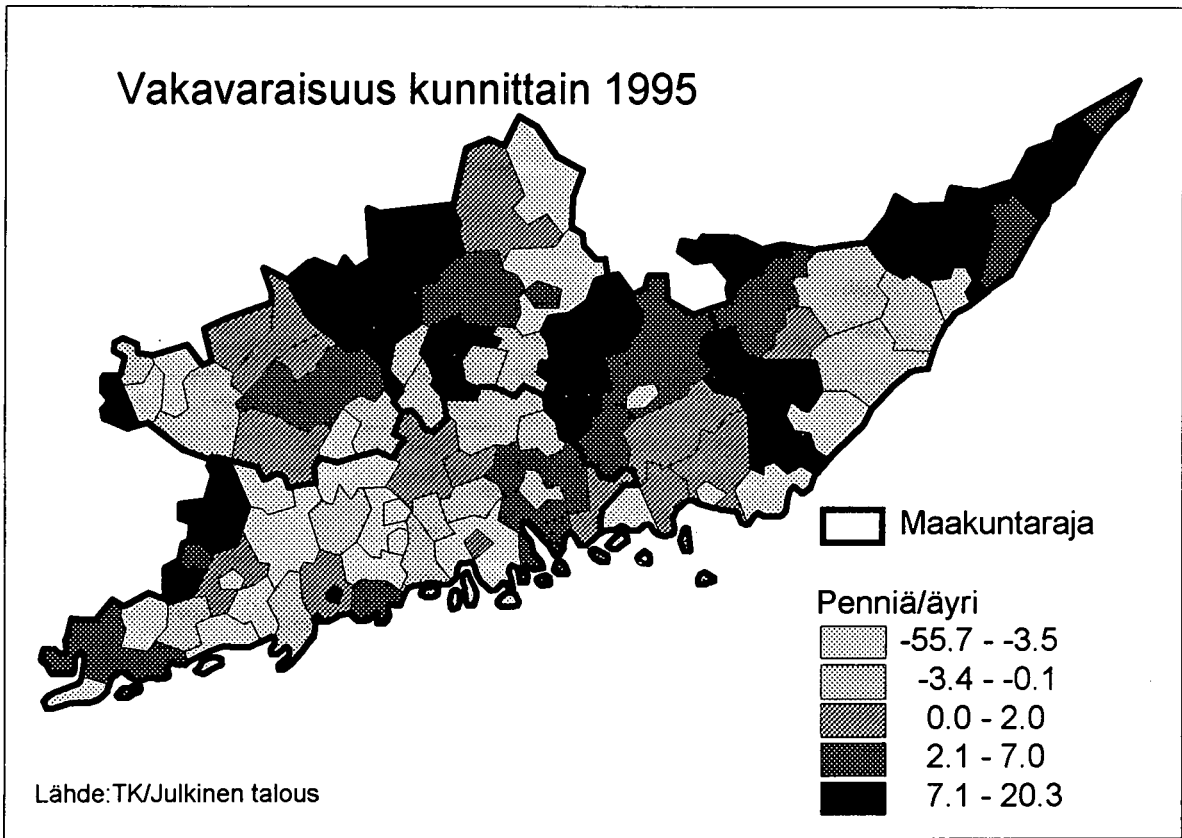
Kuva 139. Kuntien kokonaismenot 1995 (mk/asukas).

Kuva 140. Kuntien lainojen korot ja kuoletukset 1995 (% verorahoituksesta).

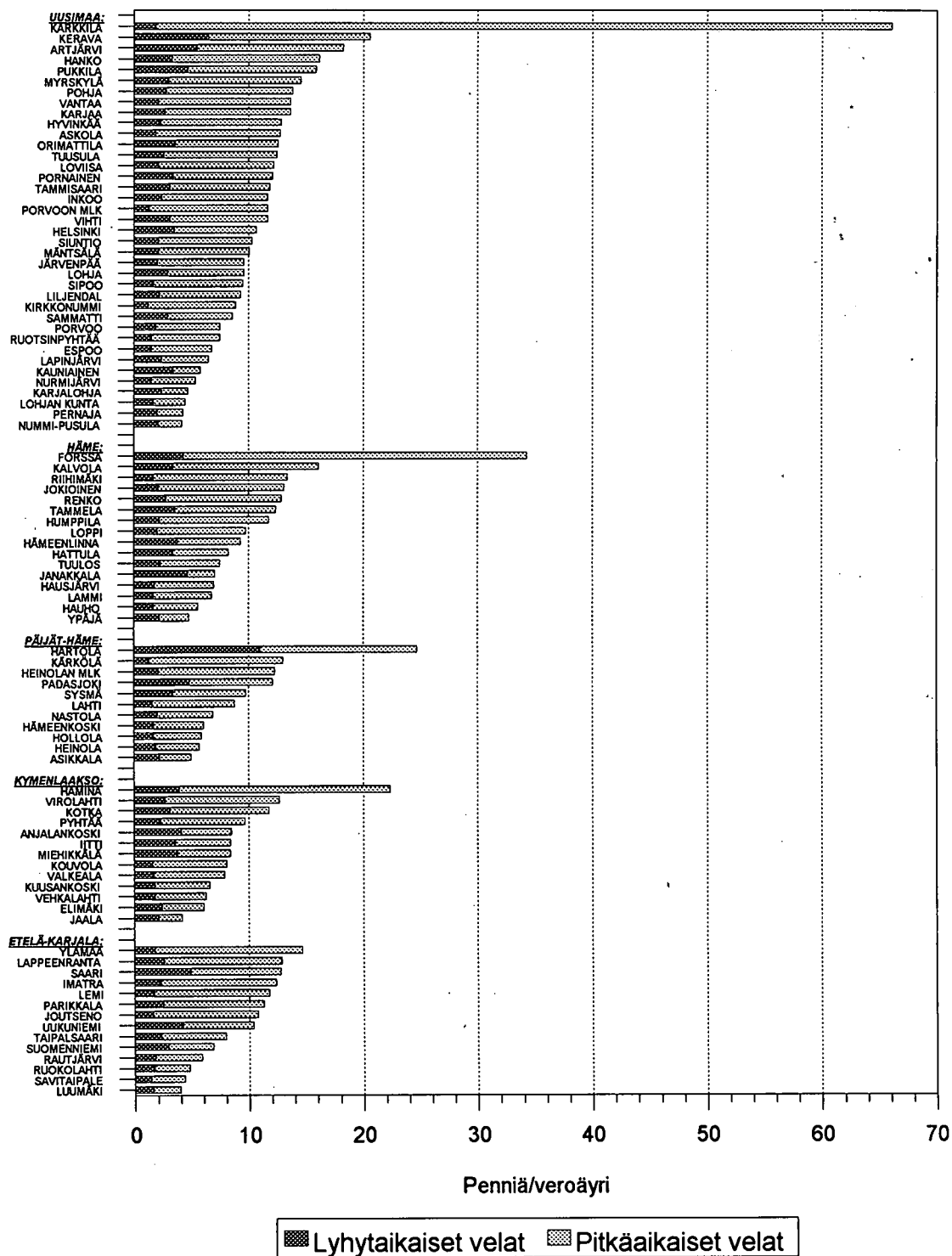

Kuva 141. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1995 (penniä/äyri).

Kuva 142. Vakavaraisuus kunnittain 1995 (penniä/äyri).

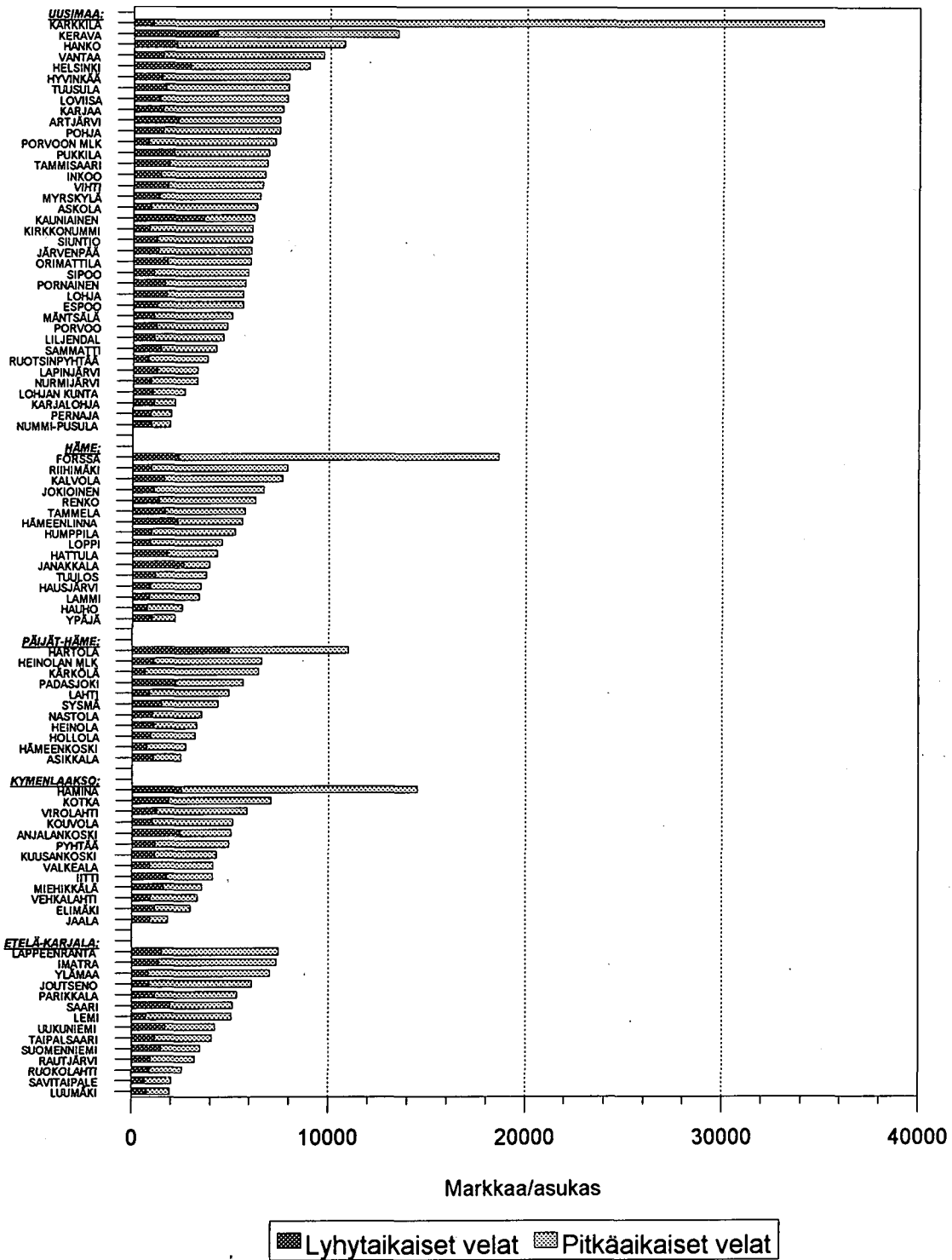
Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1995 (penniä/veroäyri)

Lähde:TK/Julkinen talous

Kuva 143. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1995 (penniä/veroäyri).

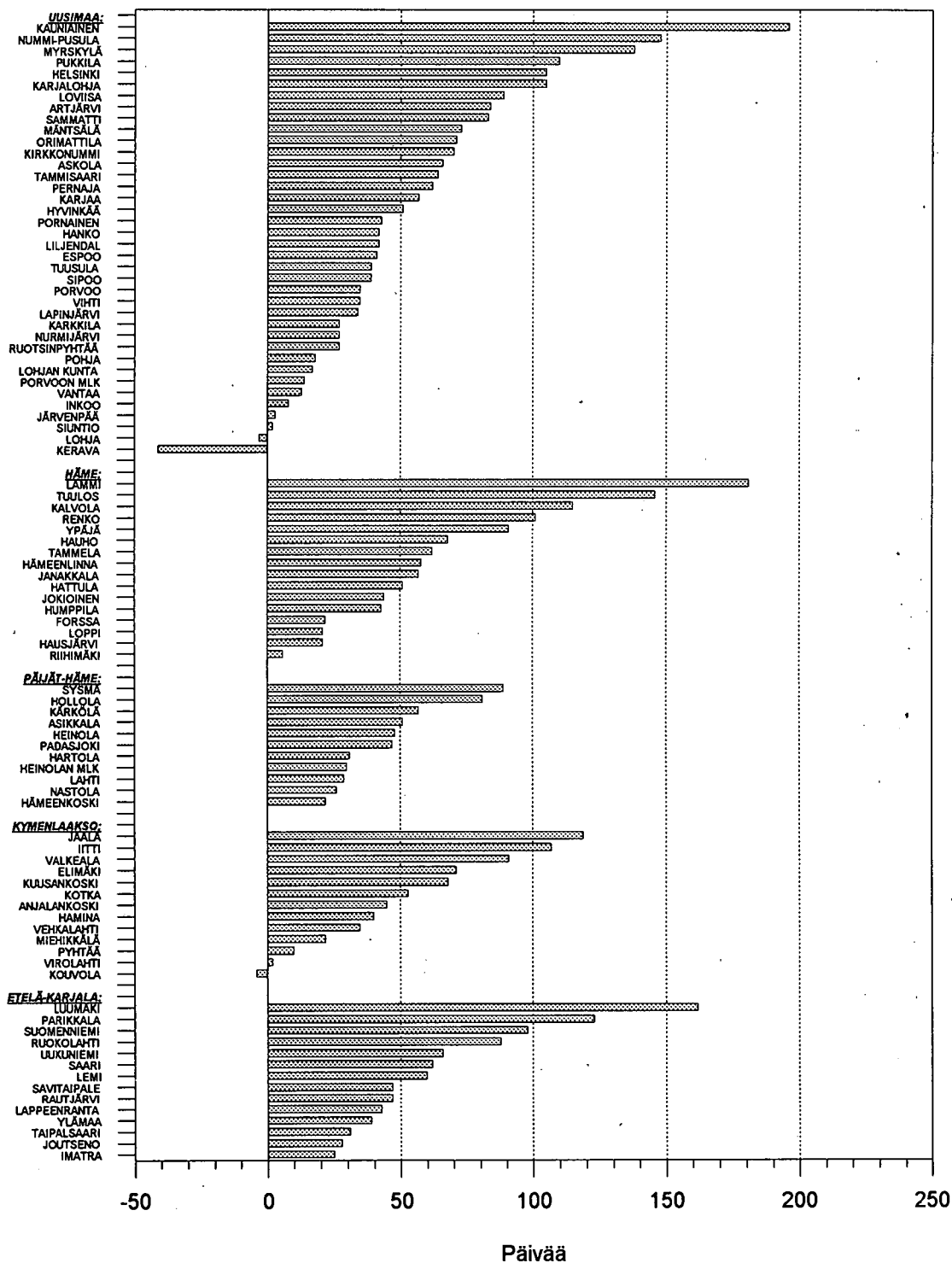
Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1995 (markkaa/asukas)

Lähde:TK/Julkinen talous

Kuva 144. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1995 (markkaa/asukas).

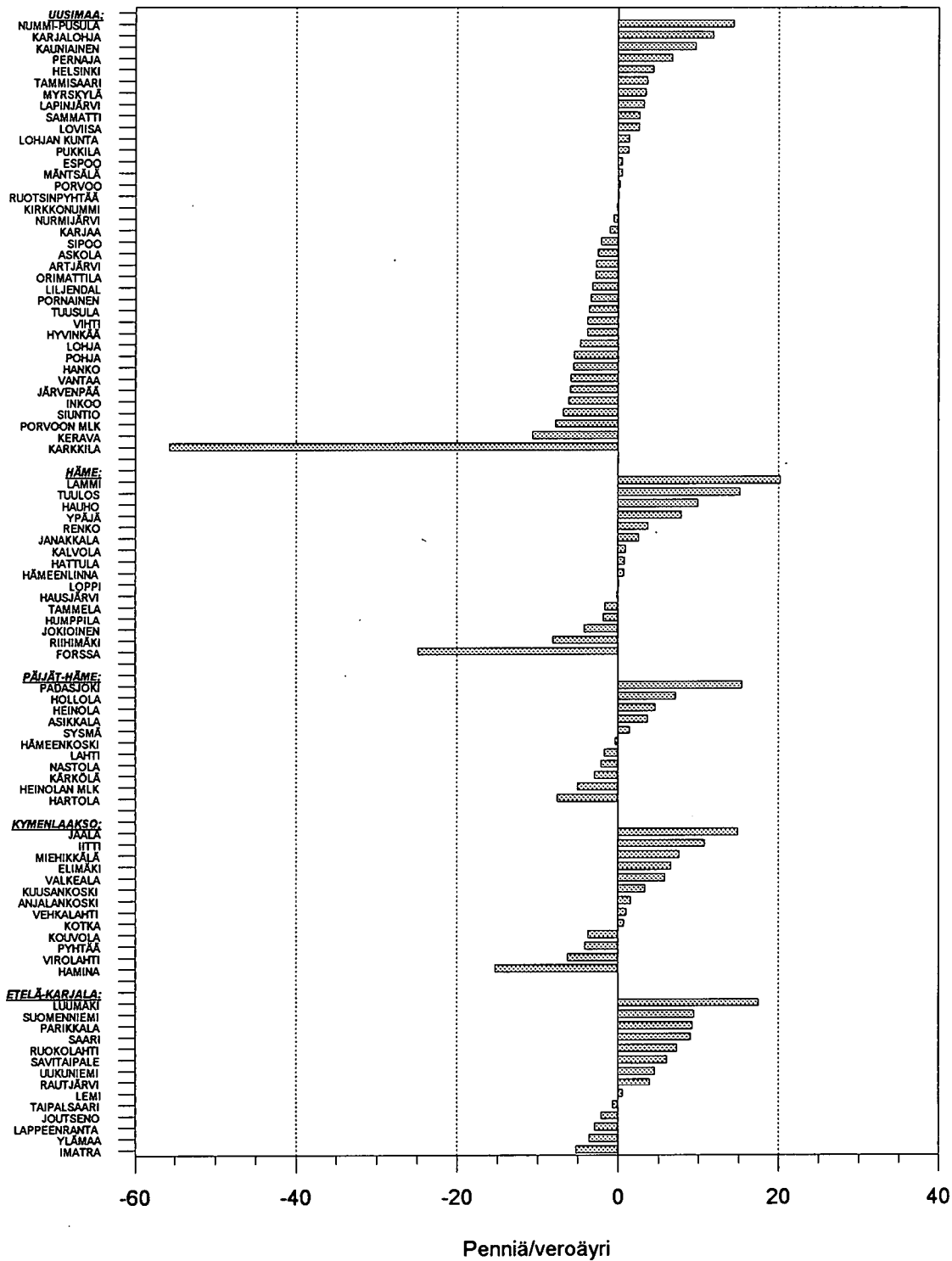
Kassan riittävyys kunnittain 1995

Lähde:TK/Julkinen talous

Kuva 145. Kassan riittävyys kunnittain 1995:

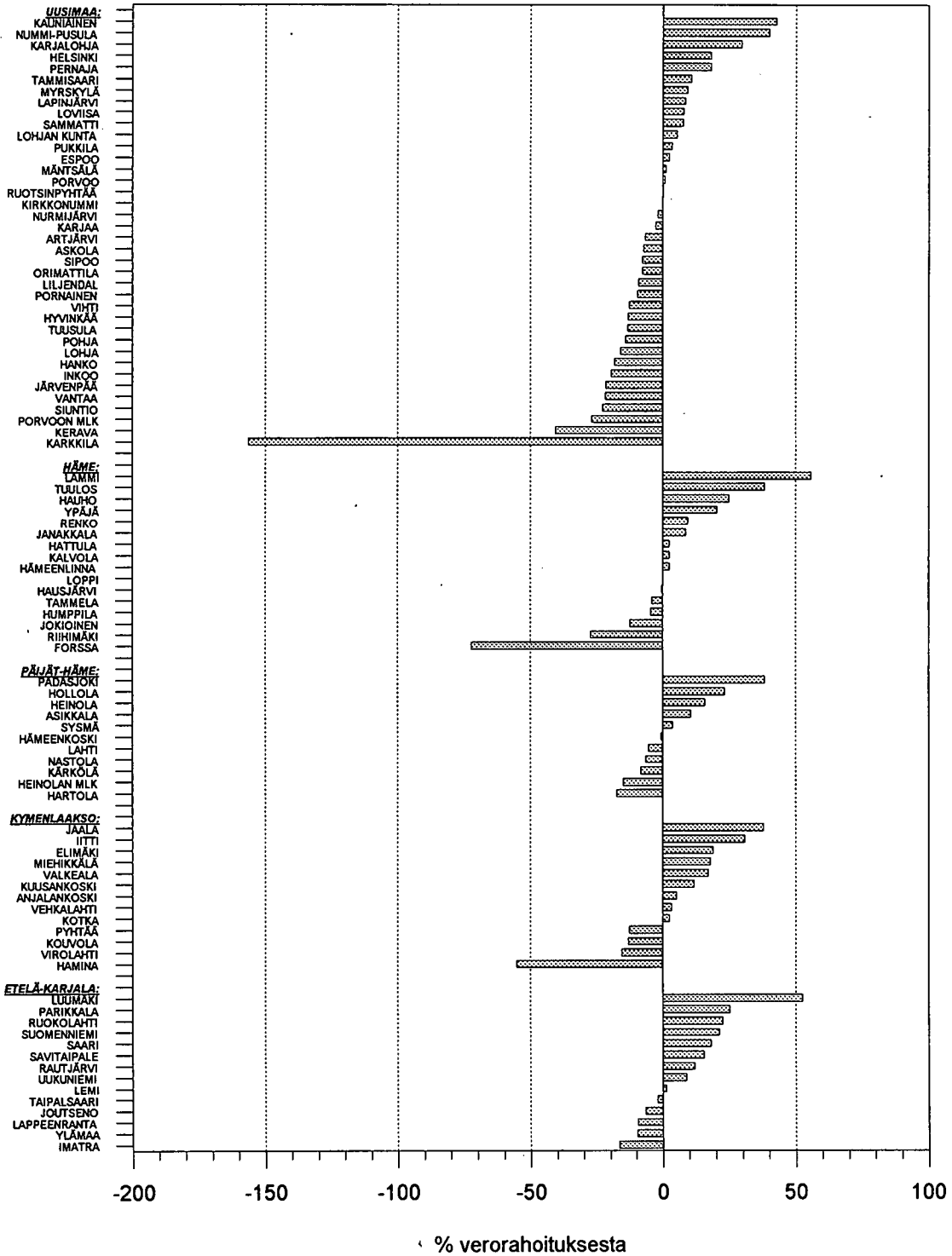
Vakavaraisuus kunnittain 1995 (penniä/veroäyri)

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 146. Vakavaraisuus kunnittain 1995 (penniä/veroäyri).

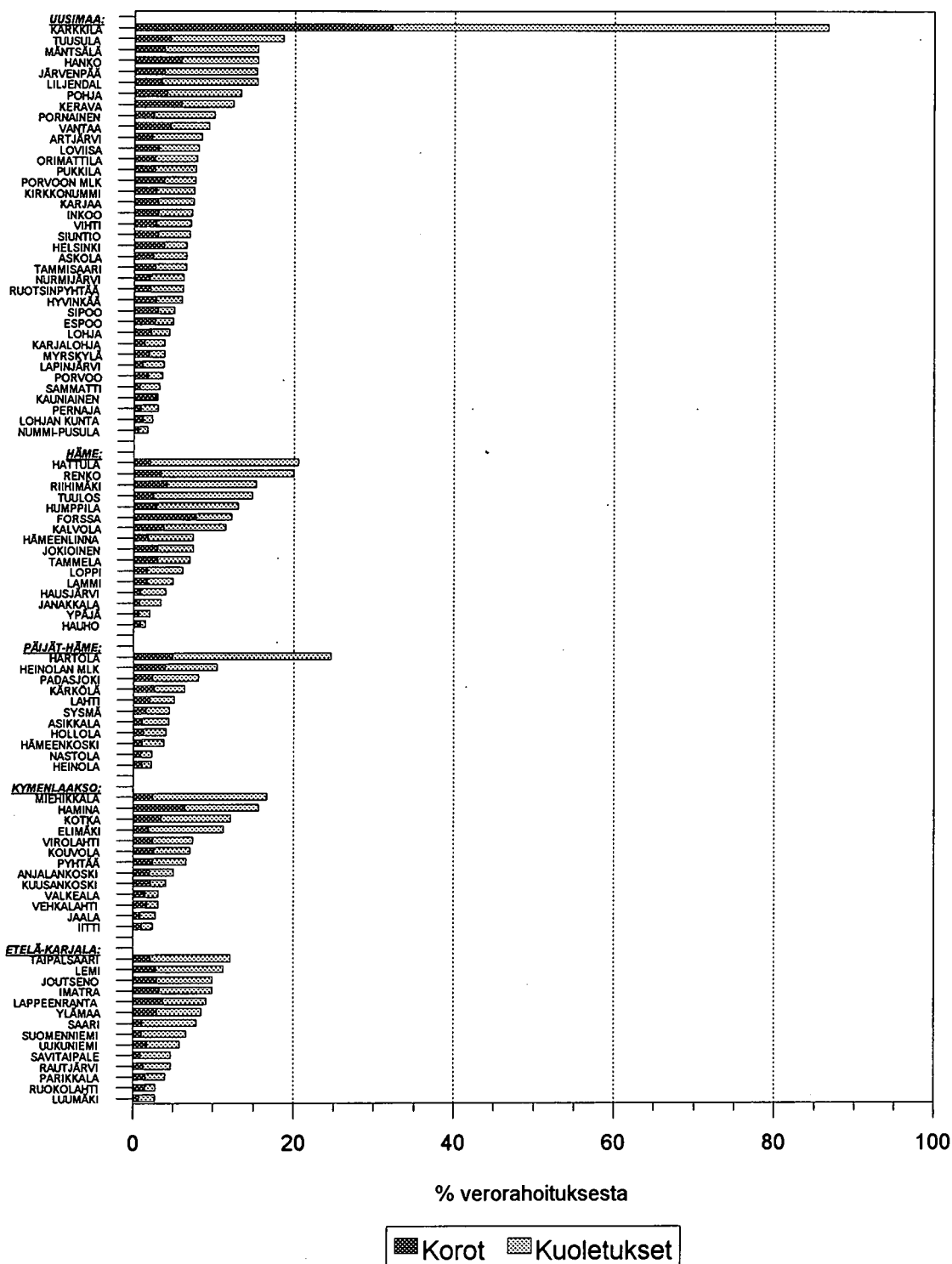
Vakavaraisuus kunnittain 1995 (% verorahoituksesta)

Lähde: TK/Julkinen talous

Kuva 147. Vakavaraisuus kunnittain 1995 (% verorahoituksesta).

Kuntien lainojen korot ja kuoletukset 1995 (% verorahoituksesta)

Lähde:TK/Julkinen talous

Kuva 148. Kuntien lainojen korot ja kuoletukset 1995 (% verorahoituksesta).

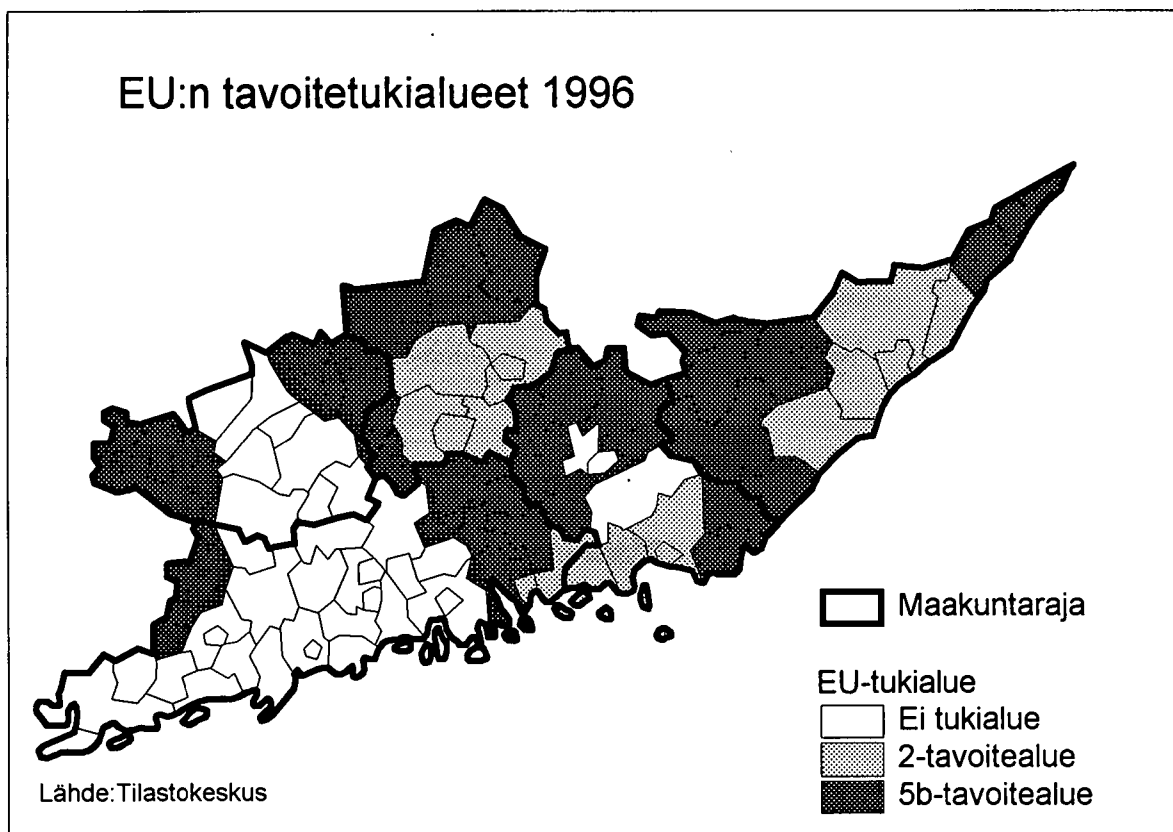
ALUEPOLITIikka

Suomi on jaettu kolmeen EU:n tavoite 2-, 5b- ja 6- tukialueeseen, jotka pitkälle vastaavat kansallisia kehitysalueita. Tavoite 2-alueet kohdentuu taantuvien teollisuusalueiden kehittämiseen. 5b-alueet jaetaan maaseudun elinkeinorakenteen monipuolistamiseen ja 6-alueet kohdennetaan erittäin harvaan asuttujen alueiden kehittämiseen. Suomen tavoite 5b- ja 6 -alueet on vahvistettu vuosiksi 1995-1999 ja tavoite 2 -alueet vuosiksi 1995-1996. Samat alueet jatkavat 2 -alueina myös vuosina 1997-1999.

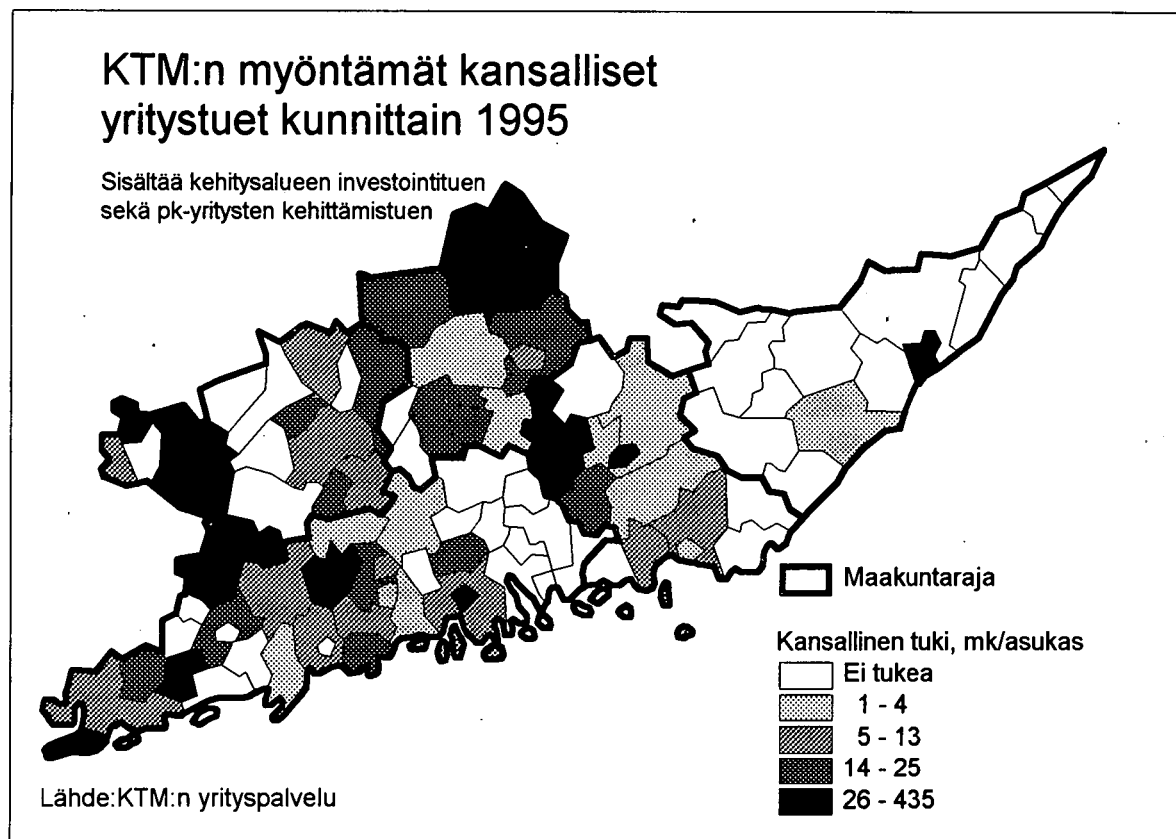
Etelä-Suomessa 2 -tukialueeseen kuuluu 17 kuntaa ja 5b -tukialueeseen 38 kuntaa. 37 kuntaa jää tukialueiden ulkopuolelle. Päijät-Hämeen ja Etelä-Karjalan kunnat kuuluvat joko tavoite 2- tai 5b-tukialueeseen. Suurin osa Uudenmaan ja Hämeen kunnista jää tukialueiden ulkopuolelle.

Ne yritykset, jotka toimivat EU-tavoitealue kunnissa, voivat saada EU-rahoitteista alue- ja rakennetukea. Kauppa- ja teollisuusministeriö on yksi monista organisaatiosta, jotka myöntävät EU-tukea. KTM:n yrityspalveluiden kautta ohjautuu lähinnä kehitysalueen investointitukea, pk-yritysten kehittämistukea sekä pienyritystukea.

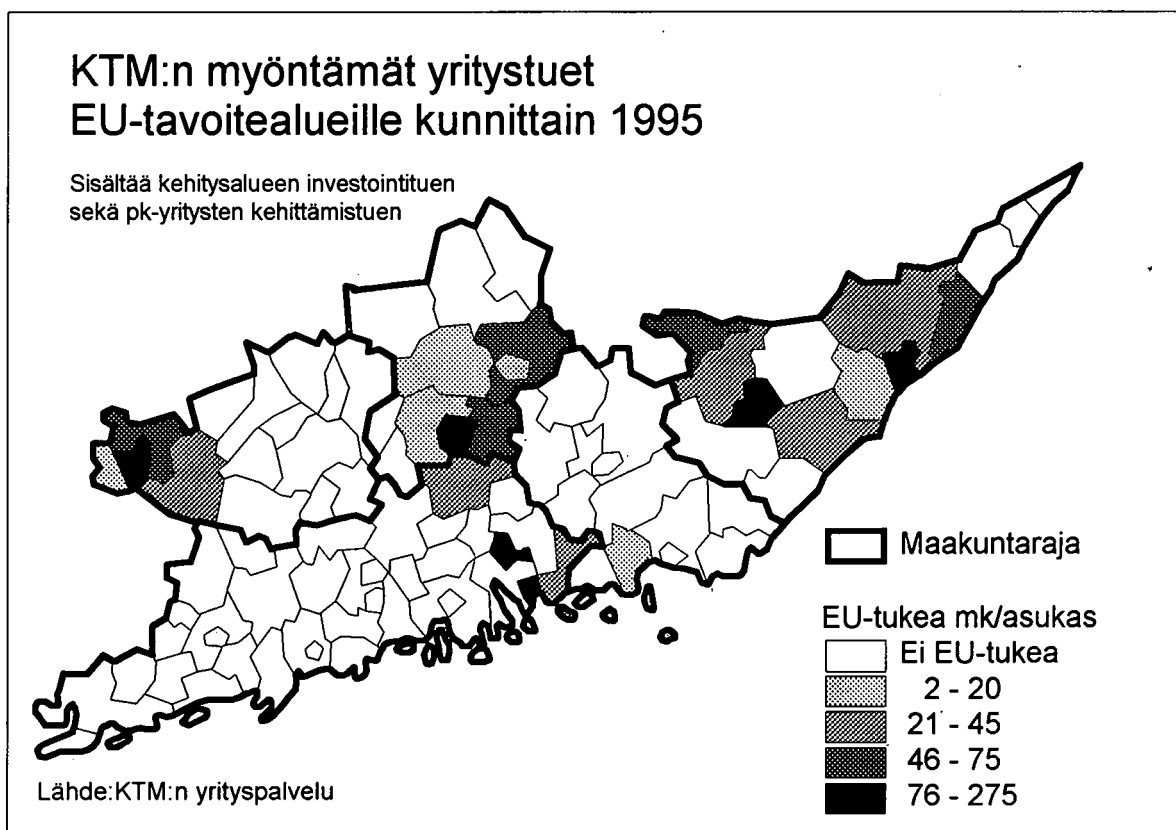
Vuonna 1995 KTM:n myöntämät kansalliset kehitysalueen investointi- ja pk-yritysten kehittämistuet asukasta kohti laskettuna olivat suurimmat Karkkilassa. Kansallista tukea ei myönnetty lainkaan 44 kuntaan. EU-rahoitteista yritystukea myönnettiin Imatralla asukasta kohti eniten.

Kuva 149. EU:n tavoitetukialueet 1996.

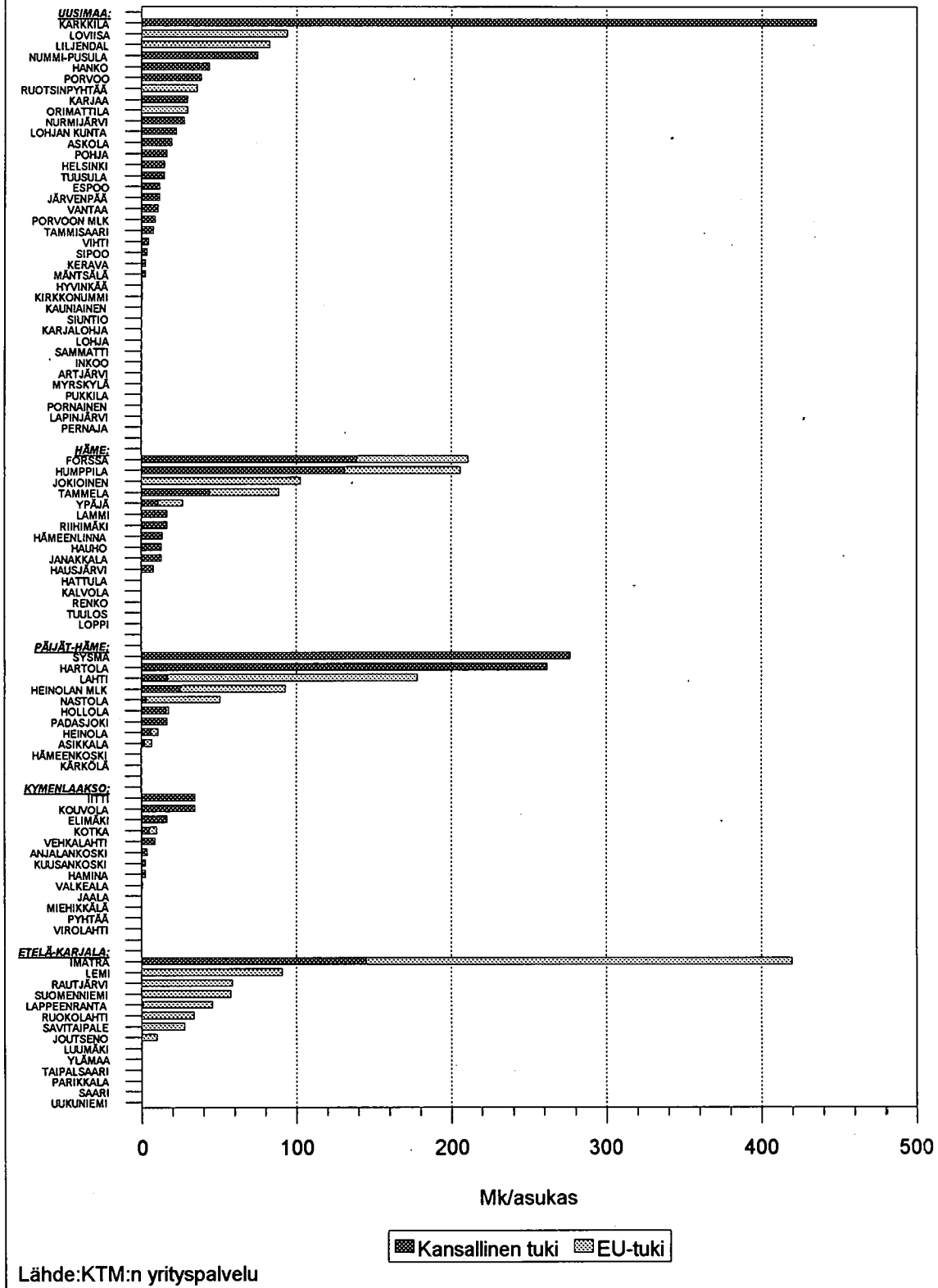

Kuva 150. KTM:n myöntämät kansalliset yritysavustukset kunnittain 1995.

Kuva 151. KTM:n myöntämät yritystuet EU-tavoitealueille kunnittain 1995.

KTM:n myöntämät kehitysalueen investointi- ja pk-yritysten kehittämistuet kunnittain 1995

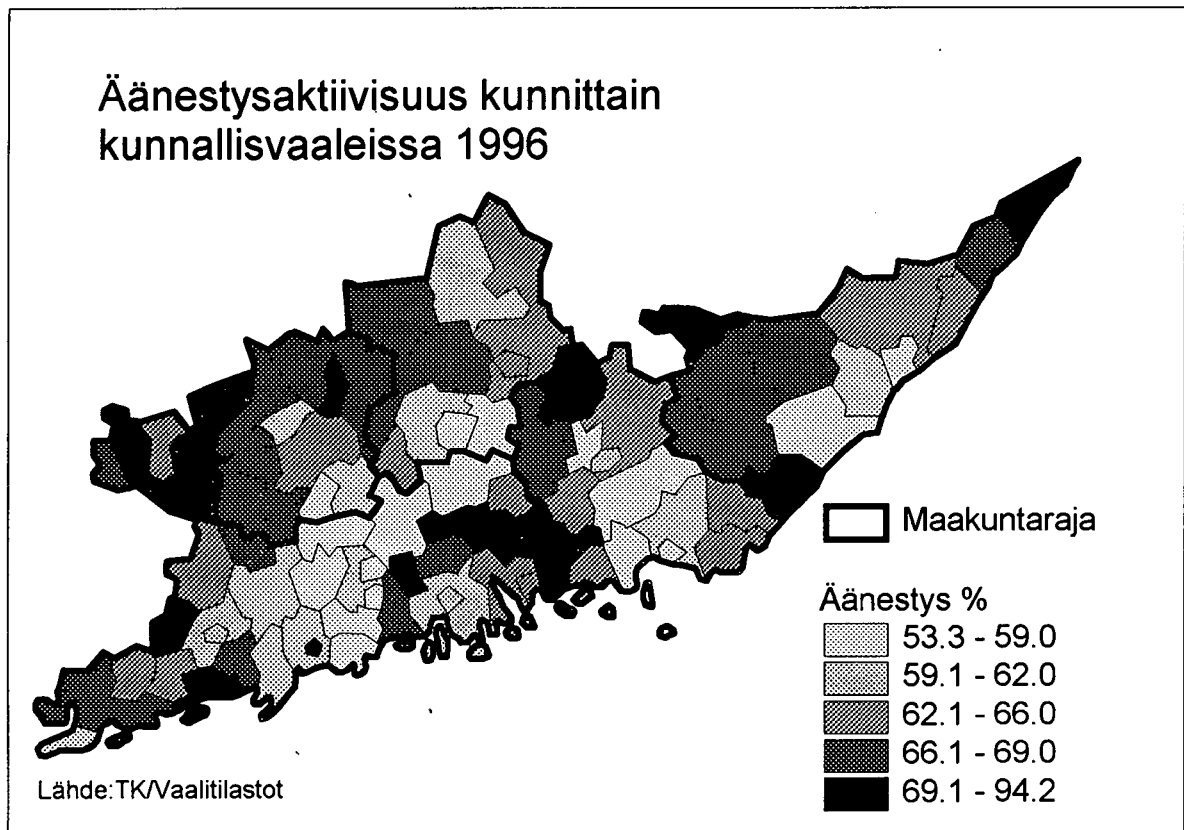
Kuva 152. KTM:n myöntämät kehitysalueen investointi- ja pk-yritysten kehittämistuet kunnittain 1995

VAALIT

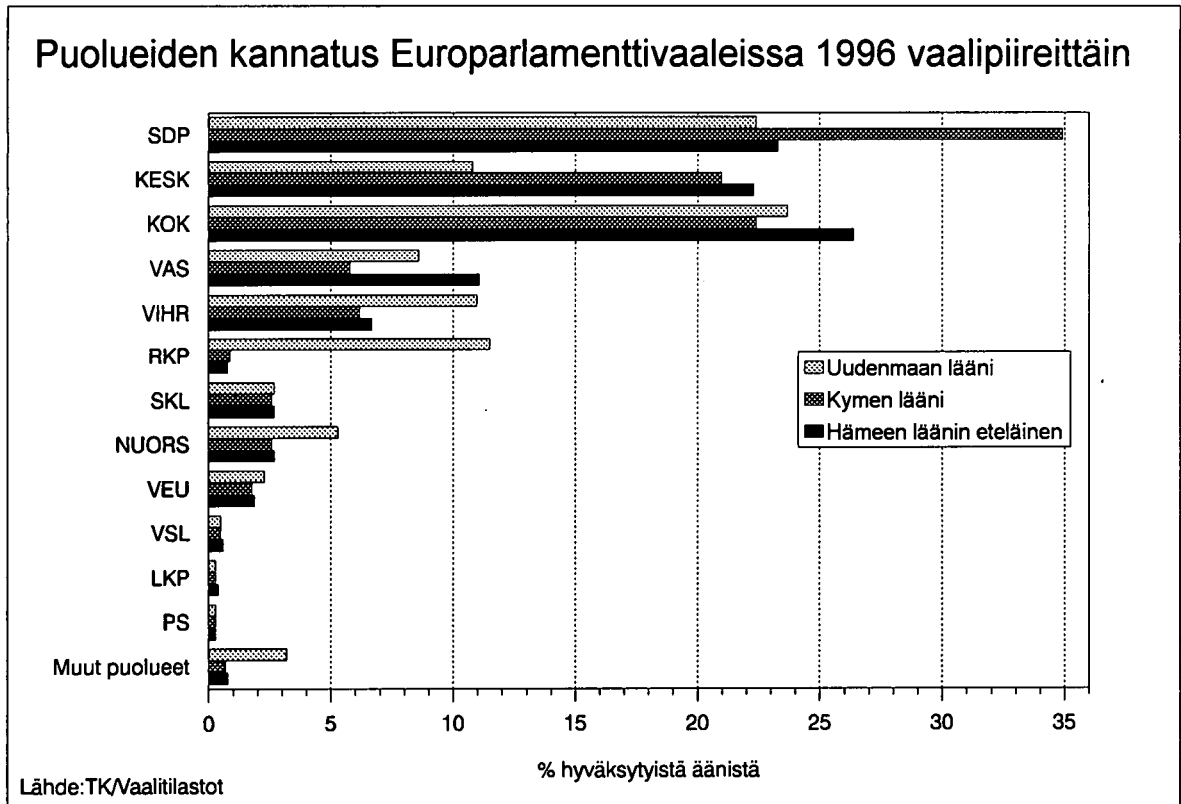
Vuoden 1996 lokakuun kunnallisvaalien äänestysprosentti jäi koko maassa 61.1 %. Äänestysaktiivisuus laski maan kaikissa lääneissä vuoden 1992 kunnallisvaaleihin verrattuna. Uudenmaan läänissä 59.8 % äänioikeutetuista käytti äänestysoikeuttaan. Vastaavasti Kymen läänissä äänesti 61.7 % ja Hämeen läänin eteläisessä vaalipiirissä 60.7 % äänioikeutetuista. Kunnittain tarkasteltuna äänestysaktiivisuus vaihteli 53.3 - 94.2 % välillä. Alhaisimmaksi äänestysprosentti jäi Vantaalla ja aktiivisimmin äänestettiin Pukkilassa.

Suomen Keskusta ja Kansallinen Kokoomus lisäsivät kannatustaan Etelä-Suomen vaalipiireissä. Lisäksi Ruotsalainen Kansanpuolueen kannatus lisääntyi Uudenmaan lääneissä. Suomen Sosiaalidemokraattinen Puolue (SDP), Vasemmistoliitto, Vihreä liitto, Suomen Kristillinen Liitto, Liberaalinen Kansanpuolue ja Perussuomalaiset (entinen SMP) menettivät kannatustaan Etelä-Suomen vaalipiireissä.

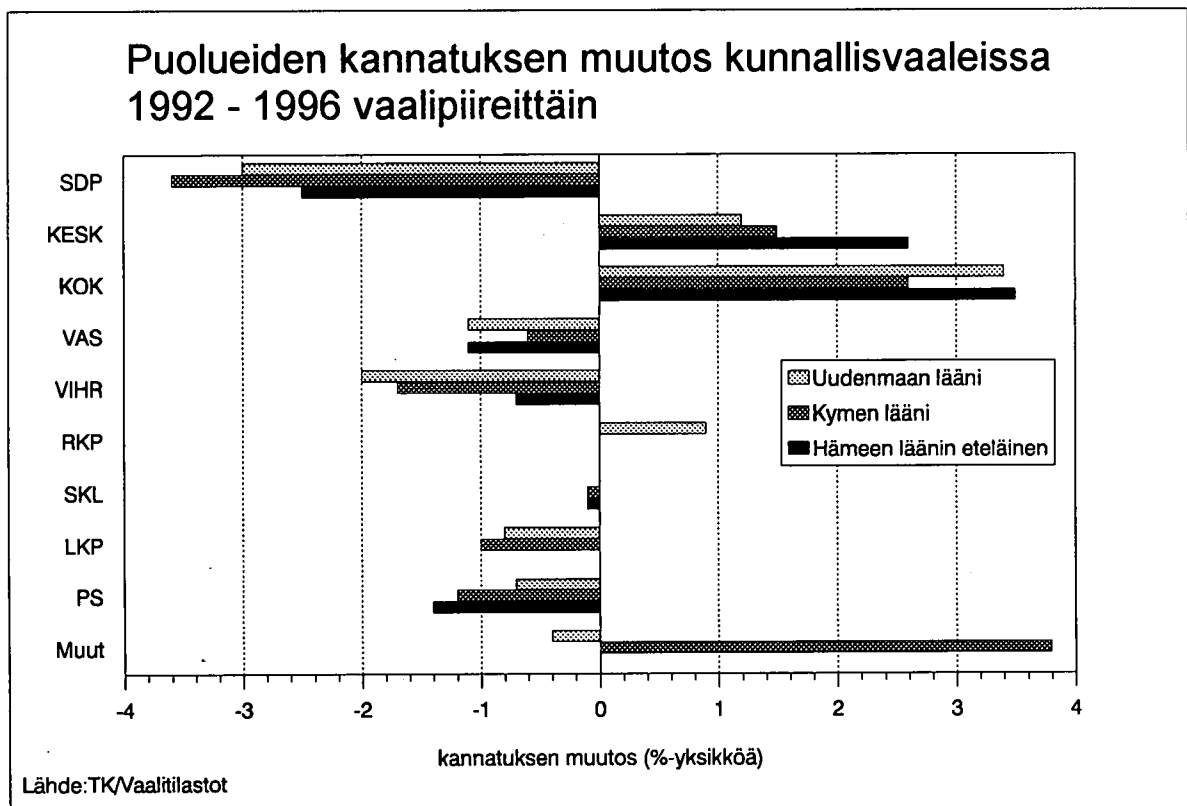
SDP sai suurimman kannatuksen Kuusankoskella ja Imatralla. Suomen Keskustan kannatus oli Ylämaalla, Suomenniemellä ja Miehikkälässä yli 60 % hyväksytyistä äänistä. Kansallisen Kokoomuksen kannatus oli suurimmillaan Haminassa. Vasemmistoliiton kannatus oli vastavasti suurinta Karkkilassa.

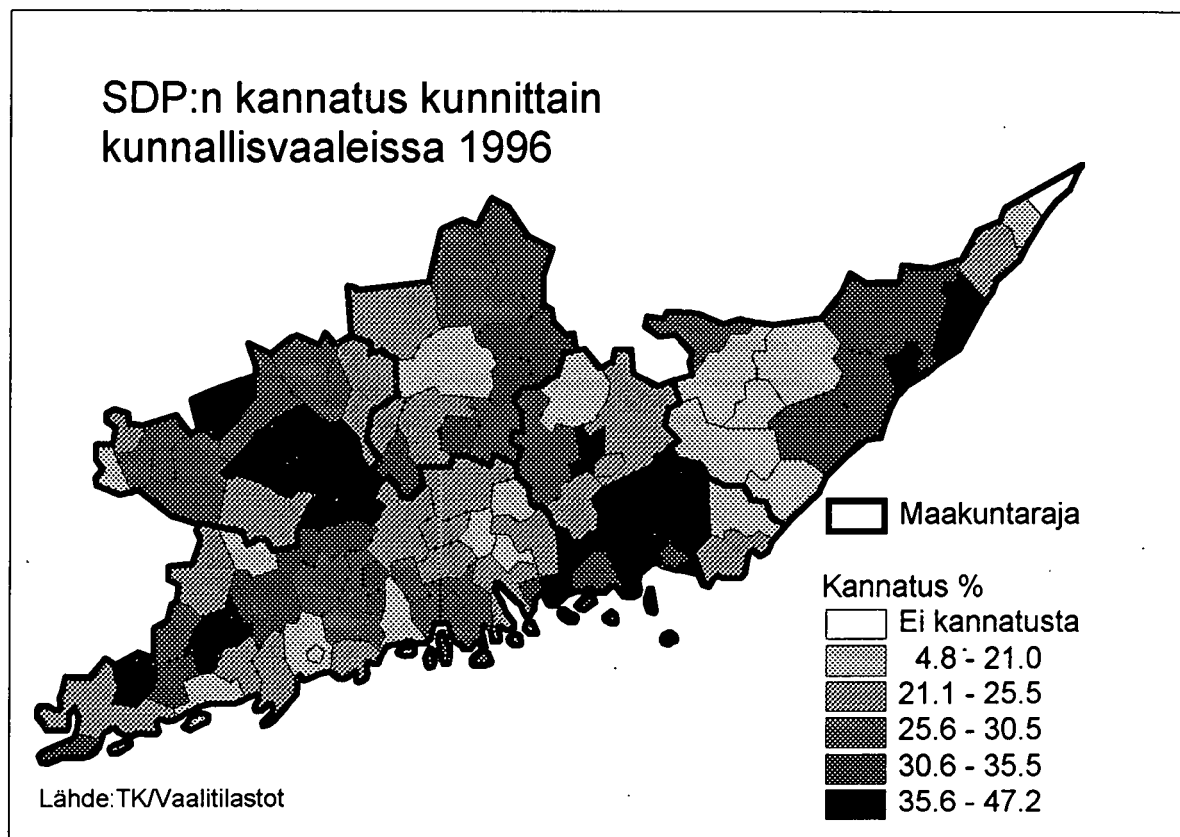
Kuva 153. Äänestysaktiivisuus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996.

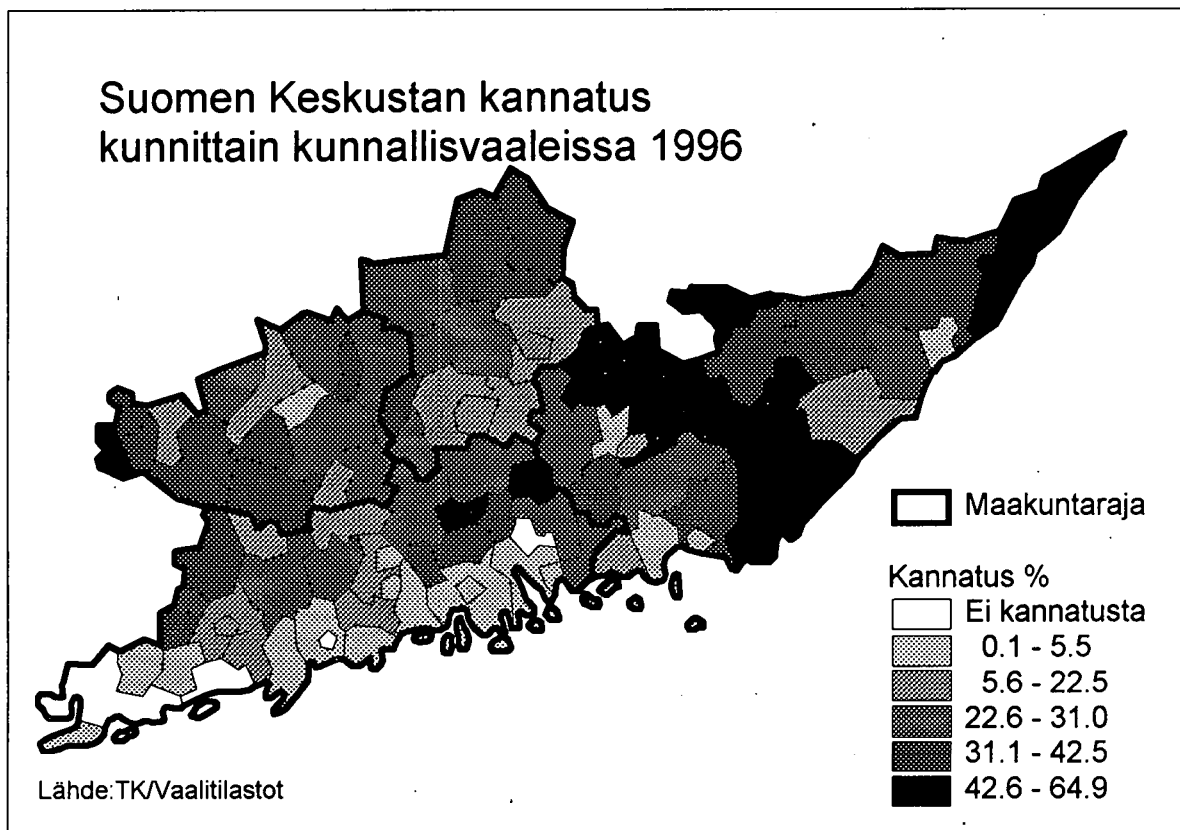
Kuva 154. Puolueiden kannatus Europarlamenttivaaleissa 1996 vaalipiireittäin.

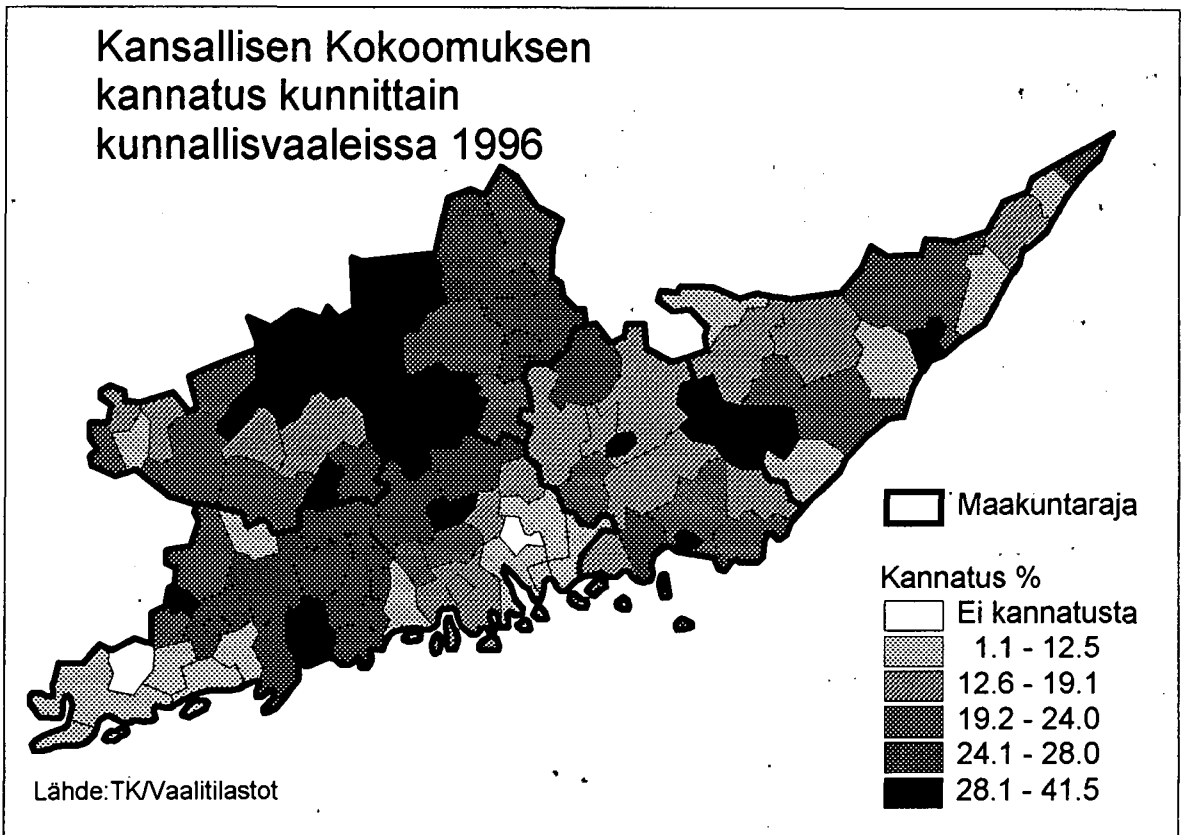
Kuva 155. Puolueiden kannatuksen muutos kunnallisvaaleissa 1992 - 1996 vaalipiireittäin.

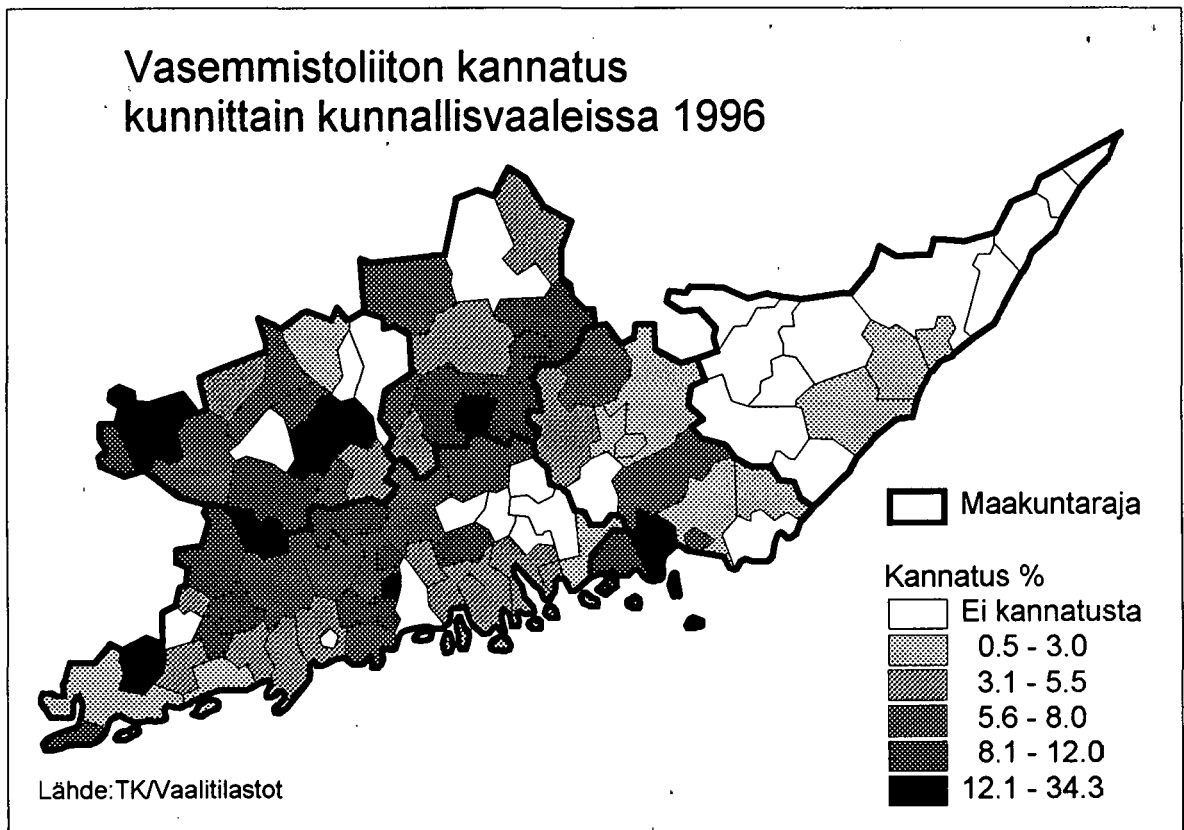
Kuva 156. SDP:n kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996.

Kuva 157. Suomen Keskustan kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996.

Kuva 158. Kansallisen Kokoomuksen kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996.

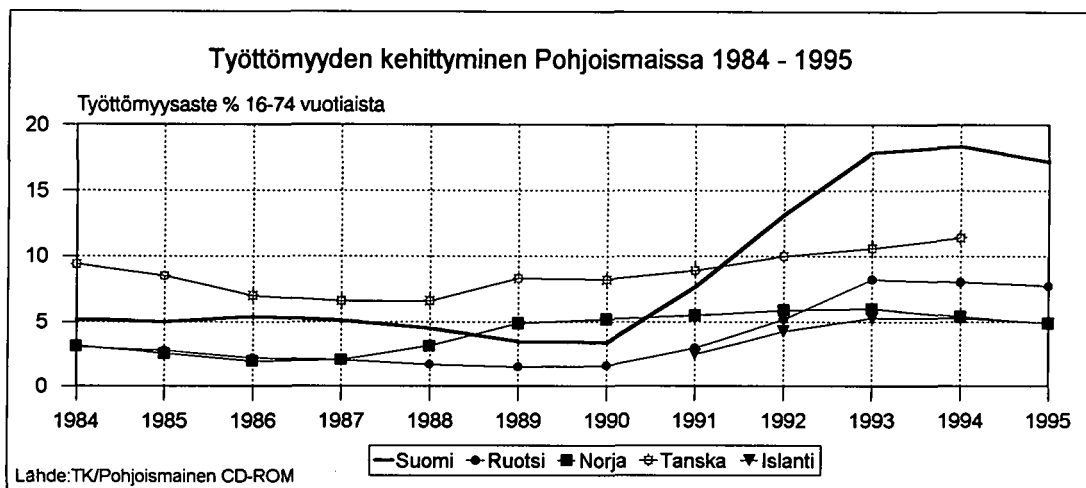
Kuva 159. Vasemmistoliiton kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996.

KANSAINVÄLINEN VERTAILU

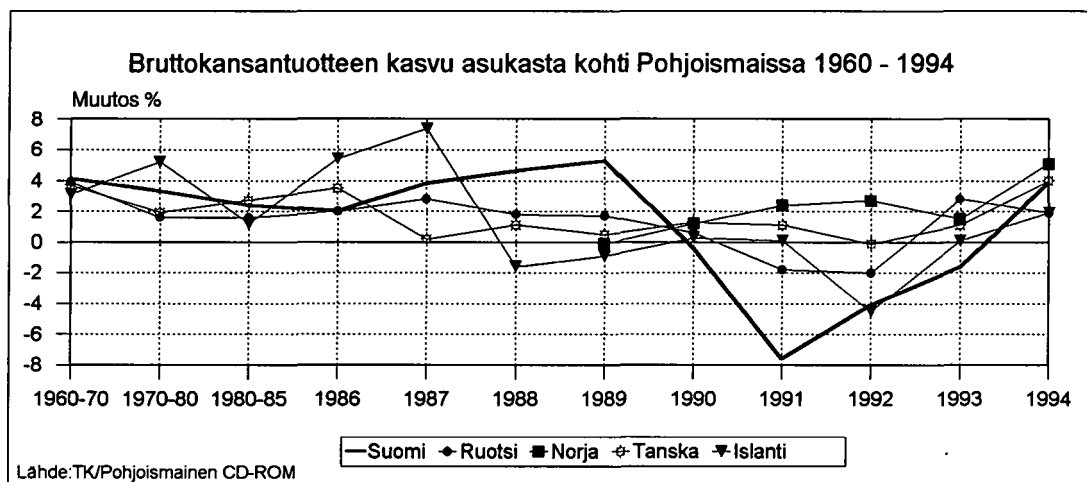
Pohjoismaat

Työttömyysaste on kasvanut kaikissa Pohjoismaissa viimeisen kymmenen vuoden aikana. Suomessa työttömyys on kasvanut jyrkimmin vuodesta 1990 lähtien. Vasta vuodesta 1994 vuoteen 1995 on havaittavissa hienoista laskua.

Bruttokansantuotteen kehitys asukasta kohti on Pohjoismaissa ollut hyvin epätasaista. Suomessa BKT kasvoi tasaisesti vuoteen 1989, jonka jälkeen se laski vuoteen 1991. BKT:n muutos on Suomessa ollut muita maita rajumpi.

B1. Työttömyyden kehittyminen Pohjoismaissa 1984 - 1995.

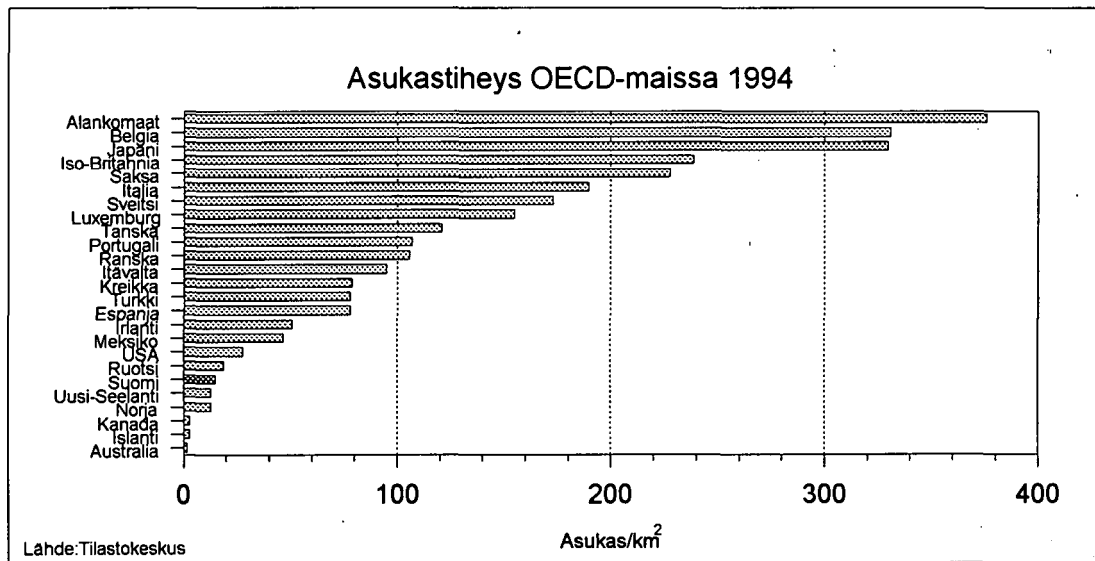
B2. Bruttokansantuotteen kasvu asukasta kohti Pohjoismaissa 1960 - 1994.

OECD-maat

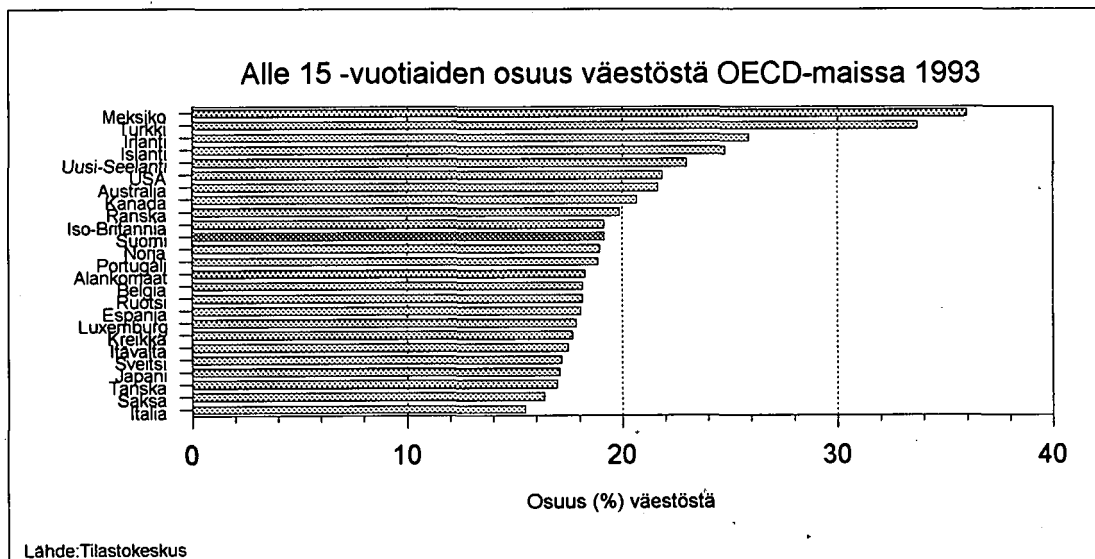
Suomi on EU-maista harvaanasuoin, vain 15 asukasta/km². Suomessa sekä alle 15 -vuotiaitten että yli 64 -vuotiaitten osuus väestöstä on OECD-maiden keskiluokkaa, kuten myös syntyvyys ja kuolleisuus. Useimmissa OECD-maissa naisten osuus on korkeampi kuin miesten. Vain Islannissa, Meksikossa ja Turkissa on enemmän miehiä kuin naisia. Suomessa ulkomaalaisten osuus väestöstä on poikkeuksellisen alhainen.

Bruttokansantuote asukasta kohti jää Suomessa alle OECD-maiden keskiarvon, jota kuvataan indeksiluvulla 100. USAssa bruttokansantuotteen indeksiluku on korkein, lähes 140. Työttömyysaste on Suomessa edelleen korkea, vain Espanjassa se on korkeampi. Veroaste on Suomessa kolmanneksi korkein. Vuodesta 1980 maamme veroaste on noussut kymmenisen prosenttiyksikköä. Hollannissa, Luxemburgissa ja Norjassa veroasteen kehitys on sen sijaan ollut päinvastainen. Henkilöautojen määrä asukasta kohti on suurin USAssa. Suomessa 370 henkilöä tuhannesta omistaa auton.

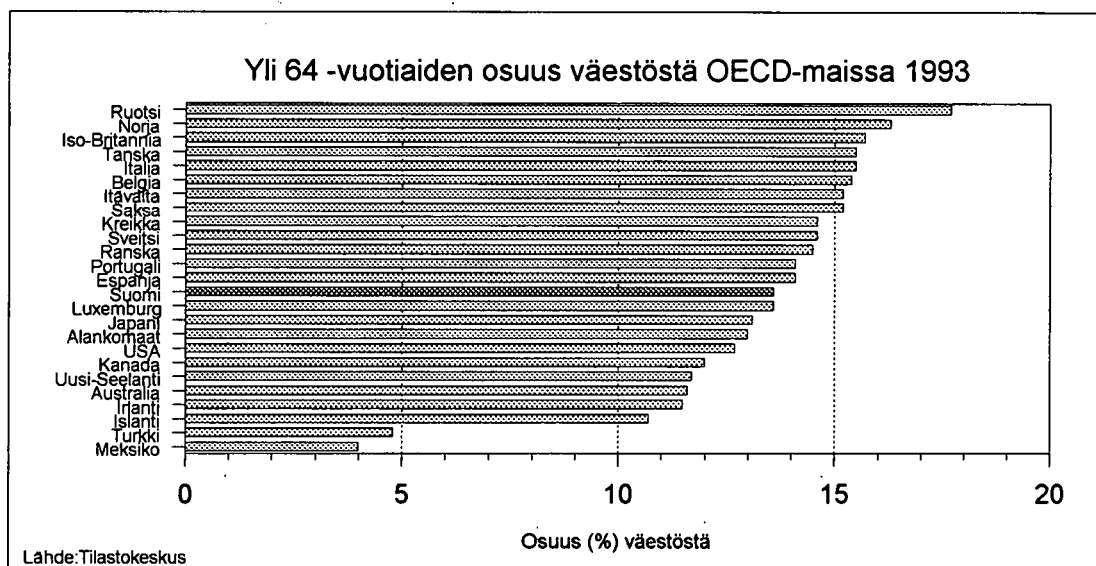
Suomessa metsäalan osuus (noin 76 %) maapinta-alasta on tarkasteltavista maista suurin. Myös Ruotsissa ja Japanissa metsäalan osuus ylittää 60 % maapinta-alasta. Vuonna 1992 pelto- ja puutarha-alan osuus maapinta-alasta oli korkein Tanskassa, 60 %. Suomessa vastaava osuus on alle 10 prosenttia.

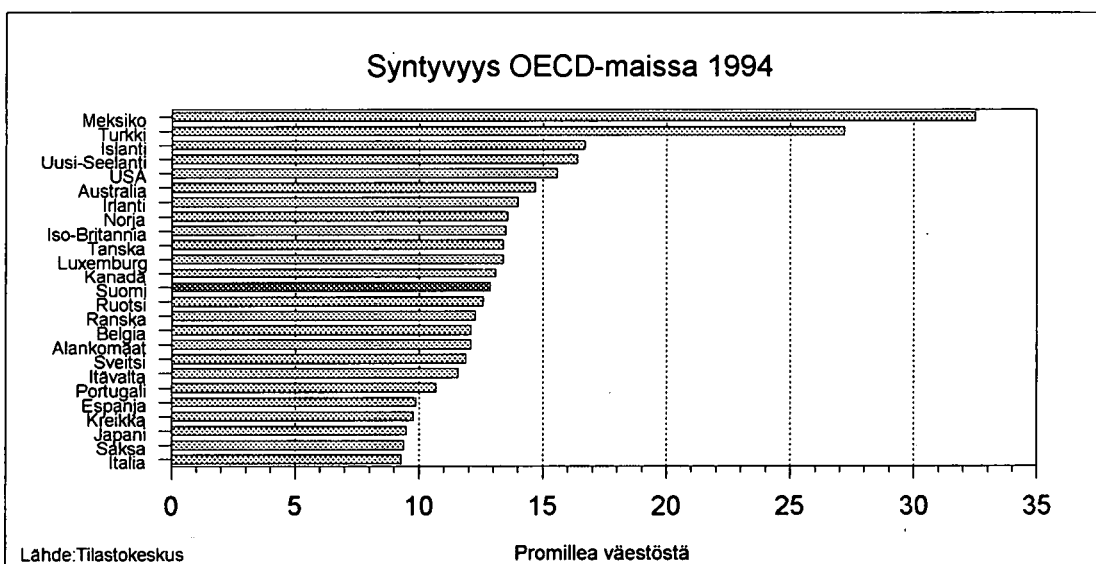
B3. Asukastiheys OECD-maissa 1994.

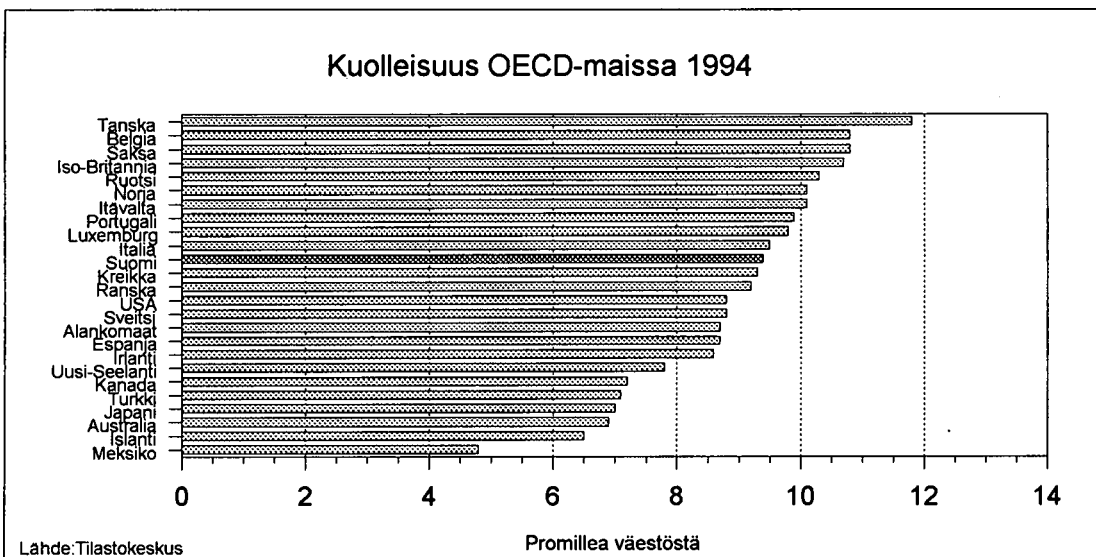
B4. Alle 15 -vuotiaiden osuus väestöstä OECD-maissa 1993.

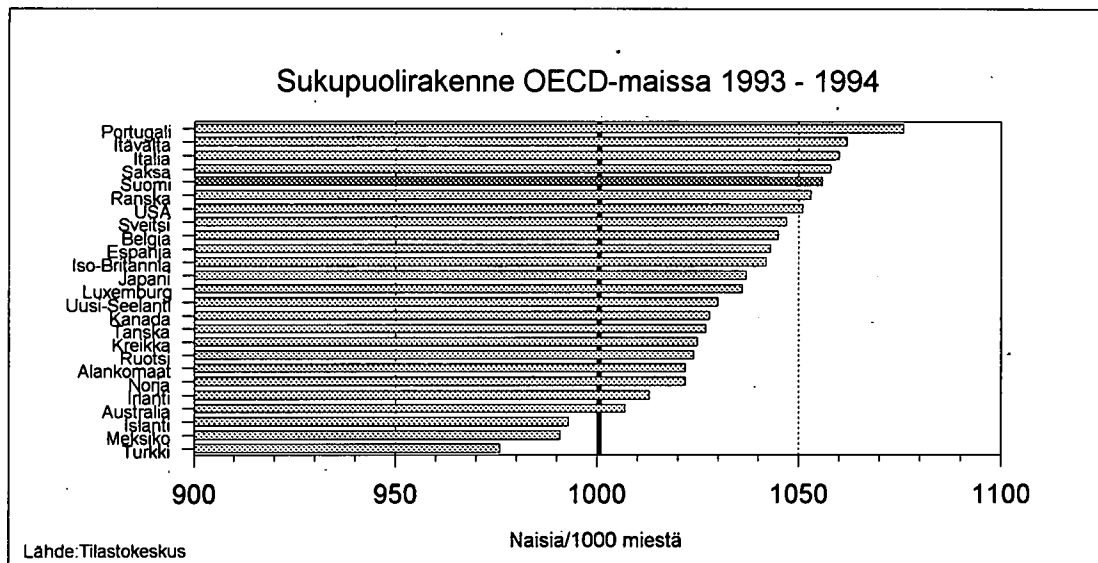
B5. Yli 64 -vuotiaiden osuus väestöstä OECD-maissa 1993.

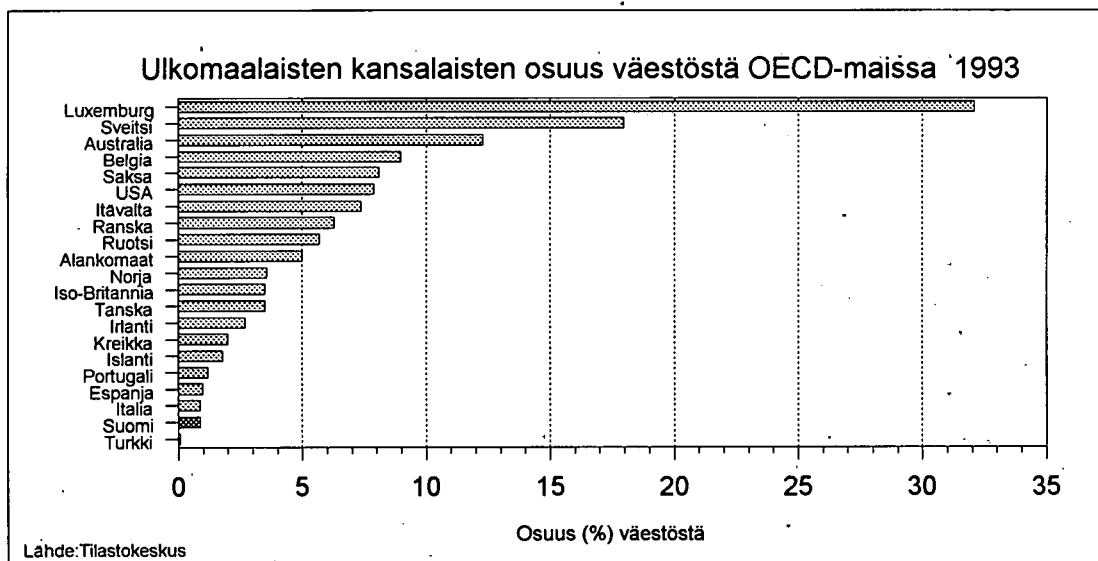
B6. Syntyvyys OECD-maissa 1994.

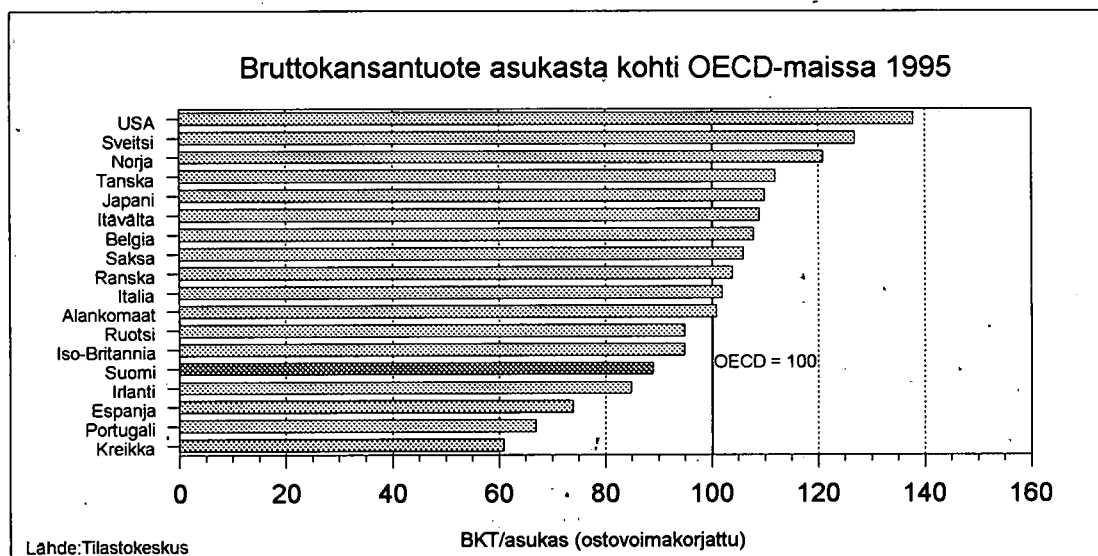
B7. Kuolleisuus OECD-maissa 1994.

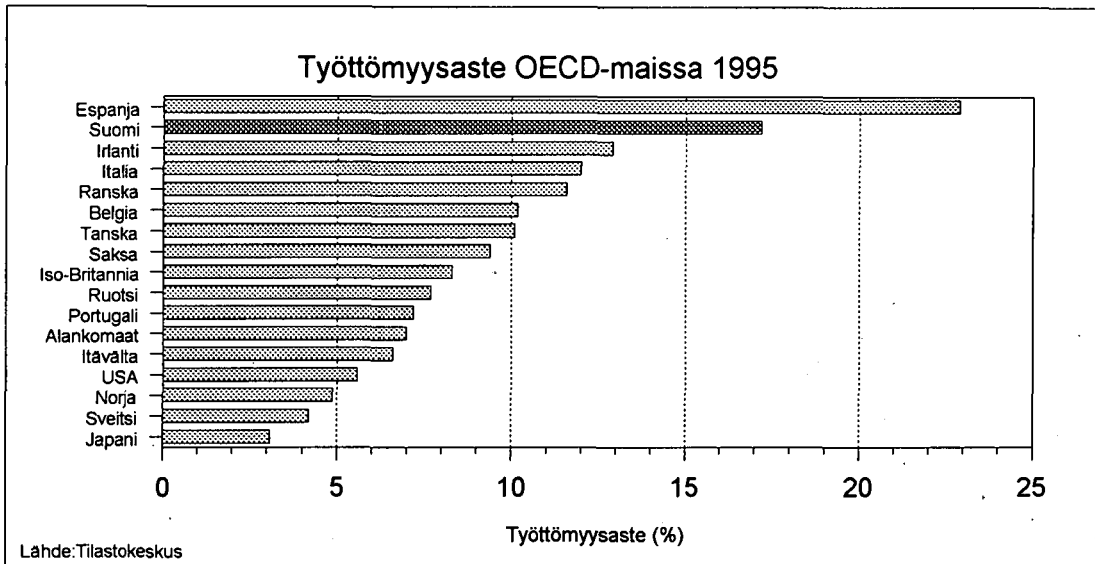
B8. Sukupuolirakenne OECD-maissa 1993 - 1994.

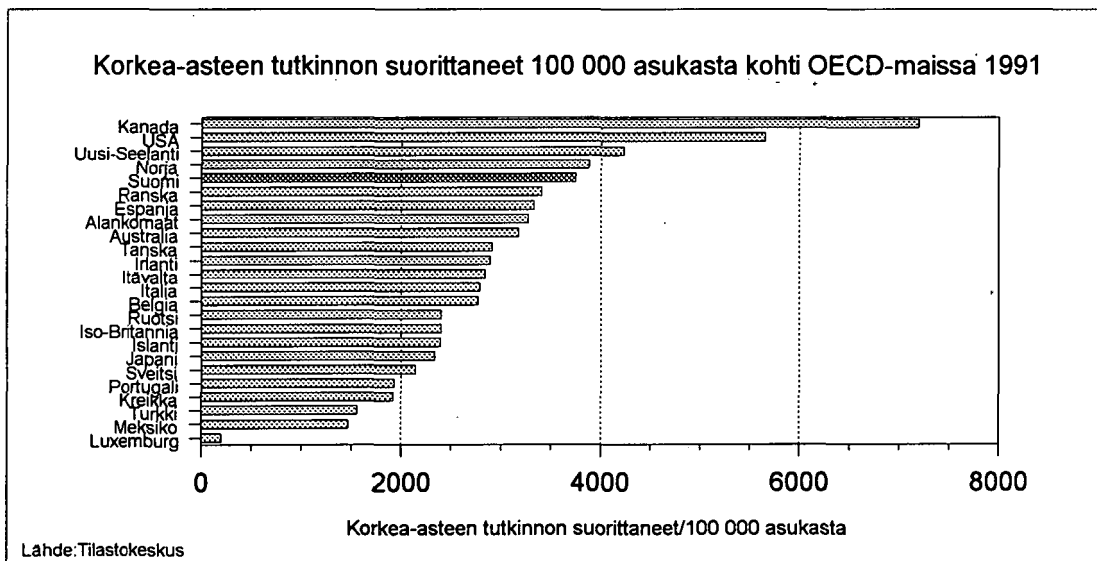
B9. Ulkomaalaisten kansalaisten osuus väestöstä OECD-maissa 1993.

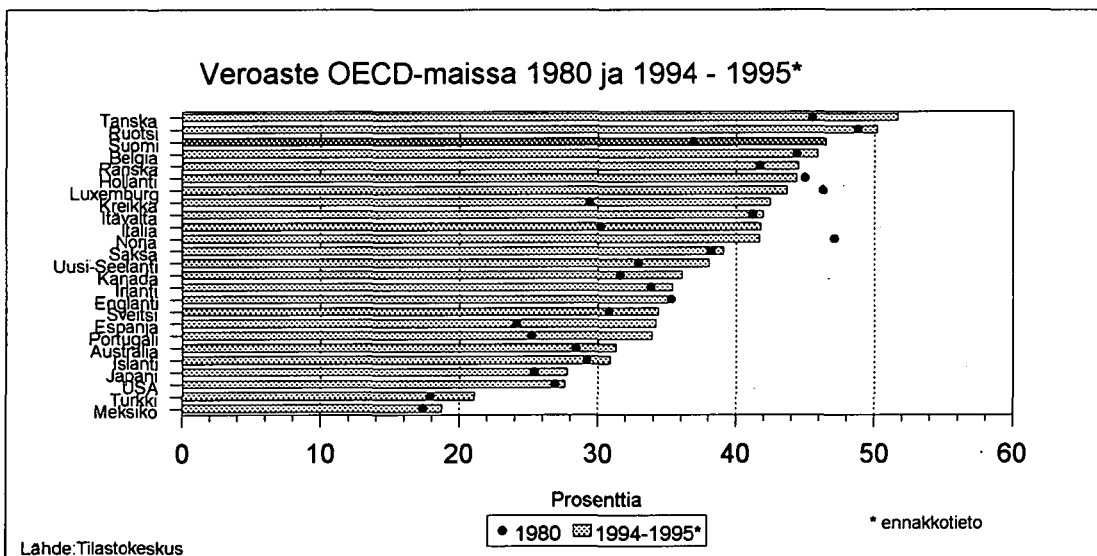
B10. Bruttokansantuote asukasta kohti OECD-maissa 1995.

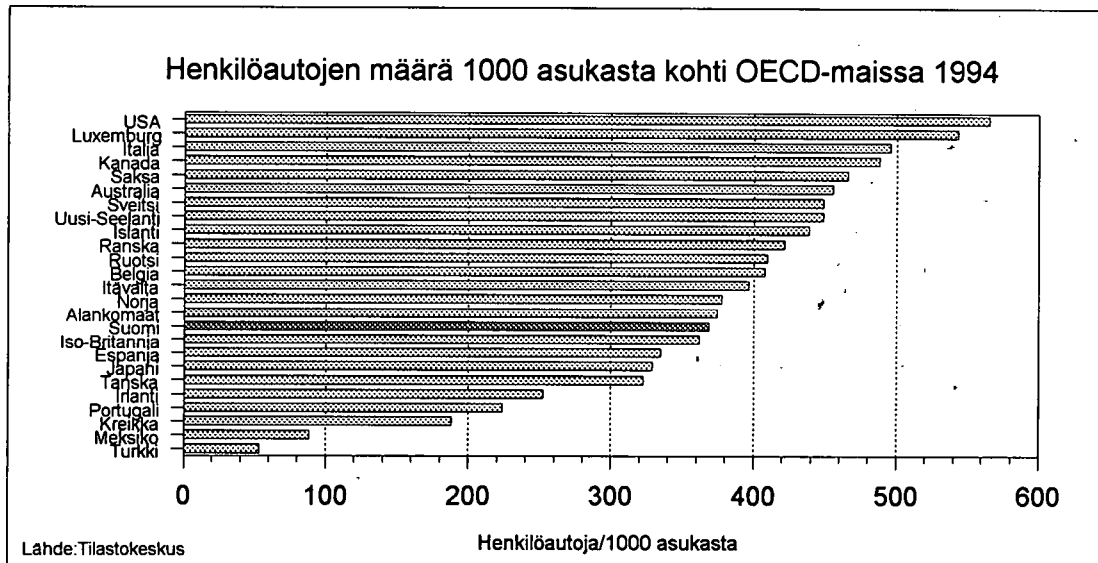
B11. Työttömyysaste OECD-maissa 1995.

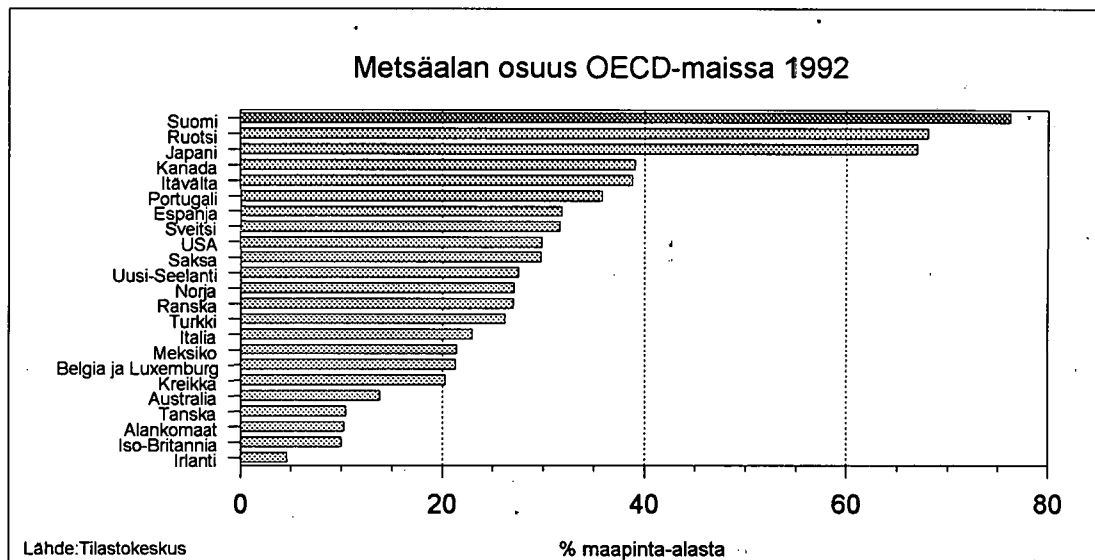
B12. Korkea-asteen tutkinon suorittaneet 100 000 asukasta kohti OECD-maissa 1991.

B13. Veroaste OECD-maissa 1980 ja 1994 - 1995*.

B14. Henkilöautojen määrä 1000 asukasta kohti OECD-maissa 1994.

B15. Metsäalan osuus OECD-maissa 1992.

B16. Pelto- ja puutarha-alan osuus OECD-maissa 1992.

KÄYTETYT LYHENTEET JA TIETOLÄHTEET

ALTIKA	= Aluetietokanta
BKT	= Bruttokansantuote
EU	= Euroopan unioni
KTM	= Kauppa- ja teollisuusministeriö
Kuntafakta	= Tilastokeskuksessa kehitetty mikrotietokoneohjelma, johon on koottu tietoja jokaisesta Suomen kunnasta.
NUTS	= Nomenclature of territorial units for statistics
Pohjoismainen	= Tilastokeskuksessa kehitetty tietolevy, joka sisältää tilastotietoa eri Pohjoismaista
CD-ROM	
STAKES	= Sosiaali- ja terveysalan kehittämis- ja tutkimuskeskus
SVT	= Suomen virallinen tilasto
TK	= Tilastokeskus
VTKK	= Valtion tietokonekeskus

KÄYTETYT KÄSITTEET

Alueella työssäkäyvilleä tarkoitetaan kaikkia tällä alueella työssäkäyviä henkilöitä riippumatta heidän asuinpaikastaan. Alueella työssäkäyvät muodostavat ns. työllisen päiväväestön, jonka määrää voidaan pitää mittarina alueen työpaikkojen määrälle.

Asuntokunta. Kaikki henkilöt, jotka ovat vakinaisesti kirjoilla samassa asunnossa eli joilla on väestön keskusrekisterin henkilörekisterissä sama kotipaikkatunnus, muodostavat asuntokunnan.

Bruttokansantuote (BKT). Bruttokansantuoteluvut esitetään tuotannontekijähintaisina kunkin vuoden hintatason mukaan. Maakunnittaisia ja seutukunnittaisia bruttokansantuotetietoja on käytetty sekä markkamääräisinä että alueen asukasmäärään suhteutettuina.

EU-tavoitetukialueita on Suomessa kolme: tavoite 6-, 5b- ja 2-tukialueet. 6-alueetuea kohdennetaan erittäin harvaan asuttujen alueiden kehittämiseen, 5b-tukea maaseudun elinkeinorakenteen monipuolistamiseen ja 2-alueetuea taantuvien teollisuusalueiden kehittämiseen.

Huoltosuhteella (taloudellinen) lasketaan, kuinka monta työvoiman ulkopuolella olevaa ja työtöntä on yhtä työllistä kohti. Käsite sisältää ajatuksen, että kulloinkin työssäoleva väestönosa elättää työelämän ulkopuolella olevia.

Jalostusarvo saadaan vähentämällä tuotannon bruttoarvosta ulkopuolisilta sekä saman yrityksen toisilta toimipaikoilta hankittujen tuotantopanosten arvo, mukaanlukien käyttöomaisuudesta maksetut vuokrat, vähennettynä tai lisätynä polttoaine- sekä aine- ja tarvikevarastojen muutoksella. Hankittuihin tuotantopanoksiin sisältyvät polttoaineiden, sähkön, lämmön, pakkausten, aineiden ja tarvikkeiden korjaus- ja asennustöiden, teetettyjen palkkiotöiden sekä myös palvelusten hankinta. Tuotannon bruttoarvo käsittää omien tuotteiden toimitusten arvon, saadun korvauksen vieraille suoritetuista valmistus- yms. palveluksista (palkkiotyö), muista palveluista saadun bruttokorvauksen (ei-teollisten palveluiden myynti) sekä kauppatavaroiden myynnistä saatujen tuotteiden ja kauppatavaroiden hankintakustannusten erotuksen vähennettynä tai lisätynä valmiste- ja kauppatavaravarastojen sekä varastossa olevien keskeneräisten töiden muutoksella.

Kassan riittävyys on $365 \times (\text{Kassavarat} + \text{Talletukset} + \text{Lyhytaikaiset sijoitusarvopaperit} - \text{Kassalaina})$: Kassastamaksut.

Kokonaistuotos on toimipaikkojen tarkasteluajanjakson aikana tuottamien tavaroiden ja palvelusten summa.

Koulutusasteen mittaaminen perustuu koulutusaikaan.

Koulutustaso on koulutusta kuvaava kolminumeroinen mittainluku, joka on laskettu kunkin 15 vuotta täyttäneestä väestöstä tietyn kaavan mukaan. Mitä pitempi koulutuksen kokonaispituus on, sitä korkeampi on koulutustaso ja sitä suurempi on vastaava lukuarvo.

Kuntaryhmitys. Kaupunkimaiset kunnat: Väestöstä vähintään 90 % asuu taajamissa tai suurimman taajaman väkiluku on vähintään 15 000. **Taajaan asutut kunnat:** Väestöstä vähintään 60 % mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on vähintään 4 000 mutta alle 15 000. **Maaseutumaiset kunnat:** Väestöstä alle 60 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 15 000 tai väestöstä vähintään 60 % mutta alle 90 % asuu taajamissa ja suurimman taajaman väkiluku on alle 4000.

Lyhytaikaisiin velkoihin on luettu tilivelat, verovelat varainhallintavuodelta ja kassalainat.

Muuttotase on nettomuutto suhteutettuna alueen asukaslukuun.

Nettomuutto on alueen tulomuutto - lähtömuutto.

NUTS (Nomenclature of territorial units for statistics) on EU:n hierarkkinen alueluokitusjärjestelmä, jonka mukaan laaditaan kaikki EU:n alueelliset tilastot: NUTS 1 (Manner-Suomi, Ahvenanmaa), NUTS 2 (suuralueet 6 kpl), NUTS 3 (maakunnat 19 kpl), NUTS 4 (seutukunnat 88 kpl) ja NUTS 5 (kunnat 455 kpl).

Pitkäaikaisiin velkoihin on luettu talousarviolainat, muut pitkäaikaiset velat sekä ennakkotuloihin sisältyvät lainat.

Pitkäaikaistyötön on henkilö, jonka työttömyys on kestänyt yli vuoden.

Rakennus on erillinen, sijaintipaikalleen kiinteästi rakennettu tai pystytetty, omalla sisäänkäynnillä varustettu rakennelma, joka sisältää eri toimintoihin tarkoitettua katettua ja yleensä ulkoseinien tai muista rakennelmista (rakennuksista) erottavien seinien rajoittamaa tilaa.

Rakentamisvuodella tarkoitetaan vuotta, jona rakennus valmistui käyttökuntoon.

Saamelaisten kotiseutualue käsittää neljä kuntaa; Enontekiön, Inarin, Utsjoen ja osan Sodankylän kunnasta.

Seutukunta on kuntien yläpuolelle luotu toiminnallinen välitaso. Niiden rajauksesta on päättänyt sisäasiainministeriö. Seutukuntia Suomessa on 88 kpl.

Taajamaksi määritellään kaikki vähintään 200 asukkaan rakennusryhmät, joissa rakennusten välinen etäisyys ei yleensä ole yli 200 metriä. Taajamien rajauksissa otetaan huomioon asuinrakennusten lisäksi mm. liike-, toimisto-ym. työpaikkoina käytettäviä rakennuksia.

Taajama-aste tarkoittaa taajamissa asuvien osuutta koko väestöstä.

Tutkinnon suorittaneeksi määritellään henkilö, joka on suorittanut perusasteen jälkeisiä tutkintoja. Perusasteen jälkeisiksi tutkinnoiksi katsotaan lukioissa, ammatillisissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa loppuun suoritettut tutkinnot, joissa koulutusaika on vähintään 400 tuntia. Työllisyyskoulutuksen osalta tutkinnoiksi katsotaan vain työvoimapolitiittisen aikuiskoulutuksen koulutusammattiin tai tutkintoon johtaneen koulutuksen suoritus.

Työlliseen työvoimaan luetaan kaikki 15-74 -vuotiaat henkilöt, jotka laskentahetkellä ovat työllisiä.

Työpaikkaomavaraisuus on alueella olevat työpaikat/työlliset*100. Mikäli alueen työpaikkojen lukumäärä on suurempi kuin työllisten lukumäärä, alueen työpaikkaomavaraisuus ylittää 100 %.

Työssäkäyntialue on kunnan rajat ylittävän työssäkäynnin eli pendelöinnin perusteella rajattu alue, jonka sisällä käydään suurelta osin alueen keskuksessa työssä. Kunta on työssäkäyntialueen keskus, jos sieltä pendelöi yhteensä alle 20 prosenttia työllisestä työvoimasta sekä mihin tahansa kuntaan alle 10 %:a. Työssäkäyntialue nimetään alueen keskuksen mukaan. Suomessa työssäkäyntialueita on 198.

Työttömyysasteella tarkoitetaan työttömän työvoiman prosenttiosuutta koko työvoimasta. Nuorten työttömyysasteella tarkoitetaan alle 25-vuotiaiden työttömien prosenttiosuutta saman ikäisestä työvoimasta.

Vakavaraisuusaste kuvaa kunnan rahoitusasemaa. Se lasketaan seuraavasti: Varaukset + Omat rahastot + Ylijäämä (taseesta) - Alijäämä (taseesta) - Pitkäaikainen vieras pääoma.

Velkataloudeksi katsotaan kaikki ne taloudet, joissa yksityishenkilöillä verotusrekisterin mukaan on velkaa.

Verorahoituksella tarkoitetaan kunnan verotulojen ja käyttötalouden valtionosuuksien summaa.

Yritystoimipaikat on kunnittain tilastoitu. Toimipaikkoihin sisältyvät sekä yksitoimipaikkaiset yritykset että monitoimipaikkaisten yritysten toimipaikat.

KUVALUETTELO**ETELÄ-SUOMI**

1. Maakunnat ja läänit Etelä-Suomessa 1996
2. Etelä-Suomen kunnat 1996
3. Taajama-asteeseen perustuva kuntaryhitys 1996
4. Kuntien taajamoituminen 1995
5. Seutukunnat Etelä-Suomessa 1996

VÄESTÖ

6. Väkiluku kunnittain 31.12.1996
7. Väkiluvun muutokset alueittain 1980 - 1996
8. Väkiluvun muutos kunnittain 1985 - 1996 (%) (karttakuva)
9. Väkiluvun muutos kunnittain 1995 - 1996 (%) (diagrammikuva)
10. Väestön ikä- ja sukupuolirakenne maakunnittain 31.12.1995
11. Alle 15 -vuotiaat kunnittain 1995 (%)
12. Alle 15 -vuotiaiden osuuden muutos kunnittain 1985 - 1995
13. 15 - 64 -vuotiaat kunnittain 1995 (%)
14. 15 - 64 -vuotiaiden osuuden muutos kunnittain 1985 - 1995
15. Yli 64 -vuotiaat kunnittain 1995 (%)
16. Yli 64 -vuotiaiden osuuden muutos kunnittain 1985 - 1995
17. Väestön keski-ikä kunnittain 1995
18. Sukupuolirakenne kunnittain 1996
19. Alle 15- ja yli 64 -vuotiaat kunnittain 31.12.1995
20. Väestöennuste maakunnittain 1996 - 2030
21. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030 (karttakuva)
22. Väestöennuste kunnittain vuoteen 2030 (diagrammikuva)
23. Syntyneiden enemmyys lääneittäin 1985 - 1995
24. Syntyneet kunnittain 1995
25. Kuolleet kunnittain 1995
26. Syntyneet ja kuolleet kunnittain 1995
27. Maassamuuton nettomuutto lääneittäin 1985 - 1995
28. Muuttotase kunnittain 1995 (diagrammikuva)
29. Muuttotase kunnittain 1995 (karttakuva)
30. Uudenmaan läänin tulo- ja lähtömuutto 1995
31. Hämeen läänin tulo- ja lähtömuutto 1995
32. Kymen läänin tulo- ja lähtömuutto 1995
33. Eri kansallisuuksien osuus ulkomaalaisväestöstä alueittain 1995
34. Ruotsinkielisen väestön osuus kunnittain 1995 (karttakuva)
35. Ruotsinkielisen väestön osuus kunnittain 1995 (diagrammikuva)
36. Ulkomaalaisten osuus kunnittain 1995

ELINKEINOELÄMÄ**Yritykset ja toimipaikat**

37. Toimipaikat kunnittain 1996
38. Toimipaikat toimialoittain Etelä-Suomessa 1996
39. Toimipaikkojen liikevaihto toimialoittain Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä sekä koko maassa 1994
40. Toimipaikkojen liikevaihto/henkilöstö kunnittain 1994
41. Edustettujen toimialojen määrä toimialaluokituksen 3-numerotasolla kunnittain 1996

Työpaikkarakenne

42. Työpaikkarakenne maakunnittain (Alueella työssäkäyvät) 1995
43. Elinkeinorakenteen muutos lääneittäin 1975 - 1994
44. Työpaikkarakenne Uudellamaalla 1995
45. Työpaikkarakenne Hämeessä ja Päijät-Hämeessä 1995
46. Työpaikkarakenne Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa 1995
47. Yrittäjien osuus työllisistä kunnittain 1994
48. Työllinen työvoima työpaikan sijainnin mukaan kunnittain 1994

Alkutuotanto

49. Alkutuotannon työllistyvyys kunnittain 1995
50. Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995, alkutuotannon mukaan järjestetty
51. Tilojen keskimääräinen peltoala kunnittain 1994
52. Tilojen keskimääräinen metsäala kunnittain 1994
53. Verotettavat tulot tilaa kohti valtionverotuksessa kunnittain 1994

Jalostus

54. Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995, jalostuksen mukaan järjestetty
55. Jalostuksen työllistyvyys kunnittain 1995
56. Teollisuuden jalostusarvo Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä 1986 - 1995
57. Teollisuuden toimipaikat Etelä-Suomessa 1996
58. Teollisuuden jalostusarvo toimialoittain Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä 1994
59. Teollisuuden jalostusarvo kunnittain 1994
60. Teollisuuden työntekijöitä/toimipaikka kunnittain 1994

Palvelut

61. Palvelujen työllistyvyys kunnittain 1995
 62. Kunnassa työssäkäyvät toimialoittain 1995, palvelujen mukaan järjestetty
- Konkurssit**
63. Konkurssiin haettujen yritysten määrät Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä puolivuositain 1990 - 1996
 64. Konkurssiin haettujen yritysten yhteenlaskettu henkilömäärä kunnittain 1995

Matkailu

65. Majoitus- ja ravitsemistoimipaikat kunnittain 1996
66. Hotellien huonekapasiteetin käyttö alueittain 1987 - 1995
67. Hotellien huonekapasiteetin käyttö lääneittäin 1987 - 1995
68. Majoituskapasiteetti maakunnittain 1994 - 1996
69. Yöpymisvuorokausien määrän kehitys lääneittäin 1987 - 1995
70. Yöpymisvuorokaudet maakunnittain 1995
71. Yöpymisvuorokausien jakautuminen ulkomaalaisten matkailijoiden kesken alueittain 1995

Tulonsaajien tulot ja kotitalouksien velat

72. Valtionveron alaiset tulot tulonsaajaa kohti kunnittain 1994 (karttakuva)
73. Valtionveron alaiset tulot tulonsaajaa kohti kunnittain 1994 (diagrammikuva)
74. Velkatalouksien osuus kunnittain 1994
75. Talouksien velat kunnittain 1993

Bruttokansantuote

76. Bruttokansantuote asukasta kohti maakunnittain 1988 - 1995
77. Bruttokansantuote maakunnittain eri toimialoilla 1995 (milj.mk)
78. Bruttokansantuote maakunnittain eri toimialoilla 1995 (%)

TYÖLLISYYS JA TYÖTTÖMYYS**Työllisyys**

79. Työssäkäyntialueet 1994
80. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1994 (diagrammikuva)
81. Työpaikkaomavaraisuus kunnittain 1994 (karttakuva)
82. Avoimien työpaikkojen määrät työvoimapiireittäin 1991 - 1996

Työttömyys

83. Työttömyyden kehittyminen alueittain 1991 - 1996
84. Työttömyysaste kunnittain kesäkuussa 1996 (diagrammikuva)
85. Työttömyysaste kunnittain kesäkuussa 1996 (karttakuva)
86. Työttömyyden kesto keskimäärin alueittain 1991 - 1996
87. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista kunnittain kesäkuussa 1996 (diagrammikuva)
88. Pitkäaikaistyöttömien osuus työttömistä työnhakijoista kunnittain kesäkuussa 1996 (karttakuva)
89. Nuorten (alle 25 -vuotiaiden) työttömyysaste kunnittain 1995 (karttakuva)
90. Nuorten työttömyysaste kunnittain 1995 (diagrammikuva)
91. Taloudellinen huoltosuhte kunnittain 1995

KOULUTUS

92. Tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä alueittain 1975 - 1995
93. Väestön koulutusaste kunnittain 1995
94. Koulutustaso kunnittain 1995 (karttakuva)
95. Koulutustason muutos kunnittain 1983 - 1995 (%)
96. Koulutustaso kunnittain 1995 (diagrammikuva)
97. Tutkinnon suorittaneiden osuus 15 vuotta täyttäneistä kuntaryhmittäin 1995

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

98. Lääkärit/1000 asukasta lääneittäin 1995
99. Sosiaali- ja terveystoimen henkilöstö tehtäväalueittain 1995
100. Sosiaali- ja terveystoimen menot kunnittain 1995 (karttakuva)
101. Lasten päivähoiton kustannukset 1995 kunnittain
102. Perusterveyden- ja hammashuollon kustannukset kunnittain 1995
103. Erikoissairaanhoidon kustannukset kunnittain 1995

RAKENTAMINEN JA ASUMINEN

104. Myönnetty rakennusluvat Uudenmaan, Hämeen ja Kymen lääneissä 1989 - 1995
105. Asuntotuotanto maakunnittain 1982 - 1994
106. Asuntotuotanto kunnittain 1994
107. Rakennusten keskimääräinen valmistumisvuosi kunnittain
108. Asuntojen hintojen kehitys alueittain 1987 - 1996
109. Asuntojen neliöhinnat kunnittain 1995
110. Asuntojen keskipinta-ala kunnittain 1994
111. Kesämökkit kunnittain 1995
112. Kesäasukkaiden suhde kunnan vakinaisiin asukkaisiin 1995

LIIKENNE

- 113. Liikennesuoritteet tiepiireittäin 1993 - 1995
- 114. Tieliikenteessä kuolleet alueittain 1988 - 1995
- 115. Henkilöautojen lukumäärä kunnittain 1995
- 116. Kotimaan lentoliikenne Etelä-Suomen suurimmilla lentoasemilla 1986 - 1995

ENERGIAHUOLTO

- 117. Sähkön tuotanto maakunnittain 1981 - 1995
- 118. Vesivoimalla tuotettu energia maakunnittain 1981 - 1995
- 119. Sähkön kulutus maakunnittain 1981 - 1995
- 120. Yksityinen sähkönkulutus maakunnittain 1995
- 121. Sähkön tuotanto ja kulutus maakunnittain 1995
- 122. Sähköomavaraisuus maakunnittain 1981 - 1995

YMPÄRISTÖN TILA

- 123. Typen oksidien päästöt maakunnittain 1992 - 1994
- 124. Rikkidioksidipäästöt maakunnittain 1992 - 1994
- 125. Hiukkaspäästöt maakunnittain 1992 - 1994
- 126. Typen oksidipäästöt kunnittain 1995
- 127. Rikkidioksidipäästöt kunnittain 1995
- 128. Hiukkaspäästöt kunnittain 1995
- 129. Kansallis- ja luonnonpuistot 1996

KUNNALLISTALOUS**Veroäyrit**

- 130. Veroäyriin hinta kunnittain 1996
- 131. Veroäyriin hinnan muutos kunnittain 1990 - 1996
- 132. Keskimääräisen äyrimäärän kehitys alueittain verovuosina 1980 - 1994
- 133. Asukasta kohti lasketun veroäyrimäärän muutos kunnittain verovuosina 1993 - 1994
- 134. Veroäyrimäärä/asukas kunnittain verovuonna 1994 (karttakuva)
- 135. Asukasta kohti lasketun äyrimäärän poikkeama maan keskiarvosta kunnittain verovuonna 1994

Kuntien nettomenot

- 136. Yleisen hallinnon menot kunnittain 1995 (mk/asukas)
- 137. Sosiaali- ja terveystoimen menot kunnittain 1995 (mk/asukas) (diagrammikuva)
- 138. Opetus- ja kulttuuritoimen menot kunnittain 1995 (mk/asukas)
- 139. Kuntien kokonaismenot 1995 (mk/asukas)

Kunnallistalouden tunnuslukuja

- 140. Kuntien lainojen korot ja kuoletukset 1995 (% verorahoituksesta) (karttakuva)
- 141. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1995 (penniä/äyri)
- 142. Vakavaraisuus kunnittain 1995 (penniä/äyri) (karttakuva)
- 143. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat 1995 (penniä/äyri) (diagrammikuva)
- 144. Kuntien lyhyt- ja pitkäaikaiset velat (mk/asukas) 1995
- 145. Kassan riittävyys kunnittain 1995
- 146. Vakavaraisuus kunnittain (penniä/äyri) 1995 (diagrammikuva)
- 147. Vakavaraisuus kunnittain 1995 (% verorahoituksesta)
- 148. Kuntien lainojen korot ja kuoletukset 1995 (% verorahoituksesta) (diagrammikuva)

ALUEPOLITIikka

- 149. EU:n tavoitetukialueet 1996
- 150. KTM:n myöntämät kansalliset yritysavustukset kunnittain 1995
- 151. KTM:n myöntämät yritystuet EU-tavoitealueille kunnittain 1995
- 152. KTM:n myöntämät kehitysalueen investointi- ja pk-yritysten kehittämistuet kunnittain 1995

VAALIT

- 153. Äänestysaktiivisuus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996
- 154. Puolueiden kannatus Europarlamenttivaaleissa 1996 vaalipiireittäin
- 155. Puolueiden kannatuksen muutos kunnallisvaaleissa 1992 - 1996 vaalipiireittäin
- 156. SDP:n kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996
- 157. Suomen Keskustan kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996
- 158. Kansallisen Kokoomuksen kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996
- 159. Vasemmistoliiton kannatus kunnittain kunnallisvaaleissa 1996

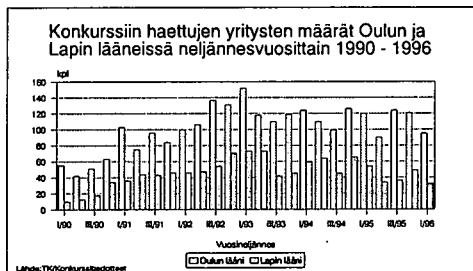
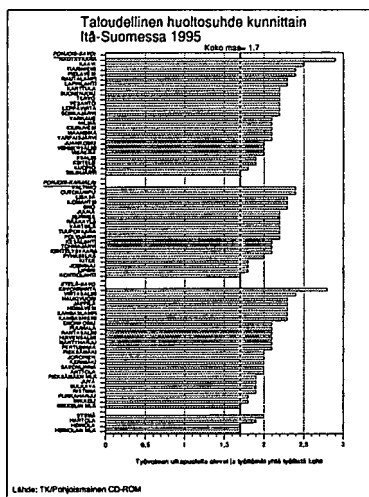
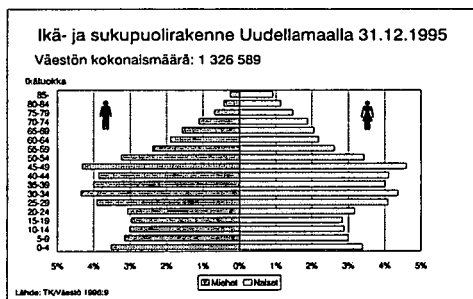
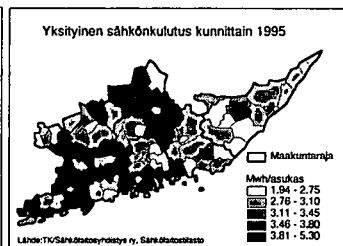
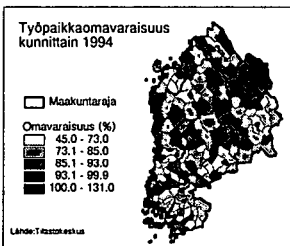
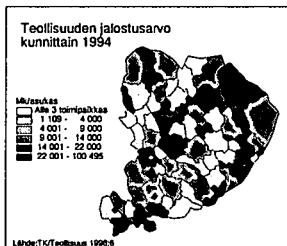
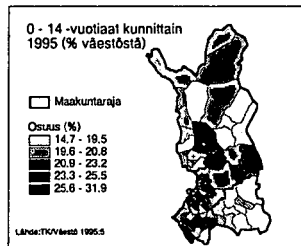
KANSAINVÄLINEN VERTAILU

- B1. Työttömyyden kehittyminen Pohjoismaissa 1984 - 1995
- B2. Bruttokansantuotteen kasvu asukasta kohti Pohjoismaissa 1960 - 1994
- B3. Asukastiheys OECD-maissa 1994
- B4. Alle 15 -vuotiaiden osuus väestöstä OECD-maissa 1993
- B5. Yli 64 -vuotiaiden osuus väestöstä OECD-maissa 1993
- B6. Syntyvyys OECD-maissa 1994
- B7. Kuolleisuus OECD-maissa 1994
- B8. Sukupuolirakenne OECD-maissa 1993 - 1994
- B9. Ulkomaalaisten kansalaisten osuus väestöstä OECD-maissa 1993
- B10. Bruttokansantuote asukasta kohti OECD-maissa 1995
- B11. Työttömyysaste OECD-maissa 1995
- B12. Korkea-asteen tutkinnon suorittaneet 100 000 asukasta kohti OECD-maissa 1991
- B13. Veroaste OECD-maissa 1980 ja 1994 - 1995
- B14. Henkilöautojen määrä 1000 asukasta kohti OECD-maissa 1994
- B15. Metsäalan osuus OECD-maissa 1992
- B16. Pelto- ja puutarha-alan osuus OECD-maissa 1992

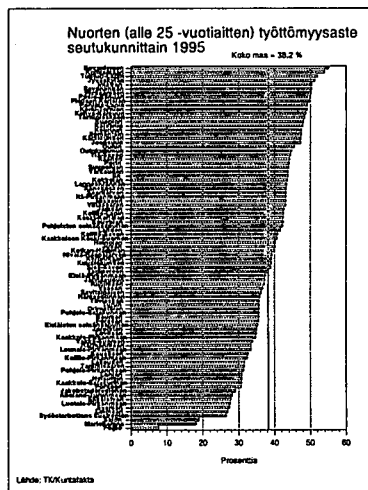
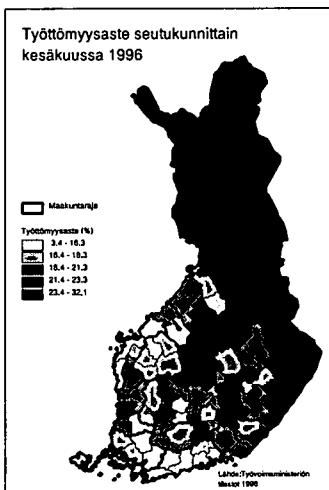
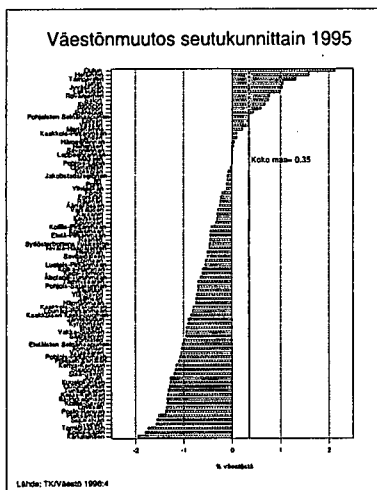
Aluekatsaukset 1996

Tilastokeskuksen uudet aluekatsaukset ovat kokoomajulkaisuja, jotka sisältävät valmiiksi muokattua aluetietoa kunnista, seutukunnista ja maakunnista havainnollisina teemakarttoina ja diagrammeina.

Pohjois-Suomen katsaus Itä-Suomen katsaus Länsi-Suomen katsaus Etelä-Suomen katsaus

Seutukuntakatsaus

Yhteensä **viisi julkaisua**, joissa aluetietoa väestöstä, elinkeinoelämästä, työllisyydestä, kunnallistaloudesta, bruttokansantuotteesta, koulutuksesta, asumisesta ja rakentamisesta, liikenteestä, energiasta, ympäristöstä, aluepolitiikasta ja vaaleista.

Tilaukset:

Tilastokeskus, Aluepalvelutoimistot:

Oulu puh. 08 - 537 2046

Mikkeli 015 - 161 461
Tampere 03 - 223 2240

Seinäjoki 06 - 414 4539
Turku 02 - 274 3430

Etelä-Suomen katsaus 1996 antaa päättäjille ja muille tiedontarvitsijoille tuotetta ja valmiiksi muokattua aluetietoa Etelä-Suomesta. Katsaus sisältää noin 160 havainnollista diagrammia ja kuntapohjaista teemakarttaa, joissa esitetään tietoa Etelä-Suomen

- väestöstä
- koulutuksesta
- elinkeinoelämästä
- bruttokansantuotteesta
- työllisyydestä
- asumisesta
- terveys- ja sosiaalipalveluista
- liikenteestä
- energiasta
- ympäristöstä
- kunnallistaloudesta
- aluepolitiikasta
- vaaleista

Katsaus sisältää myös 13 diagrammikuvan kansainvälisen tarkastelun. Julkaisussa olevia kuvia tai kuvien pohjana olevaa tilastoaineistoa voi tilata Tilastokeskuksen aluepalvelutoimistoista. Kuvia tehdään myös värillisinä kalvoina, joita päivitetään jatkuvasti.

Vastaavan tietosisältöisinä tuotetaan myös Pohjois-Suomen, Itä-Suomen ja Länsi-Suomen katsaukset.

Katsauksen on tuottanut Tilastokeskuksen Oulun aluepalvelu.

